DEMOKRAT TÜRKİYE
GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

SAYI 29
MAYIS '84

3 DM
3.75 HFL
3 SFR
24 ÖS

Nr. 29
Gültig von 16 Mai
bis 15. Juni

G 2008 E POSTVERTRIEBSTÜCK GEBÜHR BEZAHLT

Aydınların demokrasi çağrısı...

◉ Diyarbakır, Mamak, Metris'ten sonra 1256 aydın, sanatçı, bilimadamı ve yazar da diktatörlüğe ve karanlığa karşı özgürlük, demokrasi ve insanca yaşam istemlerini belirtti...

◉ Bildiriye imzasını atanlar arasında Aziz Nesin, Türkan Şoray, Yaşar Kemal, Hava Kuvvetleri eski komutanı Muhsin Batur da var...

Aşağıda imzası bulunanların Türkiye'de demokratik düzene ilişkin gözlem ve istemleri:

Demokrasi, kurumları ve ilkeleriyle yaşar. Bir ülkede demokrasinin temel harcını oluşturan kurum, kavram ve ilkeler yıkılırsa bunun zararlarını gidermek güçleşir.

Demokrasiyi kendi öz değer ve kurumlarına yabancılaştırmak, biçimsel olarak koruyup içeriğini boşaltmak, onu yıkmak kadar tehlikelidir. Bu nedenlerle tarihsel birikime dayalı devlet yapımızı ayakta tutan kurum, kavram ve ilkelerin korunmasını ve demokratik ortam içinde güçlenmesini savunmaktayız.

Halkımız, çağdaş toplumlarda geçerli insan haklarının tümüne layıktır ve bunlara eksiksiz olarak sahip olmalıdır. Ülkemizin insan haklarının güvenceleri yurtdışında tartışılır bir ülke durumuna düşürülmüş olmasını onur kırıcı buluyoruz.

(...) İnsanların son sığınağı olan adalet, insanca yaşamın da başlıca dayanağıdır. (...) Yargı kararı olmaksızın yurttaşların haklarının kısılması, tartışılması mümkün olmayan tek yanlı idari işlemlerle suç oluşturulması, siyasal haklarının ellerinden alınması, ve genel suçlamalar yapılması, toplumsal yıkımlara yol açmaktadır. (...) Varlığı yasal kararlarla da kanıtlanan işkence, insanlığa karşı suçtur. İşkencenin yargısız, peşin ve ilkel bir cezalandırma alışkanlığına dönüştürülmüş olmasından endişe ediyoruz. Ayrıca, özgürlüğü sınırlama amacını aşan cezaevi koşullarını da eziyet ve işkence sayıyoruz. (...) Terör eylemlerinin oluşmasında toplumun bütün kesimlerinin sorumluluk payı olduğu gözönüne alınarak, ölüme dayalı çözüm düşüncesinin ortadan kaldırılması için, kesinleşmiş idam kararlarının infazlarının durdurulması ve ölüm cezalarının kaldırılması gerektiğine inanıyoruz. Gecikmiş adaletin adaletsizlik olduğu evrensel gerçeğine dayanarak, görülmekte olan davaların bir an önce sonuçlandırılması gerektiği görüşündeyiz. Suçları oluşturan, toplumsal ve siyasal koşullardır. (...) Bu nedenlerden ötürü ve sosyal barışa katkıda bulunmak için kapsamlı bir affı kaçınılmaz görüyoruz.

Devamı 9.sayfada

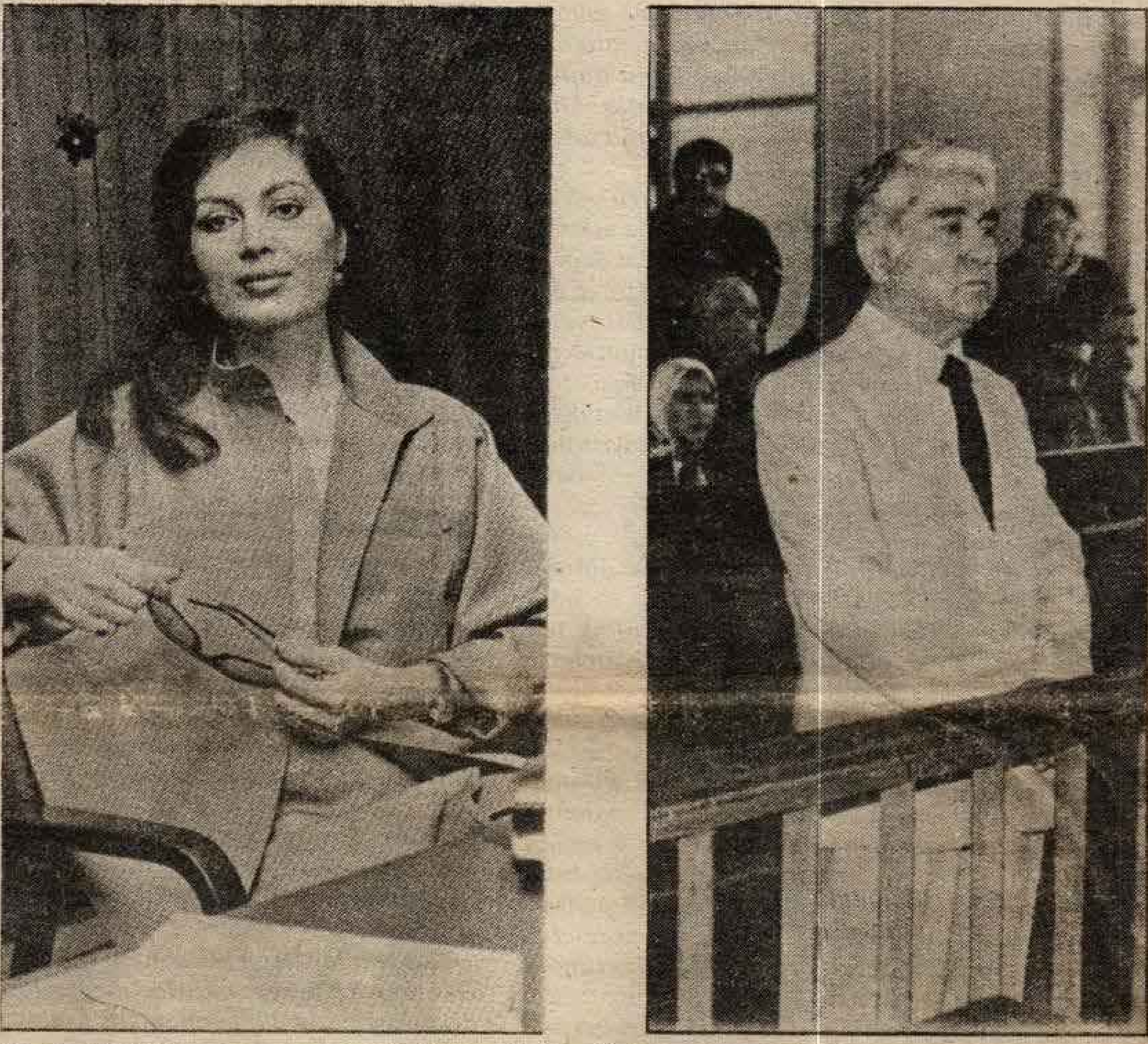

Türkiye'li 1256 aydın, demokratik düzene ilişkin gözlem ve istemleri doğrultusunda bir bildiri yayınladılar. Bildiriyi imzalayanlar arasında Türkan Şoray ve Aziz Nesin de bulunuyor

**

Reagan Çin'e 20 Milyar dolarlık Atom Santrali sattı.

S.16

*

Patronlar atağa geçti.
Toplu sözleşmelerde işverenler ortak hareket edecekler.

S. 2

DEMOKRAT TÜRKİYE'DEN DUYURU

Demokrat Türkiye yayınına ara vermektedir. Bunun önemli nedenlerinden biri de, içine girdiğimiz ekonomik sıkıntı... Gazetemizi gönderdiğimiz bölge ve kişilerin pek çoğu, ya zamanında ödeme yapmamakta, ya da hiç ödememektedirler. Bu nedenle Demokrat Türkiye'nin bu bölge ve kişilerden 50 bin Mark alacağı bulunmaktadır. Bir çok sayımız parasızlık nedeniyle gecikmeli basılırken, 50 bin Marklık alacağımız olduğu gerçeği üzüntü verici olmaktadır. Bu nedenle, gazetemizin tekrar yayınına başlayabilmesi için bu kişi ve bölgelerin borçlarını ödemesi gerekmektedir. Dileğimiz bunun gerçekleşmesidir. Ödemeler, bundan sonra da aşağıda belirtilen kontoya yapılacaktır.

Abonelerimize duyuru

Gazetemizin bir süre için yayınına ara vermesi nedeniyle, abonelerimizin hakları ortadan kalkmamaktadır.

Deutsche Bank Köln
Konto No.: 330 25 51
BLZ: 370 700 60

Demokrat Türkiye'den okurlarına

İlk cümlede söylenmesi kolay olmasa da hemen ifade etmek zorundayız, Demokrat Türkiye önümüzdeki yaz aylarında yayınına ara verecektir.

Bizi böylesi bir karara götüren nedenlerin ayrıntılarını bu yazının sonuna doğru açıklayacağız. Kısaca söylemek gerekirse, gelişen ve değişen yeni durumlara göre gazetenin içeriğini ve yayın ilkelerini yeniden gözden geçirmek, yeni ve sağlıklı bir atılım için zaman kazanmak diyebiliriz bunun adına.

Anımsanacağı gibi Demokrat Türkiye, 15 Şubat 1982 tarihinde yayın yaşamına başladı. Gazetenin yayın ilkeleri, yurt dışında yaşayan yürekli, onurlu yazar ve gazetecilerin ortak görüşü ve ortak imzalarıyla ilk sayıda kamuoyuna açıklanmıştı. Aradan geçen 27 aylık süre içinde gazete bu ilkelere bağlı kalmaya çalışarak yayınını titizlikle sürdürdü. Her türlü politik tehlikeyi göğüsleyebilen ve görüşlerini imzalarıyla açıklayan yazarların, sanatçıların ve hiçbir maddi karşılık beklemeksizin gece gündüz adsız kahramanlar gibi gazete mutfağında çalışan emekçilerin çabalarıyla Demokrat Türkiye yurtdışında ve dünyanın çeşitli ülkelerinde on binlerce antifaşist yurtseverin ortak yayın organı oldu. Yazarı çalışanı ve okuru ile dayanışmanın en güzel örneğini veren Demokrat Türkiye, belli bir dönemde yaptığı görevler nedeniyle de tarihe önemli bir belge olarak kalacaktır kuşkusuz.

Dün Demokrat Türkiye'yi doğuran etkenler başkaydı. 12 Eylül'de işbaşına gelen generaller cuntası ile baskı ve terör doruk noktasına ulaşmıştı. Ülkede her türlü muhalefet hareketi susturulmuş, haktan ve haklıdan yana tek söz söylemek olanaksız hale gelmişti. Sadece sol hareketler, ilerici devrimci kuruluşlar değil, burjuva siyasal odaklar da dağıtılmış, siyaset arenasının dışına çıkarılmışlardı.

Deyim yerinde ise Cunta dışında 12 Eylül öncesi Türkiye toplumunun siyasal güçlerinin tümü, toplumun kendisi güçlü bir yenilgi olgusu ile karşı karşıyaydı. Bu koşullarda Yurtdışı önemli bir odak haline geldi. Cuntanın sınır tanımaz saldırıları karşısında sessiz kalmamak, işledikleri cinayetleri teşhir etmek, yurtdışında belli bir kamuoyu oluşturmak gerekiyordu. Oysa Yurtdışında da insanların üzerine bir ölü toprağı serpilmişti. Korku, panik ve birşeylerin yapılabileceğine güvensizlik geniş bir kesime egemendi. İlerici güçlerin bölünmüş ve parçalanmış olması da bu tür çabayı zorlaştıran önemli bir faktördü.

Demokrat Türkiye Gazetesi yurtdışındaki bu sessizliğe bir son vermek, ilerici güçleri cuntaya karşı yurtdışından yürütecekleri muhalefetin sesi olmak için yayın hayatına girdi. 12 Eylül rejiminin gerçek yüzünü açığa çıkarmaya, generallerin 'demokrasiye dönme' sahtekarlıklarını teşhir etmeye çalıştı. Gerek batı kamuoyunda, gerek yurtdışında işçilerimiz arasında, Cuntanın yarattığı yanılgıları geçersizleştirmeye çalıştı.

Yurtdışında Generaller Cuntasına yönelik devrimci demokratik mücadelenin sesi, gözü, kulağı olmaya, bu doğrultuda geniş bir kamuoyu oluşturmaya çalıştı. Bunun yanısıra, kendisi de belli

Devamı Sayfa 2'de

Demokrat Türkiye'den Okurlarına

Baştarafı Kapakta

faaliyetleri organize etti yürüttü. Cuntaya karşı olmak ve bunu halkın kendi iktidarını hedefleyecek bir demokrasi mücadelesine bağlamak, bu doğrultuda yurtdışındaki muhalefet çevrelerinin birlik ve beraberliğini sağlamak onun en önemli yayın ilkesi oldu. Tüm sol güçlerin ortak sesi, ortak platformu olmaya çalıştı.

1983 Anayasa oylaması sonrası Türkiye'de yeni bir dönem başladı. Siyasal partilerin kurulmasının serbest bırakılması ile sınırlı bir alanda politik hareketsizlik gözlendi. Artık Cuntaya karşı olmak, muhalefet yapabilmek için yeterli değildi. Cuntanın ortadan kaldırmayı hedeflediği eski burjuva sivil güçler Cuntaya açıktan tavır aldılar. Demokrasi, devlet gibi temel konularda, devlet toplum ilişkisinin nasıl olması gerektiği üzerine cunta ile belli bir çatışmaya girdiler. İçeriği ve sınırlı yeter açıklıkta belirlenmemiş bile olsa, bu tavır alışlarını **Demokrasi** *mücadelesi olarak sundular. Farklı sistem arayışlarının, farklı demokrasi anlayışlarının sınırlı boyutlarda da olsa çatıştığı siyasal bir ortam oluştu.*

Demokrat Türkiye, demokrasi ekseninde ortaya çıkan bu çatışmada sadece Cuntaya karşı olması devrimci demokrat güçlerin tavır alışları için yeterli olmayacağının bilincindeydi. Kendimizi tanımlamak için, bütün diğer burjuva muhalefet odakları ile aramızdaki ayırım çizgilerini belirleyebilmek için sadece birşeye karşı olmak yetmiyordu. Nasıl bir demokrasi anlayışına sahip olunduğu, nasıl bir siyasal sistem için mücadele edildiği açığa çıkartılabilmeli idi.

Şimdiye kadar, ya cuntalar, ya da sınırlı burjuva parlamenterizmi alternatifleri arasına sıkıştırılmış Türkiye toplumunun demokrasi ve özgürlük istemlerine cevap verecek bir devrimci demokrasi platformu oluşturulmalı idi. Bireyden başlayarak toplumsal hayatın bütün boyutlarında devrimi hedefleyen doğrudan demokrasi alternatifi geliştirilmek zorunda idi. Demokrat Türkiye Gazetesi bu doğrultuda yayın hayatında bir dizi düzenlemeler yaptı. Devrimci Demokrasi perspektifinin sorunlarını işleyerek, burjuva seçeneklerin dışında yeni bir seçeneğin, halk yığınlarının kendi seçeneğinin yaratılmasında olumlu bir rol oynamaya çalıştı. Oluşturulması zorunlu devrimci-demokrasi platformunun içeriğini, hedeflerini, ülkedeki günlük siyasal gelişmelerle bağlantısını kurarak açmaya çalıştı. Cuntaya karşı oluşmaya başlayan burjuva muhalefetin ayrıca özelliklerini, köklerini ve bugün sürmekte olan demokrasi mücadelesi açısından ne anlama geldiğini göstermeye çalıştı. Ama hepsinden önemlisi, özelikle sol hareketlerce ihmal edilen görülemeyen Türkiye Toplumunun, emekçi halk yığınlarının temel problemi üzerine belli açılımlar sunmayı denedi. Tüm burjuva güçlerce,(ve hatta bazı sol çevrelerce de) sadece yönetilmek durumunda olan bir sürü olarak ele alınan emekçi halk yığınlarının taşıdığı devrimci potansiyele dikkat çekti. Kendi geleceği hakkında kendisi karar vermek zorunda olan bir halkın, kendisini kuşatan tüm zincirlerden ve dış müdahalelerden kurtulmak özgür bir gelecek kurmasının sorunları üzerinde tartışma açtı. Emekçi halk yığınlarının, geçmişinden beri var olan, her dönemeçte yeni tecrübelerden geçtikçe daha bilinçli ve içerikli hal alan, kendisini kendisine danışmadan zorla yönetmek, kendi geleceğini ipotek altına almak isteyen anlayışlara karşı var olan tepkisinin, devrimci güçler açısından anlamını ve bu gelenekle bağ kurmanın yollarını dile getirdi. Salt demokrasi perspektifi ile sınırlı salt siyasal düzeyle sınırlı bir bakış açısının sorunu bu kadar kapsamlı ele almaya yetmeyeceği açıktı. Bu siyasal düzeyde demokrasi sorununu da içeren tüm bir toplumsal yaşamın onun her bir boyutunun devrimci biçimde yeniden düzenlenmesini kapsamak zorunda olan, yeni bir insan insanlar arası yeni ilişkileri hedefleyen yani kısacası yeni bir siyasal toplumsal sistemi hedefleyen bir perspektifin geliştirilmesi kaçınılmazdı. İşte Demokrat Türkiye Gazetesinin bugün geldiği nokta budur.

Tüm bu tartışmalar, yani devrimci-demokrasi platformu sorunları üstüne söylenen sözler, ileri sürülen görüşler, Türkiye solunun belli bir kesiminde sert tepki ile karşılaştı. Bu tepkiler, yanıtlarını da zorunlu olarak birlikte getirdi. Ve böylece sürdürülen tartışmaların boyutlarını Demokrat Türkiye'nin çıkıştaki yayın ilkelerini aşan bir düzeye vardı.

Oysa Demokrat Türkiye, belli bir bakışın, belli bir anlayışın, devrimci-demokrasi perspektifinin günlük politikalarda kendisini ifade ettiği, bir düşüncenin kitleselleşmesi görevini önüne koymuş, bu zeminde belli bir ortak platform yaratmayı amaçlamış bir yayın organıydı ve başlatılan tartışmaların doğrudan muhatabı değildi.

Ancak, D.Türkiye'deki bu tartışmalar göstermiştir ki, bugün Türkiye sol hareketi demokrasi konusunda güçlü bir perspektife sahip değildir. Henüz burjuva seçenekler dışındaki devrimci-demokrasi platformunun içeriği, hedefleri de açıklığa kavuşmuş değildir. Devrimci bir seçeneğin, pratik bir mücadele sürecinde yaratılmasının yanı sıra çözülmesi gereken önemli teorik problemleri de vardır. Bu konularda belli bir tartışma sürecinin, gerçek muhatapları arasında yapılması kaçınılmaz görünmektedir. Sol hareketler, hedefleri, ilkeleri belirlenmiş bir demokrasi perspektifinin araçlarını oluşturmanın, bu doğrultuda kitlelere ulaşmanın yollarını aramanın sorunları ile karşı karşıyadırlar.

Gelinen bu noktada yapılan tartışmalar, başka ihtiyaçlara göre oluşturulmuş, başka pratik hedefleri önüne koymuş Demokrat Türkiye Gazetesinin sınırlarını aşmakta ve onu kendi ilkeleriyle çelişen bir platforma sürüklemektedir. Bu nedenle Demokrat Türkiye, kuruluşunda emeği ve katkısı olanlarla birlikte kendi durumunu yeniden gözden geçirmek zorundadır. Bu da belirli bir süre yayınına ara vermeyi zorunlu kılmaktadır. Bu süre Türkiye ve dünyadaki gelişmeleri yeniden değerlendirmek, yeni ihtiyaçları saptamak ve yeni atılım için derlenip toparlanmak süreci olacaktır.

Bu nedenle uzun bir dönem birlikte olduğumuz Demokrat Türkiye okurlarının, ve binlerce abone arkadaşımızın bizi anlayışla karşılayacaklarını umuyoruz. Gazete yeniden yayınına başlar başlamaz, abonelerimize kaldıkları sayıdan itibaren yeniden postalanacaktır.

Demokrat Türkiye değerli yazarlarına, adsız yiğit emekçilerine, okurlarına, uzak yakın katkısı bulunan herkese, her yurtsevere bir kez daha teşekkür etmeyi borç bilir.

Hoşça kalın

Başı daralınca Yılmaz'ın
Baktı atacak taşı yoktu
Baktı eli durmuş, ayağı durmuştu
Vurulmuştu.
Çıkardı yüreğini kan içinde
Çarptı kötünün kafasına
Hay bu nasıl devran?
(E.Gökçe)

*Selim Martin**

1954 yılında İzmir'de doğdu. 27 Mayıs 1981 günü [illegible] Güvenlik Kuvvetleriyle girdiği çatışmada şehit düştü.

*Abdullah Gülbudak***

1946 yılında Fatsa'da doğdu. 15 Mayıs 1983'de Ankara Sivil Cezaevinde işkenceyle öldürüldü.

İshak

1930'da Ardanuç'ta doğdu. 19 Mayıs 1983'de işkenceyle öldürüldü.

12 Eylül Faşizmine karşı mücadelede şehit düştüler.
ANILARI YAŞATILACAK! *DEVRİMCİ İŞÇİ*

Patronların Atağı

12 Eylül 1980'de Generaller çetesinin kararıyla, askıya alınan toplusözleşme dönemi 3,5 yıllık bir aradan sonra yeniden başlıyor. Başlıyor ama görünen o ki, işçiler savaş alanına büyük dezavantajlarla giriyor. İşverenler ise, arkalarında 82 Anayasası, Sendikalar ve Toplusözleşme Yasaları, güçlü ideolajik araçları ve tabi devletleri ile savaş alanında yerlerini büyük avantajlarla alıyorlar. Ama bütün bunlar yeterli görülmemektedir ki, yeni tedbirleride zaman geçirmeden gündeme getiriyor lar.

İşte bunlarda biri de, Mart ayı içinde gerçekleşti. 12 Mart 1984 günü, basındaki sosyete haberlerinde sık sık boy gösteren Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu(TİSK) Başkanı Halit Narin Başkentin Meşrutiyet caddesindeki TİSK merkezine geliyordu..

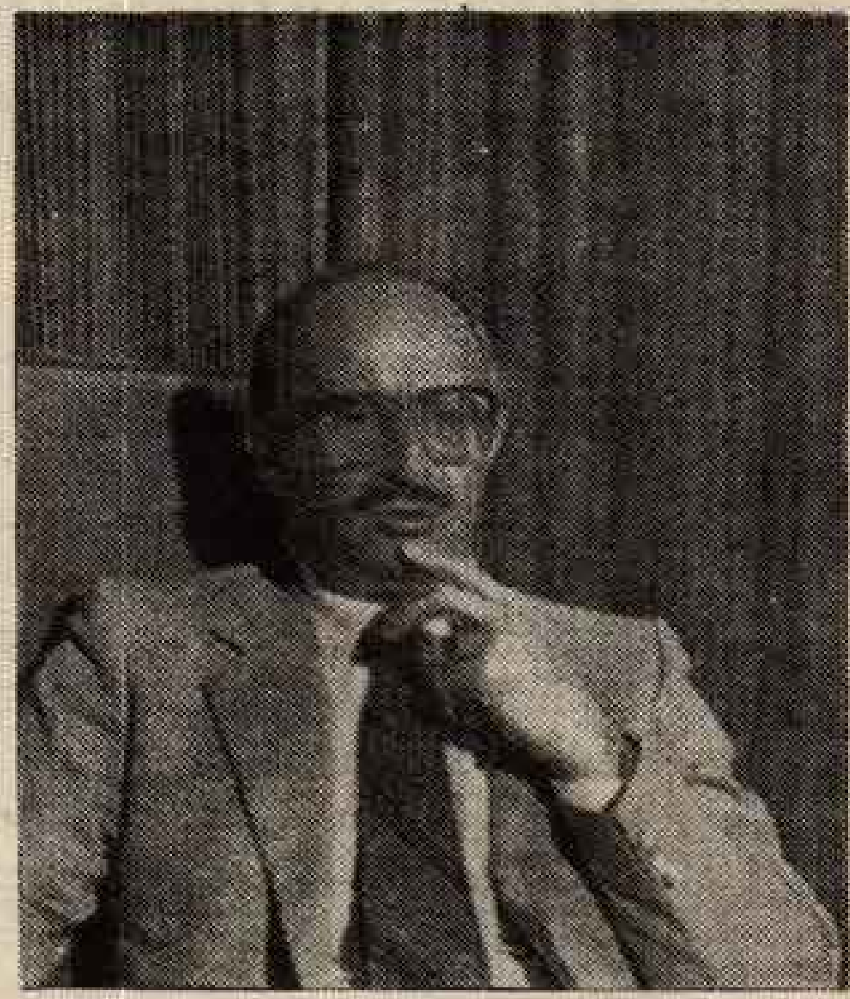

TİSK Başkanı Halit Narin

Binada Narin'den önce, TİSK takımı yerlerini almıştı. Narin'in toplantı salonuna girmesiyle birlikte, önümüzdeki dönemde işçi-işveren ilişkilerinde kendisinden çok sözedilecek işveren stratejisisinin görüşülmesine başlandı.

Tartışılacak metin toplantıya katılanların önündeydi. Başlığı **"TİSK Teşkilatlanma, Dayanışma ve Toplusözleşmeler Prensip Tavsiye ve Hedefleri"** idi. Metinde konulan prensiplerin amacı şöyle ifade edilmekteydi: **"Üye sendikaların Toplu iş sözleşmelerinde uymaları zorunlu kurallar olup, Merkezi Dayanışma Fonun'ndan yardım alabilmelerinin ön şartını teşkil etmektedir."**

Demek ki, aşağıda sıralanan prensiplere uymayan üye sendikal Merkezi Dayanışma Fonu nimetinden yararlanamayacaklardı. Neydi bu Merkezi Dayanışma Fonu..

TİSK Genel Kurulu 23 Mart 1977'de olağanüstü toplanıyordu, işveren dayanışmasını arttırmak için bir **"kasa"** kurulması kararlaştırılıyordu. O yıllar bilindiği gibi siyasal çatışmaların ve Grevlerin yoğunlaştığı yıllardı.

İşte 12 Mart 1984'deki toplantıda, bu **"Fon"** dan yararlanma koşulları yeniden belirlenecekti. TİSK ilkelerine uymak, Fon'dan yararlanmanın ön şartıydı..

TİSK'İN SEKİZ İLKESİ YADA EMRİ

1.PRENSİP: **"toplusözleşmelerin işveren tarafı, üye işveren sendikası olacaktır."** Yani, tek bir işveren toplusözleşme için işçi sendikasının karşısına oturmayacak.. Örneğin bu işveren metal sanayisi ise, bu toplu sözleşmeye MESS oturacaktır. Böylece MESS, irili ufaklı tüm işyerleri adına, aynı hükümleri uygulatan **"gurup sözleşmesi"** yapabilecek.

4.PRENSİP: Yönetime katılmayla ilgiliydi. Sendikacılar, eskiden çoğunlukla, işçi ve işverenin eşit sayıda katıldığı disiplin kurallarının işçilere iş teminatı sağlama gibi bir işlev gördüğünü, işverenin de keyfi uygulamalarını frenlediğini söylüyorlardı. Şimdi TİSK, disiplin kurullarında **"çoğunluk işverenlerde olacak"** direktifini veriyordu.

5.PRENSİP: Kıdem tazminatında yasal limitin aşılmaması gerektiğini vurguluyor, **"işsizlik tazminatı"** adı altında bu limiti aşan ödemelerde **"artık paydos"** denilmesi isteniyor.

6.PRENSİP: Bu madde sendikalar açısından önemliydi: Check-Off uygulamasıyla, işçinin sendika aidatı maaşından işverence kesilip, işçi sendikasına ödeniyordu.

Şimdi TİSK'in prensibine göre, **"toplusözleşme süresi bittiğinde bu uygulama durdurulacak ve aidat sendikacı tarafından toplanacak."**

TİSK karargahında 12 Mart 1984'de görülen bu kararlar, 10 Nisan 1984'de İstanbul'da MESS(Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası) in binasında görüşüldükten sonra aynı gün Konfederasyon yönetim kurulunda karara bağlanıyordu.

TİSK'in buyurduğu bu kararlar, üye işveren sendikalarınca uygulanacaktı. Diğer birçok konuda olduğu gibi, bu konuda da öncülüğü MESS yapıyordu. MESS 19 Mart'ta İstanbul'da toplanıyor ve MESS Toplu İş Sözleşmesi Prensipleri ve Hedefleri taslağını oluşturuyordu.

TEPKİLER

Hukukçular tepkilerini **"toplusözleşme denilen şeyin anlamı ne?"** belirtiyorlardı. Bu konuda bir Hukuk profesörü şunları söylüyordu: **"TİSK, koyduğu bu prensiplerle devletin hem işçi hem işveren tarafına verdiği düzenleme yetkisini tekeline alma eğilimindedir."**

Eğer toplu sözleşmelerde yasaların zaten asgari ölçülerini tanımladığı konularda ilerletici hükümler yeralmayacaksa, toplusözleşme yapmanın anlamı nedir? Eğer TİSK'in ve Narin'in özlediği gibi toplusözleşmeler yasaların koyduğu asgari ölçülerin bir tekrarı olacaksa, rejimin bütün işçi, işveren ilişkilerinin yasalar marifetiyle düzenlendiği demokrasi dışı rejimlerden ne farkı kalacaktır?" Petrol-İş Genel Başkanı Cevdet Selvi tepkisini bu sözlerle dile getiriyordu. Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz ise şunları söylüyordu: **"Demokrasiyi sağlıklı yapacak şartlarda, işçinin sömürülmesini önleyecek şartlarda, işçinin temel hak ve özgürlüklerine karşı saygısızlığa kimsenin kalkışamayacağı şartlarda herkes hür sendikacılığın tüm kural ve şartlarında birleşecektir. Bunun bir başka yolu yoktur. Türk işçisine rağme hiçbirşey yapılamaz."**

Bu konuda birçok sendika tepkilerini dile getiriyordu. Bunlardan Yol-İş Genel Başkan Vekili Recai Emre işverenlere şu uyarıyı yapıyordu **"Bugün herşeyin kendilerinden yana olduğu düşücesi ile akıl almaz isteklerde bulunan işverenler her dedikleri yapılan şımarık çocuk tavrını bir yana bırakmalıdırlar. Unutulmasın ki rüzgar ekenler fırtına biçerler.**

IMPRESSUM

Herausgeber/Sahibi: ADA Verlags- und Handels GmbH

Redaktionsanschrift/Yazışma adresi: ADA Verlag, Postfach 25 04 63, 5000 Köln 1

Verantwortlicher Redakteur/ Sorumlu Müdür: A. Danış Postfach 25 04 63, 5 Köln 1

Telefon: 0221/21 90 64
Telex: 8886601 ada d

Druck/Baskı:
Kon-Stahl-Stiftung KG,
5309 Meckenheim
Erscheint monatlich/ Aylık dergi

ÖDEMELER İÇİN

ADA Verlag
Postscheckamt Köln
Konto Nr. 321 568-508
BLZ: 370 100 50

Deutsche Bank Köln
Konto Nr. 330 25 51
BLZ: 370 700 60

Özal'ın İran seferinde umulan bulunmadı

1639 Kasr-ı Şirin anlaşmasından bu yana, İran üzerine ilk seferimiz Özal sayesinde oldu. 218 iş adamı ve bol miktarda teknokrat ve bir o kadar da emniyet görevlisinden oluşan güçlerimiz, iki bölüm halinde saldırıya geçti. İran topraklarına ilk vasıl olan güçlerimiz Devlet Bakanı İsmail Özdağlar ve Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarı Ekrem Pakdemirli komutasında idi.

Esas güçler arkadan gelecekler di.. ve en yetenekli! komutanlardan oluşuyordu. Bu birliğimizin komuta heyeti Başbakan Özal, Rahmi Koç, S.Tara, Sakıp Sabancı, Nejat Eczacıbaşı, Nuh Kuşçulu, Nurullah Gezgin ve Mehmet Yazar gibi iş adamlarımız vardı.

İran çıkartmasının ilk günlerinde güçlerimiz, **"düşman"** ın yoğun saldırılarına maruz kaldı. Bir **"şehit"** ve de bir kaç yaralı bırakmıştık savaş alanında.. Eh ne de olsa savaştı bu, **"şehit"** te, **"gazi"** de olacaktık. Evet, Özal'ın İran gezisini yukardaki biçimde anlatımımız abartılı sayılmamalıdır. Milli maçlardan, Örovizyon yarışmalarına kadar her türlü uluslararası ilişkimizin **"milli bir dava"** yada **"bir savaş"** haline getiren boyalı basınımız, Özal'ın ekonomik içerikli İran gezisini de **"İran seferi"**, **"İran'a çıkartma"** manşetleriyle bir savaş havasına sokmuştu.

Özal'ında işine geliyordu bu.. Böylece, zam fırtınaları içinde yoğun bir memnuniyetsizlik içinde bulunan halkın, ilgisi, bir yandan boyalı basınımızca, öte yandan Ermeni örgütlerinin eylemleriyle renklendirilen İran ziyaretine yoğunlaştırılıyordu. Özal'ın memnuniyetinin bir diğer nedeni ise iktidarın tek kullanabildiği alan olan ekonominin, toplumsal yaşamın ana ilgi merkezi olma özelliğini sürdürmesiydi.

Kısaca Özal, İran seferinde, geçenlerde yapılan Rusya seferi gibi, ticari amaçlarına ulaşmasa - da, her zamanki sansasyonel tarzı ile propagandadaki amaçlarına ulaşıyordu.

HESAP NEYDİ?

12 Eylül'ün üç yılı halka yönelik terör seferberliği ile olduğu kadar ihracat seferberliği ilede dolu **"seferberlik"** yıllarıdır. İhracat seferberliğimizde en önemli ve başlıca müşterilerimiz ise, Orta-Doğu'nun müslüman ülkeleridir. Bunlar arasında en fazla ihracatı da, İran'a yapmaktayız. 1981 yılında Türkiye'nin İran'a ihracatı 233 milyon dolardır. Ama bu rakkam 1982'de yaklaşık üç kat artışla 87 milyon dolara fırlamıştır. Aynı yıllarda, İran'dan yapılan ithalat ise, 514 milyondan, 747 milyon'a ve geçen yılda bir milyar 222 milyon dolara yükselmiştir.

Rakkamlarda da görüleceği gibi İran ile Türkiye arasındaki ekonomik ilişkiler son üç yılda olağanüstü tırmanış göstermiştir.

İşte Özal, kalabalık bir iş adamı gurubunu da peşine takıp İran'a sefere çıkması bu tırmanışı sürdürmeyi amaçlamasındandı. Amaç, bir milyar 87 milyon civarındaki ihracatı, **"iki milyar dolara"** yükseltmekti.

Bu nedenle Özal ce teknokratları İranlı yetkililerine, 717 ayrı maddeyi bulan temel mal çeşitlerinin bir listesini sundular. Ayrıca mal satışının yanında, müşavirlik ve mühendislik hizmetleri için bir proje de sunuldu. Bunun yanında, İranla ortak inşa edilecek bir traktör fabrikası, tarafo merkezi, termik ve hidrolik santraller gibi tesislerin yapımı ve Türkiye İran arasında doğal gaz boru hattı kurulması önerileri de yer almaktaydı.

Böylece büyük hedeflerle uygunluk içinde 400 kişiyi aşan büyük bir heyetle İran'a sefere çıkan Özal, umduğunu bulamadı.

Heyet, daha ilk gündeminde Ermeni örgütlerinin eylemleri nedeniyle moral bozukluğu içine girmişti.

Tahran'daki eski Hilton yeni adıyla İstiklal otelinden dışarıya pek adım atamayan heyet üyelerini ikinci bir hayal kırıklığına uğratanda, İran yetkilileri oluyordu.

UMULAN BULUNMADI

Özal ve heyetinin İranlılarla temasları amaçlanan hedeflere pek uygun yürümediği birkaç gün içinde açığa çıktı. Son gün, Başbakan Özal ile İran Başbakanı Musavi arasında görüşme de pek olumlu sonuçlanmadı.

Temaslar sırasında, Türk ihracatçılarının önerdikleri fiyatlar yüksek bulunurken, Başbakan Özal'ın ortak yatırım önerileri de **"şimdilik"** kaydıyla geri çevriliyordu.

Özellikle Demir Çelik ürünlerinin fiyatlarını İranlılar dünya fiyatlarına göre 30 dolar daha yüksek buldular.

Trafo Merkezi, termik ve hidrolik santraller yapımı gibi öneriler de, İran tarafından **"zamansız"** bulundu. İranlılar **"yatırımlar için savaşın bitmesini bekledik lerini"** vurguluyorlardı.

Türkiye ile İran arasında doğal gaz boru hattı kurulması önerisi ise önce **"düşünelim"** cevabıyla geçiştirilmeye çalışıldı. Daha sonra ise, "İran'da doğal gaz yok" diyerek geri çevriliyordu. Ama bu konuda kararlılığı elden bırakmayan Özal, Başbakan Musavi ile görüşmesinde konuyu tekrar gündeme getiriyor ve Musavi'ye "İran'da doğal gaz bulunduğunu, petrolle birlikte doğal gaz rezervinin varlığını hatırlatıyordu. Ama Musavi Özal'a nazikçe, doğal gaz rezervi ile bir başka gazı birbirine yanlışlıkla karıştırılmış olacağını belirterek, teklifi kesinlikle reddediyordu.

Böylece tantanalı İran seferi, amaçlarına ulaşmadığı açığa çıkıyordu. İhracat miktarı yine 1 milyar 100 milyon civarında kalmıştı.(eski rakkam 1 milyar 87 milyon Dolar) Amaçlanan 2 milyarlık miktara ulaşılamıyordu..

Özal her zamanki gibi bağıra çağıra büyük hedeflerle yola çıkmıştı. Ama evdeki hesap çarşıya uymamıştı. Birincisi mallarımızın fiyatları dünya fiyatlarına göre yüksek. İkincisi, İran sadece Türkiye ile değil, Türkiye'nin de içinde bulunduğu başka ülkelerle de işbirliğine gitmek istiyor. İran'a yapılan ihracat önümüzdeki yıllarda da artış göstermesi zor. Çünkü İran'a yapılan ihracatın jet hızıyla artması olağan üstü uygun şartların bir ürünü. Bu da en önemlisi İran-Irak savaşı.. Şu anda savaş nedeniyle İran'da birçok fabrika çalışmıyor, ama savaş bittiğinde bunlar üretime geçecek.. Ve bu fabrikalar Türkiye'nin İran'a sattığı birçok malı üretmekte. Üç yıldır tantanalı bir biçimde sürdürülen ihracat hamlesi işte böylesi şartlara dayanmakta. Yani kalıcı olmaktan çok, belli bir konjönktürün getirdiği avantajlar sonucu.. İran'a ihracat bu duruma en uygun örnek.. Ama öte yandan Irak ve Libya'ya yapılan ihracatta ise azalmalar başlamış durumda..

Türkiye'nin ihracat kapasitesindeki bu artış, iç dinamiğe dayanmaktan çok, uygun uluslararası şartlara dayanmakta. Bunlardan biri, Irak İran savaşı ise, bir diğeri de Türkiye'nin Orta-Doğu'da Batının aleyhine olacak gelişmelere karşı Batı yanlısı bir müslüman ülke olmasıdır. Bu nedenle Batı, Türkiye'nin Orta-Doğu'daki ekonomik işlerine pek çomak sokamamaktadır. Kaz gelecek yerden Tavuğu esirgenememekte..

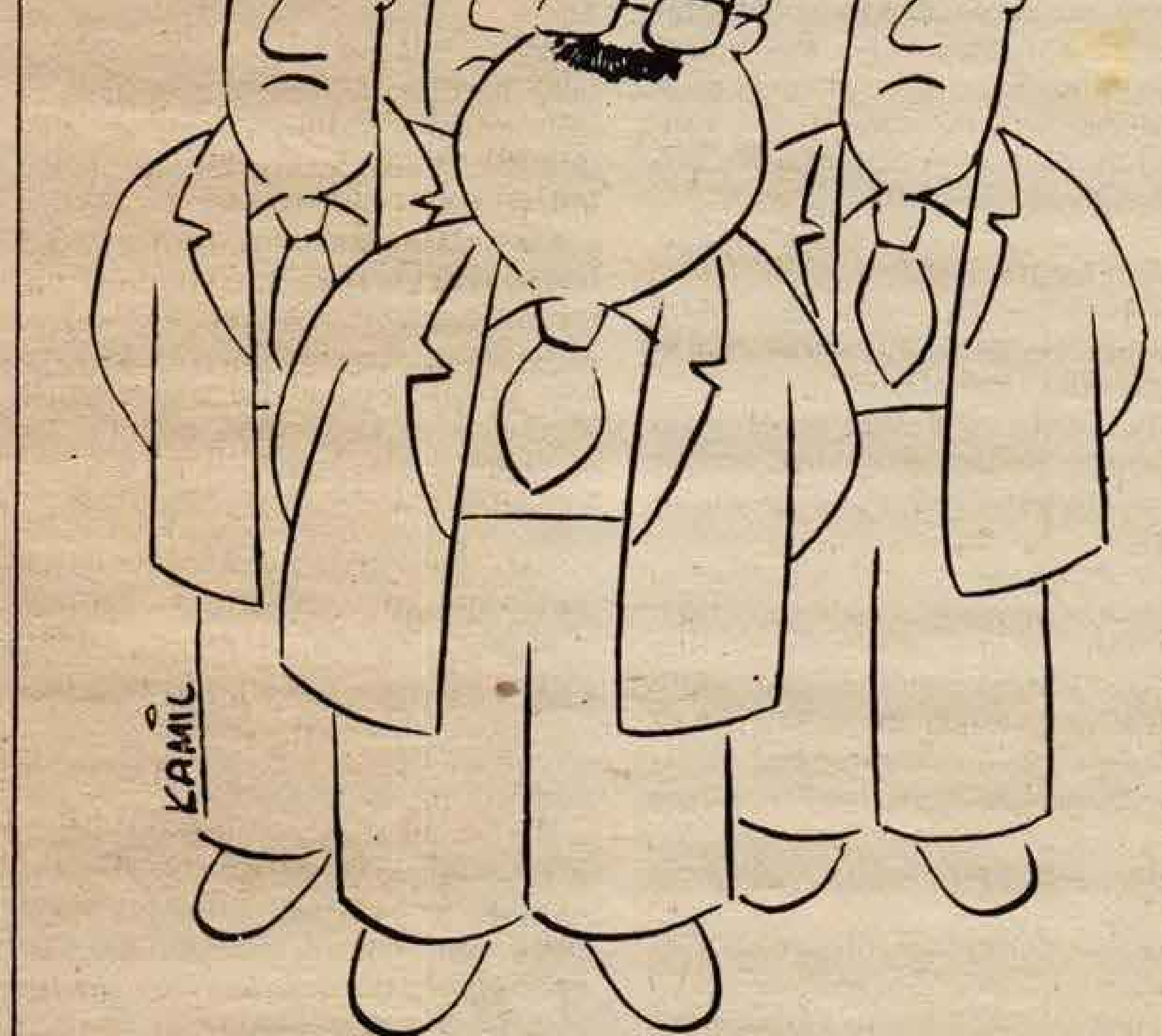

İRAN SEFERİMİZ ÇOK OLUMLU GEÇTİ.. İKİNCİ SEFER İÇİN ANLAŞMAYA VARDIK...
KAMİL

Partilerde son durum

MDP, "SAHİNLER UÇUYOR"

6Kasım seçimlerinden sonra baslayan erime hala devam ediyor. MDP Baskanının ifadesi ile **"sahinler"** in yuvadan uçuşu önlenemiyor. Çözülme, partinin hemen hemen her kademelerinde görülen bir olgu..

6 Kasım seçimlerinden sonra 35 il yöneticisi merkeze karşı kazan kaldırmıs, ve bu çözülmenin önlenmesi için yönetim değisikliği istemislerdi.. Bu kazan kaldırmaya karşı direnen T.Sunalp, 25 Mart seçimlerinden sonra kısmı değisimleri kabul etti. Bunun üzerine Genel Sekreter Kasaroğlu istifa ederek yerine milletvekili Ülkü Söylemezoğlu seçilmisti. Ama butür değişimler, şahinlerin yuvadan uçmasını önleyemezdi. Çünkü MDP'ye toplananlar, iktidar olmanın dışında bir alternatif düşünemeyenlerdi.

Bir partilinin sözleriyle **"kimisi eski başbakan, kimisi eski bakan, bir bölük de emekli general.. Kimse kendini milletvekili gibi görmü yor..."** du.

Ve bu nedenle de ne muhalefette razıydılar, ne de bir muhalefet partisinde kalabilirlerdi...

Kısaca çözülme önlenemiyor, her gün gelen ayrılma haberleriyle devam ediyordu. Son olarak da Muş milletvekili Nazım Önder istifa ederek bağımsızlar safına katılırken, Muş il ve ilçe başkanları da onu izliyorlardı. Hasköy Belediye Başkanı da Parti Merkez Yönetimini **"vurdumduymazlıkla"** suçlayıp MDP'den ayrılıyordu.

HP Fırtınayı Atlattı mı?

6 Kasım seçimlerinden sonra MDP'nin içine girdiği bunalım, HP içinde 25 seçimlerinden sonra sözkonusu oldu. HP'nin bunalımında bir başka etken de SODEP olgusuydu. SODEP'in bir yandan CHP'nin devamı ve HP'den daha sol bir görünüme sahip olması, öte yandan da HP'nin sahibeli durumu, zaten baştan beri HP için bir bunalım kaynağıydı.

25 Mart seçimlerinden sonra ise SODEP'ten çok daha az oy alan HP'de, bu bunalım açığa çıkmıstı. Ayrıca SODEP'in, iki partinin birleştirilmesi propagandası bunalımı daha da derinleştirmisti.. Ve bunun üzerine Genel Başkan Necdet Calp istifa edeceğini ilan etti...

Bundan sonraki gelismeler, HP'nin durumu kısmen kurtardığı doğrultusunda.. Calp'in istifası ve sonradan yeniden baskan seçilmesi kendisi ile baslayan bu gelismeler, Genel Baskanın akıllı taktiği ile devam etti. Calp pek ortalıkta görünmeden sessiz kalmayı seçerek durumu kurtarmaya calıştı. Basarılı da oldu.. Ayrıca Merkez yönetim organlarında kan değişimi yapıldı. SODEP'le olan birlesme sorunu da, "bekle-gör" politikasıyla geçistirilmisti..

Bu tür uygulamalar devam etmekte. Sonbaharda bir parti kurultayı düşünülüyor. Ayrıca Parti politikasıyla ters düsen bazı milletvekillerinin partiden ihraç edileceği de yaygın bir söylenti..

SODEP'de Kurultay

SODEP'te Küçük Kurultay yapıldıktan sonra, muhalefet sesleri yükselmeye basladı. Bu muhalefet daha çok sendikalardan geliyordu ve SODEP'in bugünkü çizgisinden daha solda görünüyordu.. Ayrıca, SODEP'e veto gelmeden önce yönetimde olan 21 kisinin yeniden eski görevlerine getirilmesi istemi, SODEP merkezinde kavgaya yol açmıstı.

Şu anda SODEP'de 6-8 Temmuz tarihlerinde büyük kurultay yapılması düsünülüyor. HP ile birlesme sorunun da gündemden kalkması, SODEP'in iç çelişkilerini daha da güncel hale getiriyor.

Yargılanan DYP

DYP, hakkında açılan davanın savunma hazırlıkları içinde. DYP hakkında açılan dava, birçok partiyi ve çevreyi de telaşlandırmış durumda. SODEP, bu davaya kendi avukatlarınında katılması istemiyle DYP'nin yanında olduğunu belirtiyordu.

ANAP ve içindekiler

ANAP'nin ideoloji-politik olarak pek bir bütünsellik arzetmediği bilinen bir gerçekti. Zaten Parti yetkilileri de bu durumu bir olumluluk olarak sık sık ifade etmekteydiler. ANAP içinde, Türkiye toplumunda etkili olan dört siyasal eğiliminde meycudiyeti Özal ve ekibi için bir meziyet olarak kabulleniliyordu.

ANAP, bir ideolojiye yada bir politik dava'ya bağlılıktan çok, bir işadamının pratik, pragmatist tavrını ideoloji haline getirerek, iş bitirenlerin partisi olarak çesitli siyasal eğilimleri toplayabilmisti. Ancak bir parti, kendisini nasıl ifade ederse etsin, tabanını ve kadrolarını belli ideolojik normlarla yada politik öğelerle birleştirmek zorundadır. ANAP'de bu boşluğu adını politika yada ideoloji olarak belirtmesede, kısmen **"işbitirme"**de ifade bulan bir cins ideolojiyle doldurulmaya çalışılıyordu. Bunun yanında, ANAP' ön yönetici kadroların geçmişte de pek militanca olmasa da **"sağ"** da yer almaktaydılar. Ama buna rağmen AP, CHP'de MSP'de yada MHP'de görülen ideolojik-siyasal saiklerle harekete geçme özelliği görülemiyordu.

İşte, son günlerde bu boşluk eski MHP'lilerce doldurulmaya çalışılmakta.. Bir yandan ANAP'nin iç örgütlenmesinde MHP'liler etkin olurken, öte yandan da ANAP içindeki etkili MHP'liler devlet örgütlenmesinin önemli yerlerine eski MHP'lileri doldurmakta.. mülkiamirler atamalarında tüm listenin eski MHP'lilerden oluşturulması, TRT gibi çok önemli bir kurumun başına eski bir faşistin getirilmesi bu durumun çarpıcı örnekleri..

DSP ve Kefaletli Demokrasi

Kurulması yılan hikayesine dönen bir parti, DSP.. Adı var, ama henüz kendi yok.. Kuruldu kurulacak derken, kendi içinde tasfiyeler yapan bir parti DSP... Eski sözcülerinden sanayici Murtaza Çelikel ve sendikacı Halil Tunç ekarte edilmiş durumda. Yeni sözcüler ise İsmail Hakkı Aydınoğlu ve Cahit Ülkü.. Bu iki sözcü geçenlerde, DSP'nin üyelerinde aranacak kriterleri ve evalet sistemini açıkladılar. Açıklamaların her cümlesi, bir **"demokrasi"** incisiydi..

Burnu büyüklüğü ile hiç bir alternatif kabul etmeyen DSP'nin, ortalıkta kendisinden başka **"demokratik"** kişi ve kuruluş kabul etmemesi şimdiye kadarki bilinen özellikleri. Tabandan kitlelerin katılımını savunmakla, tabandan demokrasiyi savunmakla kendisini herkesden çok fazlasıyla ayrı olduğunu havalı bir biçimde açıklayan DSP'nin parti üyeliği için aradığı kriterler ise,bu **"demokrasi"** iddiasıyla ilginç ve komik bir çelişki arzetmektedir.

Hatta Evren'in Komünistlerin Devlete sızmasını önlemek için aldığı tedbirleri fazlasıyla andırmaktadır.

DSP'ye üye olmanın kriterleri neler.

1-Marksist solcu olmamak.

2-Kürt ulusunun kendi kaderini tayin etmesini kabul etmemek.

3-Atatürk milliyetçiliğini ve laikliği benimsemiş olmak.

Bu özellikler sahip biri, ancak parti üyelerinden birinin kefaleti ile DSP üyesi olabilir.

Eğer ki, bu üye yukardaki özelliklerden birini ihlal etmişse, örneğin marksist'se üyelikten atılır. Ayrıca ona kefil olan üye de atılır. İlginç bir demokrasi...

Hem de tabandan demokrasiyi savunduğunu iddia eden bir partinin üyelik şartleri bu...

Yukarıda sayılan özelliklerin ne demokratikle, ne de solculukla pek bir alakası olmadığı fazlaca aleni bir olay... Türkiye'de demokrasinin neden kökleşmediği, bu pek demokratik partinin üyelik kriterlerinden de anlaşılıyor.

En demokratik ve liberal burjuvalarımızın bile demokrasi anlayışları, generallerimizin **"demokrasi"** sistematiğinin sınırları içinde dolaşmaktadır. Bu nedenle Türkiye'de demokrasinin kökleşememesinin nedenlerini kavramak için fazla zeki olmaya gerek olmamaktadır.

"Kefaletli demokrasi" partisi DSP'nin kuruluşunun Mayıs ayı içinde gerçekleşeceği söylenmekte. Ancak bu söylentilerin geçmişteki söylentilere benzediğini belirtmek kaydıyla..

KONSEY SERÜVENİ

Doğan ÖZGÜDEN

PERŞEMBE'nin gelişi çarşamba'dan bellidir... Türkiye'nin bugünkü rejimiyle Avrupa Konseyi Parlementerler Meclisi'ne yeniden kabul edileceği de daha Ocak ayı'nda belliydi. Her ne kadar Avrupa Konseyi'nin Sosyalist ve Komünist grupları, Türkiye delegelerinin mazbatalarının onaylanmasına karşı oy verdiyseler de, bu bile bile ladesten başka bir şey değildir.

Avrupa İnsan Hakları Bildirgesi'ndeki temel hak ve özgürlüklerin hiçbirine saygı göstermeyen ve göstereceğine dair de herhangi bir belirti olmayan bir rejimin, o bildirgenin sahibi olan bir kuruma girebilmiş olması, Avrupa demokrasisi adına gerçek bir skandaldır.

Hele böylesi bir karar, Brüksel'deki Avrupa Parlamentosu salonlarında uluslararası insan hakları örgütlerinin "Türkiye'de seçimlerden bu yana insan haklarına saygı konusunda hiçbir gelişme olmadığını" belgelemelerinden iki hafta sonra, Amnesty International'ın ise işkence belgelerini dünya kamuoyuna açıkladığı gün alınmışsa, bu skandalın da ötesinde, Cunta'nın işlediği insanlık suçlarının "cürüm ortaklığı"nı kabullenmektir.

Kuşkusuz bundan sonraki birleşimlerde Türkiye'de insan haklarının çiğnenmesi konusu sık sık gündeme gelecektir. Bu konuda ateşli söylevler verilecek, tavsiye kararları alınacak, zaman zaman "tehditkar" karar tasarıları kabul edilecektir. Hiç şüphemiz yok. Ama bunların hepsi lafta kalacaktır. Bir kez Türkiye'deki rejimin tepesindeki "demoklesin kılıcı" kalkmış, Evren Paşa'nın ANAP, HP ve MDP rozetli jokeyleri Avrupa beygirlerinin sırtında Üsküdar'ı geçmiştir.

Şimdi sıra, Brüksel'deki Avrupa Toplulukları'nın dört kanatlı sarayının kapılarını zorlamağa gelmiştir. Bunun için de, "pazarlık ustası" Turgut Bey'in Avrupa başkentlerinde bir tur atması yeterlidir.

STRASBOURG oylamasındaki karşı oylar için "bile bile lades" dememiz aykırı görünebilir. Sosyalist Grup karşı oy vermiştir, ama aynı grubun en ünlü tenorları değil midir, ünlü Türkiye seferi dönüşünde Türk ve Avrupa gazetelerine verdikleri demeçlerde "olumlu gelişme"lerden sözedenler, kendilerine Cuntacıların verdikleri bilgilerin aldatmaca olduğunu hatırlatan Türkiyeli demokratlara "ideolojik nutuklara artık karnımız tok, biz kendi gözlerimizle gördüklerimize bakarız," diye kafa tutanlar?

Konsey'in Türk "parlamenter"lerini bağrına basması için gerekli ortamı hazırlayanların, son andaki oylamada karşı oy vermeleri, hamamın namusunu kurtarma gayretidir.

Türkiye'de işlenen insanlık suçlarına karşı Avrupa Konseyi'nde mücadeleye daha önceki darbe döneminde, yani 1971'de başlamış olanlar için bu durum şaşırtıcı değildir. O zaman da Kontr-gerilla'nın işkenceleri tüm belgeleriyle Avrupa parlamenterlerine yansıtılmış, Strasbourg bu konuda hararetli tartışmalara sahne olmuş, Avrupa İnsan Hakları Bildirgesi'ni hiçe sayan Türk rejiminin Avrupa Konseyi'nden çıkartılması, Siyasal İşler Komisyonu'nun gündemine girmiştir. Ne ki, son anda yine Sosyalist Grup adına göz yaşartıcı "anlayış" örnekleri verilerek, Türkiye dosyası Konsey'in arşivlerine havale edilmiştir.

Tıpkı 1973'te olduğu gibi, 11 yıl sonra 1984'te ortaya çıkan sonuç da şaşırtıcı değildir. Ama bu şaşırtıcı olmaması gereken durum, sadece ve sadece Sosyalist Grup'un kaypaklığının sonucu mudur?

AVRUPA sosyal demokrasisinin tarihi, kuşkusuz tüyler ürpertici nice kaypaklıklar ve dönekliklerle doludur. Ama Türkiye olayında iğneyi Avrupa sosyal demokrasisine batırırken, çuvaldızı da Türk sosyal demokrasisinin nazik bedeninde denemek gerek.

"Enternasyonalizm... enternasyonalizm..." diyoruz. Her siyasi akımın kendi enternasyonali var. Her enternasyonalin de kendine göre bir iç tutarlılığı olmak gerek. Sağ enternasyonal elhak kendi iç ilişkilerinde en tutarlı olanı... Sosyalist ülkeler veya Üçüncü Dünya ülkeleriyle ilgili bir sorun çıktığında, sağlar aralarındaki tüm stratejik, taktik farklılıkları bir yana koyuyor, tek durup tek vuruyor!

Sosyalist Enternasyonal'in de, Sağ enternasyonal kadar olmasa bile, bir iç tutarlılığı var. Bir yerde bir sorun oldu mu, kendi ideolojik-politik tercihleri doğrultusunda ortak bir tavır almağa en azından zorlanıyor. Evren Cuntası konusunda üç yıldır sürdürülen ortak eleştirel tavır bunun bir örneği... Ama bir enternasyonalin kendi iç tutarlılığı, onun sorun olan ülkedeki "kardeş örgütü"nün veya "kardeş örgütleri"nin görüşünü almasını, belirlenecek ortak tavırda o görüşe saygılı olmasını gerektirmez mi? Sosyalist Enternasyonal, aslında, bu planda sağ enternasyonal'e göre daha az tutarlı davranmıştır. Neden mi? Türkiye'deki "kardeş örgütü"nün dediklerine üçbuçuk yıldır pek kulak vermemiştir de ondan... Cunta'nın özel izniyle Sosyalist Enternasyonal toplantılarında "çileli birader" olarak boy gösteren Ecevit'in dilinde tüy bitmiştir "aman Türkiye'nin iç işlerine karışmayın... Amerika gibi yapın..." diye diye! Ama Avrupa sosyalistleri yine de vefasızlık etmiş, belki de "çileli birader ola ki baskıdan böyle konuşuyordur," diye düşünerek Avrupa Konseyi'nde, Avrupa Parlamentosu'nda Cunta rejimine demediklerini bırakmamışlardır.

AMA seçimlerden beri durum değişmiştir. Türkiye'deki "kardeş örgütler" birden bire çoğalmış, bir yandan "çileli birader", öte yandan SODEP'iyle ve HP'siyle yeni "biraderler", üçü birden, Türkiye Sorunu Avrupa Konseyi gündemine geldiğinde koro halinde feryadı basmışlardır: "Aman, aman ki aman, çocukluk etmeyin... Demokrasi köşeyi dönmek üzere... Tekerine çomak sokmayın!" Tıpkı, Ecevit'in 1973'te Avrupa Konseyi Siyasal İşler Komitesi'nin Floransa toplantısına Mustafa Üstündağ'ı özel misyonla göndererek, "Aman paşaları kızdırmayalım, iktidar nasıl olsa çantada keklik... İnsan hakları mı, onu da bana bırakın!" diye kanla yazılmış işkence belgelerini tozlu arşivlere havale ettirdiği gibi...

Üçbuçuk yıl "çileli birader"in dediklerini kulak arkasına atarak vefasızlık etmişlerdir ama, Türkiye seferinde tanış oldukları yeni kardeş örgütlerin dediklerini hiçe sayacak kadar da tutarsızlık etmelerini sosyalistlerden beklemek fazla insafsızlık olurdu. Gerçi son anda onların istediğinden farklı oy kullanmışlardır, ama daha önce verdikleri demeçlerle "kabul" ortamını hazırlayarak hem şiş'i, hem de kebap'ı kurtarmışlardır.

ENTERNASYONALİZM'in proleter yanına gelince... Konsey'de temsil edilen komünist partileri, Türkiyeli kardeş örgütlerinin dediklerine uymuşlar, hatta üç yıl süreyle Cunta'ya faşistlik konduramayan bir "kardeş"in öngördüğünden de ileri gitmişlerdir. Ama proletarya hareketi sadece beş Avrupa komünist partisinden mi ibarettir?

Ya diğer ülkelerdekiler? Hele hele proletarya adına iktidarda olanlar?

Örneğin Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi'nin 11 Mart 1983 tarihinde Cenevre'de yaptığı toplantıda Küba ve Nikaragua Türkiye'deki rejim aleyhinde oy kullanırken, SSCB ve Bulgaristan'ın çekimser kalması, Çin Halk Cumhuriyeti'nin ise rejim lehinde oy kullanması... Madrid Konferansı'nda insan hakları tartışılırken Sağ, Afganistan ve Polonya üzerine kıyametleri kopartırken, sosyalist ülkelerin Türkiye'deki durumdan tek kelimeyle dahi söz etmemesi... Barış Komitesi yöneticileri hapse atılırken, Cunta Şefi'ne sosyalist ülkelerde madalya verilmesi...

Hem bildiğimiz kadarıyla, proleter enternasyonalizmi karşılıklı eşitlik ve saygı gerektirir. Hep dikkatimizi çekiyor. Sosyalist ülkeler komünist partilerinden birinin kongresi oldu mu, bir lider seçildi mi veya bir lider öldü mü, sayısı bir düzineye yaklaşan Türkiyeli komünist partileri, proleter enternasyonalizmi görevini bihakkın yerine getirerek, mesaj üstüne mesaj yollar, bunları da merkez organlarında gösterişli biçimde yayınlarlar. Ama bu mesajlara en azından nezaketen bir teşekkür cevabı bile gelmediği gibi, bunların Türkiyeli kardeş örgütlerin yöneticilerinin, binlerce militanının tutuklanması, işkenceden geçirilmesi, zındanda, sokak ortasında öldürülmesi karşısında bir protesto bildirisi yayınladıkları, geride kalanlara bir dayanışma mesajı yolladıkları da pek görülmemiştir. Eminiz, böyle bir şey olsa, Türkiyeli kardeş örgütler bunları gazetelerinin manşetlerinde yayınlamış olurlardı.

Olur ya, kitle iletişiminin bu denli geliştiği bir çağda, belki de bilinmeyen nedenlerden ötürü kardeş örgütler arasındaki iletişimde bir aksaklık vardır, tıpkı Türkiyeli kesiminden gönderilen dayanışma mesajları gibi, Türkiye'deki durumla ilgili açıklamalar da iktidardaki kardeş partilere bir türlü ulaştırılamamaktadır! Bu yüzden de, bilgi noksanlığı içindeki bu kardeş partiler Türkiye'de insan haklarının çiğnenmesi karşısında tavır alamamaktadır.

Değerlendirmesi tabii kardeş partilere düşer! Ama Türkiye demokrasi güçleri açısından ister istemez akla şu soru geliyor: Proleter enternasyonal'in ağırlıklı kesimi atıl kalırken, Strasbourg'da komünistlerin verdiği 10 karşı oy, uluslararası planda ne ifade eder?

Pek bir şey ifade etmediği içindir ki, sosyalistlerin karşı oyları gibi, bu oylar da "bile bile lades"tir.

Evet, Konsey serüveni bitmiştir.

Artık kendi göbeğini kendi kesme dönemine girilmiştir. Türkiye demokrasisinin göbeği de, Avrupa Sarayı'nın şatafatlı salonlarında, diğer uluslararası platformlarda değil, Türkiye topraklarında, Türkiye halkı tarafından kesilecektir.

Demokrat Türkiye'den zorunlu bir açıklama

Demokrat Türkiye yaşamının belli bir evresini noktalamaktadır. Bu süre içinde D.T'nin başarılı olup olmadığının değerlendirmesini, bugün yapabilmek mümkündür ama birçok eksiklikle dolu bir imkandır bu.. Çünkü belli bir tarihi kesitin ve o kesit içinde hareket etmiş olan kişilerin yada kuruluşların, derli toplu bir değerlendirmesi, çoğunlukla zaman'a ihtiyaç duyar. Bu nedenle D.T.'nin yada D.T. gazetesinin yayınını sürdürdüğü bu yenilgi yıllarının, değerlendirilmesi, mücadelenin yükseldiği dönemin rahatlatıcı psikolojisi içinde daha objektif yapılabilecektir.

Ama biz yine de, D.Türkiye'yi ve daha çokta D.T'de yer almış yazıları, bugün değerlendirmek isteyenlere, ellerinde daha objektif veriler olabilmesi için bazı açıklamalar yapalım. Hem D.T sayfalarında, bir değerlendirmenin nasıl yapılmamasına örnek teşkil edecek yazıların yeralmasına rağmen bunu yapalım..

Bilindiği gibi D.Türkiye, partilerin kurulmasından bu yana değişik bir yayın politikası sürdürmüştü. Bundan önce bütünüyle Cunta'nın teşhirine yönelik bir ajitasyon gazetesi iken, son dönemde ise bu görevinin yanında, yeni dönemin ve onun siyasal odaklarının değerlendirilmesi yada bu tür değerlendirmelerde kullanılan kavram'ların yorumlanmasına ilişkin bir tartışmayı da sürdürmüştür. Kısacası teorik bir tartışma platformu haline de getirilmişti D.T gazetesi...

İşte bu değişimin kendisini ilkin imzasız yazılarda ifade etmesinden sonra, değişik sol çevrelerden ortak tepkiler gelmeye başladı. Bu tepkilerin sahipleri TKP'den İşçinin Sesi'ne, Halkın Kurtuluşu'ndan Kitle'ye, PKK'dan çok yakın çevremize kadar geniş bir sol kesimi kapsıyordu. Ama işin ilginç yanı, birbirlerinin can düşmanı olan bu sol gruplar, D.T'de yapılan değerlendirmeler karşısında, neredeyse cümleleri bile aynı olan ortak tepkiler dile getiriyorlardı.

Fakat bizler açısından anlaşılmaz bir durum değildi bu.. Çünkü bu çevrelerin hepsi aynı marksizm yorumundan gıdasını almışlardı ve hala almakta kararlıydılar. Bu nedenle de, aralarındaki düşmanlık marksizmin yorumu itibariyle zahiriydi.

D.Türkiye'deki değerlendirmeler karşısında aynı savunma içgüdüsüyle ortak bir refleks'te bulunmalarının en önemli nedenlerinden biride, D.T'nin, onların varlık şartlarına yönelik bir eleştiri perspektifine sahip olmasını sezmeleriydi: Çünkü bu gruplar,birbirleriyle dalaşsalarda, herbirinin kabul ettiği bir ön koşulda birleşiyorlardı. Herbiri, bir diğerinin haldeki statüsünü kabul ederek tartışmaya giriyordu. Çünkü bu grupların varlık şartı, geçmişteki statülerinin bugünde sürdürülmesine ve herbirinin de bunu önkoşul yada bir zemin olarak kabul etmesine dayanıyordu.

İşte D.Türkiye onlarla, sadece bazı siyasal sorunlar değil, onların bu statülerine, varlık şartlarına yönelik bir tartışmayıda yapıyordu... Bu nedenledirki onlar, bir savunma içgüdüsüyle birbirlerine sokulup, aynı türden canhıraş feryatları ve suçlamaları D.Türkiye'ye yöneltiyorlardı...

Neydi bu itirazlar?

"Sizin diyorlardı, yeni diye iddia ettiğimiz tezler, 100 yıldır Marksizm içinde tartışılıyor,"

"Siz, Lenin'in Devlet ve Devrim tezlerinin değiştirilmesini istiyorsunuz, devleti sınıflar üstü görüyorsunuz."

"Siz, Marksizmi sınıf mücadelesi kavramından arındırma çabasındasınız. Sınıflar arası mücadele yerine bir avuç elite karşı tüm toplumun (Tekelci burjuvazi de dahil) ortak mücadelesini öneriyorsunuz. Burjuva Demokrasisini savunuyorsunuz."

"Siz, geçmişi inkar ediyorsunuz.."

İtirazlar, daha doğru bir deyişle suçlamalar bunlardı. Suçlamalar diyoruz, çünkü, bu iddiaların kanıtları olmadığı gibi, kanıt olarak öne sürülenler ise, bizi bağlamayan yazılardan yapılan alıntılara dayanıyordu. Bu konuya polemik ahlaki bağlamında yeniden değineceğiz. Şimdilik bu iddialarla ilgili bir şeyler söyleyelim..

Biz öne sürdüğümüz düşüncelerin yeni olduğunu iddia etmedik. Fazlasıyla saçma olurdu bu.. Bizim siyasal tahlillerimizde kullandığımız kavramlar (örneğin çok eleştiri alan "**toplum**" kavramı gibi) ve yöntem, Marksizmce kullanılan ve fazlasıyla bilinen şeylerdir. Bu yenilik, olsa olsa, sözünü ettiğimiz sol grupların Ekonomist sistematikleri için sözkonusu olabilir. Çünkü onlar, varolduklarından bu yana, Marks'ta, Lenin'de, Gramsci'de, Rosa'da bol bol kullanılan bu kavram ve yöntemleri kullanmıyorlardı yada unutmuşlardı! Bu nedenle D.T'de bu kavramların yada yorumların kullanılması bir yenilik değil, sadece Ekonomist Marksizm'ce unutturulmuş şeylerin hatırlatılması çabasıdır. Hem biz, uluslararası Marksist çevrelerin yeni şeyler söyleyemediği bu dönemde, birçok yeniliği yirmi yıl geriden takip eden Türkiyeli Marksistlerin daha mütevazi olmaları kanaatindeyiz.

Gelelim **"Lenin'in Devlet ve Devrim Tezlerini değiştirmek"** isteğimiz tevatürü üzerine. Biz, böyle bir çabanın mütevazilik sınırını fazlasıyla aşmak olduğu kadar, yanlış bir çaba da olacağı inancındayız. Ve bu nedenle hiç kimse bizim böyle bir iddiamız olduğunu kanıtlayacak bir veri sunamaz. Çünkü yoktur. Bizce Lenin'in Devlet ve Devrim üzerine söyledikleri, bu konuların, ilgilendiği gerçekliğin bir çok yönünü açıklamaktadır. Hemde doğru olarak açıklamaktadır. Ve Lenin'den bugüne, bir çok Marksist teorisyenin bu konuda Lenin'in sistematiğini aşamadığı düşüncesindeyiz.

Evet, Lenin'in Devlet ve Devrim'i yeniden okunmalıdır. Hemde dikkatli bi gözle. Belki bizlerin şimdiye kadar pek dikkat etmediğimiz bir gözle. Belki bizlerin şimdiye kadar pek dikkat etmediğimiz taraflarıyla. Bugüne kadar **"Devlet ve Devrim"** denince akla gelen devletin şiddete dayanan yöntemle yıkılması gerektiğidir ki bu tezin hele bizim gibi ülkeler açısından tartışmasız geçerli olduğu bilinir. Oysa bugünkü tartışmalar itibarıyle devlet ve devrim'in temel tezlerinin rededildiğinin iddia edildiği noktada, dikkatli bir okuyucu Devlet ve Devrim de bu itirazı ileri sürenlerin göremedikleri gerçekleri görebilecektir. Devlet ve Devrim'de, devletin şiddete dayanan yöntemle ele geçirilmesinin yanında ve belki de ondan daha önemlisi burjuva devletle sosyalist devlet arasındaki ayırım çizgilerinin nerelerde çekilmesi gerektiği tartışılmaktadır. Eski burjuva devletin dolaylı demokrasi kurumları dağıtılacak, yerine sosyalist devletin doğrudan demokrasisi ve onun kurumları egemen kılınacaktır. Kautsky'nin, burjuva devletinin dolaylı demokrasi anlayışını savunmasına karşı Lenin emekçi halk yığınlarının mücadelede oluşan örgütlülüklerinin belirleyici olduğunu savunmuş ve ayrımı burada çizmiştir.

Ama şurası bilinmelidir ki; bizce, ne Lenin, ne Marks, nede herhangi bir marksist lider yada çevre sonsuz gerçekliği bütün yönleriyle açıklamış ve tamamlamış bir mutlak teoriye sahip değildir. Çünkü bu marksizmin de kabul etmediği bir iddiadır. O nedenle Lenin'inde Marks'ında düşünce ve tezleri sonsuz gerçekliği kavrama ve bilme mücadelesi içinde geliştirilecek ve aşılacaktır. Gerçekliğin ve Marksizmin doğası budur. Bu nedenledirki Marksizm de kalıcı olan, belli bir anda, belli bir gerçeklikle ilgili söyledikleri değil, onun eleştirel yöntemidir.

Biz, **"Marksizm'ı sınıf mücadelesi kavramından arındırma çabasındamıyız? Sınıflar arası mücadele yerine bir avuç elit'e karşı tüm toplumun ortak mücadelesini mi savunuyoruz? Böylece Burjuva Demokrasisini mi amaçlıyoruz?**

Biz bu iddiaların sahipleriyle birlikte uzun yıllar Marksizme biraz bulaşmışsak, ki bulaştık. Bilirizki, Marksizmi sınıf mücadelesi kavramından arındırmak için, önce sınıf mücadelesi gerçekliğini gerçeklikten arındırmak gerekir. Ve Marksizme biraz da olsa bulaşmış birileri olarak biz bilirizki;

böylesine bir çaba dünyanın dönmesini durdurmak kadar "**gerçekçilik**" içerir. Öyleyse bize yöneltilen bu iddianın gerçekliğiyle dünyanın dönmesini durdurmak kadar gerçektir.

Aksine bizler, bu iddianın tersinin bizim malum solcularımıza kavratmak için, Demokrat Türkiye'nin sayfalarında bol bol tarih üzerine yazılar yazdık. Ve o yazılardaki bütün çabamızın amacı tarihin, sınıflar mücadelesi tarihi olduğunu birilerinin kafasına sokmaktı. Çünkü onlar, gerek olan bir politik vakıayı, gerekse de tarihte olmuş olanları, sınıf mücadelesiyle değil, burjuvaların yada onların partilerinin ve devletlerinin hainane faaliyetleri ile izah ediyorlardı. Onların tarihi halkların yada ezilenlen sınıfların yanılgıları tarihi idi. Bu tarih yorumunda, halklar ve ezilen sınıflar burjuvalar, Emperyalizm tarafından kandırılan, aldatılan sürülerdi. 6 Kasım seçimlerinde, 25 Mart seçimlerinde, 1950'lerde her zaman, her zaman aldatılmışlardı. Tersten bir idealizmdi bu. Bizce ise tarih, halkların ve ezilen sınıfların etken bir faktör olduğu sınıf çatışmaları tarihiydi. 6 Kasım seçimleri yada geçmişteki herhangi bir siyasal olay bu etken gücünde olduğu çatışmaların bileşkeleri tarihiydi. Bu nedenle gözlerimizi tarihteki entrikalardan çok, toplumun dinamizmine çevirmiştik. Türkiye toplumunun kendi tarihinde dinamizmini, tepkilerini ifade ediş biçimine ve bu bağlamda onun sahip olduğu orijinaliteyi kavramaya çalıştık.

Bir elit'e karşı tüm toplumun mücadelesini mi önerdik? Tabiki hayır. Biz D.T olarak haddimizi biliyorduk. Biliyorduk ki, bir siyasal iktidar stratejisi D.T.yenin mütevazi sınırlarını aşan bir sorundur.

Bu nedenle de, Demokrat Türkiye'yi bağlayan hiç bir yazıda strateji önermek gibi bir çabaya girmedik...

Burjuva demokrasisini amaçladığımız iddiasına gelince: Yazılarımızı okuyan her dikkatli göz, eğer görmek isterse burjuva demokrasisi ile sosyalist demokrasi arasındaki çizginin kalın çizilmesinde ısrarlı ve titiz olduğumuzu görecektir. Ama bu aleniyete rağmen neden birileri bunu görmek istememektedir? Çünkü görmek istemeyenler bize, bir ikile mi dayatmak istemektedirler. Ya demektedirler, Batı tipi burjuva diktatörlüğü, ya **da Sovyetler'de ve Arnavutluk'ta uygulanan "proletarya diktatörlüğü"**.. Bu ikisinin dışında üçüncü bir yol yok. Ama bizce bu ikilem, sahte ve bir okadar da tehlikeliydi. Biz aynı sınıf üzerinde, ayrı yönetim anlayışlarının yükseleceği gerçekliğine inanıyorduk. Nasıl ki burjuva sınıfı üzerinde, burjuva demokrasileri de, faşizmler de yükselebilir. Proleterya üzerinde ya da proleterya adına, Sovyetler'deki parti diktatörlüğü yükselebileceği gibi, bir ikinci seçenek de yükselebilirdi. Öyleyse, demokrasi itibariyle karşımızda, Batı demokrasileri ya da Sovyetler'deki tek parti diktatörlüğü ikileminin dışında bir üçüncü yol, halkın doğrudan demokrasisi yolu vardır. Devrimci Marksizmin sosyalist demokrasi perspektifi buydu. Şöyle diyordu Lenin: "**Bence Sovyetin tamamiyle ve tümden herhangi bir tek partiye bağlanması amaca uygun düşmez." "Geri çağırma hakkı, devlet iktidarı, zor kullanım fikrinin en iyi somutlanışı olarak, Sovyetlere tanınmalıdır. O zaman bir partiden diğer bir partiye iktidarın transferi barışçıl bir biçimde, sırf yeniden seçme yoluyla gerçekleşebilecektir.**" (Toplu Eserler, c.26, s.339.340).

Ve Lenin'e göre Sovyet iktidarı, parti kararıyla değil, kitlelerin mücadelesiyle oluşmuştur. Yani iktidar Sovyetlerindi, kitlelerin doğrudan iktidarıydı. Bazıları bize niçin proleterya partisiyle, yığınların örgütlülüğünü karşı karşıya getiriyorsunuz diye sorabilirler. Bizce de bu karşı karşıya getiriş yanlıştır. AMA, altmış yılı aşkın bir sosyalizm deneyi, bize bu iki şeyin tüm "**sosyalist**" denilen ülkelerde karşı karşıya geldiğini, ya da birisinin adına diğerinin yok edildiğini gösteriyor. Öyleyse bu konuya dikkatle eğilmeliydik. Ve kaynağa, yani iktidarın gerçek sahibine gözümüzü dikmeliydik... Kitlelere...

İşte bu nedenledir ki, tarih yorumumuzda topluma gözümüzü dikiyor, Türkiye halkının tarihsel özelliklerini, kendi orijinal dinamiklerini anlamaya ve ona özel bir önem vermeye dikkat ediyorduk. Bize ve yıllardır Marksist çevrelere dayatılmış bu ikilemin (ya **Batı demokrasisi-ya "SSCB" demokrasisi**) dışında bir üçüncü yolun gerçekliğiydi devrimci Marksizm. Ve işte bu nedenledir ki: Sovyetler'deki ya da Arnavutluk'taki parti diktatörlüğüne denk düşen "**sosyalist demokrasi**" nin dışındaki yaklaşımımızı, kendi ikilemli mantıklarına sığdıramayanlar bizim burjuva demokrasisisini savunduğumuzu iddia ediyorlardı. Bu iddia bugünkü "**varolan sosyalizmi**" kabul etmediklerini söyleyenlerin de iddiasıdır. Çünkü onlar da, kendilerinin ve partilerinin egemenliğinden başka bir "**sosyalist demokrasi**" düşünememektedirler. Onlara göre de sosyalizm, kendilerinin iktidarında odaklaşmaktadır. Ve bu düşüncelerinin dışındaki bir perspektifi kolaylıkla burjuva demokrasisi olarak nitelendirmektedirler.

Ve son olarak "**geçmişi inkar ettiğimiz**" iddiasına gelelim. Bu iddia sözünü ettiğimiz sol grupların ortak tevatürüdür. TKP'den Halkın Kurtuluşuna, PKK'dan yakın çevrelerimize kadar geniş bir kesim, Demokrat Türkiye'deki imzasız yazıları yazan bazı yazarların, geçmişlerini reddettiklerinden dolayı timsah gözyaşları dökerek çok üzüldüklerini sık sık beyan etmektedirler.

Bakın Demokrat Türkiye'nin 26.sayısının baş yazısında şunları söylüyorduk: "... **geçmiş, beğenelim ya da beğenmeyelim milyonlarca insanın sessizce yaşadıkları, ya da uğruna öldükleri inançlar, değerler, bilimsel olan ya da olmayan bilgiler, kısacası insani eylemler bütünüdür. Acıyla ya da sevinçle, inançla ya da bilgiyle yaşanmış ve toplumun hafızasına kazılmış geçmiş, hiç de pasif ve gözardı edilebilecek bir gerçeklik değildir. Tarihtir o... Yaşanmıştır ve yok sayılamaz.**"

Evet Demokrat Türkiye'nin 28. sayısındaki Kızıldere yazısıyla devam edelim: "**Türkiye sol'unun geleneksel kaderi, nesilleri arasındaki kopukluktur. Her nesil, herşeye yeniden başlar. Bunun bir nedeni, devrimci hareketin sürekliliğinin, dışındaki etkenlerle kesintiye uğrayarak, birbiriyle organik ilişkileri zayıf olan dönemlere ayrılmasıdır. Ama bu kopuklukta bir diğer neden de, tarih duygusunun ve rasyonel bir gelenekçiliğin çok zayıf olmasıdır. Daha doğru bir deyişle, tarihle ilişkisinin rasyonel olmayan bir muhtevada, uçlarda kurulmasıdır.**

Ya, hiç bir eleştirinin sunulmadığı, önünde tapınılan bir geçmişçilik, ya da herşeyin kendisiyle başladığı bir "*yenilikçilik*", bu iki ucun dışında bir yöntemle, tarihle bir bağlantı kuramayan devrimci akımlar, her iki biçimde de tarihin unutulmasını sağlamaktadırlar.

Bir zamanlar abartılmış ve hiçbir eleştirisellik taşımayan bir yaklaşımla anılan Kızıldere'nin, şimdi de unutulmasının, herhalde başka bir açıklaması olmasa gerek.

Bu nedenle, devrimci akımlar derin bir tarih duygusuyla, eski ile yeninin, geçmiş ile geleceğin doğru bir sentezine ulaşabilmelidir.

Bu senteze, ve geçmiş hakkında atılan hamasi nutuklarla, ne de tarihsizliğe denk düşen züppece bir "*yenilikçilik*"le ulaşılabilir."

Evet, geçmiş olumlu ya da olumsuz özellikleriyle bir bütündür ve bizim geçmişimizdir. Biz, geçmişimizin bir ürünüyüzdür. Demokrat Türkiye'de tarihe ve geçmişe bakışın perspektifi budur. Demokrat Türkiye solun genişçe bir kesimine ve burjuvazimizin bir çok odağına hakim olan bir tarih anlayışını reddetmişti. Bize göre tarih ya da geçmiş, olumlu ve olumsuz eylemler ve düşünceler bütünüdür. Ne olumsuz olanları görmemezlikten gelerek, onları yok sayarak tarih anlatılabilir... Ne de geçmişte yapılan her şey abartılarak doğrular, iyiler bütünlüğüne dönüştürülür. Böylesine bir geçmişe yaklaşımın örneklerine kemalistlerin ya da islamcıların tarih kitaplarında bol bol rastlanır.

Biz dünden bugüne, ve geleceğe uzanan bir sol gelenek devamcılığından yanayız. Geçmişle sağlıklı bir bağ kurmak için siyasal bir harekette, yenilikçilerin ve rasyonel gelenekçilerin uyumlu bir beraberliğinden yanayız. Bir siyasal akıma, her iki yaklaşımın da **boyut ve derinlilik katacağı** inancındayız. Ve bugünkü sorunların hiç birisinin, geçmişi red veya kabul ikileminde çözülemeyeceği inancındayız. Geçmişi, bugün tartışılanların önüne dikme yönteminin yaratıcı ve geliştirici düşüncenin dondurulması olduğu kanısındayız.

İşte bizim geçmişe bakışımız bunlar. Ama buna rağmen birileri geçmişi reddettiğimizi ilan ediyorsa; bunun altında 75-80 döneminde sıkça rastladığımız bir kasaba politikacılığını hissediyoruz. Bu tür politikacılığın kısa dönemler için başarıları olsa da, geleceği yoktur.

Kısaca, bize yönelik itirazların, daha doğru deyişle suçlamaların ana noktaları bunlar.. Ve bu itirazların, düşüncelerimizle fazlaca bir ilgisinin olmadığının da imzasız yazılarımızın titiz ve önyargısız bir gözle okunulmasıyla anlaşılabileceği kanısındayız. Bu noktada, polemik ahlakı üzerine birşeyler söylemeden geçemeyeceğiz.

Bir polemikte, ilk uyulacak kaide, iddialarınızı kanıtlamaktır. İkincisi ise, kanıtlarınızı eleştirdiklerinizi bağlayan metinlerden almaktır..

D.Türkiye'nin imzasız yazılarıyla polemik yapanların çoğunun, iddialarıyla öne sürdükleri kanıtlar arasında mantıksal bir bağlantı olmaktan çok, hayale ve kurguya dayanan bir "**bağlantı**" söz konusudur. Bunun örneklerini yukarıda anlattık. Hele kanıt diye öne sürdükleri alıntıların bir çoğunun bizle bir alakası yoktur. Örneğin bir sol gurubun, yayın organında, D.Türkiye'nin imzasız yazılarına atfedilerek eleştiren bir siyasetin, görüşleri diye yazarımız D.Özlü'nün yazıları alınmaktadır. Örneğin bir başkasıda, A.Süheyla adlı bir okuyucumuzun yazısından bir alıntı yaparak, bizim Ekim Devrimi'ni darbe olarak gördüğümüzü iddia etmektedir. Hele son örnekten daha ilginç olanı da; bir siyasetin içinde ayrılan bir kişinin D.Türkiye'de üç ayrı isimle aynı anda yazı yazdığı gibi paranoyaya varan bir iddiadır ki.. Bu noktada sorun, polemik ahlakını aşan bir ahlaksal sorun olmaktadır.

Ayrıca bugün birçok hareketin içinde, bizim tartıştığımız sorunlara benzer sorunların tartışıldığı bilinmektedir. Bu tartışmalarda gündeme gelen bazı konuların D.Türkiye sütunlarına yansıtılması, muhatabı belli olmayan bir tartışmaya dönüşmektedir. Daha da önemlisi bu yöntemin sahipleri kendilerini kanıtlamak için, D.Türkiye'de çıkmış imzalı yazılardan imzasız yazılara yada D.Türkiye'de gündeme gelmeyen metinlere kadar hertürlü malzemeyi bir araya getirerek suçlamaya dönüşen bir tartışma yapmaları, D.Türkiye sınırlarındaki bir polemiği seviyesizleştirmektedir.

Sonuç olarak: D.Türkiye 12 Eylül darbesiyle içine girilen ve seçimlerle daha bir üst evreye sıçrayan yeni dönemi anlama, kavrama çabasında oldu. Geçmişin teorik zeminin yeterli olmadığı noktada, Marksizm için pek aşina olan, ama Türkiye Sol'unun birçok kesimi için "**yeni**" olan kavram ve yöntemleri devreye sokmaya çalıştı. Çünkü inanıyoruz ki, geçmişin teorik zemini bugünü yeterince açıklayamazdı. Bugünün teorik zeminide yarını yeterince açıklayamayacaktı. Doğaldı da bu... Bilginin ilerlemesi buna dayanıyordu. Tersi idealizm ve dogmatizmdi.

Teorik ve siyasal faaliyetini ciddi bir iş olduğuna inanıyordu. Siyasal bir analizin, titiz bir teorik çabayı gerektirdiğine, bu çabayı engelleyen yada yeterince sonucuna götürmeyen her türlü tespite bilimsel bir şüphecilikle yaklaşılması gerektiğine inanıyordu.

Bilimsel bir siyasal çabanın, duygu istismarcılığıyla, yada tutuculukla karartılmasından yana değildi..

Devrimciliği, birtakım sembolere bağlılıktan yada geçmişte belli gerçeklikler için söylenmiş olanların kabulü yada reddinden değil, var olan gerçekliğin bilimsel kavranılışından geçtiğini yıllar önce aynı tür tepkilerle karşılaşmış devrimcilerden öğrenmiştik.

Bu nedenle onun çelişkilerini kavramaya önem verdik. Cunta ile burjuva siyasal muhalefet arasındaki çelişkileri fazla abarttığımız söylendiğine, bu farklılıkları küçümseyenlerin perspektifleriyle, titiz bir siyasal analiz değil ancak bir **bildiri** kaleme alınacağını biliyorduk.. Bazıları geniş bir sol kesimin yirmi yıldır kullandığı kavramları bugünde tekrar etmemize kızdı.. Her türlü siyasal olguyu, tekelci burjuvazi, emperyalizm, sınıf v.b. kavramlarla, kolaycı bir izah tarzıyla izah etmemize alındı.. Ama biz, Lenin'in fadesiyle "**Demokratik devrimde etkin siyasal sloganların koyulması yerine tüm dilbilgisi çekimlerinde "*sınıflar*" sözcüğünün yüksek sesle yinelenmesi**" ni fazlaca anlamlı olmadığını biliyorduk. Biliyoruz ki, önemli olan gerçekliği izah etmek değil, bilimsel izah etmekti..

İnanıyoruz ki gelecek, bilimsel bir izah için her türlü zinciri kıracak, burjuvazinin ve geleneksel sol'un seçeneksizlik olan seçeneklerinin dışında, devrimci Marksizmin seçeneğini yaratacaklarındır.

"MAKYAVEL ÜZERİNE NOTLAR..."

Demir ÖZLÜ

Antonio Gramsci'nin, en önemli yapıtlarından biri **Makyavel Üzerine Notlar...** (Note sul Machiavelli...) türkçeye, italyanca aslından çevrilmiş bulunuyor (1). Gramsci'nin düşüncesinin **parti** sorunu üzerinde yoğunlaştığı, kuramsal açıdan da yüksek boyutlara ulaştığı yapıtlarından biridir bu.

İtalyan marksist siyasal düşüncesinin, özellikle Gramsci dönemi üzerinde durmamızın nedeni, sadece Türkiye'nin büyük bir batı bölümünün Akdeniz çevriminde olmasından ve 12.yüzyıldan beri Akdeniz yoluyla Batı ekonomisinden(2) ve kültüründen etkilenmesinden ötürü değildir. Daha önce de belirttiğim gibi:

1. bu ülkenin ve halkın faşizm deneyini yaşamış olmasındandır ve
2. o dönemin İtalya'sında, siyasal alanda kazananın faşizm olmasına karşın, o dönem düşünürlerinin -faşizme de direnerek- bu rejimin yıkılışından sonra çok büyük bir komünist partisini toplumun ortasına yerleştirebilmelerindeki düşünsel ve eylemsel beceridir.

Fakat sadece bu büyük erdemler de değil, şunlar da ilk elde sıralanmalıdır:

3. İtalyan marksizmi, o dönemde gittikçe sertleşen Stalin-Troçki çekişmesinin, uluslararası marksizmde yaratacağı ileriye dönük olumsuzlukları görmüş ve kendisini bu olumsuz çekişmeden uzak tutabilmiştir. (Palmiro Togliatti 30 Nisan 1944'de **Unita** gazetesinde yayınlanan 'Gramsci'nin Politikası' adlı yazısında şöyle diyecektir(3): "**Gramsci'nin son sözlerinden birisini çok iyi hatırlıyorum. Bu sözler bana, Gramsci ile partimizin yönetimi arasındaki ilişkinin(çok güç) olduğu, onun varlığının son yıllarında, arkadaşlar tarafından öğüt ve yol-gösterici olarak iletildi: onun sözleri, bizim için "ulusal" bir politika izlemek zorunluluğunu vurguluyordu... gerçekten hissediyoruz ki Gramsci'nin zekası ve ruhu bizi yönlendiriyor. Bizim partimizi o yarattı.**"

Öyle sanıyorum ki, marksist düşünceyi kendi ülkesinde verimli hale getirmenin yöntemi budur. Gene öyle sanıyorum ki, uluslararası dayanışma ve temel sorunlarda birleşme başkalarının ardında kayıtsız şartsız sürüklenerek değil, kişilikli kişi ve partilerin biraraya gelmesiyle sağlanabilir. Gene öyle sanıyorum ki, Türkiye solunun bazı önemli kesimlerinin içine sürüklenmiş olduğu **taklitçilik** ve **yöntemsizlik** ancak böyle bir kavrayışla aşılabilir.

4. Üst-yapılar düşünürü diye de anılmış olan Gramsci'nin düşüncesi-temelde yararlanılacak ama asla aynen taklit edilmeyecek bir düşünce biçimi olarak -bizim gibi üst- yapılar ve Devletle ilgili ideolojik yapılar geleneği güçlü ve insanlarının davranışlarını kültürel motiflerin ve kültürel değişmelerin de büyük ölçüde etkilediği ülkelerde, daha da geçerlilik kazanmaktadır.

Bu sıraladığım nedenlere bir 5.neden daha eklemek elbette doğal karşılanmalıdır: o da bizzat bu düşüncenin kendi içinde taşıdığı kuramsal derinliktir.

*

" **Makyavel Üzerine Notlar...**"ın "**Siyasal Mücadele ve Askeri Savaş**" bölümünden, yaşamış olduğumuz olaylara ışık tutan şu satırları, buraya almadan yapamadım: "...**siyasal mücadelede egemen sınıfların mücadele yöntemlerini taklitçiliğe yeltenilmemelidir, yoksa kolay tuzaklara düşülebilir... Devlet yasallık çerçevesinde kalır gibi görünürken, aynı Devleti yeniden örgütlemek ve bunun aracı olarak yasa-dışılığa başvurmaktadır. Yasa dışı özel faaliyetlerin karşısına benzer bir başka faaliyetin çıkarabileceğine inanmak, yani komandoculuğa başvurarak komandoculukla savaşmak budalaca bir davranıştır. Devletin sonsuza dek hareketsiz kalacağına inanmaktır ki, başka farklı koşullar bir yana, bu hiç söz konusu olmaz... her gün belirli saatlerde çalışmak durumunda olan bir sınıf, geniş mali olanaklara sahip ve bütün üyeleri bakımından, belirli bir işe bağlı olmayan bir sınıf gibi, uzmanlaşmış ve sürekli** *saldırı örgütlerine (4)***sahip olamaz. Bu profesyonelleşmiş örgütler gündüz olsun gece olsun her vakit kesin ve beklenmedik darbeler indirebilir.**"

Gelecek yazımda bu konu çerçevesinde -1980 koşullarının Türkiye'ye yüklediği özel bağları da gözönüne alarak- düşünmeye çalışacağım.

(1)Antonio Gramsci-Modern Prens

(2) Bkz: Ömer Lütfi Barkan'ın iktisat tarihi üzerine olan çalışmaları.

(3)Ayrıca bkz: Togliatti, Sur Gramsci, Editions Sociales, Paris, 1977, s:55.

(4) Altını ben çizdim. "**Savunma örgütleri bunun dışındadır.**

ÜNYEDEKİ ÇATIŞMADA 2 DEVRİMCİ ŞEHİT OLDU

Ordunun Ünye ilçesinde Nisan ayı içnde meydana gelen bir çatışmada 2 Devrimci Yol taraftarı şehit oldu. Alınan bilgilere göre Ünye yakınlarında askeri bir birlikle silahlı bir grup arasında çatışma çıktı. Uzun süre devam ettiği bildirilen çatışma sırasında isminin Harun olduğu öğrenilen bir devrimci hayatını kaybetti. Çatışma devam ederken silahlı devrimci grup çemberi yarmayı başardı. Çatışma sırasında yaralanan Kadir Aksoy adındaki devrimci arkadaşları tarafından kaçırıldı. Kadir Aksoy'un durumunun ağırlaşması üzerine arkadaşları Aksoy'u bir sağlık ocağına götürüp tedavi ettirmek istediler. Fakat Kadir Aksoy, kan kaybından sağlık ocağında yaşamını yitirdi.

GAZİANTEP TDKP DAVASI SONUÇLANDI 7 İDAM

6. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 2 No'lu Askeri Mahkemesinde yargılanan TDKP üyesi 7 kişiye ölüm, 2 kişiye ömür boyu, 17 kişiye de 3 ile 12 yıl arasında hapis cezası verildi. 42 sanık da beraat etti.

DİSK DAVASINDA 3 TAHLİYE

DİSK davasında Prof Sadun Aren, Demirhan Tuncay ve Mehmet Mıhlacı tahliye edildiler. Böylece tutuklu sanık sayısı 14'e indi. Prof Aren DİSK Yönetim Kurulu üyesi Demirhan Tuncay, aynı zamanda Gıda-İş Başkan vekili görevini yürütüyorlardı. Duruşma 8 Mayıs Çarşamba gününe ertelendi.

---

8 İŞKENCECİ POLİSİN BERAAT KARARINI ASKERİ YARGITAY BOZDU

Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği(TİKB) örgütü üyesi olduğu şüphesiyle gözaltına alınan Ataman İnce'yi işkence yaparak öldüren 8 işkenceci polis, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 No'lu Askeri Mahkemesince yargılanmış ve beraat ettirilmişlerdi. Eksik soruşturma nedeniyle Askeri Yargıtay 1.dairesi bu kararı bozdu.

Avrupa Konseyi Türkiye heyeti başkanı BJORN ELMQUIST ile yapılan röportaj

Bjørn Elmquist

D.T: Türkiye'ye yaptığınız geziyi anlatırmısınız.

B.E: Önceden Türkiye'deki askeri hapishanelerden en az birine girmeyi talep etme kararı vermiştik, oralardaki durumu öğrenmek için. Dikkatimizi özel olarak Diyarbakır Askeri Cezaevine yöneltmiştik. Uluslararası Af örgütünden edindiğimiz izlenim, bu hapishanenin oldukça sorunlu bir yer olduğuydu. Aynı zamanda da dışarıya kapalı. Kendimde aynı zamanda yurt dışında bulunan Türk'lerden, onların örgütlerinden Türkiye ile ilgili bilgi toplamıştım. Onlarla yaptığım toplantılarda uzun süredir kayıp olan, haber alınamayan ve hayatından endişe edilen, yada ağır işkence altında bulunduğu sanılan tutukluların isimlerini almıştım.

Önceden Türk askeri yetkililerinden bu askeri hapishaneleri ziyaret etme olanağımız olmadığına dair cevap almıştık. Neden olarakda bunların askeri bölgede olduğu ve Türk sivil yetkililerinin bile buralara giremediklerini belirtiyorlardı. Bize Türk İçişleri Bakanı ve diğer yetkili bakanların bile buralara giremediği söylendi.

D.T: Bunları ziyaret etme olanağı buldunuzmu?

B.E: İşte bütün mesele. Listeyi okumayı bitirdiklerinde bu tutukluları ziyaret etme olanağımız olup olmadığını sorduk. Hayatta olduklarına göre görmek mümkün olmalıydı. Bu sorumuza şaşırtıcı bir cevap verdiler. Buna kendilerinin izin vermeye yetkilerinin olmadığını, fakat bu isteğimizin gerekli yerlere iletileceğini söylediler. Ben bu işin acelesi olduğunu, fazla vaktimizin olmadığını söyledim. Aynı gün, üç saat sonra, Ankara belediye başkanı ile yemek yerken, dışişleri bakanlığı sekreteri gelerek, ertesi sabah saat sekizde askeri bir uçağın hizmetimize sunulacağını söyleyerek benim komisyon başkanı olduğumdan dolayı ve sorduğum sorulardan dolayı gelmemde ısrar ettiler. Benim yanımda gelebilecek iki komisyon üyesi daha bulduk. Diğer üç kişilik komisyonda Mamak Askeri Cezaevini ziyaret edecekti. Fakat çok kısa bir ziyaret. Diyarbakır'a gidecek üç kişi ben, Belçikalı Sosyalist Claude Djardin ve İsviçreli hıristiyan demokrat Günther(?) olarak belirlendi.

Diyarbakır'da bölge sıkıyönetim komutanı, aynı zamanda 7.ci ordu başkomutanı olan biri tarafından karşılandık. Bu kişi cezaevinde sorumlu idi. Yanında hukuki danışmanı olan bir hakim vardı. Bölgede darbe öncesinden beri (1979) sıkıyönetim uygulandığı söylendi. Önce komutanlık merkezine götürüldük. Orada bize çok uzun olduğu için şimdi tekrar edemeyeceğim bir sürü bilgi verildi. Örneğin oradaki toplantı iki saat sürdü. Bize sıkıyönetim ilanından bu yana toplam 7100 tutuklunun kaldığını, bunlardan 100'ünün beraat ettiğini; geriye 7000 kalıyor, ayrıca diğer bir yüz kişinin mahkemeleri sonuçlandığından diğer sivil hapishanelere nakledildiklerini, bu 100 kişiden 71'inin ölüm cezalarına çarptırıldığını fakat daha hiçbirinin cezasının infaz edilmediğini, çünkü cezaların infaz edilmesi için milli meclisin onaylaması gerektiğini anlattı. Geriye kalan 29 kişi ağır hapis cezalarına çarptırılmışlar. Geriye 6900 kişi kalıyor. Bunlardan 4506'sı hala tutuklu olarak cezaevinde kalıyor. Cezaevinin 300 kişilik olduğu düşünülürse fazlalığın vahameti anlaşılır. Geriye kalan 5394 kişinin davalarında sonuçlanmış ve kendilerinin deyimiyle sistemin dışına çıkmış bulunuyorlar. Yani aldıkları cezalar, tutuklu kaldıkları süreye tekabül ettiğinden tahliye edilmiş durumdalar. Sıkıyönetim Komutanına göre bütün tutukluların ortak özellikleri bölücü olmaları, yani bağımsız bir Kürdistan savunmaları ve Marksist-Leninist olmalarıydı.

D.T: Bütün bu konuşmalar gözetim altında geçiyordu değilmi?

B.E: Ben burada beraberimde bir liste götürmüştüm. Bu listeden haberlerinin olması olanaksızdı. Listeden açlık grevleri sırasında öldükleri söylenen iki kişinin ismini söyledim. Cemal Arat ve Adnan(?) Keskin. Onlarda haberi, yani bu iki kişinin öldüğünü doğruladılar. Bundan sonra 7 isim daha vardı, hayatlarından şüphe edilen. Necmettin Büyükkaya ilk isim. Onun 24 Ocak 1984'de beyin tümörü sonucu öldüğünü söylediler. İkinci isim Yılmaz Demir'in 19 Ocak 1984'de cezaevinin tuvaletinde çarşafla kendini asarak intihar ettiğini belirttiler. Üçüncü kişi Halil Çatak'ın hiçbir zaman bu cezaevinde bulunmadığını belirttiler, cezaevi kayıtlarına baktıktan sonra, 4. sıradaki Remzi Aytürk ise yine çarşafla kendini asarak 25 Ocak 1984'de intihar etmiş, yine tuvalette. Hala onların söylediklerini anlatıyorum. 5.ci sıradaki Ahmet Bayık Mamak'a gönderilmiş, cezaevi kayıtlarına baktıktan sonra 6.cı sıradaki Hikmet Yıldırım'ın serbest bırakıldığını, 7.ci sıradaki Salih Kavak'ınsa bu cezaevine hiç gelmediğini söylediler. Bunlar anlatıldıktan sonra kendilerine ölüm tarihlerinin birbirlerine çok yakın olduğunu ve açlık grevlerine denk geldiğini söyledim. Necmettin Büyükkaya'nın beyin tümöründen ölmüş olması mümkündür. Kasıtını ispatlamama imkan yok. Fakat bu kişinin açlık grevinden dolayı daha da zayıf düşmüş olması mümkün değil mi? O iki kişi hadi intihar ettiler diyelim ama açlık greviyle hiçmi ilgisi yoktu? Bunları sorduktan sonra benim çıkardığım sonuç şu; İlk iki kişi birde bu son üç kişiyle birlikte beş kişi açlık greviyle ilişkili olarak öldüler.

D.T: Peki tutuklular işkenceyi doğruladılar mı?

B.E: Beş kişiden üçü işkenceyi anlattı. Peki bu insanların istediğimiz isimler olduğundan nasıl emin olabilecektik?

Bu konuda iki noktaya değinmek gerekiyor.

1-Tutuklulara elimizdeki Uluslar arası Af Örgütü Listesinden haberleri olup olmadıklarını sorduk. Haberleri vardı. Hatta bunlardan ikisi bir süre önce televizyona çıkarılarak bu listeyi tekzip etmekte kullanıldıklarını anlattılar. Ayrıca bazı eleştirel kişilerden sorduğumuzda böyle bir yayının yapıldığını doğruladılar. Bunlardan birisi işkenceyi anlatan ve bu konuda sert şikayetlerde bulunan kızdı.

Bazı koğuşlara girdik. Askeri disiplin sözkonusuydu buralarda. Bizim gördüğümüz tutuklular 3 tanesi dışında fiziki olarak çok bakımlılardı. Sağlıklı bir görüntüleri vardı. Hepsinin yaşı aynıydı. Bizim konuştuklarımız dışındakilerin hepsi 20-25 yaşları arasındaydılar. Eğer öyle söylenebilirse bunlar seçme tutuklular olmalıydılar. Eğer elbiseleri farklı olmasaydı onları bekleyen askerlerle tutuklular arasında fark görmek mümkün olmazdı. Askerlerin tutuklu gibi giydirilip karşımıza çıkarıldığını söylemiyorum. Gene de öyle olduğunu sanıyorum.

D.T: Sizin kişisel düşünceniz ne?

B.E: Tam gerçeği söylediklerine inanmıyorum. Somut konuşmalara gelince, konuştuğumuz 8 kişiden 5'i hapishanelerde kendilerine kötü davranıldığını söylediler. Suçlarını ve hatalarını kabul ederek, buna rağmen hapiste olmalarını davanın henüz tamamlanmamış olmasıyla açıkladılar. Fakat geriye kalan 3 kişi işkence gördüklerini anlattılar. Birinin ismi Cahide Şener. 2 Mart 1981'de tutuklanmış. Bu kız tutuklandığı andan itibaren daha polis karakolunda işkence yapılmaya başlandığını anlattı. İsim vermesi için baskı yapmışlar fakat isim vermemiş. Marksist-Leninist Kürt Partisine üye olmakla suçlamışlar. Falaka, zincirle ve copla dövme gibi işkenceler. İşkencenin hem polis karakolunda, hemde cezaevinde yapıldığını anlattı. Fakat son 5-6 aydır işkence yapılmadığını anlattı. Neden durduğunu sorduk. İşkencenin hapishane yönetiminin değişmeyiyle durduğunu anlattı. Burada komutanla tartışmaya başladı. Çünkü komutan idarenin Haziran 83'de değiştiğini söyledi. İşkencenin hala devam edip etmediğini sorduk. Bize erkek tutuklulara hala işkence yapıldığına emin olduğunu söyledi. Kendisi 23 yaşında ve lise mezunuydu. Fakat yabancı dil bilmiyordu.

Kız dışarı çıktıktan sonra komutan bize kızın anlattıklarına inanmamamızı çünkü öyle olsaydı tekrar işkence görmekten korkacağı için bunu anlatamayacağını söyledi. Ben de ona bunu kendisinin meseleleri nasıl kavradığına ilişkin bir sorun olduğunu ve onu kullanmış olabileceğini söyledim. Eğer zaten işkenceye tabi tutuluyorsa zaten işkence gördüğü için herhangi bir riziko taşımadığına inandığımı anlattım. Her halikarda komutanın dediklerini kabul etmiyorum. Bizi işkence yapılmadığına dair ikna etmeye yeltendikleri tek olayda buydu zaten. Sonra vazgeçtiler. İşkenceden bahseden 2.ci kişi Mehdi Zana idi. Kendisi 14 Şubat 1981'de tutuklanmış.

D.T: Avrupa Konseyi üyesi olarak Türkiye'de işkence yapıldığına ve insan haklarının çiğnendiğini kabul ediyorsunuz, peki bu uygulamaları durdurmak için ne yapılmalı?

B.E: Üç seçenek var. 1-Yaptıklarını kabul edip sesimizi çıkarmayız ve Türkiye'nin Avrupa Konseyinde kalmasını kabul ederiz. Bu yanlış bir tutum. 2-Olanların dehşetli olduğunu söyleyerek Türkiye'yi Konseyden çıkarmak. Bu konuda gerekçeli tartışmalar çok. Eğer salt hukuki açıdan ele alınacak olursa doğru bir görüş. Bu açıdan Türkiye'yi Konseyden atmış olmamız gerekirdi bugün için. Çünkü Türkiye'de olanlar Konsey tüzüğünde yazılanlarla çelişiyor. Üçüncü şı ise ülkenin Konseyde kalmasını olanaksız kılan ihlalleri belirlemek, fakat Türkiye'yi atmak yerine Türkiye'deki durumu düzeltmeye çalışmak ve Türkiye'yi bizimle daha bağlayıcı bir diyaloğa zorlamak, sıkıştırmak.

D.T: Nasıl?

B.E: Örneğin şu anda yapıldığı gibi. Hani şu beş ülkenin insan hakları komisyonuna olan şikayeti. Komisyon meseleyi gündemine aldı ve bu beş ülkenin somut şikayet noktalarında somut delillerle gelecekleri, örneğin şu Türkiye'de tutuklanan Danimarkalı gibi bir dava başlayacak yakında. İşte o zaman komisyon uzmanlarından oluşan bir delege gurubu atayacaktır. Doktorlar, psikologlar, gerekli ilaçları da yanlarına alabilecek bir komisyon, yani tam anlamıyla bu konularda bilgi ve yetkisi olan ufak guruplar. Bunlar önceden haber vermeksizin çeşitli kurumlar, polis karakolları, hapishaneler v.b. kurumları ziyaret eder, bina planlarını ister, istediği odayı, bölümü ziyaret eder. Türkiye bunları Konseyde olduğu sürece kabul etmek zorundadır. Bu bir zorunluluk. Kuzey İrlanda örnekleri yaşandı bunun. İngiliz hükümetine karşı, işkence şikayetlerine karşı habersiz ziyaretler yapılmıştı hapishanelerde. Türkler bunu kabul etmezlerse işte o zaman yeni bir durum ortaya çıkar. Bu açık. Eğer bu soruşturma komitelerini geri çevirirlerse ki çevirebilmeleri için zaten konseyden kendilerinin çıkması lazım. Şu bizim Diyarbakır cezaevini ziyaretimiz Türkiye'de belli çevrelerinde ortamı normalleştirmeye çalıştıklarına, ki bu çevreler belli otoriteler olabilir, bazı güçler başka güçlere karşı mücadele ediyor olabilirler, bir belirti sayılabilir. Bunda Avrupa Konseyi'nin yardımlarını da alabilirler. Hatta iktidara geldiklerinde işkenceden sorumlu kişilere davada açabilirler.

D.T: Demokrasiye geçiş meselesini nasıl yorumluyorsunuz?

B.E: Bu mesele gerçekten ciddi.

D.T: Yani demokrasiye geri dönüldümü?

B.E: Hayır daha değil. Fakat bu noktalarda doğru yönde olunduğuna dair küçükte olsa bir umut verildi. Parlamento seçimleri kesinlikle yeterli değildi. Seçenekler ve olanaklar açısından. Evren'in telkinlerine rağmen Özal'a oyunu vermekle Türkiye Halkı kendi politik iradesini kullanmak istediğini gösterdi. Sonra daha fazla partinin katıldığı belediye seçimleri var. Meclisteki muhalefetin gerçek muhalefet olmadığı söylenebilir. Fakat çoğunluğu yine hükümet partisi aldı. Demokrasi konusundaki yetersizliklerin yanında birde insan haklarının çiğnenmesi var. Düzeltilmesi gereken inançları yüzünden tutuklu bulunanlara af çıkarmalı, hapishane koşullarında genel bir düzenleme olmalı, basın özgürlüğü, sendika özgürlüğü, görüş belirtme özgürlüğü, işte bütün bunlar gerçekleştirilmeli Türkiye'de. Konsey'de vereceğimiz önergede bütün bunları belirteceğiz, sanırım kabul edilir.

Biz parlamenter gurubu olarak, ki sanırım çoğunluk böyle düşünüyor, oradaki Türk temsilcilerinin yerini koruyup onları, bunları gerçekleştirme yönünde zorlamak için etkimizin süreceğine inanıyorum. Kendi meclislerinde araştırma komisyonları kurup hapishane koşullarını incelemeliler. Kendi politik sorumlulukları altında, böylece kendi hapishanelerinde neler olup bittiğini öğrenebilirler. Eğer kendilerinin kabul edemeyeceği şeyler olursa, bunların düzeltilmesi için uğraşmaya zorlayabiliriz.

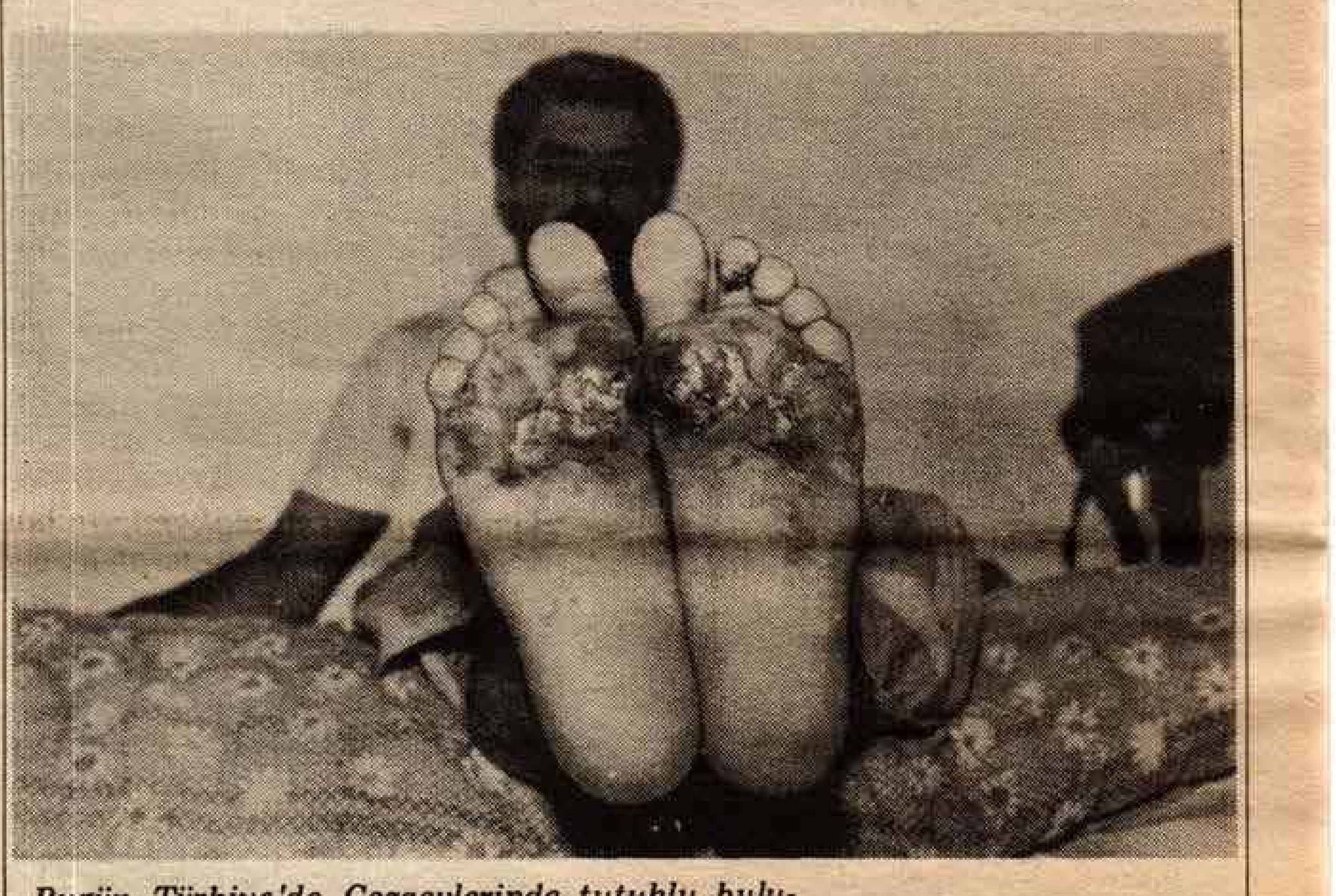

Bugün Türkiye'de Cezaevlerinde tutuklu bulunan her beş kişiden üçü işkence görüyor. Yukardaki resimde işkence görmüş bir tutuklu görülüyor.

D.T: Evren çeşitli kereler Avrupa ülkelerinin Türkiye'nin çişlerine karışmalarına müsa le etmeyeceklerini belirtti.

B.E: Eğer bunun anlamı insan hakları komisyonunun açtığı davayı kabul etmezlerse durdurmak zorundadır. Bununda ancak konseyden çıkmakla yapabilirler. Yunanistan 1974'de yaptı bunu. Bilmiyorum aynı nedenden dolayımı, aynı zamanda hemen arkasından demokratik bir yönetime geçtiler.

D.T: Yani hem konseyde kalmak isterler hemde komisyonların ziyaretini kabul etmezlerse konseyden çıkarılmak zorundalar.

B.E: Türkiye'nin bu komisyonları geri çevirebilmesinin tek koşulu konseyden çıkmaktır. Ümit ederim ki Türkiye konseyden çıkmak yerine, sorumluluklarını yerine getirmeye çalışır, mahkemeye taraf olarak katılır.

D.T: Son soru. Danimarka'nın Türkiye'den gelen ilticacılara karşı tavrı ne olmalıdır?

B.E: Bence gerekli politik iltica talebi yerine getirilmelidir. Bildiğim kadarıyla şimdiye kadar Türkiye'den gelipte iltica talebinde bulunanlar iltica aldılar ve bence almaya devam etmelidir.

●

Strasburg'daki Avrupa Konseyi binasının içten görünüşü

Avrupa Parlamentosu'nda düzenlenen "Bilgilenme toplantısı"*nda Uluslararası Demokratik Kuruluşların yaptığı açıklamalarla*

"DEMOKRASİYE DÖNÜŞ" ALDATMACASI BELGELENDİ

Avrupa Parlamentosu'nun Brüksel'de, Rue Belliard'daki yeni binasının beşinci katı, 26 Nisan günü, Türkiye'deki rejim için utanç verici açıklamalara sahne oldu. Avrupa Parlamentosu Siyasal İşler Komisyonu'nun davetlisi olarak Brüksel'e gelen Amnesty International, Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu(ICFTU), Dünya İş Konfederasyonu(WCL), Uluslararası İnsan Hakları Örgütü (IGM), Azınlık Hakları Grubu(MRG), Uluslararası Hukukçular Komisyonu(CIJ) ve Uluslararası Basın Enstitüsü(IPI)in temsilcileri, kendi alanlarına giren konularda Türkiye'deki diktanın insan haklarını nasıl ihlal ettiğini belgelediler: **"genel seçim"** *yapılarak* **"sivil hükümet"** *kurulmuş olmasına rağmen hiçbirşeyin değişmediğini, demokrasiye dönüş iddiasının bir aldatmaca olduğunu vurguladılar.*

Avrupa Parlamentosu Siyasal İşler Komisyonu'nun düzenlediği bu **"Hearing"** *(Bilgilenme Toplantısı), ilk olarak 22 Mart için öngörülmüştü. Ancak, 26 Mart'ta yapılacak yerel seçimlere dışarıdan müdahalede bulunulduğu izlenimi yaratmamak endişesiyle, Komisyon bu toplantıyı 26 Nisan'a ertelemişti.*

Toplantıya Türk Hükümeti'de, iddiaları cevaplamak üzere davet edildiği halde, Türk Dışişleri Bakanlığı, aylarca önce böyle bir toplantıya temsilci göndermeyeceğini açıklamıştı.

Toplantıya resmi temsilci katılmamakla beraber, Brüksel'deki Türk elçiliği görevlileri ve Elçiliğe yakın kişiler konuşmacıları dikkatle izlediler.

Politik İşler Komisyonu Başkanı Mariano Rumor'un yönettiği toplantı, Avrupa Parlamentosu Başkanı Piet Dankert'in bir mesajının okunmasıyla açıldı. Daha sonra, toplantıya katılan uluslararası örgütlerden herbirinin temsilcisine bir saatlik süre ayrıldığı, bu bir saatin ilk on dakikalık kısmında genel açıklama yapılacağı, geri kalan 50 dakikada da parlamenterlerin sorularının cevaplandırılacağı belirtildi.

Çağrılı örgütlerin Avrupa Parlamentosuna gönderdiği konuşmacılar arasında iki de Türkiyeli bulunuyordu. Halen tutuklu bulunan Türkiye Barış Derneği Başkanı Mehmet Dikerdem'in oğlu Dr.Mehmet Ali Dikerdem, Minority Rights Group adına, Kürt avukat Hüseyin Yıldırım ise üyesi bulunduğu Uluslararası Hukukçular Komisyonu adına konuştular.

Aşağıda, uluslararası örgütler temsilcilerinin Avrupa Parlamentosunda yaptıkları konuşmaların geniş bir özetiyle, Avrupalı parlamenterlerin sordukları sorulara verdikleri cevapları sunuyoruz:

AMNESTY INTERNATIONAL
(Anne Burley)

"Türkiye'de sivil bir hükümetin kurulmuş olması, bugüne kadar, Amnesty International'in ilgi alanına giren konularda önemli bir değişiklik getirmiş değildir. Siyasal tutukluların işkenceden geçirildiğine ve polis merkezleriyle tutukevlerinde zulüm, insanlık dışı ve aşağılayıcı işlemlerin sürdüğüne dair bilgiler Amnesy International'e gelmeğe devam etmektedir. Düşüncelerinden ötürü suçlanan insanlar hala tutukevlerindedirler. 200'den fazla kişi idam cezasına mahkum edilmiş olup bu cezaların infazını beklemektedir. Çok sayıda insan için idam cezası istenmiş olup bu insanların yargılamaları sürüp gitmektedir. Askeri darbenin yapıldığı tarihten 1983 Haziran'ına kadar Türkiye'de 48 kişi idam edilmiştir. O tarihten bu yana herhangi bir idam cezası infaz edilmemişse de, her an infaz yapılabileceği ihtimali, gerek idam mahkumları, gerekse onların aileleri için dayanılması güç bir gerilim yaratmaktadır. Son gelen bilgilerden anlaşıldığına göre, Diyarbakır ve Mamak cezaevlerinde açlık grevlerine katılan idam mahkumları, bu şekilde idamı beklemektense, ölüm orucu yoluyla bir an önce kendi yaşamlarına son vermeyi yeğlemektedir.

"Basında yayınlanan makalelerde, Türkiye'deki tüm siyasal tutuklular, sanki hepsi şiddet eylemlerine katılmış gibi, 'terörist' olarak nitelendirilmektedir. Bunun gerçekle uzaktan yakından ilgisi yoktur. Her ne kadar 70'li yılların sonu ve 1980'de Türkiye'nin her yanında şiddet eylemleri büyük boyutlara ulaşmışsa da, 1980 Eylül darbesinden sonra tutuklananların çoğu, şiddet eylemlerine katıldıkları veya şiddeti savundukları için değil, sadece ifade, örgütlenme ve inanç özgürlüğünü kullandıkları için bu işleme tabi tutulmuşlardır.

"İşkence, darbeden sonra olduğu gibi, darbeden öncede Amnesty International'in önemli kaygı konularından biriydi. Bu yıla kadar, işkence altında ölüm olaylarıyla ilgili haberlerin ardı arkası kesilmemiştir. Amnesy International, polis merkezlerinde ve askeri hapishanelerdeki ölüm olaylarının hepsinin işkenceden ileri geldiği iddiasında değildir. 1980 Eylül'ünden beri Amnesy International'a intikal eden 100 kadar hapishanede ölüm olayından dokuzunda söz konusu kişilerin hayatta olduğu resmi makamlarca bildirilmiş, diğerlerinin ise tabii nedenlerden veya intihar suretiyle olduğu ileri sürülmüştür. Bununla beraber, bazı olaylarda, resmi makamlar kendi sorumluluklarını kabul etmişler ve ölüme neden olan emniyet mensupları hakkında kanuni kovuşturma açıldığını bildirmişlerdir. Ancak, son yıllarda dışarıya yansıyan işkence iddialarının binleri bulduğu gön önünde tutulursa, bu tür kovuşturmalar son derece az ve yetersizdir. Amnesty International, Türkiye'de bu denli sistematik ve yaygın olan işkence uygulamasının, resmi makamların hoşgörüsü olmaksızın sürdürülemeyeceği kanısındadır. Türkiye'ye karşı birkaç devlet tarafından ortaklaşa açılan davanın kabul edilebilirliğine karar veren Avrupa Insan Hakları Komisyonu da aynı kanıdadır.

"Halen 45 gün olan gözaltı süresi indirilmedikçe, kovuşturma sırasında gözaltındaki sanığa avukatıyla ve aile fertleriyle görüşme olanağı tanınmadıkça, işkence şikayetlerinin tümü dikkate alınarak bağımsız bir soruşturma yapılmadıkça, askeri ve sivil makamlar tarafından tutukluların içinde bulunduğu ağır koşulları iyileştirici önlemler alınmadıkça, Amnesy International Türkiye'de işkencenin son bulmayacağı endişesindedir."

SORU:Seçimlerden bu yana Türkiye'deki durumda bir değişişiklik olmuş mudur?

CEVAP: Biz herhangi bir düzelme göremedik. Sıkıyönetim hala yürürlüktedir. Siyasal tutuklular hala tutukevlerindedirler. *İşkence konusunda : yeni yeni haberler gelmektedir. İşkencenin son bulduğuna inanmıyoruz. Amnesty Internasyonal'in hapishaneleri ziyaretine izin verilmemektedir. Geçen Ocak ayında, Diyarbakır askeri hapishanesinde vuku bulduğu bildirilen ölümler üzerine bilgi almak üzere bu kente gittik. Askeri makamlarla görüşebildiğim halde, ne tutuklu avukatlarıyla, ne aileleriyle ve ne de bu konuda bilgi verebilecek kimselerle bir türlü görüşemedim. Daha sonra başlarının derde girebileceği endişesiyle, bu kişiler Amnesy International ile temas kurmaktan çekiniyorlardı.*

ULUSLARARASI HÜR İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU
(P.De Jonge)

"12 Eylül 1980'de askerlerin yönetime elkoymasından bu yana gözlemlenen gelişmelerin çoğu, insan hakları ve sendikal hakların açıkça çiğnenmesi biçiminde olmuştur. Bu durum, uluslararası sendika hareketinde ciddi endişlere yol açmıştır.

"Türkiye'de terörizmin ve çeşitli siyasal gruplar arasındaki şiddet olaylarının son üçbuçuk yılda elle tutulur biçimde azaldığı kabul edilse bile, bu, hiç gerek olmadığı halde, temel insan haklarının ve sendikal hakların ayaklar altına alınması pahasına olmuştur.

"Endişelerimizin başlıcaları şu noktalarda toplanmıştır: Her türlü siyasal faliyetin yasaklanması, birçok eski politikacıya kamu çalışmalarına katılma yasağı uygulanması, siyasal partilerin lağvedilmesi, askeri mahkemelerde sürüp giden sayısız duruşmalar, soruşturmalar sırasında itiraf elde edebilmek için tutuklulara işkence ve aşağılayıcı işlemler uygulanması, adaletin tarafsızlığı konusunda endişeler, avukatların müvekkilleriyle görüşme olanağından yoksun kılınması.

"Askerlerin aldıkları ilk önlemlerden biri, DISK'in faaliyetinin durdurulması, bu sendikanın tüm varlığına el konulması, yöneticilerinin ve çok sayıda üyesinin tutuklanmasıdır. Grev hakkı askıya alınmış, gösteriler yasaklanmış, toplu pazarlıklar yasaklanarak yerine hükümetin kurduğu Yüksek Hakem Kurulu eliyle zorunlu tahkim sistemi konulmuştur.

"7 Kasım 1982'de sıkıyönetim ve sansür altında yapılan bir referandumla yeni bir anayasa yürürlüğe konulmuştur. Kabul edilen metinde, kazanılmış hakları ortadan kaldıran, ILO tarafından saptanmış asgari normları hiçe sayan ve sendikaların özgürce faaliyet göstermesini engelleyen bir dizi madde bulunmaktadır.

"Daha sonra kabul edilen çalışma hayatıyla ilgili yasalar, yani 2821 sayılı Sendikalar Yasası ve 2822 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Yasası da, sendikal hakları ve normları çiğnceyen hükümlerle doludur. Bu hakların eksiksiz kullanılmasını engelleyen birçok uygulama sürüp gitmektedir. Yüksek Hakem Kurulu, toplu pazarlık planında birçok yetkiyi elinde tutmaktadır. Her ne kadar toplu sözleşme hükümleri dayatamamaktaysa da, toplu sözleşme düzenine geçilmeden kısa bir süre önce birçok toplu sözleşmeyi kendi belirlediği koşullarla üç yıl daha uzatmıştır. Böylece emekçilerin yarısı 1985 sonundan önce yeni toplu sözleşme yapma olanağından yoksun bırakılmıştır.

"Ana DISK davasında halen 85 yönetici yargılanmakta olup bunların 20'si hala tutukludur. Buna DISK üyesi sendikaların davaları da eklendiğinde, toplam sanık sayısı 2200'ü bulmaktadır. 9 Mart 1984 tarihli Cumhuriyet'in bildirdiğine göre, DISK ve bağlı sendikalarına karşı açılan toplam 30 davadaki sanık sayısı 1,233'dür. DISK duruşması 30. ayına girmiş olup şimdiki tempoyla(haftada bir duruşma) devam edildiği takdirde daha da süreceğe benzemektedir."

SORU: Hapishane koşullarında son zamanlarda bir değişme söz konusumudur?

CEVAP: ICFTU'yu temsilen üst seviyede üç delegasyon 1981 Nisan'ında, 1982 Aralık'ında ve 1983 Ekim'inde Türkiye'yi ziyaret etmiştir. Son ziyaret sırasındaki gözlemlerimize göre, hapishane koşullarında herhangi bir değişiklik yoktur. Tutuklular mahkemeye çıkartılmadan önce iç çamaşırlarına kadar kontrolden geçirilmektedir. Tutuklulara son derece basit, monoton ve yaşlı DISK yöneticilerinin özel gıda rejimi gereksinimine uygun olmayan yiyecekler verilmektedir. Orneğin DISK Genel Başkanı Abdullah Baştürk, gastro-enterit'ten mustariptir. Tutuklular yeraltındaki toplu koğuşlarda, 20 kişi bir yerde uyumaya mecbur tutulmaktadır.

SORU: Yeni seçilen parlamentonun durumu değiştirebileceği kanısındamısınız?

CEVAP: Yeni seçilen parlamentonun temsil yeteneği olmadığı gibi herhangi bir gücü de yoktur. Son yerel seçimler bu Parlamento'nun temsil yeteneğinde olmadığını kanıtlamıştır. Parlamento, devlet görevlilerini denetleyebilecek durumda değildir. Basın oto-sansüre tabidir. DISK yöneticilerine yöneltilen suçlamaları haklı gösterecek hiçbir kanıt ortaya konulamamıştır. Biz, bir af değil, tüm siyasi tutuklu ve mahkumlar için adalet istiyoruz. Bizim tutumumuz budur.

DÜNYA İŞ KONFEDERASYONU
(Flor Bleux):

"Askeri rejimin Avrupa'daki ve Türkiye'deki taraftarları, askerlerin açıkladıkları takvime sadık kaldıklarını, seçimlerin zamanında yapıldığını, parlamento seçilerek sivil bir hükümet kurulduğunu ısrarla tekrarlıyorlar. Askerlerin takvime sadık kaldıkları doğrudur. Ama önemli olan takvime sadık kalmak değil, bu takvimle getirilenlerin içeriğidir. yani anayasanın ve seçimlerin demokratik olup olmadığı, insan haklarına saygı gösterilip gösterilmediğidir. Askerler tarafından öngörülen 'demokrasi'nin, Batı'daki demokrasi anlayışı ve demokrasi uygulamasıyla uzaktan yakından ilişiği yoktur. Sadece biçimsel bakımdan bazı benzerlikler sözkonusudur.

"Bu 'yeni demokrasi', 'ısmarlama demokrasi' veya, General Kenan Evren'in deyimiyle 'rayına oturtulmuş demokrasi', 12 Eylül darbesinden hemen sonra tezgahlanmaya başlamıştır. Milli Güvenlik Konseyi, şaşırtıcı bir hızla bir dizi yeni yasayı kabul ederek yürürlüğe sokmuş, Devletin organizasyonu ve sosyal yaşamın tüm alanlarıyla ilgili yeni mekanizmaları uygulamaya koymuştur.

"Yeni Anayasa'nın ezici bir çoğunluk tarafından kabul edilmiş olması, çok kimseyi, askeri rejimin Türk halkı tarafından desteklendiği düşüncesine itmiştir. Oysa, seçim sonuçları da göstermiştir ki, Türk halkı demokrasiye sıkı sıkıya bağlıdır ve 'bitkisel yaşam' sürdürmeye asla razı olmayacaktır.

"Bekle-gör politikası sonuç verici değildir. Türk hükümetine karşı daha sıkı bir tutum takınmak gerekir. Beş Avrupa ülkesinin, İnsan Hakları Avrupa Bildirgesinin 24. maddesine dayanarak Türkiye'ye karşı Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'nda açtığı davanın arkası bırakılmamalıdır.

"Uluslararası sendikal hareketin özellikle ilgilendiği davalarda (örneğin DISK davası) ve dünya kamuoyunun dikkatini çeken davalarda(örneğin Barış Derneği Davası) işkence uygulaması durmuşa benzemektedir. Ancak, diğer adli kovuşturmalarda, Türkiye'nin her yanında işkence uygulaması sürüp gitmektedir. Diyarbakır'da ve Güney-Doğu Türkiye'deki diğer hapishanelerde Kürt tutuklulara uygulanan işkencelerin jenosid boyutuna ulaşmasından endişe edilmektedir. Haksız şekilde hapiste tutulan DISK yöneticilerinin derhal serbest bırakılmasında ısrar edilmelidir. DISK'e ve bağlı sendikalarına karşı davalara son verilmelidir. DISK ve bağlı sendikaları tekrar faaliyete geçerek kongrelerini yapabilmelidir.

"Anayasanın çalışma hayatıyla ilgili sınırlayıcı hükümleri, ILO normlarına uygun biçimde değiştirilmelidir.

"Sıkıyönetim devam ettiği sürece, sendikal hakların ihlalinin sona ermesi beklenemez. Sıkıyönetime derhal son verilmelidir.

"Tüm siyasal tutuklu ve mahkumlar için, düşüncelerinden dolayı suçlananlar için genel af çıkartılmalıdır.

"Uluslararası baskı arttırılmalı, demokratik ülkelerin Türkiye'ye ekonomik ve mali yardımı, demokratik insan haklarına ve sendika haklarına saygı koşuluna bağlanmalıdır."

SORU: DISK'e yöneltilen 'terörist eylemlere karışmış olduğu' suçlaması hakkında ne düşünüyorsunuz? DISK bir terörist örgütmüdür?

CEVAP:DISK, yasalara uygun olarak kurulmuş bir sendikal örgüttür. 1980'e kadar faaliyetlerini legal olarak yürütmüştür. DISK'le ilgili tüm suçlamalar dayanaktan yoksundur.

SORU:Komşu ülkelerle kıyaslandığında, Türkiye'deki sendikal hakların daha fazla çiğnendiği söylenebilir mi?

CEVAP:Şüphesiz... Türkiye'yi çevreleyen ülkelerin sendikal hakların şampiyonluğunu yapacak durumda oldukları söylenemez ama, yine de Türkiye ile bu ülkeler arasında önemli fark vardır. En azından bu komşu ülkelerde 3 binden fazla insan sırf sendikal eylemlerinden ötürü tutuklanmış, askeri mahkemelere sevk edilmiş ve idam tehdidi altında yargılanmış değildir.

SORU:Seçimlerden bu yana Türkiye'de bir değişiklik var mıdır?

CEVAP:Biz herhangi bir değişiklik göremiyoruz. Sadece, uluslararası baskıdan ötürü, bir ILO heyetinin DISK duruşmalarını izlemesine izin verilmiştir. Ama sendikal hakların kullanılması konusunda herhangi bir düzelme yoktur.

INTERNATIONALE GESELLSCHAFT FÜR MENSCHENRECHTE
(Harald Vocke):

Merkezi Almanya'da bulunan bu insan hakları örgütü, bu toplantıya, askeri rejimden yana tutumuyla tanınan Alman parlamenteri Von Hassel'in ısrarıyla çağrılmıştır. Ancak, Komisyon önünde yaptığı konuşmada, bu örgütün temsilcisi de, Türkiye'de insan haklarının çiğnendiğini belgelerle vurgulamış ve **"Avrupa Parlamentosu, General Evren'in askeri adaletinin ortadan kaldırılması için mücadele vermelidir. Sanıklar askeri mahkemeler önünde değil, sivil mahkemeler önüde yargılanmalıdır. Ayrıca, Türk hükümeti tarafından Türk vatandaşlığından çıkartılanlara bu hakların geri verilmesi için ısrar edilmelidir."** *demiştir.*

SORU:Vatandaşlıktan çıkartma kararları mahkeme kararına dayanmıyormu?

CEVAP:Hayır, herhangi bir mahkeme kararı yoktur. Bunlar, Türk vatandaşlığını ve onun sonucu olarak da Türkiye'deki bütün mal varlıklarını Cunta'nın kararıyla yitirmişlerdir. Cunta'nın bu kararları hala yürürlüktedir.

SORU;Seçimlerden bu yana, askeri yönetim dönemine oranla herhangi bir değişiklik yok mudur?

CEVAP:Türkiye'de demokrasinin varlığı tamamen tahrip edilmiştir. Bu bakımdan elle tutulur herhangi bir değişiklik söz konusu değildir.

AZINLIK HAKLARI GRUBU
(Minority Rigts Group)

Merkezi Londra'da bulunan bu örgüt, Avrupa Parlamentosu'nun toplantısında kendisi adına konuşma yetkisini, Türkiye Barış Komitesi Başkanı Mahmut Dikerdem'in halen İngiltere'de bulunan oğlu Mehmet Ali Dikerdem'e tanımıştır.

Aynı zamanda, Türkiye Barış Komitesi'ni Savunma Kampanyası'nın Genel Sekreteri olan Dr. Mehmet Ali Dikerdem, İngilizce yaptığı konuşmada özetle şöyle demiştir:

"Burada, aynı zamanda, 68 yaşında kanserden ıstırap çekerken 8 yıl hapse ve 32 ay mecburi ikamete mahkum edilmiş bulunan Emekli Büyükelçi Mahmut Dikerdem'in oğlu olarak, onun oğlu olmaktan gurur duyan bir insan olarak konuşuyorum. Eğer babamın fiilen ölüme mahkum edildiğini söylersem, bu asla bir abartma değildir. Üstelik kendisi 40 yıl ülkesine en mükemmel şekilde hizmet verdikten, bu hizmetin 20 yıllık kısmını **"olağanüstü ve tam yetkili büyükelçi"** *sıfatıyla yaptıktan, yani Türkiye Cumhuriyeti adına konuşma ve onu temsil etme yetkisini taşıdıktan sonra bu işleme tabi tutulmaktadır.*

"Babam, ülkemizde barış davasını savunmak üzere kurulmuş tek örgütün, Türkiye Barış Derneği'nin başkanıdır. Son Kasım seçimlerinin üzerinden on gün bile geçmeden, kendisi gibi 17 seçkin arkadaşı da 8 yıl ağır hapse, 32 ay mecburi ikamete mahkum edilmiş, aralarında İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın'ın da bulunduğu diğerleri ise 5 yıl ağır hapse ve 20 ay mecburi ikamete mahkum olmuşlardır.

"Böylece, demokrasiye döndüğü tantana ile dünyaya ilan edilen ülkem, Avrupa Konseyi ve NATO üyesi ülkeler arasında barış hareketinin ortadan kaldırıldığı tek ülke olmuştur.

"Türkiye Barış Derneği Yönetim Kurulu'nun her bir üyesi kendi mesleğinde seçkin bir yer tutmaktadır. Aynı politik görüşleri ve inançları paylaşmayan bu insanları birleştiren tek şey, herbirinin Helsinki Sonuç Belgesine derin bağlılıkları ve gerek kişilikleri, gerekse meslekteki konumları itibariyle önde gelen kişiler olmalarıdır. Eğer bir ülkede sosyal pozisyonları bu denli seçkin insanlar kovuşturmaya tabi tutuluyor ve mahkum edilebiliyorsa, başkalarının hiçbir güvencesi yok demektir.

"Babamın ve ileri yaştaki arkadaşlarının süregelen tutuklulukları, Türkiye'nin altına imza koyduğu tüm uluslararası anlaşmalara saygısızlıktır. Sizlerden, Türkiye'yi Batı dünyasında ikinci derecede gören utanç verici çifte standart uygulamasına son vermenizi rica ediyorum"

Danimarkalı Gencin Türkiye Macerası

Jakop Nielsen, Türk müziğini öğrenmek için Türkiye'ye gidip orada tutuklanan Danimarkalı bir genç. Türk müziği yerine başka şeyler öğreniyor Türkiye'de... Bazı gerçekleri, hemde yaşayarak... İşkenceleri, baskıyı, devrimci ailelerin sıcaklığını, göz altındaki devrimcilerin direnişlerini v.s...

Aşağıda Jakop Nielsen'le yapılan röportajı sunuyoruz.

Jakop NİELSEN

D.T: Bize Türkiye'ye yaptığın geziyi anlatırmısın?

Jacop Nielsen: Türkiye'ye 3 Mart'ta hareket ettim. Danimarka'dan tanıdığım Türklerden aldığım adresteki aileleri ziyaret etmek istiyordum. Nasıl yaşadıklarını görmek istiyordum. Aynı zamanda birazda Türk müziği öğrenmek istiyordum. Çünkü burada tanıdığım Türklerle birlikte Türk müziği çalışıyorum.

D.T: Nasıl gelişti öykü?

J.N: İstanbul'da bir gün kaldıktan sonra Bursa'ya gittim ve iki günde orada kaldım. Burada ziyaret ettiğim ailedeki kadınlar bir bant doldurup bana verdiler. Banta sosyalist şarkılar okudular. Bu bantı Danimarka'da tanıdığım türklere götürecektim. İşte başım bu bant yüzünden belaya girdi.

D.T: Nasıl oldu?

J.N: Bursa'dan sonra Konya Ereğlisine geçtim. Orada 4 gün başka bir aileyi ziyaret ettim. Daha sonra başka bir aileyi daha ziyaret etmek için doğuya hareket ettim. Elazığ'a geldiğimde karanlık basmıştı. Kalmak için gittiğim otelde bir genç beni soymaya kalktı ve paramı çalmaya çalıştı. Ben de otel personeliyle konuşurken gömleğimi alıp kaçtı. Oteldekiler bunun üzerine polise telefon ettiler ve iki sivil giyimli polis geldi biraz sonra otele. Onlar ise gömleğimi çalanı yakalamakta yardım etmek yerine benimle ilgilenmeye ve üzerimi araştırmaya başladılar. Beni orada tutuklayarak polis karakoluna götürdüler. 15 gün karakolda tutuldum Elazığ'da.

İlk iki gün devamlı bir sandalyede oturdum. Devamlı gözleri bendeydi. İlk geldiğimde çok kısa bir sorgulama yapmışlardı. Oturduğum yerden sağa sola, merkeze teleksler gönderip bir terörist yakalamış olma ihtimallari olduğunu söylüyorlardı. Bana oldukça komik geldi. Ayrıca Bursa'yada teleks çekerek bantta konuşan aileyi tutuklamalarını söylediler. Adreslerini cep defterimden aldılar. Bantta söylenenlerden hangi aile olduğunu çıkarmaları zor olmadı.

İki gün sonra sorgulamam yapıldı ve rapor tutuldu. Daha sonra cezaevine götürdüler.

Nerelere gittiğimi sordular. Sonra niye hep komünist aileleri ziyaret ettiğimi anlayamadıklarını söylediler. Onlara göre hep kötü aileleri ziyaret ediyordum. Bende onların komünist olduklarını bilmediğimi söyledim. Korktuğumdan dolayı sosyalist olduğumu söyleyemedim. Komünist olmadığımı, liberal olduğumu söyledim. Fakat bana inanmadılar.

15 gün sonra Bursa'ya götürdüler. Yalnız gitmeden önce birgün zorluklar çıkardım ve delirmiş gibi yaptım. Beni komisere çıkardılar. Komiser de hasta olup olmadığımı, hastahaneye yatmak mı istediğimi sordu. Ben de hasta olmadığımı sadece bana ne olacağını bilmek istediğimi söyledim. Benim Bursa-ya gönderilip oradaki polise yardımcı olacağımı söyledi. O kötü aileyi yakalamışlar kendi deyimiyle.

Bursa'dan iki sivil polis gelerek otobüsle Bursa'ya götürdüler. 23 gün orada kaldım. Polis karakolunda bir hücrede 23 politik tutukluyla birlikte kaldım.

D.T: Sana işkence yapıldı mı?

J.N: Hayır bana yapılmadı. Fakat diğerleri tek tek sorgulamaya çağrılıyorlar ve geri geldiklerinde işkence görmüş oluyorlardı. Mesela 3 tanesine elektrik verilmişti ben oradayken. İşkence izleri de hemen belli oluyordu. Çoğu polis baskınlarında, evde, işyerlerinde kitap yakalattıkları için yakalanmışlardı. Alt katta da tutuklular vardı ve onların durumu daha kötüydü. Bizim durumumuz onlarınkinden daha iyiydi.

D.T: Bursa'da ne sordular sana?

J.N: Aileyi ne kadar tanıdığımı sordular. Danimarkadaki aileleri sordular. Fazla tanımadığımı sadece birkaç kere birlikte müzik çaldığımızı anlattım. Buradaki politik ilticacılardan biri.

23 gün geçtikten sonra serbest bırakıldım. Aynı hücrede kaldığım tutuklular kendi durumlarının kötülüğüne bakmadan şarkılar söyleyip dans ederek vakit geçiemeye çalışıyorlardı.

Benimle birlikte aileden iki kadın ve 18 yaşında genç bir adam da tutuklanmıştı. Onlara işkence yaptılar. Kadınlardan birinin iki dişi birden kırılmıştı.

Birgün gelip toparlanmamızı söylediler ve Gölcük Askeri Mahkemesine çıkarıldık. İLk alınmamdan bu yana 38 gün geçmişti. Orada tekrar ifademizi alıp serbest bıraktılar hepimizi. Fakat önce Bursa'ya gelip birkaç kağıt imzalamamız gerekiyormuş.

Bursa'da aileyle birlikte evlerine gittim. Orada çamaşırlarımı yıkayıp Danimarka'ya tren bileti alabilmem için para buldular bana.

D.T: Peki son sözün..

J.N: Bence dışardaki muhalefet çalışmaları, Türkiyedeki koşulların anlatılması yapılan ve doğru olan şeyler. Türkiye'deki yönetimle hiçbir işbirliği yapılmamalı.

ANAP'ın teklifinde siyasilere af yok

ANAP Balıkesir Milletvekili Nejat Tunçsiper'in ilginç af önerisi (siyasi affı kapsamıyor) geçtiğimiz günlerde ANAP'ın grup yönetim kuruluna verildi. Öneride; 10 yılı geçmeyen cezaların tüm sonuçlarıyla, 10 yılı aşan cezaların ise 10 yıllık bölümünün affedilmesi öngörülüyordu. Ayrıca, ölüm cezaları mühebbete, müebbet hapis cezaları ise 24 yıl ağır hapse çevrilecekti. Orman, Vatana ihanet, toplu kaçakçılık, silahlı örgüt kurmak, gibi suçlarla, devlet aleyhine işlenen suçlar af kapsamı dışında bırakılıyordu.

ANAP önerisinin ANAP'li bir milletvekilinden gelmesine rağmen ANAP'si af konusunda ortak bir görüşe sahip değildi. Ayrıca Evren'in ve generallerin Af'a karşı olduğu bilinmekteydi. Buna rağmen önerinin ANAP'den gelmesi sorunu daha da ilginçleştiriyordu.

Nejat Tunçsiper'in önerisinin kamuoyuna duyurulmasından sonra Başbakan Özal konuyla ilgili bir açıklama yaptı. Özal açıklamasında, bu konunun dikkatle düşünülmesi gerektiğini belirtti. Af konusunun zor çözümlenecek bir sorun olduğunu kaydeden Özal sözlerini şöyle tamamladı. **"Bugünden yarına halledilecek bir mesele değil. Üzerinde daha uzun çalışması gerekir. Hükümet görüşü daha hazır değildır."** Kısaca Özal'a göre Af konusu henüz erkendi.

Af önerisi hakkında SODEP'te tepkisini Genel Sekreter Atilla Sav tarafından dile getiriyordu. **"Biz olağanüstü bir dönemden, siyasi bunalımdan çıktık. Teklif bu olağanüstü dönemin kur banlarını kapsamıyor, tasarı yetersiz ve yaraları sarmaktan uzaktır. Olağanüstü dönemin kurbanları da adi suçlular değil, fikir ve siyaset suçlularıdır. Olağanüstü anarşi ve kargaşa döneminin yaralarını sarmak istiyorsak, öncelikle siyasal suçluları affetmeliyiz. Ama bu yapılırken de silahlı terör suçlularının affını düşünmüyoruz. Bu bir istisnadır ve bu istisna dışında tüm suçluların af kapsamına alınması gerekir."**

Doç. Dr. Yalçın Küçük'e 7,5yıl hapis cezası verildi

Yalçın Küçük sorgusunda "Türk aydınının onurunu taşıyorum"

Daha önce İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde görülen ve **"Bir Yeni Cumhuriyet İcin"** isimli kitabında komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle 8 yıl ağır hapis cezasına çarptırılan Doç.Küçük'ün bu cezası, avukatlarının itirazı üzerine Askeri Yargıtay 5. Dairesi tarafından esastan bozulmuştu. Ayrıca 10 ay tutuklu kalan sanığın tahliyesine karar verilmişti.

24 Nisan 1984 tarihinde yapılan duruşmada mahkeme eski kararında israr etti ve suçun oluştuğuna karar verdi. Mahkeme sanığın gıyabında, yayın yoluyla komünizm propagandası yapmak, komünizmi övmek, TKK'nın 146. madesindeki suçu açıkça kışkırtmak ve teşvik etmek suçlarından 7,5 yıl ağır hapis cezası verdi. Ayrıca Küçük ömür boyu kamu hizmetlerinden men cezasına çarptırıldı.

ŞARKICI SELDA TUTUKLANDI

"Galdı Galdı" isimli plağında, Kürtcülük ve bölücülük propagandası yaptığı gerekçesiyle, Selda hakkında 17 Nisan günü tutuklama kararı verildi. Selda Bağcan 24 Nisan'da Sıkıyöneim Komutanlığına teslim oldu.

DGM'LER ÇALIŞMAYA BAŞLADI

Devlet Güvenlik Mahkemeleri 7 yıl 6 ay 20 günlük bir aradan sonra 1 Mayıs 1984 tarihinden itibaren yeniden çalışmaya başladılar.

1773 sayılı yasa ile 26 Haziran 1973 tarihinde 5 ilde aynı anda kurulan DGM'ler, 11 Ekim 1976 tarihinde kesin olarak kapanmıştı.

12 Mart sonrasında kurulan DGM'ler daha sonra toplumsal muhalefetin baskısıyla kapatılmıştı. 12 Eylül darbesinden sonra Anayasada'da yerini bulan, bu mahkemeler yeniden kuruldu ve çalışmalarına başladı.

ULUSLARARASI HUKUKÇULAR KOMISYONU

(Nial Mc Dermot)

"Yeni Türk anayasası, Milli Güvenlik Konseyi'nin çıkardığı kanunlar ve kararnamelerle yasal çerçevesi çizilen yapıyı yansıtmakta ve olağanüstü yasaları meşrulaştırmaktadır. *İnsan hakları alanında anayasal temel hak ve özgürlüklerinin göz doldurucu bir* listesini vermekle birlikte, tüm bu hak *ve özgürlüklerin içini, bir dizi yasaklama, istisna ve sınırlama ile boşaltmaktadır. Anayasa'nın girişinde 'Kutsal Türkiye Devleti' olarak nitelenen Devlet'e hemen hemen dinsel bir anlam verilmektedir. Devlet'in cumhuriyet ilkeleri ve bölünmezliğiyle ilgili ilk üç anayasa maddesinin değiştirilmesi, hatta değiştirilmesinin önerilmesi bile mümkün değildir. Diğer maddelere gelince, onların da liberal bir demokrasi anlayışı doğrultusunda değiştirilmesi olanakları son derece sınırlı tutulmuş, böyle bir değişiklik son derece güçleştirilmiştir. İşte askeri yöneticilerinin Türkiye'ye sürekli bir biçimde dayatmağa çalıştıkları anayasanın özü budur."*

Uluslararası Hukukçular Komisyonu Başkanı Mc Dermot, yaptığı hukuki açıklamalardan sonra, Türkiye'de insan haklarının çiğnenmesinin canlı tanığı olan, Komisyon üyesi Kürt avukat Hüseyin Yıldırım'a söz vermiştir.

Diyarbakır'da Kürt tutukluları savunduğu için kendisi de tutuklanan ve uzun süre işkence gördükten sonra yurt dışına çıkmayı başaran Hüseyin Yıldırım, askeri hapishanelerdeki insanlık dışı koşulları ve askeri mahkemelerdeki adaletsizlikleri özetledikten sonra şöyle demiştir:

"Avrupa ülkelerinin buradaki temsilcilerine şunu belirtmek isterim ki, seçimlerden sonra Türkiye'de demokrasiye dönüleceği yolunda beslenen tüm umutlar, bir kendini aldatmadan baska bir şey değildir. Halen Türkiye'de kurulan ve güçlendirilen rejim demokrasi değil, düpedüz faşizmdir. Geçen Ocak ayında Cunta'nın temsilcileri Avrupa Konseyi'nde yer alırken, Diyarbakır hapishanesinden yanık izleriyle kaplanmış cesetler çıkıyordu.

Ve Mamak hapishanelerinde açlık *grevleri ve işkenceler sürüyordu. Sadece şu son on gün içerisinde askeri mahkemelerde 32 kişi ölüme, yüzlercesi ömürboyu hapse veya 36 yıla kadar varan hapis cezalarına mahkum edildi.*

"Tüm değişik iddialarına karşın, Cunta'nın kurduğu tüm yapılar durmaktadır ve sıkıyönetim sürüp gitmektedir."

SORU:Sivil bir hükümetin işbaşına gelmesinden bu yana hiçbir değişiklik yok mudur?

CEVAP:Parlamentonun ve hükümetin, sıkıyönetim komutanları ve onların emrindeki devlet mekanizmaları üzerinde hiçbir kontrol yetkisi yoktur. İktidarı elinde tuttuğunu ileri süren hükümetin Adalet Bakanı bile kendi ülkesindeki hapishanelere girme hakkına sahip değildir. Şimdiki Sağlık ve Adalet Bakanları, Diyarbakır'dan dönüşlerinde, kendi yönetimlerine bağlı olmayan hapishanelere girmelarine izin verilmediğini bizzat açıklamışlardır.

ULUSLARARASI BASIN ENSTITÜSÜ(P.Galliner):

"Seçimler yaklaşırken beslenen tüm umutlara rağmen, Tercüman, Milliyet, Nokta, Günaydın, Tan ve Hürriyet gibi büyük gazeteler bile belli süreler için bir kez daha kapatılmış, yöneticileri ve yazarları sıkıyönetim kovuşturmalarına tabi tutulmuştur.

"Seçimlerden sivil bir hükümet çıktıktan sonra, Türk dostlarımız ve bazılarımız, sivil hükümetin sıkıyönetimi kaldıracağı, genel af ilan edeceği, insan hakları ve basın özgürlüğü konularında özen göstereceği umuduna kapılmışlardır. Ne var ki, kovuşturmalar sürüp gidiyor. Yerel seçimlerden kısa bir süre önce Tercüman'dan Nazlı Ilıcak ve Aydoğdu Ilter, Cumhuriyet'ten Nadir Nadi ve Okay Gönensin hakkında tekrar soruşturma açıldı.

"Halen Türkiye'de demokrasiye dönüş ve özgürlükler konusunda fazla iyimser olmak mümkün değildir. Yayın müdürleri kendi kendilerine sansür uygulamaya mecbur tutulmaktadır. Şu ana kadar, insan hakları, düşünce ve söz hürriyet konusunda hiçbir umut gerçekleşmemiştir. Askerlerin baskısı tüm şiddetiyle sürmektedir. Basınla ilgili yasalar öyle hazırlanmıştır ki, daha geniş ifade özgürlüğünün sağlanması muhtemel görünmemektedir. Basın yasası, basın özgürlüğünün açık ihlalidir. Eğer Türkiye hür dünyanın bir üyesi olarak kabul edilmek istiyorsa, derhal genel af çıkartılmalı, kovuşturmalar durdurulmalıdır. Bu konuda hiçbir ödün vermemeliyiz. Bu ilkesel bir sorundur."

SORU:Avrupa basınının Türkiye'yle ilgili tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

CEVAP:Maalesef Avrupa kitle iletişim araçları ve bazı Avrupa ülkeleri, Türkiye'de insan hakları konusunda son derece gevşek davranmaktadır. Oysa bu konuda özellikle F.Alman Hükümeti büyük etkide bulunabilecek güçtedir. Birkaç gazete dışında Avrupa gazeteleri, Türkiye'deki kovuşturmalara son derece az yer vermektedir. Avrupa Konseyi'nin bu konudaki faaliyetleri bile yansıtılmamaktadır.

SORU:Türk basınında eleştiriler iktidar tarafından hoşgörüyle karşılanmakta mıdır?

CEVAP:Hayır. Oto-sansür yayıncıların tepesindedir. Basın özgür değildir, çünkü demokrasi gelmemiştir.

●

Türkiye'de Solun Geleceği

Prof. Dr. Hakkı KESKİN

Sol'un genel anlamdaki tanımını "**emekten yana olmak**" diye yapmak olası. Emeğiyle geçinen insanlardan yana tavır alan güçleri, Sosyal Demokrasiden Marxizme değin değin bu sol tanımın içinde gördüğümü belirtmekte yarar var. O halde solun geleceği derken, emekçilerin ve emekten yana tavır koyan güçlerin geleceğini kastediyorum.

Emekten yana olmanın niteliği sol hareketin niteliğine özdeş. Özellikle Birinci Dünya savaşından bu yana çoğu Batı-Avrupa ülkesinde sol hareket içersinde belirgin bir güç haline gelen Sosyal Demokratlar, Marxizmin uzlaşmaz çelişki olarak gördüğü "**emek-sermaye**" zıtlığını, demokratik yoldan, reformlarla ve adım adım ilerliyerek giderebileceklerini savunmaya başladılar. Bu reformist yolda emek sermaye arasında adeta hakemlik görevi üstlendiler. Hatta sağ Sosyal demokratlar kapitalist sistemin özüne dokunmaksızın onu sosyal içerikli reformlarla benimsiyebilecekleri bir sistem yapabileceklerini bile açıkça kabullenir oldular.

Avrupa Sosyal Demokrat Hareketleri ve siyasi partilerinin hemen tümü, Demir Özlü dostumun "**Marksistler ve Sosyal Demokratlar**" (Demokrat Türkiye, 16 Mart 1984) yazısında doğru olarak belirttiği gibi, Marxist teoriyle yoğrularak ve bu teoriyi kaynak yaparak doğdular ve etkinlik kazandılar. Bu partilerin kuramsal öncüleri kendi aralarındaki ve diğer sol hareketlerle olan tartışmalarda hiç bir zaman Marxizmi red yoluna gitmediler. Onlar Marxizmin örneğin "**devlet**", "**ihtilal**", "**kriz**", "**Proletarya diktatörlüğü**" ve benzeri kuramlarını kendi anlayışlarına göre yorumlamaya başladılar. Tıpkı günümüzde de Marxizmi ve "**Marxizmi-Leninizmi**" farklı yorumladıkları için bir araya gelemiyen Marxist görüşler ve partiler gibi.

Günümüzün en sağ Sosyal Demokrat Batı-Avrupa partilerinde bile değil Marxist kökenliliklerini, Marxist kuramı tamamen red eden ve hatta Marxizme karşı olan Sosyal Demokrat hareket yoktur kanımca. Marxizmi tamamen rededen ve bundan da öteye Marxizme karşı olan hiç bir görüş ne sol nede sosyal demokrat bir görüş ve hareket olabilir. Gerçek sol, sosyal demokrat ve sosyalist her görüşün mayası Marxizm olmak zorundadır. Kökenini, yani Marxist kuramı rededen ve hatta buna karşı olan bir "**sol görüş ve "sosyal demokrat**" hareket, hangi değişik nesnel koşullar içerşinde oluşursa oluşsun, kapitalizmin karşıt seçeneği olması gereken ve emeği iktidar yapmayı hedef alan bir toplumu öngöremez.

Günümüzün çoğu Batı Avrupa Sosyal Demokrat Partileri Marxizmi reddmezken, kuşkusuzki Marxist bir parti olduklarını da söylemezler. Çünkü Marxist partilerin sahip olunan kuramınm yanısıra, parti örgüt yapılarının ve pratikteki eylemlerinin de Marxizme uygun olması gerekir. Denebilir ki günümüzde Batı Avrupanın en sağ sosyal demokrat partilerinden biri Alman Sosyal Demokrat Partisi (SPD) dir. Bu partide bile açıkça Marxist olduklarını söyliyen ve bunun uğraşını veren azınlık bir fraksiyon vardır. SPD'nin gençlik kolları (Jung sozialistler) genellikle Marxist kuramı benimsediklerini gizlemezler. Kongre kararlarına ve analizlerine bu kuram mutlaka yansır. Marxizmi reddetmiyen, ancak SPD'nin Marxist bir parti olmadığını yineleyen yönetim kadroları, hiç bir zaman Marxist olduğunu söyliyenleri partiden uzaklaştıramazlar. Savundukları dünya görüşleri nedeniyle SPD'den atılanlara bir diğer komünist partiyi savundukları neden gösterilir.

En sağ çizgiye kaymış sosyal demokrat partiler bile açıkça Marxist olduklarını söyliyen üyelerine partilerini kapalı tutmazlar.

Nedense Türkiye'de sosyal demokrat olduğunu söyliyen parti ve hareketin önde gelen bazı liderleri "**Marxizme**" ve "**Komünizme**" karşı olduklarını söyliyerek sol görüşlerinin platformunu çizmeyi gerekli görmektedirler. Bir sol veya sosyal demokrat partinin, belli bir komünist çizgiyi savunan bir parti veya hareketle arasındaki farkları belirtmek için tavır alması ve sınır çizmesi son derece doğaldır. Hatta Marxist kuramı veya belli ilkelerini tartışma veya eleştiri konusu yapması da doğaldır. Ancak kendine "**sol**", "**sosyal demokrat**" veya "**demokratik sol**" diyen bir partinin ve hareketin "**Marxizme karşıyım**" diyerek sahte olmayan bir sol parti ve hareket olması olası değildir. Marxizme karşı olarak solcu olma iddiası, örneğin hazreti İsayı ve Muhammedi redederek hıristiyan veya müslüman olma iddiası kadar yanlış ve gülünç olur.

Türkiye'de kurulmuş veya kurulacak bir sosyal demokrat partinin Türkiye'ye özgü koşulları Batı Avrupa'dan farklı olabilir ve farklıdır. Ancak bir parti veya hareket "**sol**" veya "**sosyal demokrat**" bir parti olma iddiasıyla politik sahneye çıktığında, dünyanın neresinde olursa olsun, işçi sınıfının dünya görüşünü bilimsel bir kuram haline getiren "**Marxizme karşı**" olamaz Türkiye'de. Henüz oluşum ve kuruluş surecinde olan sosyal demokrat parti ve hareketlerin daha baştan bu denli tarihi bir sapmayla "**emekten yana**" politika yapma iddiasıyla politik arenaya çıkmaları, kendi gelecekleri açısından da büyük sorunları beraberinde taşıyacaktır. Böyle bir sapmanın günümüz Türkiye koşullarıyla özürlenebilirliği de yoktur ve olmamalıdır.

Türkiye'de verilmekte olan ve verilecek olan demokrasi ve sosyalizm savaşımı öncelikle emekçi kitleler karşısında inandırıcılığı ve uzun nefesliliği gerekmektedir.

Türkiye'de yoğunlaşan devlet ve devlet beslemesi terör ve baskının vede askeri darbelerin gerçek nedenini yoğunlaşan sınıf çelişkilerinde ve demokratik hak ve özgürlükleri dışlayarak geleceğini güvenceye almak isteyen güdümlü kapitalist sistemde görmek gerekir.

Ancak darbe zoruyla oluşturulan yeni anti demokratik devlet mekanizmaları var olan sınıf çelişkilerini daha da yoğunlaştırmakta ve nesnel olarak sermaye-emek uzlaşmazlığını daha da derinleştirmektedir. Orta ve uzun sürede emekçi sınıf ve tabakalar kendi gerçek siyasi örgütlerini seçebilmeyi mutlaka başaracaklardır. Türkiye'de sosyal demokrat ve Marxist bir potansiyel oluşmuştur ve vardır. Zorunlu olan sol güçlerin geniş emekçi kitlelerine inandırıcı ve tutarlı çözümler sunarak bu büyük potansiyeli etkin bir güç konumuna getirebilmeleridir. Solun inandırıcılığının ön koşulu, sosyal demokrat eğilimde olduklarını söyleyen güçlerin kendi aralarında bir parti çatısı altında ve Marxist olduğunu söyleyen güçlerin kendi siyasi örgüt çatısı altında biraraya gelebilmeleridir kanımca.

Türkiye halkının güçlü ve gerçek bir sosyal demokrat harekete ve aklı başında toparlayıcılığı olan bir Marxist partiye gereksinimi vardır. Kuşkusuz ki bu orta süreçli bir görevdir. Ancak daha baştan tüm uğraş ve girişimlerin böyle bir ereğe yönelik olması gereklidir. Diyalektiğin gereği sol güçler 12 Eylül 1980 darbe sonrası gelişmelerden, geçmişteki yanılgılarından kalıcı dersler çıkarıp nesnel olarak yararlarına gelişen sınıf çelişkilerini değerlendirmeleri ve sınıf kavgasını örgütlemeleri gerekir. Bu görev öncelikle Marxist solun görevidir. Ancak bu görevin gereğince ve kalıcı olarak yerine getirilebilmesinin de ön koşulu, Türkiye'de işlerliliği ve kalıcılığı olabilecek gerçek bir siyasi demokrasidir. Bu siyasi demokrasinin oluşmasında ise sosyal demokrat harekete büyük sorumluluk düşmektedir. Etkin ve aklı başında bir Marxist gücün yönlendirici ve zorlayıcı dürtüsü olmaksızın ve güçlü, gerçek bir sosyal demokrat hareketin sorumluluğunu yerine getirme kararlılığı olmaksızın, Türkiye'de gerçek bir siyasi demokrasinin filizlenip kök salması olası gözükmüyor. Bu nedenle gerçek bir sosyal demokrasi ile, aklı başında Marxist bir hareketin uygarca bir diyalog içersinde ve gerektiğinde bütünleşen bir eylem birliğiyle geleceğin demokratsik ve sosyalist bir Türkiyesi için sorumluluklarını yerine getirmeleri gerekiyor. Türkiye'de solun geleceğini bu tabloda görebiliyorum.

Aydınların demokrasi çağrısı

Baştarafı 1.sayfada

Milli irade ancak toplumun bütün kesimlerinin örgütlenebildiği düzenlerde anlam ifade eder (...) Başta siyasal partiler olmak üzere sendikalar, mesleki kuruluşlar ve dernekler demokratik yaşamın vazgeçilmez dayanaklarıdır. Mesleki örgütlenmeler, üyelerinin dayanışma ve ekonomik çıkarlarını savunmakla görevli oldukları kadar, siyasal partilerle birlikte birey ve grupların demokratik özgürlüklerini korumanın ve yönetime katılmalarının aracı da olmalılar. Bu nedenle örgütlenme ve katılım haklarının anayasal düzenlemeler içinde en geniş güvencelere kavuşturulması gerektiğine inanıyoruz.

Özgür basın, demokratik düzeni bütünleyen temel ögelerden biridir. Bunun sağlanması için, bağımsız, denetimsiz ve çok yanlı olarak toplumun kendinden haberli olması, değişik düşüncelerin özgürce yansıtılması ve her türlü eleştirinin basında yer bulması zorunludur. Çok yönlü kamuoyu oluşması ve yönetimin demokratik denetimi ancak böyle bir basınla gerçekleştirilebilir. Yine bu nedenlerle yansızlığının önkoşulu olarak TRT'nin de özerkliğinin sağlanması gerektiğine inanıyoruz.

Toplumun en yetişkin kesimi olan üniversitelerin özerklikten yoksun bırakılarak kendi kendilerini denetlemeye layık olmadıklarının ileri sürülmesi, ülkemizde demokrasinin işleyebileceğini inkar etmek anlamına gelir. Bütün yüksek öğretim kurumlarının, atamalarla oluşturulan aşırı yetkili bir kurulun buyruğuna verilmesi, hem gençlerin iyi yetiştirilmesini, hem de bilim yapılmasını şimdiden engellediği gibi, ülkenin geleceği için büyük kaygılar da doğurmaktadır. Bu nedenle, YÖK düzeninin bir an önce seçim ilkesine dayalı özerklik yönünde değiştirilmesini gerekli görüyoruz.

Fikir ve sanat ürünlerinin serbestçe oluşmasını engelleyen hukuki ve fiili sınırlamaları kaldırmak ve her yurttaşla birlikte, düşünce ve sanat adamlarını da genel güvencelerle donatmanın bir uygarlık koşulu olduğunu önemle belirtmek isteriz. Sağlıklı bir toplumsal gelişme, her türlü sanat yapıtlarının üretiminde ve yayımında özgürlüğü, kültürel yaratıyı son derece sınırlayan sansürün kaldırılmasını, hiç bir konunun tabu haline getirilmemesini, ceza sorumluluğunun olağan yargı mercilerince saptanmasını gerektirir.

Bütün bunların ışığında topluma karşı sorumluluklarının bilincinde olan bizler, çağdaş demokrasinin, ayrı ayrı ülkelerin özel koşullarına göre uygulamadaki değişikliklere karşın değişmeyen bir özü olduğuna, bu özü oluşturan kurum ve ilkelerin bizim ulusumuzca da benimsenmiş bulunduğuna, bunlara aykırı düşen yasal düzenleme ve uygulamaların demokratik yöntemlerle ortadan kaldırılması gerektiğine, yaşadığımız bunalımdan böylelikle, sağlıklı ve güvenli olarak çıkılacağına olanca içtenliğimizle inanmaktayız.

Bildiriyi, 1256 aydın adına yazar Aziz Nesin, Prof. Hüsnü Göksel, Prof. Bahri Savcı, Prof. Fehmi Yavuz, sanatçı Esin Afşar ve Bilgesu Erenus Cumhurbaşkanlığına ve TBMM Başkanlığına götürdüler.

İmzalayanlar arasında bilim adamlarından Prof.Cahit Arf, Macit Gökberk, Hüsnü Göksel, Fehmi Yavuz, Bahri Savcı, Cevat Geray, Münci Kapani, Veli Lök, Şerafettin Turan, Güney Gönenç, gazeteci ve yazarlardan Aziz Nesin, Yaşar Kemal, Melih Cevdet Anday, Bekir Yıldız, Hasan Cemal, İlhan Selçuk, Oktay Akbal, Oğuz Aral, Uğur Mumcu, Yalçın Doğan, eski asker ve eski parlamenterlerden Hava Kuvvetleri eski komutanı emekli Orgeneral Muhsin Batur, emekli Korgeneral Cemal Madanoğlu, Suphi Gürsay Turak, Kamil Karavelioğlu, Ahmet Yıldız, sinema sanatçılarından Türkan Şoray, Tarık Akan, Kadir İnanır, Hale Soygazi, İbrahim Tatlıses, Fatma Girik, Memduh Ün, Lütfü Akad, ve Atıf Yılmaz da bulunuyor.

---

1 Mayıs kutlandı

35
Statt Arbeitslosigkeit für viele - mehr Freizeit für alle

Güney Amerika ülkelerinde alanları dolduran yüzbinler, Diktatörlüklere ve IMF'ye karşı sloganlar atarak, çeşitli pankartlar taşıyarak 1 Mayıs'ı kutladılar. Bazı diktatörlüklerde ise yasaklar yüzünden 1 Mayıs kutlanamadı.

Sovyetler Birliği, Doğu Avrupa ülkeleri ve Çin'de 1 Mayıs törenleri alışagelmiş biçimdeki devlet törenleriyle kutlandı. Polonya'da ise devletin resmi düzenlediği törenden ayrı olarak 1 Mayıs'ı kutlamak isteyen Dayanışma Sendikası'nın taraftarı işçiler ile polis arasında olaylar meydana geldi.

Ülkemiz Türkiye' de ise, generallerin Bahar Bayramı olmasına bile tahammül edemedikleri işçi sınıfının birlik ve mücadele günü 1 Mayıs yasaklanmış durumda.

F.Almanya'da ise birçok şehirde 1 Mayıs törenleri düzenlendi. Törenlere katılan tüm işçilerin ve sendikaların ortak talepleri, ücret kaybı olmadan haftalık çalışma süresinin 35 saat olması idi. Konuşmacıların tümü, bir tarafta işverenlerle sendikalar arasında görüşmeler sürerken, hükümetin araya girerek, kesinlikle 35 saat isteğine karşı tavır almasını eleştirdiler. Ayrıca 35 saatlik iş günü önerisinin işsizlik probleminin tek doğru çözümü olduğunu vurgulayan konuşmalar yaptılar. Son yıllarda Alman ekonomisinde meydana gelen kriz nedeniyle, işsizlik giderek artan bir problem haline gelmiş, bu konu üzerine türlü öneriler ortaya atılmıştı. Özellikle gerici çevreler sorunun yabancılardan kaynaklandığını ileri sürdüler.

F.Almanya'da çalışan yabancı işçilerin ülkelerine geri gönderildikleri taktirde, işsizlik sorununun ortadan kalkacağını ileri sürmektedirler. Ayrıca 35 saatlik iş günü yerine, emeklilik yaşının indirilmesinin sorunu çözeceğini iddia etmektedirler.

Sendikalar ise sorunun hem yabancı işçiler, hem de Alman işçileri açısından en doğru ve gerçekçi çözümün haftalık 35 saatlik iş gününe geçilmesiyle mümkün olduğunu söylemektedirler. Sendikacıların ve işveren çevrelerinin bu konu üzerine yaptıkları görüşmelerin çıkmaza girmesi sonucu sendikalarda uyarı grevi yapmaya başladılar. IG Druck und Papier(Basım ve Kağıt İşçileri Sendikası) Nisan ayı başından beri 35 saatlik çalışma haftası için bölge bölge greve gidiyor. Grevler sonucu F.Almanya'da gazete basımları kesintiye uğruyor.

IG Metall(Metal İşçileri Sendikası) 35 saatlik çalışma haftası talebiyle greve gidip gitmeme konusunda işçiler arasında iki oylama yaptı. Baden Württemberg ve Hessen eyaletlerinde yapılan oylamalar sonucu işçilerin yüzde 80'den fazlasının grev taraftarı olduğu anlaşıldı. Bunun üzerine bir toplantı yapan IGM yönetimi, 14 Mayıs Pazartesi günü grevlere başlamaya kararlaştırdı. Ancak grev tüm işletmelerde birden başlatılmıyor, öncelikle 12 bin işçinin greve gideceği bildirildi. Bu da IGM'in kendisini uzun süreli bir greve hazırladığı şeklinde yorumlanıyor.Bir IGM yetkilisi, kendisine yöneltilen "**grevi uzun süre devam ettirebilecek maddi olanaklara sahip misiniz?**" sorusuna "**maddi olanaklarımız o kadar fazla ki, grevin bu kadar uzun sürmesini hiç temenni etmem**" şeklinde cevap verdi.

DİYARBAKIR:
PKK'NIN SİİRT-BATMAN GURUBUDAVASI SONUÇLANDI

Sanıklardan 10'una idam 2'sine müebbet hapis cezası verilen davada, verilen 19 idam cezası da yaş küçüklüğü nedeniyle 10 ile 24 yıl arasında değişen ağır hapse çevrildi. 103 sanık beraat etti.

İdam cezasına çarptırılan 10 kişinin adları şöyle: Şehmuz Bağaç, Hıfzullah Korkut, Mahmut Oğuz, İsmail Sezgin, Mehmet Tekim, Medeni Görgen, Nezir Aktulum, Sehho Ülgen, Abdulgaffar Karayel, Abdurahman Özdil.

Aynı davada 6 sanığa 24 yıl, 149 sanığa 3 ile 20 yıl arasında değişen hapis cezaları verildi.

ADANA
TKP-ML/DHB DAVASI SONUÇLANDI
8 İDAM, 17 MÜHEBBET

Adana Sıkıyönetim Komutanlığı 2 numaralı Askeri mahkekesinde görülen 424 sanıklı Kahramanmaraş Türkiye Komünist Partisi-ML Devrimci Halkın Birliği davası sonuçlandı. Davada 8 ölüm, 17 müebbet hapis cezası verilmiştir. 6 sanık hakkında 20 ile 26 yıl 8 ay arası değişen hapis cezası, 127 sanık hakkında 1 yıl ile 16 yıl arasında değişen hapis cezaları, 34 kişi hakkında görevsizlik ve 176 kişi hakkında da beraat kararı verilmiştir.

GÖLCÜK
DEVRİMCİ SOL DAVASI SONUÇLANDI
3 İDAM 1 MÜHEBBET

Gölcük Askeri Mahkemesi'nde görülen 75 sanıklı davada 7 ölüm cezası verildi. Daha sonra yaş küçüklüğü nedeniyle bunlardan üçü 20 şer yıl, bir müebbet hapse çevrildi.

3 ölüm cezası Özcan Kan, Nejat Pişmişler ve Necati Kartal'a verildi. 30 sanığa da 2 yıl 6 ayla 15 yıl arasında ağır hapis cezaları verildi.

59 İDAM İSTEMLİ TKP-ML DAVASI AÇILDI

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde 305 sanık hakkında örgüte üye olmak ve amaçları doğrultusunda faaliyette bulunmaktan, dava açıldı. Sanıklardan 59'u için de 2 ile 24 yıl arasında değişen hapis cezaları isteniyor.

647 KİŞİ VATANDAŞLIKTAN ÇIKARILDI

Çoğunluğu musevi asılı olan 647 kişi hakkında vatandaşlıktan çıkarılma kararı verildi.

Bu konudaki Bakanlar Kurulu kararı, resmi gazetede yayınlandı.

Bazı tartışma konuları üzerine

İsmail K.

Yaşanan bugünlerde toplumun ve solun sorunları üzerinde tartışılmaktadır. Sorunlar tesbit edilip, çözümleri tartışılırken, sorun ve çözüm olarak akla ne gelirse gündeme getirilmektedir. Çözüm bulmamış bütün sorunlar şöyle veya böyle çözülünceye kadar, kendisini tartıştıracak veya çözmek isteyenlerce tartışılacaktır.

Sürecin bugününde çözülemeyecek olan, bugün de sorun olmayan konuların tartışmaya sokulması ise esas konuyu gölgelemektedir. Bu aynı zamanda neye göre, neyi temel alarak, hayatın hangi zorunluluğundan kaynaklandığı açık bir biçimde belirtilmediğinde belirsizliğin ve kargaşanın artmasıdır. Sorunları birbirine karıştırarak, ortamı belirsizleştirip kargaşayı arttırarak kısa süreli başarılar elde etmek mümkün gibi gözükebilir. Bu kimseyi aldatmamalıdır. Ayrışanın, ayrıştırmaya çalışılanın bu koşullarda, toplumsal mücadelenin değil, onunla bağları kurulmamış, solun kendisi olduğudur. Bu mücadeleye bir şey kazandırmayacaktır.

Bugün tartışmaların etrafında dönmesi gerekli esas konu, halkların bugünkü sorunlarından kalkılarak, gelecek ve geçmişlerinin tartışılmasıdır.

TOPLUM VE UNSURLARİ

Toplum, insanlar toplumudur. Ama bu herhangi bir zamanda, tesadüfi, fonksiyonsuz biraraya geliş olmadığı gibi, hangi koşullarda, nerede ve hangi ilişkilerde bulunduğu belirsiz, soyut bir arada bulunma değildir. Doğayla ve insanlarla zorunlu girdiği ilişkilerde, kendini ve ilişkiye girdiklerini değiştiren insanlardan teşekkül eder. İhtiyaçlarını karşılamak için doğayla girdiği ilişkiler sadece onu egemenlik altına alma çabası değildir. Sosyal varlık olarak kendisinden öncekilerden miras aldığı toplumsal aletleri ve ekonomik yapıyı, ilişkilerini, sosyal varlığını, düşünüşünü de değiştirir, geliştirir. Tarihsel gelişimlerinin değişik dönemlerinde bu ilişkilerin aldıkları biçimlenişlere göre toplumlar isimlendirilir. İlkel, feodal, burjuva toplum gibi. Toplum, insanların yaşamlarının üretimlerinde, doğayla ve birbirleriyle karşılıklı olarak girdikleri maddi, sosyal, siyasal ilişkilerin bütünüdür. Her toplum tarihsel koşullarının toplumudur. Her toplumu oluşturan unsurlar da temel unsurlarının dışında değişiktir. Genel olarak bu unsurlar üzerinde yaşadığı ekonomik yaşam, özel mülkiyet, sanayi, ticaret, sermaye ve kurumları, üretim araçları karşısındaki durumlarından kaynaklanan sınıflar, tabakalar, yaşamlarının üretimi sürecinde oluşturdukları toplumsal örgütlenmeler, belediyeler, sendikalar, partiler, dernekler, kültür ve kültür kurumları olarak tiyatrolar, sanat edebiyat, bilim olarak üniversiteler ve bilimsel araştırma kurumları, bilinç ve insan gibi.

İnsanları toplumsal ilişkilere girmeye zorlayan, üstündeki veya dışındaki güçler değildir. İnsanın niteliği ve çıkarından kaynaklanan doğal zorunluluktur. Gelişimle birlikte bu zorunluluk, doğaldır ki gelişir ve genişler. Günlük yaşamın üretimindeki ilerleme, toplumsal hayatın ilişkilerinin griftleşmesini getirir.

Toplumsal iş bölümünün ortaya çıkması, sınıflara ayrışmanın da koşullarıdır. Sınıfların ortaya çıkması ile sınıflar mücadelesi ilerlemenin belirleyicisi olmuştur. Sınıflar mücadelesinin seviyesinin düşük olduğu yerlerde gelişmişlik ve toplumsal oluşumlar da güçsüzdür.

Gelişmiş veya gelişmemiş bütün toplumların toplumsal örgütlenmeleri vardır. Feodal toplumun ise aile, mülkiyet, beylik, ticaret, sanayi (zanaat), meslek kuruluşları, kastlar loncalar gibi. Her feodal toplumda bu unsurların göstermeyeceği, fonksiyon ve içeriklerinin de farklılıklar taşıyacağı açıktır. İnsanların da devletle girdiği ilişkiler de farklılıklar arzeder. Bu dönemde bireyin ilişkileri, ağırlıkla dahil olduğu toplumsal kuruluşlarca belirlenir ve devletle ilişkisini bu kurumlar aracılığıyla sürdürür.

Osmanlı toplumu ve devleti, çok milliyetli yapısı, gelişim düzeyleri farklı, çeşitli üretim şekillenmelerinin ve bunlara denk düşen farklı toplumsal örgütlenmelerin varlığı nedeniyle Batı toplumlarından ayrı bir gelişim seyri izlemiştir. Osmanlı toplumunun bütününün Doğu toplumu veya Batı toplumu özelliği gösterdiğini söylemek güçtür. Bugünün Türkiye halklarının şekillenişinde ve gelişiminde devletin fonksiyonu, Osmanlı ile farklı bir ilişki ve gelişim seyri izleyen diğer bağlı eyaletlere göre daha etkindir. Osmanlı devlet yapısının gelişimi de Batı'dan farklı bir seyir izlemiştir. Batı'da devlet burjuva devrim sonrası merkezi niteliğine ulaşmış iken, bizde bunun tersidir.

Feodal toplumda derebeyliklere, sitelere bölünmüş olması merkezi devletin gelişmesinde engel oluşturuyordu Batı'da. Şehirlerde ve dışında, devlete ve toplumsal yapıya egemen olanın zayıf olduğu alanlarda gelişen burjuvazi, toplumsal yapıda aşağıdan yukarıya belirleyici hale gelmiştir. Yapısına uygun olarak da siyasal organizasyonunu şekillemiştir.

Osmanlı toplumunda merkezi devlet derebeyliğin, bağımsız şehirlerin, sanayi ve ticaretin gelişimini engelleyici bir rol oynamıştır. Bu rol, toplumun sorunlarının çözümünde öne çıkmasını, gelişimini toplumsal örgütlenmelerin ve toplum hayatının şekillenişindeki canlılığın gelişimini engellemiştir.

1800'lerde Osmanlı İmparatorluğunun sosyo-ekonomik yapısının ve düzeninin bozulmaya başlamasıyla Batı feodalitesinden farklı sosyo-ekonomik yapı oluşmaya, hayat çeşitlenmeye başlamıştır. Dış pazar ve imparatorluğun dağılma sürecinde oluşu nedeniyle bu gelişim tamamlanamamıştır. Bugün gelişiminden ve ilişkilerinden kaynaklanan bu çarpıklığından hala kurtulamamıştır.

Tanzimat döneminin ıslahat ve ıslahat hareketleri de, toplumun mücadelesinin sonucunda meydana gelmekten çok bozulan ekonominin devlet düzeninin düzenlenmesinden ve Batı'daki gelişmelerden etkilenmekten kaynaklanmaktadır. Toplumun sosyo-ekonomik yapısının gelişimi kavranarak, toplumun mücadelesinin bağımsız olarak örgütlenmesi düşünülmüyordu. Aksine, padişah, ulema, bürokrat ve aydınlarıyla devleti kurtarmak için Batı taklitçiliği yapılmasının öne çıktığı bir düzenleme süreci yaşanıyordu.

Bir sınıfın gelişiminin ifadesi olarak ilkeleri doğrultusunda mücadelesi yerine, 1850'lerde din ideolojileştirilerek, devleti ve islamı kurtarmak için mücadele esas olmuştu.

Fakat bizde aydınlarımızın toplumsal mücadele ile aralarına belirli bir mesafe koymalarında önemsememe eğilimlerinin oluşmasında, tarihsel gelişimlerinin önemli bir payı vardır. Doğaldır ki sol da bu tarihsel gelişimde şekillenip, şekillenişten kendi payına düşeni alacaktır. Sol açısından sorun bu kadar basit izah edilemez. Toplumsal mücadelenin bugün geldiği noktada solun sorunları (gerek aydınların, gerek solun, bu mücadelede kendi oynadıkları olumsuz rolleri tekrarlamaları veya birbirine karşı bakarak tavır almaları ve olumsuzlukları diğerinin üstüne atmaları) onları mücadelenin gelişimindeki olumluluk ve olumsuzlukların tarihsel sorumluluğundan kurtarmaz. Birinci olarak, toplumsal mücadeleden öğrenecekleri pek birşeyleri yoktur. Hep **"bilirler"**. Bildiklerini toplumsal hareketle bütünleştirmek yerine doğal hakem rolünü üstlenmeye her zaman hazırdırlar. Bu rolleri onlara birşey beğenmelerini engeller. Çünkü kendileri yapmamıştır. Onun için kendinin farklılığı önemlidir. Ve dünya onunla başlar, onunla biter.

TOPLUMUN DEVLETİN YAPISININ OLUŞUMUNDAKİ BELİRLEYİCİLİĞİ

"*Gerçek* **bağını siyasal yaşamın değil,** *sivil* **yaşamın oluşturduğu sivil toplumun bireylerini birarada tutan şey, biçimleri ne kadar yabancılaşmış olursa olsun** *doğal zorunluluktur, insanın asli nitelikleridir.* **Ve** *de çıkarıdır.* **Bundan ötürü, sivil toplumun** *atomlarını* **birarada tutan şey devlet değil; ... bugün ancak** *siyasal batıl inançlar* **sivil yaşamın devlet tarafından birarada tutulması gerektirir, oysa gerçeklikte devleti ayakta tutan sivil yaşamdır. Tabi Napolyon** *modern devletin* **tabiatını anlamıştı; onun sivil toplumun özgürleşmesine, özgür gelişimine, özel çıkarların özgür hareketine vs. dayandığını görüyordu.**"(Marks).

Bireyin, toplumun yaşantısından doğan devletin şekillenmesinde, toplumun gelişmişlik derecesi, oluşan sınıfların birbirleriyle ilişkisinin içeriği, biçimi, karşılıklı mücadeleleri temel bir öneme sahipti. Devlet, devlet olarak oluşumuyla birlikte kendisini toplumdan ayırır. Hem örgütlenmesi, hem de bir ideoloji oluşturmasıyla iradedir. Ve bunu bütün toplumun iradesi olarak sunar. Devletin, devlet olarak iradesiyle oluştuğu koşullardaki hakim olan ekonomik yapının iradesi olarak da hareket eder. Bu devletin, doğrudan bir sınıfın aracı olmadığını gösterir. Toplumsal hayata ve ekonomik hayata hakim olan sınıf veya sınıflar açısından müdahale eder.

12 Eylül cuntası, kendisini ne kadar sınıflarüstü göstermeye çalışırsa çalışsın, çeşitli nedenlerle bunda bir yanılsama yaratarak başarı sağlamış görünse de, çözmeye çalıştığı siyasal ve ekonomik sorunlar hakim olan sınıf veya tekellerin sorunudur.

Bu müdahalenin boyutunu, hakim olan sınıfın ekonomik, siyasal çıkarlarına karşı, kendi sınıflar çıkarını savunan sınıfların tavır alışının seviyesi belirler.

toplumun ve sınıfların ihtiyaçlarından doğan hakların yaşamın bir parçası haline gelmesi, siyasal demokrasinin ve burjva devlet biçiminin belirlenmesini sağlar.

Devlet biçimleri veya yönetim biçimlerinin kendi içindeki farklılığını basit bir biçim farklılığına indirgemek yüzlerce yıldır verilen, sınıflar mücadelesinin ve bu mücadelenin toplumun siyasal yaşamındaki değişimleri, devlet toplum ilişkisindeki etkisinin görülmemesini, küçümsenmesini getirir. Halkların mücadelesi ile bu biçim farklılıklarının ilişkisinin de doğru kurulmamasını ve önüne neyin konacağını ve nasıl bir mücadele çizgisi izlenmesi gerektiğinde de eksikliklere neden olacağı ve bunun proleteryanın mücadelesine etkisinin görülmemesidir. Devlet biçimlerinin oluşumunda tarihsel ve sosyo-ekonomik nedenlerle, toplumsal katmanlardan birinin kendi iktidarını ele geçirmesi de diğer bir etkendir. Ekonomik hayatın gelişimi, sınıfların gelişimi, sosyal farklılaşma, iç ve dış nedenlerle tarihsel gelişim bu sınıfın veya katmanın aleyhine çalışır ve sürekliliğinden bahsedilemez.

Toplumun yapısı olarak devlet toplumsal gelişime kendisini uyarladığında, birbirlerini geliştirir ve pek problem çıkmaz. Toplumsal gelişimin gerisinda kaldığında ise toplumla devletin çatışması sözkonusudur. Devlet ve onun kurumlarıyla çatışma, gelişen sınıfla statükoyu savunan sınıfların çatışmasıdır. Aynı zamanda toplumdaki sınıflar çatışmasının siyasal yapıyla da çatışmasıdır. Burada devlet kurumlarının doğrudan çatışmaya girmesi, bu çatışma sürecinde yaptıklarını yasallaştırarak kendi savaşını meşrulaştırması, süren mücadeleinin sadece baskı unsurlarına ve devlet aygıtlarına karşı mücadeleymiş gibi görünmesine ve gösterilmesine yol açar. Sınıf mücadelesinin belli bir cephesindeki şekilenme olan bu görünüm, mücadelenin bütünü yerine konulmamalıdır. Bu siyasal iktidarı ele geçirme sürecinde toplumsal mücadelenin, sınıf mücadelesinin yayılmasının, yükseltilmesinin, toplumu dönüştürmenin önemini ortaya çıkartır. Sınıf çatışmasının belli bir alanda yoğunlaşması nasıl herşeyin sadece bu alanda olup bittiği şeklinde ele alınamayacağı gibi, aynı zamanda mücadelenin diğer alanlarda da verilebilmesinin zorunlu koşullarını yaratır.

Burjuva devrimi, feodal devlet kurumlarının siyasal denetimine, onun toplumsal yapısının içinden, onlara rağmen doğup gelişmiş, maddi yaşamın ilişkilerinin gelişimiyle eski toplumsal ilişki ve kurumlarını çözerek toplumsal dönüşümüyle, politik iktidar sorununu çözerek toplumsal devrimini yapmıştır. Bu "**siyasal devrim, sivil toplumun devrimidir**" (Marks).

Toplumsal kurtuluş değildir. Bütün toplumun o evredeki çelişkisinin çözülerek gelişimine denk düşen bir biçimde sürmesinden başka birşey değildir.

Ayrıcalıkları ayrıştırıp, bireyi bireyselleştirmiştir, bireyi bireyselleştirerek, devletin yurttaşı yaparak feodal toplumun aksine bireyle devletin doğrudan ilişkisini sağlamış, devlet kurumlarıyla bireyi karşı karşıya getirmiştir, feodal toplumun aksine yönetim ve devlet kurumlarının denetimini temsili sistemle toplumun denetimine sunmuştur.

Bireyin eşitliği, özgürlük ve hakları bütün dünyaya insan hakları olarak ilanı sınırsız özgürlükler gibi görünür. Oysa özel mülkiyetin kaldırılamamış olması, insanın ihtiyaçlarının karşılanmasında şeylerin gücüne daha çok bağımsızlaşmalarından dolayı daha az, özgürdürler. Bu onun köleleştirilmesinin modernleştirilmesi ve yasallaştırılmasıdır. İnsani özelliklerin biraz daha yitimidir. "**Demokratik temsili devlet ile sivil toplum arasındaki zıtlık, kamu toplumsal yaşamı ile kölelik arasındaki, klasik zıtlığın mükemmelleşmesidir. Modern dünyada her birey aynı anda hem köleliğe, hem de toplumsal yaşama katılır. Fakat sivil toplum köleliği görünüşte en büyük özgürlüktür. Çünkü bireyin gerçekleşmiş bağımsızlığı gibi görünür.**" (Marks)

Tarihsel gelişiminin en ileri toplumu olan burjuva toplumunun doğal olarak toplumsal yaşamının ve örgütlenmelerinin dayanağı, o toplumun madi yaşamıdır. Üretim, iş bölümü, bölüşümün düzeyi, sınıfların karşılıklı mücadelesi, sosyal şekillenişleri, sosyal düşünüş ve toplumsal yaşayış onun örgütlenmelerinin oluşumunu belirler. Feodal toplumu unsurlarına ayırmaya, doğmaya başlamasıyla birlikte başlamıştır. Bu unsurlarına ayırdığı temel ögeleri, kendi gelişimine göre, maddi hayatının ve sosyal hayatının üretiminde örgütlemiştir.

Parlamento, partiler, seçim, bireyin bireyselleştirilmesi ve adalet kurumları gibi. Burjuvazinin insanı soyut bir vatandaş olarak bireyleştirmesinden kalkarak, toplumun toplumsallığın gelişimi ile bireyin gelişiminin karşı karşıya getirilmesinin veya toplumla uğraşırız, bireyle değil anlayışılya yaklaşmanın doğru bir yaklaşım olmadığına değinmek gerekir. Toplum, toplumsallığının bilincine varmış bireylerden oluşur. Burjuvazinin herhangi bir insan, yurttaş düzeyine indirgediği, insan değildir. O, üzerinde yaşadığı maddi yaşamın üretiminde yer alan, mücadele eden, sosyal varlık olarak düşünen toplumsal bir varlıktır. Burjuvazi, döneminin en ileri sınıfı olarak feodalizme karşı mücadelesinde destek aldığı sınıf olan proleteryanın burjuvaziye karşı mücadelesi, siyasal demokrasinin toplumsal kurumlarını geliştirmiştir. Bunların gelişimini sadece burjuvazinin doğuşuna ve feodaliteye karşı mücadelesine atfetmek zordur. Bu yaklaşım ister istemez mücadelenin ve sınıfların mücadelesinin anlamını daraltır. Burjuva toplumlarda da birçok toplumsal hak ve örgütlenmelere başlangıçta değil, uzun mücadeleler sonucunda ulaşılmıştır. Bu ise büyük ölçüde burjuvazinin mücadelesiyle değil, proleteryanın mücadelesi sonucu olmuştur. Gelişimlerinde ihtiyaçlarının karşılanması için aldıkları haklar (maddi, sosyal) toplumsal örgütlenmeleri, toplumsal faaliyetin örgütlenmesi olduğundan, bir yaşam biçimi haline getirmişlerdir. Hakim sınıfların veya siyasal iktidarın saldırılarına karşı da bütün toplum olarak bilinçle bunları savunabilmektedirler.

SİVİL TOPLUM

Burjuva toplumu, feodaliteye karşı mücadelesinde şekillenmiştir. Mücadelesinin, ilişkilerinin ise özel mülkiyet ilişkilerine dayalı ekonomik hayata hakim olan sınıfın egemenliğine dayanmaktadır. Gelişimi engelleyen o tarihsel şartlardaki kösteklerinden kurtarmıştır ama toplumların üretim ilişkilerinin sosyal gelişiminin önündeki tarihsel engelleri kaldırmamıştır. O koşullarda da kaldıramazdı. İnsanın ve toplumun sınırsız gelişimini, hakim ilişkilerin gelişimine bağlamış ve haklarla sınırlamıştır. Bu sınırlı bir kurtuluştur. Sınırsız kurtuluşun yollarını açmıştır. Bu koşullarda oluşan toplumsal örgütlenmeler, onların gelişimini engelleyen koşulları kaldırmaya yetmeyecektir. Toplumun mücadelesinde örgütlenmesi, bu toplumun ilişkileri içerisinde hakim olan ilişkilerin çerçevesinde burjuva seçeneklerini oluşturmak, en ileri sınıfın perspektifi değildir. Oluşturulan örgütlenmelerin perspektifi gelişimlerine denk düşen toplumsal kurtuluşlardır. Toplumun çözmek için mücadele ettiği bugünkü sirunları ile tarihsel gelişiminin bütünlüğünden bakılarak, sınıf mücadelelerinin örgütlülükleri hakim sınıflardan ve siyasal organizasyondan kurtuluşlarını yarattıkları bir süreç olarak görülmelidir. Toplumun bugününü tartışmada, hakim sınıfların politikalarına, alternatiflerine karşı kendi kurtuluşlarının bugünkü alternatifini sunmak başka birşeydir. Kurtuluşu hedeflemeyen var olan ilişkileri değiştirmeyi önüne koymayan bugün topluma sunulmuş olan faşist ve burjuva seçeneklerin "**dışında**" ama burjuvazinin bugünkü seçeneğine denk düşmeyen burjuva seşenekleri kurtuluş olarak sunmak başka şeydir. Bu seçenek, kendisini toplumun aşağıdan yukarıya örgütlenmesi olarak sunmaktadır. Bu "**devrimci !**" perspektif altında hareketin gelişimini engellemek ve ondan korkmaktan başka birşey değildir. Kürt halkının varlığını bile kanullenemeyen bu anlayış, halkların aşağıdan yukarıya örgütlenmesindeki devrimci gelişimden burjuva ilişkileri, burjuva hakimiyeti tehdit edeceğinden, gerçekleşmesinde kavga vermeyecektir. Halkların kurtuluşundan hareket etmeyen, toplumsal hareketi dönüştürmeyi ve onun örgütlenmesini, ekonomik ve siyasal iktidarın alınması perspektifiyle bütünleştirmeyen bir anlayış, toplumsal örgütlenmeleri ülkemizin bugünkü koşullarında oluşturamayacaktır. Toplumun aşağıdan örgütlenmesi, faşizmle kaçınılmaz bir açık çatışma ve mücadele anlamına gelecektir. Ve yukarıdaki genişlikte bir perspektife sahip olmayan bu sınırlı burjuva seçenek, ne toplumun bu hareketliliğini, ne de çatışmayı göze alabilir. Bu anlamda esas olan sivil toplumun yaratılması değil, toplumsal kurtuluşun örgütlenmesidir. Bu da mücadelenin ve örgütlenmenin bugünle sınırlanmamalarından geçer.

Özellikle son aylarda, "**muz**" gibi herkesin hangi meyva niyetine yerse o tadı aldığı, herkes tarafından farklı biçimlerde ve içerikte yorumlanan "**sivil toplum alternatifi**" tartışması ortalığı kaplamış görünüyor. Teorik bilgi yetersizliklerinin kabul edilip, konu üzerine "**susmak**" veya "**araştırmak**" eğilimi yerine kırık dökük bilgi birikimleriyle tartışmalara katılmak hem çok çeşitli "**sivil toplum**" tanımlarını ortaya çıkarmakta, hem de ortalığı ciddi biçimde bulandırmaktadır.

Sivil toplum - politik toplum ayrımı, sivil toplum devlet ayrımı politik düşünce tarihinde, burjuvazinin doğuşu, kapitalizmin gelişimiyle birlikte ortaya çıktı. Siyasal düzeyde bu anlayış dolaylı demokrasi diye ifade edilebilecek bir yönetim tarzında kendini somutladı. Bir tarafta devlet, diğer tarafta sivil alanda örgütlenmiş toplum vardı. Bu iki düzey arasındaki bağlantı ise ağırlıkla parlamento ve partilerce kuruluyordu. Ayrıca bilinmesi gereken organik bir ayrımdan çok, yöntem bilimsel bir ayrımın sözkonusu olduğudur. "**Gerçek gerçeklikte --der Gramsci-- sivil toplumla devlet özdeşleşirler**". Yani bu ayrımı pratikte bulmak zordur. Fakat toplum kendisini kimler tarafından yönetileceğini dolaylı biçimde tasbit edebildiği gibi, kendisini devlete karşı koruyabilecek örgütlenmeler de geliştirebilmiştir. Bugün kendisini gelişmiş Batı toplumlarında ifade eden bir toplum-devlet ilişkisi ve buna denk düşen siyasal sistem sözkonusudur. Böylesi bir sistemin, bireye ciddi siyasal haklar, özgürlükler tanıdığı ne kadar bir gerçekse, bu sistemin modern bir kölelik olduğu ve bireyin fonksiyonlarında köklü bir değişikliği hedeflemediği bilinir. Bu toplumsal düzeyde sorun yöneten-yönetilen ilişkisinin nasıl düzenleneceğidir. Yönetilenlerin geniş hak ve özgürlüklere sahip olması, hiçbir biçimde onların **yönetildiği** gerçeğini örtmediği gibi, bireyin ve toplumun yaratıcı değerlerini, fonksiyonlarını daralttığı da ortadadır.

Bugün Türkiye'de rejim, sistem tartışmasının yapıldığı bir noktada, sivil toplum diye bir model ortaya atmak (bunun içeriğini nasıl yorumlarsak yorumlayalım) sonuçta bir burjuva seçeneğinin ötesine gitmemek anlamına gelir.

Ülkemizde, toplumun birçok alanının devletin doğrudan kontrolünde ve denetiminde olduğu bilinir. Bu nedenle sivil toplumun yaratılması, toplumun örgütlenme ve özgürlükler alanının genişletilmesi şüphesiz ileri bir adımdır. Fakat unutmamak gerekir ki, bu da "**verilecek**" birşey değil, toplumun kendi mücadelesi sürecinde kazanacağı birşeydir. (Yoksa 60 anayasasında bu tür bir toplumsal yapının hukuksal çatışına ilişkin herşeyi bulmak mümkündür.) Yine görülmesi gereken nokta, sivil toplum tartışmasının iktidarın kaynağı sorununu gözardı etmesidir.

Bugün bizler ise halkların kendi iktidarını hedefliyoruz. Halkların iktidarı doğrudan kendi üzerine alması ise toplum ve devlet, sivil toplum-politik toplum ayrımını ortadan kaldırır. Dolayısıyla ülkemizde sivil toplum-devlet ayrımı ancak her ikisi de ortadan kaldırılınca aşılacaktır. Ülkemizdeki bugünkü rejim, devletin sadece parlamenter yöntemlerle seçilenlerin kontrolüne bırakılması ile aşılamayacağı gibi, sivil toplumu kendi haline bırakarak, geliştirerek devleti ona bağlamakla da bu ayrım aşılamayacaktır. Marks'ın deyimiyle radikal bir devrimi gerektirmektedir. Yalnız bu devrim burjuva devrimleri gibi (1789) politik bir devrim değil, toplumsal bir devrim olmak zorundadır. Yapının temellerini sivil toplum-devlet ayrımının kendisini tümüyle ortadan kaldırlayı hedefleyen bir perspektiftir bu.

Bugün emekçi halk yığınlarında var olan demokratikleşme eğilimlerine bu nedenle (sonuçta yöneten-yönetilen ilişkisini yeniden düzenlemekten öteye gitmeyecek) çeşitli sivil toplum modelleriyle gitmeyi doğru bulmuyoruz. İktidarın kendisi topluma aittir. Toplum bu iktidarını doğrudan demokrasi yoluyla sağlayacaktır. Bu da emekçi yığınların kendi geleceklerine kendilerinin karar verecekleri örgütlenmeleri bugünden mücadele içinde oluşturmalarıyla olanaklıdır. Sadece siyasal düzeyde doğrudan demokrasinin hedeflenmesiyle sınırlı olmadan, kültüründen siyasal yaşamına, ahlakına kadar toplumun tüm boyutlarda kendisini yeniden üretmesini hedefleyen perspektiftir bu. Bu nedenle salt siyasal boyutla sınırlı olmayan, insanların tüm yaratıcı fonksiyonlarını açığa çıkaran toplumsal bir devrimden söz ediyoruz.

Dönüşüm: Madde veya maddi şeyler kendiliğinden değişim halinde bulunurlar. Herhangi bir maddenin, insanın, toplumun da değişiminin doğal tarihsel eğilimi vardır. Bu gelişim eğiliminin kendiliğinden değişimini dönüşüm diye adlandırıyoruz. İnsanlar ve toplumlar hareket halinde olan kendilerini ve üzerinde yaşadıkları dünyanın kendiliğinden değişimini, bilinçli varlıklar olarak dönüştürmeye çalışarak diğer varlıklardan ayrılır.

İnsanlar geleceklerini düşünerek ve ihtiyaçlarını yapmalarıyla geleceklerini ve tarihlerini bilinçle yaparlar. İnsanlar tarihlerini yaparlarken çıkar gruplarına bölünmüş olmaları, her çıkar grubunun, kendi iradesi doğrultusundaki mücadelesi iradelerini istedikleri gibi gerçekleştirmelerini engeller. İnsanlar, toplumsal sınıflar, çıkar grupları birbirlerinin eğilimlerini öğrenerek ekonomik hayatın gelişimini kavrayarak iradelerini gerçekleştirmek için mücadele ederler. Gelişimlerinin belli bir döneminde ne için mücadele edeceklerinin bilince çıkarılmasına politika diyoruz. Bu politikalarını gerçekleştirmek için sınıflar karşılıklı mücadele içindedirler. Sınıfların karşılıklı verdikleri iradelerini gerçekleştirme mücadelelerinde, içinde bulundukları maddi, sosyal, siyasal, düşünsel koşulları, kendi gelişimlerinde kurtuluşlarını gerçekleştirmek için kendi alternatiflerini bugün içinde yaşadıkları koşullarda da yaratmak için verilen bilinçli mücadeleye dönüştürme diyebiliriz. Dönüştürme, bugünkü mücadelede geleceğin bilinçli olarak yapılmasıdır. Dönüştürme, değişen mücadeleye bağimlı olarak, onu bilinçli dönüştürme olarak, ilişkilerin, örgütlenmelerin, mücadele biçimlerinin, bilincin dönüştürülmesidir de. İradelerini gerçekleştirmek için hareket eden bütün sınıf ve tabakaların mücadeleleri, mücadele biçimlerini zenginleştirir, karmaşıklaştırır. Hakim olan sınıfın ve devletin kurumlarının mücadeledeki tavır alışları, ona karşı halkların amaçlarını gerçekleştirmek için taşıdıkları eğilimler, bilinç ve kararlılıkları bu evrede etkin mücadele biçimlerini ortaya çıkarır. Mücadele biçimleri bir sınıfın veya siyasal gücün istediği veya belirlediği doğrultuda sürmez. Her koşulda sınıfların karşılıklı olarak aldıkları tavıra, politikalara göre belirlenir. Tarihsel gelişimlerinde sınıfların, siyasal iktidarın alacakları tavırlara göre tarihsel olarak belirlenen genel mücadele biçiminin kabulü, bugünkü mücadele biçiminin ne olacağının belirlenmesinin önüne engel olarak dikilemez.

BAKIŞ

İnsanlar ve toplumlar en karmaşık varlıklardır. Bu, onların maddi ve sosyal yaşamlarının üretiminin çeşitliliğinden ve yapacaklarını, geleceklerini düşünen bilinçli varlıklar oluşlarındandır. İnsanın bilinci de üzerinde yaşanan dünyayla girdiği ilişkiler boyutundadır. İçinden çıkıp geldiği tarihsel gelişiminin kendisini şekillemesiyle, onda oluşan bilinçle günün sorunlarına çözüm getirmeye çalışır. İnsanlar da içinde yaşadığı koşullara, ilişkilerine, maddi koşullarına, yapacaklarına, içinde yaşadığı yerden bakmak yerine tarihin oluşum sırasına ve kendisinin yaşadığı yaşam tarihinin gelişimiyle bakmak, ona hayatın kazandırdığı alışkanlıktır ve doğru gibi gelir. Ama yaşanan günde hem dün, hem yarın ve yarınlar vardır. Geçmişte yaşanan gün yalnız o günün günü değilse, o medeniyette, bilinçte, bugünde yaşıyor ve biz de yaşatıyorsak, bugünü üretirken geleceği de üretiyoruz. Bu bakımdan gelecekle geçmişe sadece bugünü kurtarmak açısından bakılmamalıdır. Bugünlerin nasıl oluştuğunu, çelişmeleri barındırdığını, hangi koşullardan doğduğunu, yarınlar için içinde neleri barındırdığını anlamak için, varolan toplumsal unsurlarının birbirleriyle ilişkilerinin çözümlenmesi her somut koşulda kaçınılmazdır. Yarının gelişmeleri bugünün ilişkilerinde olayların altında gizlenmektedir. Bunları bulup çıkarmak, toplumsal güçlerin görevlerini bilinçle belirlemek görevleridir. Bu ise, bu görevlerin açığa çıkarılmasında (gelecekteki her evrede veya gelişmedeki) bilimsel yöntemin ne olması gerektiğini ve bu yöntemle toplumların toplumsal hareketinin incelenmesinden geçer. Toplumsal hareketin bütününün tartışılmasının zorunluluğu onun ve bugününün kalkış noktası olarak temel alınmasının zorunluluğu bundandır. Nasıl değiştireceklerinin içeriğii de bu bakışın içindedir. Toplumsal sınıflar gelişimlerinin eleştirisini, o tarihsel evrede verdikleri mücadelenin tarihsel olarak doğruluğunu, yanlışlığını tesbit etmek için yapacaklarını ve yapamadıklarını, yarınlarını yapmada bilinçli olarak mücadelesini vermek için yaparlar.

Halkların bugünü anlaşılmadıkça, geçmişleri ve gelecekleri hakkında doğru bir fikir sahibi olunamaz. Tarihsel gelişimi kavranamaz. Bu gelişim kavranmadıkça da doğru görevler ve doğru siyaset belirlemek de mümkün olmadığı gibi, bilinçli veya iradi müdahaleden de bahsetmek zordur. Değişen bir maddeyi değiştirebilmek için onun değişiminin bilinmesiyle, yapılmak istenen ve değiştirilecek olan karşılıklı organik ilişkiler içindedir. Teorinin doğruluğu veya yanlışlığının kanıtı da bu toplumsal pratiktir. Teori toplumsal pratiğin gerçekleşmesini beklemez. Aksine, onu pratiğin gerisinde kalmamak ve yönlendirmek için çözümlemeye calışır. Sınıfların bu toplumsal pratikte bilinçli tavır almalarını ve katılmalarını sağlar. Sınıfların gelişimleri sürecinde karşılıklı mücadelerinin gelişmişliği ulusların tarihsel şekillenişlerinde mücadele bilinçlerinin oluşumunda temel bir öneme sahiptir. Politikalarının, çelişkilerinin çözümü doğrultusunda eğilimlerini başarıya ulaştırmadaki kararlılıkları, sonuna kadar gidip gitmemekte, elde ettiklerini savunup savunmamaktaki tavırları halkların mücadelelerinin bilincine varmaları ve kendilerine güvenmeleri ile de ilgilidir. Bugünkü sorunlarının çözümlenmesinden çıkarılmış doğru politikalarla neyi çözeceklerini, niçin ve nasıl mücadele edeceklerini bilmeleri ve pratiklerinde gelişimi kendi iktidarlarına dönüştürmenin politikalarını oluşturmaları başarı veya başarısızlıkta önemli bir etkendir. Bu pratiklerinde edindikleri deneyler sonraki mücadelesinin bilinci olacaktır. Doğru politika açısından Cuntanın, ANAP'ın ve burjuva muhalefetin başarısızlıklarına veya izledikleri politikaların sonuçlarına karşı muhalefetin örgütlenmesi veya muhalefet geliştirmeyi yeterli saymak mümkün değildir. Sınıfların politikalarına karşı kendi politikasını oluşturmayan, politikalara karşı mücadele sürdürme yerine onların mücadelesine tabi olmayı reaksiyoner politika izlemeye götürür. Tarihsel değişimin sorunlarını ortak görmek ve onu ortak anlayışla tahlil etmek, aynı sınıf açısından bakmak ve aynı değiştirmek perspektifine sahip olmak demek değildir. Sınıflar mücadelesine hangi sınıf açısından nasıl değiştirileceği ve hangi politik önermenin yapıldığı kadar, neyin temel veri alınarak bu önermelerin çıkartıldığının önemi ise ortadadır. Toplumun ve toplumsal mücadelenin mi, yoksa onun yapısı olarak devlet veya diğer etmenlerden

Orneğin üstyapı kurumu olarak devletin kalkış noktası alınması, hareket halindeki toplumun gelişiminin kavranmamasını, dönüştürülememesini ve dönüşümün gerçekleştirilmesini ise devletin yıkılışına kadar bırakmaktır. Bilincin toplumsal gelişimle ilişkisinin doğru kurulmaması veya onun gerisinde kalmak, yaşanmış olan bir dönemin ömrünü doldurmuş politikasını devam ettirmektir. Böylesi bir anlayışın bir dönemin tahlilinden kalkarak o politikaları ve teorik görüşlerini hayatın gelişiminden kopuk, ideolojik üretimde bulunarak, toplumların gelişimini ve şekillenişini o teoriye tabi kılar. Böylesi bir bakış görüşünü , politikaları, teoriyi ideolojileştirerek, hayatın gelişimini teorinin gelişimiymiş gibi görür. Devrimci hareketin 1975-80 dönemindeki teorik mücadelesinin önemli bir yanını bu anlayışlara karşı verdiği mücadele teşkil eder.

12 Eylül öncesi sosyal, siyasal, ekonomik bunalımın hüküm sürdüğü şartlarda emekçilerin huzursuzluğu alabildiğince yayılmıştı. Hakim sınıflar ve siyasal güçleri, şartları, siyasal tercihleri doğrultusunda zorlayarak, sorunlarını aşmaya, sosyal muhalefeti boğma çabaları içindeyken,siyasal gruplar kendilerini alternatif çözüm olarak görmüşlerdi. Devrimci hareket ise hakim sınıfların çözümsüzlüğünü, halkların devrimci alternatifine dönüştürmek için halkların mücadelesini ve örgütlenmesini alternatif kılmaya çalışmıştır. Bu aşamada sürdürülen bölük pörçük tartışmalarda görüldüğü gibi bu sorunun anlaşılmış olduğunu söylemek güçtür. Türkiye solunun bugününde toplumsal mücadeleyle ilişkisi ve alternatifinin belirlenmesi ve oluşturulması açısından ise bu tarihsel görevin bilince çıkarılmasının önündeki bilinen engeller ise ortadan kaldırılamamaktadır. Toplumsal sorunların ve çözümlerinin tesbitindeki anlayış farklılıklarının toplumsal pratikte de farklı şeyler hayata geçireceği açıktır. Geçmişteki pratiğin tarihsel değerlendirilmesinde de görüleceği gibi, emekçilerin hareketinin yerine kendi siyasal grubunun hareketini geçirme eğilimlerinin olduğu bilindiğinde ve görüldüğünde, bu anlayışlara karşı teorik mücadelenin gereğince yapılması gerektiği de ortadadır.

Tarihsel bilim olan Marksizmin, ülkemiz koşullarının ve koşulların gelişiminin farklılığında, ülkemize özgü şekillenecektir. Tarihte Batıcılık yapan ilerici eğilimler, bugün de bunu bir başka biçimde yapmaktadırlar. Ya şu veya bu ideolojinin üretimini ülkemize uygulamaya çalışmaktalar, ya da bir başka ülkenin veya bie başka dönemin mücadelesine benzetmeye çalışmaktadırlar. Mücadelede hep kendi ideolojilerini görenler ve ideolojilerinin üretiminde ideolojik bir sistematik oluştururlar. Bu kuru sistematik, teoriyi dondurur, insanların, hayatın canlılığını ise tekdüze bir teorinin hareketine indirger. Devrimci hareket ise, bunun aksine marksizmle halkların mücadelesinin bütünlüğünü teoride ve pratikte kuran bilimsel bir harekettir.

Türkiye'nin 80'ler öncesi girdiği bunalım, hala aşılabilmiş değildir. Bu bunalımı emperyalizmle girdiği ilişkilerinden ve yapısal bozukluklarından kaynaklanmakla birlikte, bu bunalımın etkilemesinden farklı olarak ekonomik ve siyasal yapısının bulunduğu noktayı aşamamasından, içinde bulunduğu sorunları çözememesinden de kaynaklanmaktadır. Bugün de bu sorunların çözümü konusunda hakim sınıfların ve siyasal iktidarın bir çözüm bulabildiğini söylemek güçtür. İthal ikameci ekonominin geldiği yerde içinde taşıdığı çözümsüzlükler, ihracat ekonomisi politikasında da iç ve dış nedenler yüzünden çözümsüzlükleri taşımaktadır. Bu sorunları, onların yapısal sorunlarıdır. Çözümü doğrultusunda herhangi bir açıklıktan bahsetmek zordur. Önerilen çözüme çeşitli muhalif kesimlerin çözüm önerileri de alternatif olmaktan uzaktır. En radikal önerileri yapar görünen DSP'nin önerileri ise sosyal demokrat görüşlerin paralelinde mevcut düzenin reforma tabi tutulması ve dışa açılmadır. Bugünkü politikayı uygulayan Özal'ın kendisi dahi sonucun ne olacağını bilmemektedir. Güçler ağırlıkla siyasal düzeyle sınırlı alternatifler önermeye çalışmaktadır. 12 Eylül'ün ekonomi ve politikasının devamı olan bugünkü ekonomi politika, bilinen anlamıyla liberal bir politikaymış gibi sunulmaktadır. Ekonomik hayatın oturmadığı ve hergün müdahalelerin yapıldığı bu şartlarda Özal'ın liberal politikasından bahsetmek gülünçtür. Bu anlamda ekonomik liberalizmin,siyasal liberalizmi getirebileceğini söylemek bile safdillik olacaktır. Emekçilerin huzursuzluğunun arttığı, çeşitli burjuva siyasal çözümlerin önerildiği bu şartlarda, ekonomik sorunların çözümü için Özal'ın bu siyasal rejime ve cuntaya, cuntanın da bu sorunların çözümünde Özal'a duyduğu ihtiyaç da açıktır. Faşist rejimin kurumsallaştırılması, toplumun etkin örgütlenmelerinin dağıtılması ve direnen unsurların dağıtılması sonucu cunta; oluşturulan sistemin ekonomik ve siyasal politikalarına ve kendisinin toplumsal hayata müdahalesine duyulan tepkileri, başka kanallara kanalize etmek, boşa çıkarmak için (uluslararası ekonomik ve siyasal desteğe olan ihtiyacından da dolayı) politikalarını değiştirmiştir.

Sistemin oluşturulan siyasal kurumları vasıtasıyla, rejimi ve siyasal kararları denetleyebilmesi siyasal faaliyetini ve denetimini Cunta, Cumhurbaşkanlığı ve Konseyi olarak sürdürmektedir. Cuntanın geldiği günden beri ekonomik kararlarla siyasal kararları verenler adeta ayrı bir görünüm arzetmiştir. Siyasal denetim altında yapılan seçimlerle buna doğal bir görünüm kazandırılmıştır. Bu görünümün arkasında yatan ise işçilerin, köylülerin, gençliğin toplumsal muhalefet eğilimleri ve çözülmemiş olan hakim sınıfların sorunlarıdır. Ne Cuntanın, ne de Özal'ın önerilen burjuva seçeneklere bile tahammülü yoktur. Güçlerin seçenekleri doğrultusunda, etkin bir varlık gösterdikleri görülmemektedir.

Faşistler ise çeşitli partilere dağılmış görülmekle birlikte, yayınları ve politikalarıyla varlıklarını devam ettirmektedirler. Bugün ANAP'ı destekleyerek sendikal alanda, devlet kurumları içinde çalışmalarını sürdürerek bütünlüklerini sağlamaya çalışmaktadırlar. 12 Eylül döneminde faşist eğilimli birçok insan devlet kurumlarında görevlendirilmişti. Bugün bunu ANAP devam ettirmektedir. Faşistler de ANAP'ı açıktan destekleyerek görev beklediklerini ilan etmektedirler. Bu görünüm altında hem bugünkü faşist sistemi desteklemekte, hem de kendilerini bir alternatif olarak geliştirmeye çalıştırmaktadırlar. İşyerlerinde faşist sendikaların etkinlik sağlamasına ANAP tarafından çalışılmaktadır.

Ülkemizdeki bugünkü rejimi, klasik bir askeri faşist diktatörlük olarak ele almak, ajitasyon ve yönetimi teşhir etmek açısından doğru olabilir. Ama bunu genelleştirmek, ülkemizde faşizme karşı mücadele açısından önemli sakıncalar içerir. Türkiye'deki rejimin, siyasal sistemin ayırıcı özellikleri ele alınıp incelendiğinde görülecektir ki, ne klasik faşizme, ne klasik burjuva demokrasilerine benzemeyen bu yapı tek bir boyutuna indirgenerek açıklanamaz. Bugünkü askeri darbede sistemin dışındaki, onunla bağları zayıf bir kurumun bir gidişe "**dur**" demesi değildir. Özellikle hakim sınıfların Türkiye için fazla "**bol**" olduğunu iddia ettikleri bir devlet yapısının süreç içinde faşistleştirilmesi çabasının doğal bir sonucudur bu. Devlet kurumlarının giderek faşistleştirilmesi, yeni, baskıcı birçok kurumun devlete egemen kılınması biçiminde yukardan işleyen bu süreç, aşağıdan süren sivil faşist hareketin toplumun faşistleştirilmesi çabası ve bu iki eğilimin halka ortak saldırıda birleşmesi süreci ile bir bütünlük arzetmekteydi. Dolayısıyla, sadece bir kurumun geçici bir müdahalesiyle açıklanabilecek bir olgudan çok, ekonomik, siyasal ve toplumsal çatışmaların gelişimiyle açıklanabilecek bir olgudur. Bugün de 1970'lerden beri egemen sınıfların açık savundukları bir siyasal sistemin kurumlaşması olgusu ile karşı karşıyayız. Dolayısıyla bu kurumlaşmış yapıyı, onun toplumsal gelişimini görmeden, bir askeri rejimle özdeşleştirmek doğru değildir.

BUGÜN

Türkiye, çok uluslu bir ülkedir. Farklı ekonomik, sosyal, kültürel düzeyler ve gelişmeler çeşitliliğinin gelişmiş olana eklemlenmesi sözkonusudur. Toplumsal yapı, gelişimindeki yapısal bozuklukları bugün de yapısında barındırmakta, bu sancıları yaşamaktadır. Bu anlamda bile toplumun oturmuşluğundan bahsetmek zordur. Değişim, gelişim özlemleri taşımaktadır. Değişimini yaşadığı toplumsal çatışmalar sürecinde, toplumsal örgütlenmeleri dağıtılmış, mücadeleyle alınmış, verilmiş hakları gaspedilerek, değişim mücadeleleri boğulmaya çalışılmıştır. Sınıflar mücadelesinin bugününde de bu dinamizmi yaşamaktadır. Bu dinamizmin bu koşullardaki doğal hedefi, demokratik devrimdir. Bu değişim arzusunu Cunta koşullarında gösterdiği sınırlı tepkiyle karıştırmamak gerekir. Bu sınırlı tepkisinin altında yatan sınırsız gelişim eğilimleri görülmeli, geliştirilmelidir.

Bugün önermelerde bulunan burjuva çevrelerinin, bu eğilimin bilincinde olarak hareket ettikleri görülmelidir. Bunu bugünkü sınırları içinde tutmaya çalışmakta seçenekler de bu çerçevede olmalıdır. Bu seçeneklerde faşist ve bunu eleştiren burjuva ,seçenekler olarak ifadesini bulmaktadır. Gelişim toplumu olan, halkların tarihsel gelişim eğilimi, burjuva seçeneklerinin sınırlılıklarına, örgütlenmelerine ve gaspedilen hakların alınması sınırları içine hapsedilemez.

Sınıfların eğilimlerini oluşturan koşullardaki değişmeler, onların egilimlerinin de değişmesini getirir. Eğilimlerinin bilinçli ifadesi olan politikalar da o koşullarda karşıt sınıflara ve siyasal iktidara karşı neyin mücadelesini vereceğinin bilinçli ifadesidir. Bu anlamda istemlerinin değişmesi, politikalarının da değişmesidir. 70'ler dönemindeki toplumsal mücadele eğilimi anti-amerikancı yanının görülmesi sınıflar mücadelesinin politikasının da anti-emperyalist temelde sürmesini getirmiştir.

1975-80 döneminde ise halklara yönelen faşist saldırılar ve faşistleştirmeye karşı oluşan anti-faşist eğilimler, sınıflar mücadelesinin politikasının da anti-faşist temelde olmasını getirmistir.

Faşizmin ekonomik, siyasal baskıları ve terörü, halkların mücadelesinin engellenmesi ve boğulmaya çalışılması, sınıf mücadelesinde oluşturduğu örgütlenmelerinin dağıtılması, özgürlüklerinin gaspına duyulan tepki, sınıflar mücadelesinde bilincine vardıkları mücadele ve örgütlenmeye bugün içinde yaşanılan yaşam koşulları ve sınıflar mücadelesi zorlamaktadır. Halkların yaşamındaki gelişme ve değişmeler, faşist saldırılara karşı direnme eğilimi, bugünkü koşullarda faşizme karşı özgürleşme, demokratikleşme, örgütlenme eğilimine dönüşmüştür. Bu eğilimleri doğrultusundaki yaşam mücadele ve örgütlenmeleri, ister faşizme karşı olmanın bilincine varmış olsunlar, isterse olmasınlar, zorunlu olarak faşizme karşı mücadeleyi içerecektir. Doğrudan gaspedilen hakları için mücadeleye geçme yerine, bugün de görüldüğü gibi, yaşamından kaynaklanan istemleri için mücadele edecektir. Gaspedilen haklarının bilincinde ise onu bugünkü yaşam mücadelesinde, bu koşullara göre gerçekleştirecektir. Bu anlamda gaspedilen haklara atıf yapılması doğru olmakla birlikte, yeterli değildir. Mücadelenin bugün hayata geçirecekleri ayniyet taşımayacaktır.

Bir diğer neden de, toplumun eğilimlerini, gaspedilen hakları hapsetme eğiliminin hakim sınıfların siyasal güçlerince halklara çözümmüş gibi sunulmasıdır. Yine gaspedilen haklara ve faşizme karşı olma gibi kaba bir alternatifin, halkların bugünkü hakim sınıflara ve faşizme karşi mücadelesinde politikasının ne olacağının söylenmesinin gözardı edilmesidir. Halkların, sınıf mücadelesinde bugün niçin, neler için mücadele etme eğilimi taşıdıkları ve bunun bilinçli politika haline getirilmesi başarılmadan bugünlerin bilinçli aşılmasından bahsetmek mümkün değildir.

Halkların içinde bulunulan şartlarda oluşmuş olan eğlimlerinin ikili niteliği, bugünkü mücadeleleriyle bütünleştirilmelidir. Eğlimlerinin bir yanı

Devamı Sayfa 19'd

TRT ÜSTÜNE

Yaşar ÖZÜRKÜT
TRT-DER Genel Sekreteri

12 Eylül 1980 askersel devirmesinden sonra cunta, birçok kurum ve kuruluşta olduğu gibi, TRT'de de bir dizi operasyon yaparak Kurumun yasal üst yapısını ve kadrolarını reorganize etti. Olağan koşullarda bile "**kaynayan kazan**" olan ve hemen her beş yılda bir "**reorganizasyon**" adı altında bir dizi tasfiye, sürgün ve yeni atamalara tanık olan TRT çalışanları bu kez, bu reorganizasyonu önemli bir eksiklikle karşıladılar. Türkiyede eskisi gibi çalışan, yasa dışı yürütmeleri durduran bir Danıştay yoktu.. Türkiyede eskisi gibi kamuoyu oluşturan bir basın yoktu.. TRT çalışanlarının her kıyım, sürgün ve baskı döneminde, onlara omuz veren, onların doğal bağlaşığı olan, işçi sınıfının sesi kısıktı. Örgütleri kapatılmıştı. Açık olanların dudakları fermuarlıydı... "**TRT'de köylülüğün sesi yükselmelidir**" diyen KÖY-KOOP kapalı, yöneticileri tutukluydu. Dünya barışının savunucusu, nükleer silahların kaldırılması uğruna savaşım veren, TRT'nin barış karşıtı yayınlarına örgütlü olarak karşı çıkan ve bu konuda çaba gösteren TRT çalışanlarına omuz veren Barış Derneği kapatılmış, yöneticileri tutuklanmıştı. Daha da önemlisi TRT çalışanlarının ekonomik-demokratik savaşım örgütü olan ve 1500 ilerici, yurtsever, demokrat TRT çalışanını bünyesinde toplayan; tüm anti demokratik uygulamalara örgütlü olarak karşı çıkan TRT-DER kapatılmış, mallarına el konulmuş, yöneticileri hakkında idama kadar ulaşan cezalar istenmekteydi. Ne ki bununla yetinmedi faşist dikta yönetimi.. Saldırısını salt TRT-DER yönetimi ile sınırlı tutmadı. Ve bu ortamda, köpeksiz köyde eli deyneksiz gezmenin getirdiği rahatlıkla, TRT çalışanlarına yönelik bir dizi operasyon düzenledi. 12 Eylül'de hemen sonra, 1981 başlarında TRT-DER üyesi olan, ilerici yurtsever TRT çalışanlarından 101 kişi tek listeyle kıyıma uğratıldı. Bunlar prodüktör, spiker, kamereman, teknisyen, sesci gibi TRT'nin çeşitli bölümlerinde çalışan personeldi. Bunların bir kısmı Kurum dışında işleriyle hiç ilgisi olmayan yerlere sürüldü. Çoğunluğunun da 1402 Sayılı Sıkıyönetim yasası gereğince işine son verildi..Örneğin TV prodütörü, yönetmen senarist Çetin Öner, İmar İskan Bakanlığı muhasebe memurluğuna sürülürken, 20 yıllık Radyo Prodüktörü İstanbul Radyosu Eğitim Yayınları Şube Müdürü Oktay Arayıcı Liman Lokantasına masa memurluğuna atanıyordu. Bu ilginç örnekleri çoğaltmak mümkün, ama gereksiz...

TUTUKLAMALAR

Kıyım ve sürgünle yetinmeyen faşist diktatörlük yönetimi, TRT çalışanları üzerindeki baskısını, giderek yoğunlaştırdı.. 1981 yılında gözaltına alınarak işkence yapılan Doktor TV sunucusu spikeri Zühal Çetinkanat'a ve TV prodüktörü TRT-DER Ankara Şube başkanı Nevzat Şenol'a ek olarak 1983 Ekim ayından başlayarak bir dizi operasyon daha düzenlendi. Tümü TRT-DER üyesi olan ilerici, yurtsever, demokrat TRT çalışanı polis tarafından alınarak işkence yapıldı. Bunların bir kısmı tasfiye edilmiş, bir kısmı hala TRT'de görev yapmaktaydı.

Ekim 1983'de TV prodüktörü, yönetmen, bir çok kültürel programa imza atmış olan Tülay Eratalay göz altına alındı.. Çevresinde sayılan, sevilen demokrat kişiliğiyle tanınan Eratalay TÜM-DER işyeri temsilciliği yapmıştı ve TRT-DER üyesiydi.. Tabii bunlar da "**katlini vacip**" kılmaya yetiyordu. 20 gün göz altında tutuldu. Çeşitli biçimde işkence yapıldı.

Daha önce Elazığ Orman İşletme Memurluğuna sürülen, İzmir Radyosu eski Program Müdürü ve 20 yıllık Radyo Prodüktörü Arslan Alp, elliyi aşan yaşına bakılmaksızın, 20 gün işkenceye alındı.. Mahkemece salındı.

TV prodüktörü, yönetmeni iken Türkiye Elektrik Kurumuna sürgün edilmiş olan Erdal Özkan, 1983 Kasımında gözaltına alınarak işkence yapıldı.

Ankara Radyosu prodüktörü iken, Kültür Bakanlığına sürgün edilmiş olan Ahmet Mortaş Kasım 1983'de gözaltına alınarak, çeşitli işkenceler yapıldı.

TV prodüktörü, çeşitli programların yapımcısı, MEM-DER Genel Başkanı; TRT-DER üyesi, halen Nokta Dergisi muhabiri olan Baki Özilhan Aralık 1983'de gözaltına alınarak çeşitli işkenceler yapılarak salındı. TRT idari kesim çalışanı Fikri Aykan, Aralık 1983'de gözaltına alınarak cop, elektrik, kollardan asma, ağızdan tazyikli su verme gibi çeşitli işkencelere tabi tutularak salındı.

TRT idari kesim çalışanlarından İbrahim Karslı aynı şekilde gözaltına alınarak, çeşitli yöntemlerle işkence yapıldı.

TV kameramanı Özkan Yıldırım, önce kurum dışı edildi.. Mart 1984'de gözaltına alınarak çeşitli işkenceler yapıldı.

Şimdi şu anda kimbilir hangi ilerici, yurtsever TRT çalışanı polisin işkencesi altındadır.. TRT'nin demokrat, ilerici çalışanlarına yönelik baskı ve terör sürmektedir. Geçmişte yasal olan Radyo TV yayınları, basın açıklamaları, forumlar, paneller, açık oturumlar, dergi yazıları, çeşitli örgüt çalışmaları şimdi suç sayılmaktadır. Derneğimizin yasal çalışmalarına ilişkin çeşitli davalar açılmıştır.. DISK'le BARIŞ DERNEĞİ ile KÖY-KOOP'la, TMMOB li ile yapılan ortak çalışmaların adı konmuştur.. Gizli örgüt kurmak, komünist propaganda yapmak, bir sınıfın diğer sınıf ve katmanlara tahakkümü... diye başlayan ünlü ceza yasasının faşizm kalıntısı 141, 142 ve 146'ıncı maddeleri ile suçlanıyoruz. DISK eylem birliği toplantılarında Genel Sekreter olarak, Genel Başkan Erkan Oyal'ın yetki yazısı ve Merkez Yönetim Kurulunun kararı ile TRT-DER'i temsil ettiğim gerekçesiyle yargılanıyorum.. Ele geçen birçok arkadaş, yalnızca bu platforma katıldıkları ve yasal örgütlerini temsil ederek, imza attıkları için şimdi faşizmin zindanlarında idam tehdidi altındadırlar.

12 Eylül'de bu yana TRT yayınlarına üniforma giydirilmiştir. Hiçbir yayın Evren Özal ikilisinin faşist yönetsel programıyla çelişmemekte; aksine tüm haber ve programlar faşist diktatörlüğün propagandasına hizmet etmektedir. TRT yayınlarıyla bir yandan faşist propagandaya alet edilmekte; öte yandan savaş kışkırtıcılığı yaparak Ege, Kıbrıs ve Ortadoğu sorunlarını öne çıkararak şövenizmi tahrik etmekte, böylece emekçiler üzerindeki yoğun ekonomik ve demokratik baskıları gözden saklamaktadır. "**Olayların içinden**" adlı programla ya Evren, ya Özal sık sık ekrana çıkarılmakta, yoğun bir beyin yıkama, kamuoyunu uyutma politikası güdülmektedir. Eğitim düzeyi düşük bırakılmış insanlarımız zaten TV'nin ve Radyo'nun etkilemesine açıktır.

Son yapılan 25 Mart yerel seçimleri kampanyası sırasında "**İcraatın içinden**" adıyla hükümetin çalışmasını sergilemek gerekçesiyle ANAP'ın yoğun propagandası yapılmıştır. Basın zaten suskundur. Katı bir sansür uygulanmakta, haberler daha yayınlanmadan dizgideyken kalıplar kazınabilmektedir. Bu ortamda TRT yayınları daha da etkileyici olmakta, dinleyici ve seyircileri tek yanlı koşullandırmaktadır.

Poliste yapılan işkencelere, zindanlardan yükselen çığlıklara, TRT'nin kulağı tıkalıdır. Ne Diyarbakır hapishanesindeki katliamdan, ne Mamak'taki, Metris'teki açlık grevinden, ne de Başbakanlık ve Parlamento kapısına dayanan anaların feryadından söz etmemektedir TRT. Buna karşın sıkıyönetimin, Genel Kurmay'ın ve Başbakanlığın hapishanelere ilişkin yönetsel, insancıl övgüleri geniş yer almaktadır TRT haber ve yorumlarında. TRT artık tekellerin ve faşist yönetimin borazanıdır. İşçilerin köylülerin, dar gelirlilerin, aydınların TRT'deki sesi kesilmiştir.

12 Eylül Anayasasına dayalı olarak çıkarılan 2954 sayılı TRT yasası, TRT'yi yönetsel olarak Cumhurbaşkanının seçeceği radyo ve TV Yüksek Kurulu'na ve onun seçeceği Yönetim Kurulu ve Genel Müdüre; yürütme olarak da Başbakanlığa direkt bağlamıştır. Yeni yasanın getirdiği sıkı denetim mekanizması ise, tüm TRT çalışanları için demoklesin kılıcıdır. Yayının planlanması, yayın ilkeleri ve yayın politikası yeni yasayla tümden 12 Eylül faşist üst yapı kurumlarıyla uyum içindedir. Uygulamada bu yayın politikasını eleştiren, faşist propaganda suçuna alet olmayan, ilerici, yurtsever, demokrat TRT çalışanlarına aba altından sopa gösterilmekte, kıyım, sürgün ve çeşitli baskılarla dize getirilemeyen bu kişilere, polis dayağıyla, işkenceyle göz dağı verilmektedir.

TRT elbette bir ada değildir.. Ülkede estirilen terörün diğer kurum ve kuruluşlardaki anti-demokratik baskıların kurumsal bir prototipidir TRT'de olanlar... Ne ki, bir kitle iletişim aracı olarak; kamuoyu oluşturan güçlü bir araç olarak, özel bir yer tutar. Ve TRT çalışanları şimdi, yoğun baskılara, işkencelere karşı, tüm insanlığın, tüm basın yayın kuruluşlarının, tüm dünya demokrasi güçlerinin daha yakın ilgi ve desteğini bekliyor.

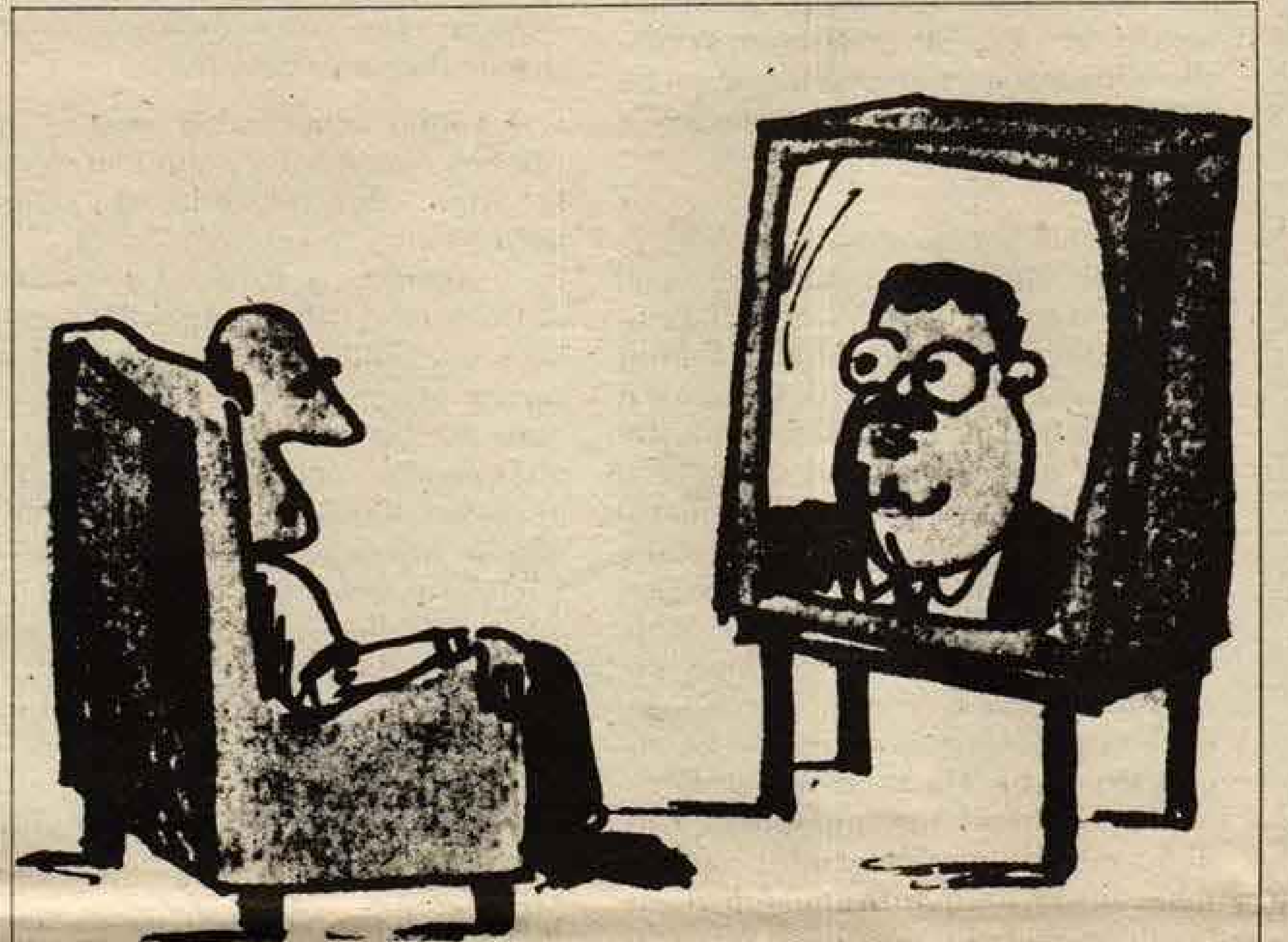

Nasıl bir geçmiş

Sinan OKTAY

Yazıya yönelik spekülasyon, onun boyutunu aşınca, D.T'nin Şubat sayısında çıkan denemenin eksenini oluşturan ana düşünceyi "**aktarıp**" *, herkesi zahmetten kurtarmak zorunda kalıyorum...* "**Ölmek ve yaşamak birbirinden ayrı düşünülemez... Ne ölümsüz bir yaşam var, ne de yaşamsız bir ölüm!..**"

Ölümle-yaşamı ayıran, ister istemez bizleri yanılsatabilen anti-diyalektiği eleştirmek, marksist ideolojiye sınıflı toplumun değer yargılarını taşıdığımızı, v.b. becerebildiğim kadarıyla tartışmak istemiştim.

Bir şeyler anlatamamış olabilirim. Ancak birilerinin de hiçbirşey anlamadıkları kesin.

Henüz bir aydın değilim... Aydınlara karşı düşmanlığı da mantıksız buluyorum. (Halkın "**geleneksel**" *aydına tepkisi çok doğal. Aydın kavramına yeni bir anlam kazandırması gereken sol için anlaşılır değil bu tepki.)*

Aydınla devrimciyi ayırdığımız ölçüde politika üretmek, geleceğimizi belirleyebilecek tartışmalara, zihinsel faaliyetlere doğrudan katılmak gibi pratikleri yine aydınlara devretmiş oluruz. Farkında olmadan aydın/kitle, yöneten/yönetilen ayrımını, toplumsal işbölümünü savunuruz: hele hele, "**kendine demokratım diyen herkes yazı mı yazacak!**" *dersek...*

Duygusallık ve öfkeyi teorik yetersizliğin bir sonucu olarak kabul ediyorum.

Böylesi bir platformda, ne kendim, ne de başkaları adına tartışmayı gereksiz buluyorum.

(Zaten kendimi, diğer hakarete uğrayan insanlar adına konuşmaya yetkili de görmüyorum.)

Ayrıca yazarla tartışacak hiçbir ortak noktamızın olduğunu sanmıyorum.

Bu parantezi, yazının gerçek okurlarına; kavgada yitirdiğimiz arkadaşlara: kendilerine yeterince değer vermeyerek sık sık zarar verdiğimiz, bizi barındıran, destekleyen insanlara, sol-içi kavgalarda katledilen devrimcilere, hatalı-sekter tavırlarımızla kendilerine dünyayı dar ettiğimiz (ama bize yine de kapılarını hiçbir zaman kapatmayan, korkusuz insanlara) saygım gereği açtım...

Mahirlerin, Denizlerin içdünyalarını merak eden okur, Erdal Öz'ün"**Deniz Gezmiş Anlatıyor**" *unu inceleyebilir. Denizle idam önceyi yapılabilmiş konuşmaları içeriyor. Bir dönemin devrimcilerini oldukça yansıttığı kanısındayım. Korkum o ki, Beethoven, sevgi, edebiyat v.b.den bahsettiği konuşmasını okur okumaz* "**hain konuşmacı**" *ilan edenler çıkabilir.*

N.Adalının, Erdal Erenin son konuşma ve mektupları, M.Özencin şiiri kavgada yitirdiğimiz arkadaşların yaşama sevinçlerini yeterince yansıtıyor.

Sözü bir açlık grevinin sözcüsüne bırakalım: "**Biz yaşamayı çok seven insanlarız... Yaşamak istiyoruz, fakat...**"

Ve parantezi şöyle kapatalım: Onlar bize yaşamın uçsuz bucaksız şiirini bıraktılar.

Türkiye toplumu bugünlere ağırlıkla kendi dışındaki dinamiklerin etkisiyle, sarsıntılar geçirerek geldi.

Aşağıdan-yukarıya, bir gelişme sürecinin yaşanmaması ve geleneksel yapıların da direnciyle, Doğulu ve Batılı öğelerin birbirine eklemlendiği bir kültür açığa çıktı, ve yeterince canlılık kazanamadı. Her türlü olumsuzluğunun yanısıra, çok-katlı ve çoğulculuğa yatkın bir kültürdü bu.

Din-Ahlak gibi kurumlar, batıdaki gibi kendilerini sağlıklı bir toplumsal gelişme içinde yeniden-tanımlama olanağı bulamadılar. O ölçüde de kapitalizmin gelişmesi karşısında tutuculaştılar.

1950'lerde belirginleşen 60'larda elle tutulur sonuçlara ulaşan kapitalistleşme süreci kırdan kente/batının metropollerine göçü, yeni umutları, kalkınma-gelişme rüyalarını, bir "**Altına Hücum**" devrini başlattı. Çarığın yerini karalastik, öküzün yerini traktör, faytonun yerini otomobil aldı. Elektrik, ulaşım-iletişim olanakların hızla genişlemesi, radyo, televizyon..v.b.. Artık 70'li yıllarda toplumda izlemesi zor, grift, karmakarışık bir hareketlilik sözkonusuydu. Bu coşku ve canlılık, "**Büyük Türkiye**" lerden "**kemerleri sıkma politikalarına**" , 80'li yıllara doğru ekonomik büyüme hızı "**sıfırın altına**" düşene dek sürdü.

Bir bakıma batının 100'lerce yıla sığdırdığı bir gelişimi, Türkiye toplumu 10 yıllara sığdırmaya çalıştı. Kültürel yaşam, geçmişin insani değerler sistemi, bu depremde alt-üst oldu, kopuntuya uğradı.

Bu hızlı gelişimin girdabında, yeni yaşama biçim verecek yeni değerlerin oluşamaması, insanları boşlukta bıraktı... Bireyin daha kapkaççı ve sağlıksız gelişimine sebep oldu.

Toplumun bir kesimini Maraş Katliamı ve benzerlerinde olduğu gibi vahşete iten: geçmişle bağların kopuşunun, insanlara yön veren ahlaki, insani değerlerin sarsıntıya uğramasının, zayıflamasının da bir sonucuydu. Elbette tek neden bu değil:

Türkiye'de hakim olan kültür, faşist harekete ve Maraş Katliamına olanak sağlayabilecek öğeleri de, ona taban tabana zıt, Fatsa gibi demokratik-katılımcı bir deneyin öğelerini de aynı anda kapsayabilir.

80'li yıllarda ortaya çıkan iktisadi durgunlaşma, sosyal durgunlaşmaya da yol açarken, egemen güçler de sosyal ve siyasi kalıcı bir hareketsizliğin koşullarını hazırlamaya çalışıyorlar. Kültürel yaşama da doğrudan müdahaleler sözkonusu...

Buna karşılık, insanlara itaat, disiplin dayatan resmi kültürün alternatifi, özgürlükçü, katılımcı, eşitlikçi bir kültürün **aşağıdan yukarıya** gelişeceğinin kavranılarak bu oluşumun önünün açılması şimdilik olası değil.

Otoriteye karşı, kitlelerin aşağıdan-yukarıya geliştirdikleri, devlete rağmen kurdukları ve onu sarmalayan "**sivil toplum**" tartışmaları henüz soldan da yeterince itibar görmüyor.

Bu boşluk ve yarına güvensizlik, hiç ardına bakmadan bir yerden bir yere gelmiş toplumda, geçmiş ve gelenek tartışmalarını gündeme getireceğe benziyor. Ve sahip çıkılacak geleneği tarih bilinci, yorumu belirleyecek.

Tarih, olup-bitmiş olgulardan meydana gelirken, değişmezken, nesnelken; Tarih yorumu da en az o kadar öznel. İnsanlar her dönemde aynı olguları, bugünü yorumlayışlarına, arayışlarına göre zihinlerinde yeniden üretiyorlar. Kısacası tarihin yorumu sürekli değişiyor.

Aynı şey, gelenek için de söz konusu. Geçmişten demokratik-katılımcı, insani öğeleri de;faşizmin beslendiği özellikleri de çekip çıkarabilmek mümkün. O halde gelenekler her zaman süreklilik göstermezler. İnsanlar bugüne bakışları ve ihtiyaçlarına göre kendilerine geçmiş kararlar, ya da gelenek seçerler. Olmuş-bitmiş bir geçmiş de insanların kafasında biçimlenişiyle değişkendir. Her dönem yenibaştan yorumlanır. (Ne kadar "**eğilim**" varsa o kadar da geçmiş yorumu vardır.)

Türkiye Solu, kısa geçmişliğine gençliğine karşın geçtiğimiz dönemde önemli fonksiyonlar üstlendi. Yer yer, çözümü kendi boyutlarını aşan güçlüklerle boğuşmak durumunda kaldı.

En son, Çorum direnişiyle birlikte boyutlarının şimdikinden çok daha vahim olacağı açık olan MHP'li bir darbenin tıkanmasında, sosyalist hareketin kitlesel direniş çizgisini tutturabilmesinin büyük rolü var.

Ancak, solun mücadele ettiği zemindeki köklü değişiklikler, onun için de bir geçmiş ve kimlik tartışmasını gündemde tutuyor.

Bugün toplum boyutunda-bir ölçüde- sağlıklı yorum yapabilmek mümkün olsa bile, aynı başarıyı solun geçmişine yönelik bir tartışmada göstermek biraz zor. Yanılabilirim ama, Türkiye Solu'nun "**geçmişi**" diye tanımladığımız şey, hala sürüyor, devam ediyor... Yeni dönem ipuçlarını vermiş olsa bile(ki bence öyle), henüz kendini dayatmış, zorunluluğunu ortaya koymuş değil. Başka bir deyişle, iliklerimize kadar duyacağımız bir zorunluluk yaratabilmiş değil. Bu söz konusu olmayınca, bugünün ihtiyacı yol açmayınca "**sağlıklı bir geçmiş tartışması**" beklentiden ibaret kalıyor.

Geleneksiz bir solun başarısından kuşkuluyum. "**Gelenek**" ten kastım "**zamanla kendiliğinden gelen**" değil... Paris Komünü F.K.P'yi ne kadar "**etkiliyorsa**" , kendini dayatan bir gelenek bizi de o kadar etkileyebilir. Söz konusu ettiğim nasıl bir gelenek "**edineceğimiz**".

Geçmiş hepten ya olumludur-ya da olumsuzdur savları anti-marksisttir. Geçmiş ne toz pembedir ne de kapkara...

Birileri kendilerine Adana'da devrimcilik adına bir devrimcinin satırla kafasının uçurulmasını, sol-içi çatışma ve cinayetleri, rekabetçi-sorumsuz eylem anlayışlarını kendilerine geçmiş olarak seçebilirken, bir başkaları "**iyisiyle-kötüsüyle herşey bizim ürünümüzdür**" savıyla "**herşeyi**" savunmaya kalkabilir. Bu anlayış belki pratikte birincisinden daha "**ölümlü**" görünse de, sosyalist kültürün değişipgeliştiğini, hayatın her alanında sınıflı topluma özgü değer yargıları v.b.'nin varolacağını kavrayamamaları, buna karşı mücadele yürütememelerine yolaçacaktır. (Kaldı ki, sınıflar mücadelesi devrim sonrasında da devam eder). Her iki anlayışın da bugünü algılayışları ve tarihi yorumlayışları sağlıklı olamaz.

Ben, Fatsalarla, katılımın, demokrasinin, insanlararası sosyalist ilişkilerin bugünden geliştirildiği bir geleneğin seçilmesinden yanayım... Tarişlerden... 15-16 Haziranlardan.

Bir seçme yapmam, seçtiklerimi tamamen olumlu kılmaz. Onlar ilerlemeye açık, canlılık taşıyan ve herkesin tartışabilmesine kapatılmamış, geliştirilebilir unsurlardır.

Yeni bir "**Pol-Pot**"un toplumdan onay göreceğini sanmıyorum, tercihim de o yönde değil. İnsana layık olduğu değeri veren ona özgür ve kollektif bir yaşam öneren bir hareketin, aceleci olmayan ama cesur bir mücadeleyle, "**insanlığın tarih öncesinden**" "**insanlık tarihine**" uzanan süreçte onurlu bir yer alacağına inanıyorum.

Bu Tartışma ne tartışması?

A.ŞEREF

Demokrat Türkiye'de bir süredir devam eden tartışmanın bugün geldiği nokta, bu tartışmanın ne tartışması olduğunu kavrayabilmemize yardımcı olacak bir seviyeye ulaşmış sayılabilir.

Okuyucu hissetmiş, yada görmüş olmalıdırki: Bu tartışma Devrimci Hareketin 12 Eylül sonrası ortaya çıkan yeni döneme ait görevlerinin yada tespitlerinin ne olacağı, veya mücadele biçimleri sorunu ile sınırlı bir tartışma değildir.

Bugün ortaya çıkmış ve anlaşılmış bulunmaktadırki, bu tartışma, çeşitli güncel sorunları yada genel konuları aynı ideolojik-politik-teorik çerçeveden görenler arasında bir tartışma değildir.

DT.'nin 83 yaz aylarından sonraki sayılarında yer alan imzasız yazılarda, tartışmanın **"iki ayrı Marksizm yorumuna"** ilişkin olduğu ısrarla vurgulanıyordu. Buna rağmen bu tartışma aynı ideolojik-politik-teorik zeminin doğruluğunu savunanların, **bugüne** ilişkin görevlerin ve sorunların tesbitinde farklılaşmaları şeklinde anlaşıldı.

DT'nin imzasız yazılarında ısrarla **"iki farklı Marksizm yorumu olduğu"** vurgulandığı ve açıkça ilan edildiği halde bizim tartışmaya katılış tarzımız ve bazı **ön kabullerimiz** nedeniyle ve burada sıralanması oldukça uzun olacak çok sayıda nedenden ötürü, bu tartışma, **temel kalkış noktalarında bir farklılaşmadan** çok, güncel sorunlara yaklaşımda bir farklılaşma olarak algılanmıştır. Tartışmanın özünü gizleyen bu durumun ortadan kaldırılmaması halinde devrimci kamuoyuna sorumsuzluk yapılmış olacağı düşüncesiyle, tartışmayı görüntülerden çıkarıp esasına ilişkin bir düzeye yükseltmeyi, yani gerçek boyutlarını söylemeyi kaçınılmaz bir görev olarak gördük.

Bu aynı zamanda sağından solundan çekiştirilen ve aşındırılan devrimci dünya görüşünü savunma, ona sahip çıkma eylemidir de...

Daha sonra nedenleri ve sonuçları ele alınacak olan 12 Eylül'den sonra solda ve devrimci saflarda yaratılan kaosun da tartışmaların esasına ilişkin olmasını engellediği görülmektedir. Bu kaostan çıkışın yolunun da öncelikle ideolojik mücadeleden geçtiği açıktır.

O zaman, 12 Eylül öncesi ve sonrası ile, günümüze ilişkin ve bundan sonraki süreç hakkında sorulması gereken soruları cevaplamaya çalışmak, bunun tartışılmasına başlamak gayet doğal bir durum sayılmalıdır. Türkiye Devrimci Hareketinin doğruluğu kanıtlanan ideolojik-politik-teorik zemininde yükselen ve ona herşeyiyle sahiplenen bir tartışma ve arayışın hem soruları doğru sorabileceğine, hemde cevapları doğru verebileceğine inanıyoruz.

Bir süredir ters yüz edilen ideolojik politik çerçevenin tekrar ayakları üzerine oturtulması çabası aynı zamanda bugüne ilişkin doğru bir politikanın da belirlenmesini içerecektir ve içermelidir.

12 Eylül öncesi ve 1981 başlarına kadar izlenen politikaların doğru olmadığından yola çıkan bir anlayışın bugüne ve yarına ilişkin doğru bir şeyler söylemesi mümkün değildir.

Türkiye Devrimci Hareketi'nin geleneksel soldan kopmaya başladığı 1968-1969'lardan günümüze kadar ve özellikle 1975-81 arasının zengin mücadele pratiği içinde geliştirip oluşturduğu ve sistemli hale getirdiği ideolojik-politik-teorik çerçevenin doğruluğunu kabullenen anlayışın ise bu temel üzerinde geliştirebileceği kısa ve uzun dönemli politikalar ve açıklayabileceği bir dizi konu vardır.

Çeşitli yayın organlarında, **"eski dönemin ideolojik-politik vb. değerleri ile bugün birarada bulunamayacağı ve birşeyler yapılamıyacağ"** şeklinde yazıların yayınlanmasında: **"eski değerlerin devrimcileri birarada tutamayacağı, bu nedenle yeni değerler bulmak gerktiği"** şeklindeki önermelerin gündeme gelmesinde işte bu ideolojik kaosun önemli bir rolü vardır.

Bu kaosun giderilmesine ve bir belirliliğe ulaşılmasına başlangıç katkıları olması isteği ve amacıyla, DT'deki imzasız yazıların(ve son sayılarındaki aynı sistematiğin ürünü olan bazı imzalı yazıların) ideolojik-politik-teorik arka planı ile ilgili bazı belirlemeler yapmaya çalışacağız. Tartışma bugün geldiği nokta itibariyle bazı belirlemelerin yapılabilmesine elverişli bir olgunluğa ulaşmıştır. 83 yaz aylarından beri DT'de yansımaları buluna sistematik, hem okuyucu tarafından hem de bizler tarafından tanınır hale gelmiştir.

İnanıyoruz ki bu şekildeki bir yaklaşım bir süredir unutulan **devrimci düşüncelere dönüş** çabalarını zenginleştirecektir.

BAZI GENEL BELİRLEMELER

Uluslararası düzeyde bir bölünme ve parçalanma içinde olan Sosyalist Hareket, ülkemizde de benzer bir durum arzetmektedir. Bu durum çeşitli renklere, biçimlere bürünen bir mozaike benzetilebilir. Böylesi bir zeminde teoride ve politikada fikir akımlarının arasına ayırıcı çizgilerin çekilmesi belli bir bilgi birikimine ulaşamamış kesimler açısından oldukça zor olmaktadır. Özellikle Devrimci Hareketin yenilgi koşullarından henüz çıkamadığı bu dönemde yeni arayışların, yönelimlerin gündeme gelmesi, belli bir bütünlüğe ulaşmış ve iç bağlantıları kurulmuş ideolojik teorik temel düzeylerin yeniden sorgulanması yada yeniden başka bir zeminde oluşturma çabaları biçiminde kendisini somutlayan siyasal eğilim ve arayışlar tam bir kargaşa ve kaos ortamının yaratılmasına yol açmaktadır. Bu kaosun tüm sol hareketleri etkilediği de görülmektedir. Çoğu zaman **"kimlik krizi", "kimlik değiştirme sorunu"** olarak da gündeme gelen bu çabalar tüm Türkiye sol akımlarını aynı sepete koyarak hepsinin birden **"Ekonomist-Doğmatik yorum"** sıfatını yakıştırabilmektedir. Tüm sola bu sıfatı uygun görenler açısından yeni bir kimliğe ihtiyaç olduğu açıktır. Zira aranan kimlik Türkiye Sol siyasal yelpazesinde olmayan bir kimlik olmak durumundadır. Ülkemizde her Sosyalist Siyasal eğilimin kendisine kimlik olarak içi boşaltılmış ta olsa Marxizmi -Leninizmi seçtiği düşünülürse aranan kimliğin bu yelpazede bulunamayacağı açıktır.

Bu yeni kimlik arayışının şimdiye kadar geliştirdiği tezlere bakıldığında, aranan kimliğin niteliğinin ipuçlarının ortaya çıktığı görülmektedir.

Fakat bu tartışmanın Türkiye Solu açısından bir bakıma da yeni bir tartışma olduğu söylenebilir. Her nekadar öne sürülen ve yeni olduğu savunulan tezler yeni olmasa da, son yüzyıllık süreçte Marksist hareket içinde çeşitli biçimlere bürünsede, sürüp giden bir tarihsel hesaplaşmanın devamından öteye bir özelliği olmasada, bu tartışma birçoklarımız için yeni başlamış bir tartışma sayılabilir.

Bunun önemli bir nedeni bulunmaktadır: Ülkemiz solu içinde bugüne kadar yürütülen ideolojik mücadeleyi siyasal arenada yer alan akımların sundukları ideolojik politik söylemler belirledi. İdeolojik tartışmalarda yer alan siyasal yoğunlukların hemen hemen ağırlıklı bir kesimi Marksizm-Leninizmin temel tezlerine görünüşte de olsa kendilerini bağlı saydıklarından sözü edilen tartışmalar bu temel tezlerin kendileri üzerinde değil daha çok yorumlanışları üzerinde sürüyor gibiydi. Başka bir deyişle Türkiye Solunda süren tartışmalar, bir bakıma Marksist-Leninist anlayışın III. Enternasyonal'ın gelişim süreci içindeki yorum farklılığına tekabül eden bölünmelerin ve kutuplaşmaların kendi içindeki tartışmasıymış gibi bir görüntüye yol açıyordu. Bu nedenledir ki sosyalist çevreler (M.A.Aybar gibi) açıkça Mars ve Lenin'in düşüncelerinden arındırılmış bir sosyalizm öneremiyor, en sağ ve reformist ideolojik politik söylemleri bile günümüzün Marksizmi-Leninizmi olarak sunmayı yeğliyorlardı.

Elbetteki her bilim gibi Marksizm-Leninizde kendisini eleştiri dışında tutmaz. Bir anlamda hayatla birlikte gelişen, zenginleşen bir teoridir. Ancak politik önermeleriyle burjuva reformizmi çizgisini aşamayan birçok çevrenin **"doğmatizm"** demagojisiyle marksizmin geçerli evrensel tezlerini bozma, geçersiz kılma girişimlerine sık sık rastlanmaktadır.... Bunu da bazen Marks'ı Lenin'i **"azizler mertebesinden indirme"** adına yapmaktadırlar. Şimdilerde de kimi çevrelerin çekingende olsa, henüz adını tam koymak şeklinde de olsa marksizmin temel tezlerini(devlet, devrim tahlillerini toplum ve tarihe bakış yöntemlerini) sorgulayak bunların artık değiştirilmesi gerektiğini açıkça söylemeye başladıklarını görebilmekteyiz.

Bazıları bu tezleri çürüttüğünü bile sanabilmektedir belki...

Örneğin gazetemizdeki bazı yazıları dikkatle okuyan herkes bu yazılardaki tezlerin, dilinden termonolojisine, fikir dokusundan siyasal çözümlemelerine kadar her alanda Marksizmin-Leninizmin temel tezlerinden bir uzaklaşmaya tekabül ettiğine tanık olacaktır.

Yukardan gelme her harakete, her dönüşüme, (bu, yukardan aşağıya proletarya diktatörlüğü veya devrimci demokratik bir halk iktidarı altında bir devrimci toplumsal dönüşümde olsa) karşı çıkan; aşağıdan gelme her harekete, her dönüşüme ise,(burjuva anlamda da olsa) dört elle sarılan mantığa kendisini Leninistlikten azad edenlerde rastlandığı bilinir(*.)

Bu mantığın şimdilerde Marksizmi (ve de Marksı) sınıf mücadelesi kavramından arındırma gayreti içinde olduğu görünmektedir.

Bu nedenle devrimci düşünce ve politikaların bu mantığa karşı mücadele etmesi son derece doğal ve o ölçüde de meşrudur. Bundan da öte özellikle bugün için mantığa karşı mücadele önemli bir görev ve sorumluluktur.

Devrimci hareketin ideolojik şekillenmesinin esas itibarıyle ve ağırlıkla SBK-ÇKP ve AEP kaynaklı modern revizyonist akımların ülkemizdeki uzantılarıyla yapılan ideolojik mücadele sürecinde oluştuğu bilinir. Bu nedenle herkez bilirki, devrimci düşünceleri benimseyenler açısından söz konusu modern revizyonist akımlarla devrimci hareketin temel tezleri arasındaki ayrım çizgisi açık ve nettir. Bu bakımdan bizim düşüncelerimizi ve döneme ilişkin kimi değerlendirmelerimizi Kitle ve Emeğin Sesi ile aynılaştırarak eleştirmeye çalışmak hiç bir anlam ifade etmemektedir. Zira, bu biraz da eleştirinin nereden, hangi ideolojik-politik-teorik zeminden geldiğine de bağlı olmaktadır.

Doğruluğu ülke pratiğinde de kanıtlanmış bir ideolojik-teorik-politik zeminden kalkarak yaptığımız kimi değerlendirmelere açıktan yada **örtülü** biçimde yöneltilen eleştiriler ideolojik zemini itibariyle sağ bir anlayışa tekabül etmektedir. Bu zeminle, bizim değerlendirmelerimize kaynaklık eden temel tezler arasında bir ayrım çizgisi çekebilmek, bu alanda yaratılan belirsizliğin ortadan kaldırılmasıyla mümkün olacaktır.

Şu açıkça biliniyor ki, bizim değerlendirmelerimize temel teşkil eden ideolojik-politik zeminin, uluslararası düzeyde özellikle **"Sosyalist"** ülke yönetimlerinde egemen olan revizyonist politikaları eleştirirken Marksist-Leninist düşünceyi yaratıcı bir biçimde ve özünü kavrayarak hayata geçirmek amacındaydı.

Devrimce Hareket ortaya çıktığı günden beri, modern revizyonist politikaların belirlediği bugünkü **"sosyalist"** toplum modellerinin gerçek anlamda sosyalizmi, sosyalist toplum ilişkilerini içermediğini sürekli vurgulamıştır.

Modern revizyonist anlayışın hakim bulunduğu bugünkü **"sosyalist"** ülkelerde devletin toplumdan koptuğu ve giderek revizyonist yönetim altında halk üzerinde bir nevi diktatörlük biçimini aldığı, sosyalist demokrasinin felce uğradığı, devrimci sınıfların diktatörlüğünün, yönetici bir azınlığın veya partinin toplum üzerindeki bir egemenlik biçimine büründüğü, bu anlamda gelişme yönünün sınıfsız topluma doğru değil, geriye dönüş yönünde bir süreç yaşadığı, v.b. gibi değerlendirmelerin yıllardır savunulduğu bilinmektedir.

İşaret ettiğimiz bu olumsuz sonuçların ortaya çıkışının esas sebebinin Marksist-Leninist anlayıştan uzaklaşmak olduğu bir gerçektir.

Zira Marks'ın önerdiği devlet, **"komün tipi"**devlettir. Lenin ise "Bütün iktidar sovyetlere" şiarı ile devlet gücünün tabanda, halkın özgürce yarattığ ve yönettiği kitle örgütlenmelerinde odaklaşması ve kurumlaşması gerektiğini vurgulamıştır. Sosyalist demokrasinin birer teminatı olan bu halk örgütleri, bırakın bugün iktidarın temel kurumları olmasını, hiçbir iktidar gücü ve yeteneği olmayan, tamamen insiyatifsiz kurumlar haline dönüştürülmüştür. İşte, anlı şanlı **"sosyalist"** ülkelerde parti ve devlet bürorasisinin egemenliğinin yolunun açılmasının ana nedeni bundandır.

Ancak şuda bilinmekteydi ki, yeni **"keşifler ve icatlarla"** renklenen Avrupa solu ve Komünizmi yelpazesinde yeralan akımlar ise bugün, **"sosyalist'** ülkelerdeki bu olumsuz sonuçların ortaya çıkmasının kaynağında Leninist düşüncenin kendisini bulmaktadır. Modern revizyonist politikaların egemen olduğu ülkelerdeki bugünkü durum, Leninist devlet, devrim ve örgüt anlayışının kaçınılmaz bir sonucu olarak yorumlanmaktadır. **"Leninist devrim anlayışının varacağı yer burasıdır"** demeye getirmekte ve dolayısıyla, bilinen tarihsel hesaplaşmada Lenin'in karşısında yer alan ikinci enternasyonali oluşturan fikir akımlarının tarihsel olarak doğrulandığı söylenilmektdir.

Denilabilir ki, gerek SBKP revizyonizminin ve onu temel alan fikirlerin gerekse de **"Avrupa Komünizminin"** ve bazı Batı solunun anti-leninist ve reformist dönüşümcülüğü, özü itibariyle aynı olan iki yanlışın karşıt uçlarda kutuplaşmasından başka birşey değildir.

Birisi ekonomik-dogmatik yorum ise, diğeri de bu yorumun karşı ucta yani bilinç düzeyinde ifadesini bulan bir tezahüründen başka birşey değildir. Biri ekonomist kendiliğindenciliğe tekabül ederken diğeri de aynı kendiliğiindenciliği bilinç düzeyinde ifade etmektedir. Daha doğru bir deyişle, biri değişimi ekonomik kendiliğindencilikte ararken, diğeri de, aynı değişimi bilinç düzeyindeki kendiliğindencilikte aramaktadır.

Bu da dönüşümü, sadece bilincin dönüşümü olarak algılayan bir idealizme denk düşmektedir.

Daha geniş boyutlu olduğu bu belirlemelerden de anlaşılabilecek olan bu tartışmanın Demokrat Türkiye'deki tartışmalara sınırlı bir şekilde yansıdığı bilinmektedir.

Ancak yine de, tartışmanın genel boyutuna ve çerçevesine ulaşabilmede Demokrat Türkiye'deki bu sınırlı görünümdeki saptamalara başvurmakta yarar bulunabilir.

Yukarda özetlediğimiz genel belirlemelerin (bu genel belirlemelerin ayrıntılı bir açılıma kavuşturulması mutlaka yapılmalıdır) ışığındaki DT'deki **"imzasız"** sistematiğin çözümlemeleri ile ilgili bazı saptamaları yapmaya başlayabiliriz.

DEVLET-TOPLUM-SINIF İLİŞKİSİ

Bu **"sistematiğin"** devlet toplum tahlillerinin Marksizmin **"yepyeni"** bir yorumuna denk düştüğünü söylemek gerekir. Yenilikten kastımız, yapılan tahlillerde öne sürülen fikirlerin yeniliği değildir. Asıl yenilik, bu tahlillerin Marksizm adına Türkiyeli devrimcilere yeni sunulmuş olmasıdır.

Bu tahlillere göre, TC devleti bizlerin zannettiği gibi egemen sınıf blokunun, oligarşinin toplum üzerindeki siyasi egemenliğinin bir ifadesi, bir biçimlenişi olmayıp, Osmanlı dönemini de kapsayacak şekilde, bir avuç asker sivil zümrenin devletidir. Böylesi bir elitist zümrenin toplum üzerindeki hakimiyetinin siyasal biçimlenişidir. Bu Osmanlılarda da böyleydi, bugün de böyledir. Ve bu durum, bin yıllık köklü bir geleneğin sürüyor olmasından başka birşey değildir.

Böylece toplumun egemen sömürücü ve yönetici güçlerinin de üzerinde bir nevi sınıflar üstü bir yere oturtulan bir devlet tanımıyla karşı karşıya kalıyoruz. Ya da başka bir deyişle, Türkiye devleti, emperyalizme bağımlı, işbirlikçi tekelci burjuvazinin örgütlenmiş ve kitlelere dayatılmış egemenliğinin ifadesi değil de, sadece bu bin yıllık yönetme hırsıyla kıvranan elitçi kesimin devletiyse, böylesi bir devlete faşist denmesi bir kenara, bu devlete sahip olamayan emperyalizmin güdümümdeki tekelci burjuvazinin ve diğer egemen sınıf zümrelerinin ve bunların siyasal temsilcilerinin AP, CHP ve diğerlerinin Türk ve Kürt halklarına dayatılan faşizmde, yoksullukta, alçaklıkta, aşağılanmada, horlanmada, hiç bir katkıları ve suçları yokmuş demektir...

Devleti bu şekilde gören anlayışın günümüzün askeri diktalarını siyasal özünden ve sınıfsal temellerinden kopartarak - faşizm olgusu dışında bir yerde değerlendirmesini doğal karşılamak gerekir. Yine bu anlayışa göre, devlete karşı mücadele, faşizme karşı mücadele olamaz; devlete karşı mücadele devletle özdeşleşen, devletin yerine ikame olunan asker sivil elitçi zümreye karşı mücadeledir. Aslolan bu elitçi zümre ile tüm toplum, (ki içinde tekelci burjuvaziden işçi sınıfına kadar tüm kesimler yer alıyor) arasındaki çatışmadır, şeklinde bir söyleme sahip olan yorumları, Marksizmin bilinen yorumuyla bağdaştırmak mümkün değildir. Bu olsa olsa Marksizmi Marksın düşüncesinden arındırarak yeniden yorumlamak olabilir. Bu konuya ülkemiz somutu ile ilgili bazı değerlendirmeleri içereik ilerki bölümde tekrar döneceğimizi belirtelim.

ÇÖKÜNTÜ ÇAĞINDAN RÖNESANSA...

Bu mantığın kalkış noktasındaki ana dayanak saptamalar şöyle sıralanmaktadır: (diğer tüm günlük, dönemsel analizler bu kurgu etrafında geliştirilmektedir) İlk tespit şudur:

Türkiyede bir genel toplumsal buhran durumu vardır. Bu tespit şöyle uygulanıyordu: **"Tekrar ediyoruz biz DT'de bir genel toplumsal buhran durumundan sözediyoruz."** DT, Nisan 84, sayfa 3.

Bu genel toplumsal buhran durumunun ne olduğu ise şu şekilde belirtiliyor:

"Türkiye toplumunda, 1960'lardan itibaren kitle eylemlerinin ortaya çıkışıyla yaygınlaşarak yaşanagelen bu bunalım, *bilinen iktisadi değişim krizlerine, bununla açıklanabilecek kronik bir kriz durumuna indirgenemez.* **Yüzyıllardan bu yana dünya tarihini belirleyen hemen tüm çatışmaların (dini, iktisadi, sosyal ve siyasal kutuplaşmaları) sınır çizgileri üzerinden geçmiş, bu çatışmalarda toplum olarak veya toplum kesimleri olarak taraf olma durumunu yaşamış bu toplum eğer bugün son derece karmaşık etkilenmeler altında oluşmuş gerçekliğinde derin bir siyasal-kültürel ekonomik ve ahlaki buhran ve bilinmezlik durumu yaşanıyorsa,** *bu yüzyıllardır değişik biçimlerde ve boyutlarda sürmüş bir uyarlama çabasının tıkanma noktasına geldiğinin bir ifadesidir.* **Şimdi Türkiye toplumunda her birey, sınıf ve topluluk, bu tarih içinde oluşmuş haline, derme çatma bir kulübeye bakar gibi bakıyor. Bir apartman olmasına özenilmiş, ama ahşap temelleri korunan, surasında bir çadır direği hala duran bu yapı, hızla yaşanmış yılların sonunda kendinden şüphe ettiren bir** *manevi çöküntü* **yarattı.** *Her birey ve sınıf kendi konum ve varoluş alanında yaşadığı başarısızlığın kırıklığı yanında ortak olarak bu havayı soluyor."* (abc) (DT, Nisan 1984, s.3)

DT'deki imzasız yazılardaki sistematiğin üzerine oturduğu en önemli saptamayı içeren bu alıntının bir kere daha okunmasında yarar bulunduğunu belirterek konumuza devam edelim.

Bilinen iktisadi değişim krizleriyle açıklanamayacağı söylenen, burjuvazisiyle, işçisiyle, toprak ağasıyla köylüsüyle, gençliği ve aydınlarıyla, zengini ile yoksuluyla, tüccarıyla esnafıyla, kadınıyla kızanıyla, askeri siviliyle, islamcısı laiki ile, doğucusu batıcısı ile, sağcısı solcusu ile, velhasıl şu ünlü elitçi azınlık soyundan gelme, (bunlar bin yıllık aile mi, ya da osmanlı hanedanı mı acaba ?) birkaç bin kişinin dışında 50 milyon kişinin, yani tüm bir toplumun genel bir buhran durumunu yaşadığını saptayan yazarın bu buhrandan çıkış için alternatif olarak iki önerisi var:

"Bunun bilincinde olarak D.Türkiye'de yeri geldiğince belirtildi ki, önümüze koymamız gereken perspektif, Türkiye toplumunda gerçek bir rönenansı hedeflemiş olmaktır."(DT. Nisan 84,sf.3)

Genel toplumsal buhran durumundan gerçek bir rönenansı hedefleyerek çıkılabileceğini savunan imzasız sistematiğin ikinci önerisi, kendisinin ne yapması gerektiğine cevap veriyor. Bu cevap aynı zamanda, genel toplumsal buhran ve manevi çöküntü içinde kıvranan insanoğluna bir çağrıdır. Şöyle:

"Bugüne kadar kendinde olumlu bir gelecek vaadetmiş her hareketin çöktüğüne, *islamcı model'den sosyalizm kadar* tüm parlak [illegible] projelerinin yıldızlarının döküldüğüne tanık olan bu topluma biz ne yeni bir *kurtarıcı, ne de o kurtarıcı sayesinde varılacak bir gelecek vaadediyoruz. Onu kendi eylemi üzerinde düşünmeye, kendi eylemliliğindeki olumluluğu keşfe çağırıyoruz."* (DT Nisan 84. Tarihten Sosyalizme yazısı.)

Bu kurtarıcı çağrıya uyanların selamete yasıl olup olmayacağını bilememekle birlikte okuyucuyu idealizmin soyut dünyasından gerçekliğe tekrar indirebilmek için temel kurguyu bir daha özetleyelim:

"**Türkiye'de bir genel toplumsal buhran durumu vardır! Bu buhran durumundan gerçek bir rönesansla çıkılabilir. Bu rönesans alternatifinin gerçekleşmesi için biz kimseye gelecek ve kurtarıcı vaad etmiyoruz. İnsanı, kendi eylemliliğindeki olumluluğu keşfe çağırıyoruz.**"

Evet, etrafında fırtınalar koptuğu sanılan, en yeni ve üstelik alternatifsiz alternatif olduğu söylenen hatta, "**ilkel Türkiye solundan**" bir kopuşu sağlayacağı umulan sistematiğin felsefesi, ideolojik, politik özü ve özeti budur. DT'deki imzasız ve bazı imzalı yazıların bu kurgu kavranmadan anlaşılabilmesi mümkün değildir.

Ezilenlere, sömürülenlere, kendilerine yabancılaştırılan ve adam yerine konulmayan tüm çalışan yığınlara, kısaca emekçi halk güçlerine değil; zengini ve yoksulu ile, sömüreni sömürüleni ile, ezeni ezileni ile, yöneteni yönetileni ile, bunlar arasındaki sınıfsal ayrışma ve kutuplaşma nedeniyle oluşmuş bir yığın ilişki ve kurumu hiç dikkate almadan, tüm bir topluma seslenen, **imtiyazsız, sınıfsız kaynaşmış bir topluma**" hitabeden bu sistematiğin bazı "**ilkel solcular**" tarafından veya "**teorik düzeyi düşük, yazılanları anlamaktan aciz mili tanlar**" tarafından yeni bir din çağrısı olarak yorumlanma tehlikesi taşıdığını hemen herkes görebilmektedir.

Demokrat Türkiye'nin Nisan 84 tarihli sayısında 2. ve 3. sayfada yer alan "**Durum ve Sonuçlar Üzerine**" başlıklı yazıdaki şu alıntıyı, yukarda yaptığımız uzun alıntı ile birlikte okuduktan sonra bu imzasız sistematiğin Leninizmle bağlantısını daha kolay anlayabiliriz:

"**Bir iktisadi krizin, ya da başka türden --örneğin *uluslararası durum* dan doğan-- 'fırsat'ların kullanılması üzerine kurulu sözümona sosyalist *taktik*lere bel bağlayanlar aksini ummaya devam edebilirler, başka çareleri de yoktur zaten.**"

İktisadi krizin, olgunlaşmış ya da olgunlaşmamış milli krizin, savaşların (iç savaş da dahil) uluslararası durumda meydana gelen ve ülke sınırları içine de yansıyan değişmelerin, egemen iktidar bloku içindeki hizip çatışmalarının, egemenlerin yönetme krizi içine düşmelerinin, vb. gelişmelerin **devrimci durumun** oluşmasına zemin hazırlamasını ve devrimci savaşçı bir partinin,kitlelerle kaynaşan, onları iktidara ve yönetmeye hazırlayan, emekçi halk yığınlarının kendi örgütlülükleri ve eylemleri ile iktidar ve devrim hedefini birleştirebilen bir devrimci hareketin bu durumları sistemin yıkılışı ve kitlelerin kendi gerçek iktidarları için derinlemesine ve genişliğine kavrayıp kucaklamasını, "**sözümona taktik**", ya da "**fırsat**"çılık gibi ifadelerle küçümseyen yazarın hayalindeki dönüşümü nasıl yaratacağını kestirmek güç. Ancak yazarın da tıpkı Ayfer Süheyla gibi düşündüğü anlaşılıyor. Ayfer Süheyla, DT'nin Şubat 84 tarihli sayısında Ekim devrimi ile ilgili şunları söylüyordu:

"**Bu yüzden Ekim Devrimi, toplumsal bir devrimden çok, zamanlaması iyi yapılmış bir darbeye benzeyen bir özellik gösteriyor.**"

Ekim Devrimini bu şekilde gören isimsiz sistematiğin, SSCB'nin ve diğerlerinin haldeki durumlarına mı karşı olduğunu yoksa Bolşeviklere ve Ekim Devriminin kendisine, onu yaratan Marksist-Leninist ideolojik-politik persfektife mi karşı olduğunu anlamak gerçekten güç oluyor. Ancak, isimsiz sistematiğin tercihini ikinciden yana yaptığına ilişkin oldukça çok kanıt ve ipucu var...

Bolşeviklerin darbeci olduğu keşfedildiğine göre, Ekim Devriminde olduğu gibi Bolşevik Partisinin önderliğinde kitle mücadelesinin, işçi-köylü-asker sovyetlerinin tüm Rusya çapındaki mücadelesinin bir ürünü olarak, aşağıdan yukarıya gelişen bir devrimci dalgayla siyasal iktidarın ele geçirilmesini ve toplumsal dönüşümün yukarıdan aşağıya bir hareketle, proleterya diktatörlüğü altında gerçekleştirilmesi eylemine "**darbecilik**", "**elitçilik**" sıfatının yakıştırılmasına şaşırmamak gerekiyor.

YENİLGİ 77'DE Mİ BAŞLADI?

Marksizmin bu çeşit yorumunun Türkiye Soluna nasıl baktığı da adı geçen sistematiği deşifre eden bir özellik taşıyor. DT'nin imzasız yazılarındaki mantık sistematiğine göre ülkemizde sol ve devrimci hareketlerin yenilgisi 1977'lerde başlamaktadır. Bunun niçin böyle olduğuna ilişkin doyurucu açıklamalar ve kanıtlar getirilmemekle birlikte, yazarın kafasındaki asıl düşünce Türkiye Solunun oluşumundan itibaren yanlış bir kimliğe sahip olduğu varsayımıdır.

DT'nin Eylül 83 tarihli sayısında imzasız yayınlanan "**12 Eylül'ün 4. yılına girerken**" başlıklı yazı tümüyle bu varsayım üzerine kurulmuştur. Adı geçen yazıda şöyle denilmektedir:

"**Bizce bunun (darbe karşısında hiç birşey yapılamamış olmasının, kitlelerin ve siyasal odakların hiç birşey yapamamış olmasının) ana nedeni 12 Eylül'ün bir hayli öncesinden itibaren geniş halk kitlelerini sarmaya başlayan umut kırıklığı, bezginlik yüklü eğilim, onun getirdiği apolitikleşmedir.**" (DT Eylül 83)

77'lerden itibaren politik çöküntünün ipuçlarının ortaya çıktığını iddia eden yazar Ecevit'in insanca, hakça bir düzen vaadinin umut kırıklığına yol açtığını, hemen ardından ise sol grupların tutumları nedeniyle sosyalizme duyulan inancın sarsıldığını, kötümserliğin yayılmaya başladığını iddia ediyor. Ve yenilginin nedenlerinin burada aranmasını öneriyor.

1973-77 yılları arasındaki döneme özel bir önem veren ve bu dönemi olumlulayan yazar, nedense 78-79-80'li yılları olumlu gösteremiyor.

Kuşkusuz 73-77 yılları arasında kitle hareketlerinde yükselmenin olduğu, devrimci demokratik düşüncenin yaygınlaşmasında bir hayli mesafenin katedildiği doğrudur. Ama bu saydıklarımızın ve daha nice olumlu gelişmenin 78-79-80 yılları için geçerli olmadığı nasıl ileri sürülebilir? Sadece gazete havadisleri ile yetinen birisinin bile ileri süremeyeceği bu iddiaları DT yazarının savunabilmesi dikkat çekicidir.

Türk ve Kürt halklarının 78 1 Mayıs gösterilerinde, 23 Aralık mitinglerinde, Maraş Katliamı'nın hemen ertesindeki eylemlerde, katliamdan sonra Ecevit Hükümeti tarafından ilan edilen sıkıyönetime karşı sürdürülen mücadelede, 1979 yılında 1 Mayıs'ın 35 ilde ve ilçede kutlanmasında, 1979 seçim boykotlarında, Maraş Katliamı yıldönümünde tüm ülke çapında düzenlenen gösteri ve direnişlerde, Çukurova ve Marmara'daki yaygın işçi eylemlerinde, Tariş Direnişinde, fındık ve tütün mitinglerinde, Tekel işyerlerindeki mücadelede, ortaokullara kadar yayılan devrimci gençlik eylemlerinde, Çorum'daki direnişte ve nihayet Fatsa'da, bütün bunlar da sosyalizm adına, devrimcilik adına hiç bir olumlu yan görmeyen bu sistematiğin, bu mantığın adı ne olabilir?

Devrimci politikaların kitleselleştiği ve giderek alternatif olma düzeyine yükseldiği bu yıllar, nasıl olur da, apolitikleşme yılları olarak, politik çöküntünün başladığı yıllar olarak tanımlanabilir?

DT yazarının böylesine ters yorumlara ulaşırken devrimcilere, kitlelere ve o yıllarda izlenen politikalara hakaret etmek amacında olduğunu sanmıyoruz. Böyle olsaydı sorun basitçe çözülebilirdi.

Anımsanacağı gibi, sözü edilen yıllarda ve özellikle 77 yaz aylarından itibaren kitleler CHP çizgisini aşan bir politikleşme sürecine girmişti. Bu süreç aynı zamanda burjuva liberallerini ürküten bir iç savaş ortamına doğru gidildiği, kitlelerin faşist saldırılara boyun eğmeyeceği anlamına da geliyordu. Kitleler ve devrimci hareketler bu iç savaşı kabullenmek ve bu savaşın halkların lehine sonuçlanmasına hizmet edecek bir eylem hattı izlemek durumunda kalmışlardı. Kitleler ve devrimci hareketler böyle yapmayıp tekelci burjuvazinin ve faşizm güçlerinin saldırılarına teslim mi olmalıydılar, kurban mı edilmeliydiler? İmzasız sistematik yoksa solun faşistlerin oyununa mı geldiğini söylüyor?

DT yazarının böylesi yorumlara varmasında, sosyal demokratlıktan, yada demokratik sağcılıktan uzaklaşarak devrimcileşen kitlelere husumet beslediğini de sanmıyoruz. Böyle olsaydı sorun yine basitçe çözülebilirdi. Yine DT yazarı, 69-81 dönemindeki, (veya 77-81 yılları arasındaki) mücadeleleri "**terörizm**)) olarak mı görüyor? Sorunun bu olduğu açıkça söylenseydi bu da basitçe çözülebilirdi.

Yada sözü edilen yıllar arasında yaşanan dönemin"**konjöktürel olduğu**", bu nedenle de o dönemde izlenen devrimci politikaların sadece o dönem için geçerli olduğu *açıkça* söylenseydi, o zaman tartışmanın boyutu değişir bizler de devrimci politikaların konjöktürel; yani sadece o döneme has politikalar olmadığını, tesadüflerin sonucu olarak kendiliğinden ortaya çıkan yada birileri tarafından icad olunan politikalar ve teoriler olmadığını, aksine o günün somut koşullarına, sınıf ilişki ve çelişkilerine doğru çözümler getiren devrimci, Marksist-Leninist politikalar olduğunu kanıtlama ve savunma çabasına girerdik.

Ne varki, "**12 Eylül'ün 4. yılına Girerken**" başlıklı yazıda, (DT, Eylül 83) ve aynı mantığın ürünü olan çeşitli yazılarda bu konjöktürellik iddiası hiç bir zaman açıkça ileri sürülemedi.(veya bilerek sürülmedi de parça parça 12 Eylül öncesi devrimci politikalar aşındırılmaya çalışıldı.) Buna rağmen, açıkça söylenmemiş olmasına rağmen bugün bu sistematiğin tezlerine bir kere daha baktığımızda görebiliyoruz ki, yazıların arka planında hep bu "**konjöktürellik**" varsayımı yatıyor...

Bu varsayım ve bunun üzerine oturtulan sistematiğin Türkiye Devrimci Hareketine bakışının, onun ideolojik-politik temellerine karşı tutumunun ne olduğu artık anlaşılmıyor mu?

Peki niçin böyle yapılmaktadır? Başkalarını "**Marksizm dışı**" olmakla suçlamayı hiç elinden bırakmayan yazar, böylesine önemli bir döneme neden olumsuz bir anlam yüklemektedir?

Bu sorunun iki cevabı olabilir:

Ya, bütün bu yukarda saydığımız mücadelelerle bunların içinde yer alanlar ve esas olarak ta bu mücadelenin sınıfsal ve siyasal içeriği yanlış Marksizm yorumunun ürünü olarak görülmektedir. Varsayım bu ise, bu kanıtlanmalıdır. Yeni Çeltek işçilerine veya tüm işçilere, "**üreten biziz-yönetende biz olacağız**" şiarının Marksizm açısından yanlış olduğunu nasıl kanıtlarsınız bilemeyiz. Yine onlara, yönetmeye talip olmamaları, kendi kurtuluşlarını bir iktidar sorunu olarak görmemeleri gerektiğini, saldırılara karşı direnmemeleri gerektiğini, bunun yerine, burjuva egemenliği altında yaşamayı kabul ederek kendilerini sistem içinde ekonomik, kültürel, insani yönlerden dönüştürmeleri gerektiğini, çatışma ve benzeri gibi aşırı uçlara ait anlayışların ürünü olan eylemlere girişmemeleri gerektiğini nasıl kavratırsınız bilemeyiz...

Yukarda sorduğumuz sorunun ikinci cevabı ise birinciye bağlı olarak şu olabilir: Tekelci burjuvazinin egemenlik sistemine dokunmayan, egemen sınıf ittifakının reformist veya "**demokratik sağcı**" tercihlerinin, örneğin Ecevit iktidarının veya MC türü hükümetlerin 73-77 yılları arasında olduğu gibi "**demokratik düzenleri**" insanoğlunun özgürleşmesi ve demokratikleşmesi için en elverişli sistemidir. Uğruna mücadele edilecek demokrasi de bu çerçevededir. Sol, 12 Eylül öncesi bunun tersini yaptığı, devrim-iktidar mücadelesi gibi işlerle uğraştığı için yanlış bir politikamı izlemiştir?

Bu cevaplardan hangisi tercih edilirse edilsin,71-81 arasını başka türlü değerlendiren bu mantığın toplumsal gelişmede,insanın özgürleşmesinde, sistemin demokratikleşmesinde ve büyük toplumsal dönüşümlerde, yani devrimlerde sınıf mücadelesini ve onun çok çeşitli biçimlenişlerini belirleyici, çözücü, etkileyici olarak görmediği anlaşılmaktadır.

Oysa DT yazarlarının çok önem verdiklerini zannettikleri Marksist tarih anlayışı, tarihi ve toplumların gelişimini sınıflararası mücadele ve çatışma ekseninde açıklar. Nasıl savaşlar, kralların ya da iktidarların keyfi öyle istediği için değil, sınıfsal ilişki ve çelişkilerin üzerinde ve etrafında yer alan bir dizi unsurun toplum hayatında oynadığı rolün bir sonucu olarak çıkıyorsa ve savaşlar kral (iktidar) öyle istediği için değil, savaşın kendi tarihi fonksiyonu nedeniyle değer taşıyor ya da insanlık için büyük kayıplara yol açıyorsa, 77-81 döneminin zengin devrimci pratiği de DT yazarının o dönemi politik çöküntü ve apolitikleşme yılları olarak açıklamasına aldırmadan değerini ve anlamını korur, koruyacaktır.

12 Eylül öncesine ilişkin bu tartışmadan ne sonuçlar çıkaracağız?

Herşeyden önce, 12 Eylül sonrası yaşanan ve etkileri hala her düzeyde duyulan yenilgiyi doğru bir perspektifle açıklamak gerektiğini, bunun ise ancak temelleri 12 Eylülden önce oluşan **doğru bir ideolojik-politik-teorik sistematikle** başarılabileceğini vurgulayalım.

Buna bağlı olarak belirtelim ki, **devrimci hareketin yenilgisini Türkiye'de devrimci mücadelenin yükseldiği dönemlerde arayan bir mantık, 81 sonrası yaşanan yenilgiyi açıklayamaz ve döneme ve geleceğe ilişkin doğru önermelerde bulunamaz.**

BURJUVA MUHALEFETE YAKLAŞIM SORUNU

Devlet ve tarih konusundaki yanlış teorik kalkış noktasının somut örneklerini ve kanıtlarını siyasal düzeyin çeşitli unsurlarının değerlendirişinde görebilmemiz mümkün. Ülkemizdeki burjuva sivil güçlerin ele alınışında iki farklı teorik yaklaşımın varlığı DT'nin önceki sayılarında ayrıntılı denilebilecek bir şekilde vurgulanmaya çalışılmıştır. Kısa bir hatırlatma ve özetleme yaparsak: Burjuva sivil odaklar karakter olarak ve sahip oldukları ideolojik politik çerçeveleri yönünden yanlış tanımlanmaktadır. Ve cuntayla burjuva sivil güçler arasındaki ilişki ele alınırken vurgu yanlış yere yapılmaktadır. Bu yanlışlık şu tesbitten ya da varsayımdan kaynaklanmaktadır:

"**Cunta ile Demirel arasında köklü bir yönetim felsefesi farklılığı ve siyasal program ayrılığı bulunmaktadır.**" (DT. Haziran 83. Başyazı)

Bu tesbit, Cunta ile burjuva muhalefet arasında **rejim** konusunda da köklü farklılığın olduğunu, Evrenlerle Demirellerin **karakterce** ve **özce** iki farklı rejimi savunduklarını ve bu farklılığın köklü, yani birleşmesi, aynılaşması, benzeşmesi mümkün olmayan bir içerikte olduğunu ön kabul olarak benimsiyor ve savunuyor. DT'de imzasız ve bazı imzalı yazılarda siyasal düzeye ilişkin bütün tezler işte bu tesbitler üzerine inşa ediliyor. Sonuçta, "**demokrasi dışı yönetimi savunan elitçilerle, burjuva demokrasisini savunan mili iradeciler arasında bir rejim tartışması ve çatışması olduğu**" vurgulanıyor. Bu çözümleme, hem rejimin asıl karakterini gizliyor, hem de milli iradecilikle burjuva demokrasisini aynılaştırdığı için kitlelerde bir yanılsamaya, hatta yer yer DYP'nin demokrasiyi kuracağı yanılsamasına ve hayaline yol açıyor. (* *).

Buna paralel olarak ise burjuva demokrasisinin sınıfsal ve siyasal içeriğine ilişkin marksizm-leninizmin temel tezleri bir yana bırakılarak şöyle tanımlamalar yapılabiliyor: "**Bir burjuva demokrasisinde ise toplumun devletin belirleyiciliği dışındaki iktisadi, siyasi, sosyal, kültürel içerikli örgütlenmeleri, düşünce ve ifade özgürlükleri, seçimler dışında da yönetimi denetleyecek, onun üzerinde baskı unsuru olabilecek tüm siyasal faaliyetleri ve örgütlenmeleri temel ögeleridir. Burjuva demokrasimizin olmazsa olmaz şartlarıdır bunlar. Çünkü burjuva demokrasileri, devletin toplumun belirleyiciliğini tersine çevirme, devleti toplumun denetimi altına alma mücadelesi ile sağlanmıştır. Bu nedenle burjuva demokrasisinin muhtevası, toplumun devlete rağmen yaşamın her alanındaki özerk örgütlenmelerinde ve haklarında ifade bulur.**" (DT, Aralık 83, s.4)

Burjuva demokrasisinin yukarıdaki şekilde tanımlanması ile DT'de tanımı yapılan "**sosyalist demokrasi perspektifi**"ndeki tanım arasında nereye ayırım çizgisi çekileceği sorusuna net bir cevap verebilmek güçtür. Dikkatli bir okuyucu yukarıdaki alıntıda tanımı yapılan demokrasinin diktatörlükten uzak, eşitlikçi, özgürlükçü ve devletin etkinliğini ortadan kaldıran bir sistem olarak sunulduğunu hemen görebilecektir.

Böylesine saf bir demokrasinin kapitalist sistemin oluşumu ile birlikte ve daha sonraları nerede yaşandığı, veya kapitalist üretim tarzının hakim olduğu toplumsal formasyonlarda yaşanıp yaşanamayacağı konuları ayrı bir merak konusudur. Emperyalizm çağında tekelcilik olgusu nedeniyle burjuvazinin siyasal planda gericilik eğiliminin güçlendiği dikkate alınırsa, bu tanımdaki gibi bir sisteme burjuvazi önderliğinde ve hakimiyetinde ulaşabilmek mümkün müdür?

DT'deki imzasız mantık böyle bir soruya evet cevabı veriyor olmalı ki, Eylül 83 tarihli sayının baş yazısında şunları saptıyordu: "**AP ve CHP çevrelerini, (cuntaya karşı) tutumlarında ısrarlı kılan şeyin adını bilmek zorundayız. Bu da ordu ile devletle Türkiye toplumu arasındaki çatışmadır. Toplumun ordu ile devletle hesaplaşması arzusudur.**"

Farklı bir kalemden çıktığı anlaşılan fakat daha önce değindiğimiz çeşitli imzasız yazılardaki mantığın aynısını savunan bu başyazının sadece yukarıdaki bölümü bile çarpıcı teorik yanlışlar içermektedir.

AP ve CHP çevrelerinin cuntaya karşı olmaları ve bunda ısrarlı davranmaları, ordu ile devletle Türkiye toplumu arasındaki çatışmadan ileri geliyormuş...

Bu saptama ile Marksizm-leninizmin devlet sorunlarını tanımlayışı ve çözümleyişi arasında bir bağ kurmak mümkün değildir.

DT'nin imzasız yazılarında geçen devlet, herhalde "**elitist**" ordu üst kademeleri ile bürokrasiden ibaret bir grup olsa gerek...

Bu konudaki yanlış yaklaşım Özal sorununda da görülebilir. DT'nin son iki sayısında kullanılan "**ikili iktidar**" kavramı, tamamen bu teorik karışıklığın ürünüdür.

DT yazarı, Özal'ı da, "**Türkiye toplumunun ordu ile devlet ile olan çatışmasının**" bir ifadesi olarak görüyor ve Özal'ın politikalarında bu çatışmayı arıyor olmalı ki, "**ikili iktidar**" kavramını kullanmakta tereddüt etmiyor.

Bilindiği gibi ikili iktidar kavramı farklı içerikteki, farklı karakterlerdeki, farklı sınıfsal ve siyasal özlerdeki süreçleri, mekanizmaları anlatır.

Kaldı ki Özal'ın cunta politikaları ile tam bir uyum içinde ve giderek bütünleşen bir çizgide olduğunu, o nedenle, iki farklı politika, iki farklı iktidardan söz edilemeyeceğini anlayabilmek için üç ay gibi bir zaman yetmiş olmalıydı.

Özal olayı ancak, faşizmin ülkemize **özgü biçimlenişinin içinde doğru** bir şekilde açıklanabilir.

"**İkili iktidar**" kavramı, söylenmemiş olsa bile, bir somut sürece ilişkin kullanılmış olması nedeniyle ANAP'ın ve meclisin "**devlete ve orduya karşı burjuva demokrasi ögeleri, sivil toplum ögeleri**" olarak algılandığını gösteriyor.

Bundan çıkarılacak politik sonuç, "**ikili iktidar**"dan demokrasi ögesini temsil edeni desteklemek mi olacaktır? Evet, bu tahlillerden ne tür sonuçlar çıkarılacak?

Oysa, halk demokrasisi, devrimci demokrasi, halkın devrimci iktidarı perspektifine sahip bir değerlendirme; vurguyu burjuva muhalefetle askeri odaklar arasındaki farklılığa yapmaz, esas olarak bunların burjuva egemenliğinin farklı tercihleri olduklarını, halkın çıkarlarına karşı olma temelinde benzer politikalar üzerinde birleşebileceklerini vurgular.

Bu vurgu kitlelere ve devrimci kadrolara burjuva muhalefetinin bu yönünü kavratan bir içerikte olmalıdır. Sorunun yanlış konulması ve vurgunun yanlış yere yapılması ister istemez halk muhalefetinin burjuva muhalefeti kalıpları içine hapsedilmesi sonucunu doğuracaktır.

SONUÇ YERİNE

Buraya kadar tartıştığımız konuların, ideolojik-politik-teorik perspektiflerimizin gerek genişliğine gerekse de derinliğine tam bir açılımı olmadığını, böylesi bir çabanın bu yazının sınırlarını aştığını vurgulamamız gerekiyor. Burada ele almaya çalıştığımız konuların her biri tek başına geniş şekilde tartışılabilecek özelliğe sahiptir. Bu nedenle bu yazının amacı zorunlu olarak sınırlı tutulmuş ve yalnızca genel tanımlamalar sunularak bugün nelerin tartışılması gerektiğine dikkat çekilmek istenmiştir.

Ayrıca bu tartışmaların bugünden yarına bitirilip sonuca bağlanmasının da mümkün olmadığı dikkate alınırsa, **bu yazının herşeyi açıklayan bir yazı** olarak değil, bugünkü tartışmaların daha sağlıklı bir zeminde sürdürülmesi için bir başlangıç olarak anlaşılması uygun ve yerinde olacaktır.

DİPNOTLAR

* *Devrimci-Demokratik Halk iktidarı veya Proletarya Diktatörlüğü altında gerçekleşen toplumsal dönüşüm olayını, kimileri cuntacılıkla, darbecilikle özdeşleştirirken, kimileri de onu halkın değil, sadece parti bürokrasisinin bir diktatörlüğü olarak görmekte ve böyle algılamaktadır. Oysa devrimci hareket bunların her ikisiyle de köklü bir görüş ayrılığı içindedir.*

* * *İşin ilginç yanı, bizim yazdıklarımızda hiçbir zaman cunta ile AP ve CHP çizgileri bir ve aynı gösterilmedi. Cunta ile Demirel arasındaki ilişkinin niteliğini koyarken, bunlardan birinin egemen sınıfların açık faşizm tercihini, diğerinin ise parlamenter faşizm tercihini temsil ettiğini savunan bir ideolojik-politik çerçeveden hareket ettik. Her iki tercihin bir ve aynı olmadığını, aralarında farklılıklar olduğunu, ama bunun* "**köklü felsefe farklılığı**" *olmadığını anlatmaya çalıştık. Bu tartışma Demirel olayının ciddiye alınıp alınmaması tartışması değildi. AP ve CHP çizgilerinin ülkemiz siyasal ve toplumsal yaşamında ciddi ve önemli yerlerinin olduğunu, bundan sonra da olacağını biliyoruz.* ●

Duygudan mantığa geçmek ve ciddiyet

Arif ÖZSERİN

Yakup Kadri Karaosmanoğlu Cumhuriyet döneminin hem ilk yazarıydı(Yaban, Panoroma, Kiralık Konak v.b.) hem politikacıydı hem de Kemalist ideolojinin temellendirildiği KADRO hareketinin liderlerindendi.

Yakup Kadri, KADRO hareketi sırasında (1934) Ankara adlı bir roman yazmış ve 1921-1927 Ankarasını anlatmış ve de roman sonuna bizde pek rastlanmayan bir şekilde 10 yıl sonrasını-geleceği anlatan bir bölüm eklemiştir. Bir dönemin en önemli yazarı ve politikacının düşündüğü bu 10 yıl sonrası Türkiyesi oldukça ilginçtir. Anlatılan gelecekte, Tek Şef ve Tek Parti yönetiminde ülke kalkınmış, fabrikalar-işletmeler harıl harıl çalışıyor, topraktan bereket yağıyor, herkes okuyor-sinemaya-tiyatroya gidiyor, işçiler ise zaten **"Sınıf mücadelesi bilmeyiz, zira Türk cemiyeti yalınkat bir binadır"** tezi doğrultusunda Devlet memuru! yapılmışlar ve bu durumda çok memnun güle oynaya çalışıyorlar. Tek Şef ise bütün dünyada hayranlık kazanan biri ve Yarı Tanrı biçiminde ortalıkta dolaşıyor. Yakup Kadri'nin(dolayısıyla KADRO'nun) 10 yıl sonrası için çizdiği-hayal ettiği tablo bu...

Yıl 1934 tür, yani emperyalist sistemin büyük kriz içinde(tabi sistemin parçası Türkiye'de), Avrupa'nın büyük bir savaş hazırlığı içinde olduğu yıllar. Kalkmış, kendini dünyanın merkezi sayan KADRO hareketi(icat ettikleri orijinal teorilerle 'sınıfsız sömürge ülkeler, milli devlet, yarı tanrı Milli Şef v.b' tüm sömürge, yarı sömürge ülkeleri kurtarmaya kalkan) bu somut ve Türkiye gerçekliği karşısında duygudan yola çıkarak bol bol hayale başvuruyor... Mantıktan, gerçekten KAÇARAK hayallere sığınmanın tipik bir ürünü...

Bu davranış biçimi bizim geleneksel bir KAÇIŞ yöntemimizdir... Neden geleneksel... Yakın tarihimizden birkaç örnek..

Yıl 1912.. Daha kısa bir zaman öncesine kadar sömürgesi olan Bulgar ordusu, Osmanlı ordusunu önüne katmış kovalıyor ve İstanbul kapılarına dayanıyor. Libya ve tüm Ortadoğu imparatorluktan kopmak üzere, Rus orduları kuzeyden iniyor. Ve bu somut gerçeklik karşısında İttihat ve Terakki Şefleri-mekadonya kökenli Türk milliyetçiliği, Büyük Turan İmparatorluğu hayallerini kuruyor...

Yıl 1930. Bütün dünyada Liberal ekonomik-politik programların(dolayısıyla partilerin) gözden düştüğü, faşizmin güçlendiği yıllar. Türkiye'de Tek Parti yönetiminde açlık ve baskı kol geziyor.. 15 Ağustos 1930 günü ise birden liberal programı ile Serbest Fırka yukarıdan kuruluverir. Gerek ülkedeki Tek Parti, Tek Şef ve zulum sistemine aykırılığı, gerekse dünyadaki somut gerçekliğe ters bu mantıksızlık, gerçekdışılık, hayal çok geçmeden yani topu topu üç ay sonra(15 Kasım 1930) yerini mantığa-gerçekliğe(sistemin kendi iç mantığına) bıraktı.. Ülke insanını ve dünya gerçekliğini bilemeyecek- 3 ay sonrasını göremeyecek kadar hayaller ülkesinde yaşayan bir yönetici sınıf...

Yıl 1932, bu sefer hayal geleneğimiz çok genişliyor ve adına bilim adamı denilen şahıslarla bilimsel tez oluyor. 1932 de yapılan 1.Türk Tarih Kongresi ile(ayni dönemdeki Dil Tezlerini de düşünürsek) tüm dünyadaki insanlığın çıkış kökeni Orta Asya'ya bağlanıyor.. Oluşturulan Türk Tarih Tezi ve Güneş Dil Teorilerine göre tüm Irklar Türk boylarından, tüm Diller Türk Dilinden doğmuşlardır.. Ehh hayalin böylesine de diyecek bir şey yok.. Pes vallahi...

Daha yakın tarihlere gelirsek hayal yeteneğimizin çapının biraz küçülmekle birlikte gücünden pek birşey kaybetmeden devam ettiğini görürüz..

Menderes'in 10 senede küçük bir Amerika yaratma hayalini bir yana bırakacak olursak;

Hayal kurma aynı zamanda bir devlet geleneğimizdir. 61 yıllık TC döneminin tüm bütçeleri hayalidir ve hiçbir zaman açıksız kapanmaz. Tüm 5 yıllık planlar-kalkınma hızları hayalidir ve herzaman planlar Demirel'in deyimi ile Pilav olur.. Yılını ve ayını tam hatırlamıyorum ama 1970'lerin ilk yıllarında Hayat dergisinde Devlet Planlama teşkilatı'nın bilimsel! bir raporu yayınlandı.. Bu bilimsel hayale göre 1990'da İtalya ile eşit düzeye geleceğiz ve tabii geçeceğiz. Daha 6 senemiz var bu hayalin gerçekleşmesine, hep birlikte bekleyelim...

1973 ler, emperyalizm yeni bir krizin eşiğinde, petrol şoku büyüme ekonomilerinin sonunun başlangıcı.. Ve Türkiye'nin en büyük tekeli Koç, o zamanlar yanında çalıştırdığı Turgut Özal yönetiminde tarihinin en büyük yatırımına hazırlanır.. Türkiye'nin ilk özel Demir-Çelik fabrikasını kurmaya karar verir.. Tüm dünyada çelik endüstrisinin(Japonya hariç) geleceğinin karanlık olduğu yıllarda Koç Tekeli 1978 lerde Asil Çelik'i üretime sokar. Türkiye ekonomisinin hızla çıkmaza girdiği yıllarda açılan tesis 1981 de iflas eder ve 1982'de devlete satılır.. Demekki hayal gücünden Koç bile uzak kalamıyor.. Eee nede olsa o da Türkiye vatandaşı...

Ordu ile Hayal yanyana gelemeyecek iki kavram gibi görünürsede gerçek başkadır.. Askerlerinde hülyaları vardır.. Örneğin Faruk Gürler'in hülyası...Faruk Gürler 12 Mart döneminin son Genelkurmay Başkanı idi.. Hülyası kendini Cumhurbaşkanı seçtirmek ve böylece çok sevdiği halkına zulum yoluyla hizmet edebilmekti.. Bilindiği gibi askerler büyük hülya görürler, azla yetinmezler. Faruk Gürler bu gerçek dışı hülyasına kavuşamadı. Çünkü **"12 Mart bana karşı yapılmıştır"** diyen bir Ecevit ile bizzat devirdikleri Demirel bu hülyayı bozdular.

Tabii yıllar ilerledikçe hayal kurma yeteneğimizde ciddiyetini kaybetti..

Yok hayali temellermiş, yok hayali Sunta ticaretiymiş, yok hayali vergi kaçırmakmış, yok MDP'nin 6 Kasım seçimlerinde iktidara geleceği imiş, yok SODEP 25 Mart seçimlerinde büyük kentleri alacakmış... Nerdeyse, bu noktada insanın aklına nerde o eski büyük hayaller diyeceği geliyor.

"SOMUT DURUMUN SOMUT TAHLİLİ VE SOMUT ÇÖZÜMLER

Şu söz herhalde tüm Türkiye sol hareketinin bugüne kadar çıkmış tüm gazete dergilerinde mutlaka yer almıştır. Bu söze bakarak gerçekler üzerinde yükselen ve politikalarını duygudan-hayalden uzak bir şekilde yaratan-hayata geçiren bir sol hareketten söz etmemiz gerekir. Oysa Türkiye solunun somut durumunun somut tahlilini! yaparsak duygu ve hayalin hemde fazlasıyla politikasında-stratejisinde-örgütlenmesinde yer aldığını görürüz.. Bu durum aslında içinde yaşadığımız topluma, geleneklere aykırı değildir. Bir hayaller ülkesinin solu da pekala hayalci ve duygusal sol olacaktır. Olmaması aşırı bir bilincin, zorlamanın bir ürünü olsa gerektir..

KADRO 1932-34 lerde hülyalara yatar da YENİ KADRO'cular(YÖN'cüler-1960'lar) yatmazmı. Hayaller eskisi kadar geniş olmasa da yine de enterasandır. Yeni sömürge bir ülkede YÖN'cülere göre çözüm **"..günün gerçklerine uygun bir yeni devletçilik anlayışıdır"**. Böylece kalkınma hızlanacak, daha ileri ve modern örgütlenişler ortaya çıkacak, devlet eliyle büyük üretim birimlerine daha kolay yönelilecek, gelir dağılımındaki eşitsizlikler düzelecek ve demokrasi kitlelere mal olacaktı..

Ecevit'inde rüyası 1973-1980 dönemi arasında bir Sosyal Demokrar programı (Ak Günlere Bildirgesi) **"Emeğin yarattığı değer, emeği verenlerde biriksin.. Ne yoksulluk ne baskı.. Ne ezilen ne ezen.. İnsanca hakça bir düzen.."** hayata geçirmekti. Ülke ekonomik krizin batağında iken, iç savaş yaşanırken bu programı tabii ki uygulayamadı Ecevit.. Ama hazır iktidardayken bari **"devleti yeniden onarım-restore etme"** işini tarihsel hayal olarak üzerine aldı ama onu da eline yüzüne bulaştırarak bir daha tarih sahnesine çıkmamak üzere yuvarlandı gitti..

Herkes hayal ederde koskoca işçi sınıfımızın örgütü DISK etmez mi? Elbet eder.. DISK 1975-1976 larda DISK-KENT kurarak üyelerini konut sahibi yapmak hayali içindeydi. Gerçi, bir yandan diğer politik çizgideki sendikaları üyelikten atmak veya karşı sahte sendika kurmak, grevlerle uğraşmak zorunda olduğundan bu hayal gerçekleşmedi. Ama yine de bu düzende ev sahibi olunamaz imajını yaratarak işçilerini pekala bilinçlendirmiş oldu! Tabi bu bilinçlenme esnasıda değerli birkaç sendikacımız konut sahibi oluverdi. Konuttan vazgeçen DISK bu sefer UDC(Ulusal Demokratik Cephe) kurarak **"Bağımsızlık, demokrasi, toplumsal ilerleme ve sosyalizm"** hayalini gerçekleştirmek için CHP'ye tüm kartlarını açtı ama CHP ufuktaki iktidarını zedeler diye DISK'in hem bu hayalini hemde bu hayalci yönetimini bozdu..

1975-80 lerde önemli bir hayal **"partiyi kurarsak sorun çözülür"** idi. Hemen her dernek veya kitle örgütü kısa bir çalışmadan sonra kendini ya partiye yada partiyi inşa örgütüne dönüştürüyordu. Tabii DISK'te kendini boşlukta hissetmemek için bir partide biz kuralım hayaline 1979-1980 larda katıldı(bu hayal o kadarda yeni bir hayal değil 1961 de TÜRK-İŞ'te bir Çalışanlar Partisi kurma hayali içindeydi). Ancak bu ham hayal günün koşullarına uygun olmadığı için gerçekleşemedi. DISK'in en büyük sendikası GENEL-İŞ'in de hayali Çankaya Cumhurbaşkanlığı karşısında bir işçi sarayı-gökdeleni dikmekti. Bu hayal gerçeğe dönüştüğü zaman işçi sınıfının gücü, büyüklüğü, zenginliği Cumhurbaşkanına, dolayısıyla düzene karşı gösterilmiş olacaktı.. 12 Eylül bu güzelim hayali yıktı!

Bilindiği gibi Sovyetler Birliği Türkiye'de 1960-1970 lerde Seydişehir Alüminyum, Aliağa Petrol, Sivas ve İskenderun Demir-Çelik tesislerine finansman ve teknolojik yardım sağlamıştı. Bu konu siyasetler arasında önemli bir tartışma konusu olmuştu bir zamanlar. Sovyet çizgisindeki tüm siyasetlerin bu yardımla ilgili rüyaları şöyle idi: Ulusal ekonomiyi güçlendirmek, işçi sınıfının yoğunluğunu arttırarak demokratik gelişmeye hizmet etmek.. Ee böyle hayallere can sağlığı doğrusu.. Kısa sürede bu hayalin yerini o fabrikalarda örgütlendirilmiş faşist militanlar aldı..

Sol olarak hayallerimiz hiç bitecek gibi değildi. Seçimlerde sıfır sonuç alan TİP kendini **"iktidara yürüyen hareket TİP"** olarak görür, TİİKP, bir NATO ülkesi ordusuna 4.Ordu'nun yeri konusunda politika örgütler, TKP ülke ve Ortadoğu konjüktüründe barışçıl yoldan geçişi savunur, Dev-Sol kepenk kapattırma, diğerleri birkaç bombalama ile Öncü'nün görevlerini yerine getirdiğini düşler, Sosyalist Parti parti yönetiminde kol emekçilerine %70 üyelik vererek sosyalizmi gerçekleştirdiğini hayal eder... Bu hayaller devam eder, gider....

Yalnız sol hareketler değil tüm edebiyat ve sanat da bu hayalciliğin kaba resimlerini çizmişlerdi.. Toplum tüm dinamikleri ile bu hayalin içinde olunca sanatta bundan etkilenmek durumundaydı. Hem nasıl etkilenmesin ki, okul, fabrika, yurt, mahalle duvarlarında **"Burayı faşistler mezar edeceğiz"** yazıları olursa, Devrimci Gecelerde çıkarttığımız ozanlarda tüm türkülerini yakma-yıkma-mezar edebiyatlı türküler okuması doğaldı. Oysa o yerleri mezara değilde halkın iradesinde Gül Bahçesine çevirebilseydik... Neyse o zaman bu soruları tartışacak zamanımız yoktu...

Maden filmini hepimiz hatırlarız. 1978 senesinde çekilmişti. Film tabi o dönemin tüm hayallerini içeriyor.-kaba ve şematik bir şekilde. Maden işçilerinden biri bilinçli öbürleri bilinçsizdir, bilinçli işçi Cüneyt Arkın filmin sonunda maden kazasında ölür. Bunun üzerine tüm işçiler bilinçlenirler! Hayaller gerçek olsaydı: Türkiye maden kazalarında dünyada birinci, o halde bütün maden işçilerinin bilinçlenip ortalığı birbirine katması gerekirdi. Velhasıl devrimci sinemamızda bu hayalden, romantizmden, eklektizmden kendini kurtaramamıştır. Zaten Türkiye sinemasının hayal yeteneği çok üst düzeydedir. Hayallerde sadece kişiler ve konular biraz yer değiştirmiştir o kadar...

BİR CİDDİYET FIKRASI

"Ortadoğu ülkelerinde bir ABD heyeti geziyormuş. Her gittikleri yerde uzun incelemeler yapıyor ve görüşlerini bir rapor halinde ülkelerine gönderiyorlarmış. Heyet Lübnan'a gitmiş, aramış, taramış, incelemiş ve raporunu yazmış. Durum ciddi ama vahim değil. Sonra Irak'a gitmişler. Orada da soruşturma, gezi ve rapor yazılmış. Durum ciddi ama vahim değil. Neyse heyet Türkiye'ye gelmiş. Çeşitli kişilerle konuşmuş, durumu incelemiş ve raporunu yazmış. DURUM VAHİM AMA CİDDİ DEĞİL..."

Bu fıkra son zamanlarda Türkiye'de yaygın bir şekilde anlatılıyor.. Fıkranın sonundaki Ciddiyet konusu ise bize, sola çok yabancı bir terim. Zaten yukarıda yazdıklarıma bakarak gerek anlatılan solun gerekse onun parçası olan yazarın ciddi olduğu pek düşünülemez!..

Yakın tarihimizde ciddi! bilinen Atatürk, 1934 yılında TBMM'ini açarken **"..bir ulusun yeni değişikliğine ölçü, musiki de değişikliği olabilmesi, kavrayabilmesidir. Bugün dinletilmeğe yeltenilen musiki yüz ağartacak değerde olmaktan uzaktır"** dedi ve **"Büyük Müzik İnkilabını"** başlattı. Bu konuşmadan bir gün sonra radyolardan Türk müziği yayınları kaldırıldı. Böyle ciddi devrimlere alışan halkımız hemen radyo dalgalarını Mısır'a, Ortadoğu'ya çevirerek durumu idare etti ama Atatürk sevdiği Rumeli Türkülerini dinlememeğe fazla dayanamadı ve ciddi inkilabını sulandırdı. Ve türküler yeniden yayınlanmaya başladı..

Yakın tarihimize ikinci ciddi adam olarak geçen İnönü 2.Dünya Savaşından hemen sonra bir Toprak Kanunu çıkarmaya çalışıyordu. Sırf bu kanun için Ziraat Vekaletine özel olarak Şevket Raşit Hatipoğlu'nu getiren İnönü, kanunu meclisten Toprak ağalarının (A. Menderes- E.Sazak- C.Oral v.b.) itirazlarına özen göstererek çıkarıyordu(15.6.1945). Tabii kanun hiç işlemeyecek, Ziraat Vekili görevinden istifa edecekti. Ve ciddi İnönü, Ziraat Vekaletine ciddiliğini ispatlıyarak kanuna en fazla itiraz eden Adanalı Toprak ağası Cavit Oral'ı atayacaktı. Ciddi devlet adamlığı böyle olmalıdır işte...

İnönü'nün yetiştirmesi Nihat Erim'de 12 Mart döneminde ciddi devlet adamlığını ispatlamış ve Başbakan olduktan kısa bir süre sonra 2 Aralık 1971 de 12 Mart'ın devirdiği Demirel hükümetinin Maliye Bakanlığını kabinesine alıyordu. Böyle ciddi bir atama karşısında ise kendi kabinesinden 11 ler istifa ediyordu.

Ciddiyet bize uzaktır dedik.. Örneğin TKP'nin M.Suphi'lerden sonraki yönetici kadrolarını oluşturanlar(S. Hüsnü hariç) 1927 de partiyi tüm belge ve bilgileriyle devlete teslim etmemişlermidir. 1930 larda KADRO hareketini oluşturan Şevket Süreyya(ki Nazım'la birlikte Moskova'da okumuştu), Vedat Nedim(ki o dönemin TKP genel sekreteridir), İsmail Hüsrev, Burhan Belge v.b Türkiye sol hareketinin ilk ciddiyet sınavını vermişlerdir! Nazım Hikmet onları CEVAP NUMARA DÖRT şiirinde şöyle anlatır bizlere:

KARDEŞLER!
Onlara sokakta rastlarsanız eğer
ölümü görmüş gibi çeviriniz başınızı.
Kipriksiz sarı gözler gözönüne bakarken
arkadan sırtınıza bir bıçak girebilir...

KARDEŞLER!
Onlara eliniz dokunmuşsa eğer
yedi tas su dökün ellerinize.
Yırtarak bayramlık gömleğimi ben
peşkir yaparım size...

KARDEŞLER!
Onların adına benziyorsa adınız eğer
adınızı değiştirin.
Vebanın gördüğü kapıdan girin
onların evine atmayın ayak...
Onlar istiyorlar ki
çift ağızlı baltalarıyla yuvarlansın
kafalarımız önüne yarın
o kara gömlekleri beyaz kordonlu
golf pantalonlu kadroların
NAZIM HİKMET

BİNDOKUZYÜZYETMİŞ'LER

1970 ler sol hareketinin ciddiyetine ilişkin en iyi belgeler bence gazeteci Nihat Behram'ın 1976 Kasım-Aralık aylarında Vatan gazetesinde yayınlanan **"Sol Kendini Anlatıyor"** röportajı ile yine gazeteci Uğur Mumcu'nun Ağustos 1978 de Cumhuriyette yayınlanan **"Çıkmaz Sokak"** röportajlarıdır. Her iki tarihsel röportajda 1970-1980 döneminde politik sahnede boy gösteren tüm sol hareketler var. Ve bir iki siyaset hariç tüm sol geçmişini (teorik-pratik) reddediyor.. Ciddiyetimizin ilk göstergesi önce geçmişimizi reddetmek zaten.. Geriye kalan bir iki hareket ise Nostaljik olarak geçmişe tüm olarak sahip çıkıyor. Sadece bir hareket geçmişi-kendi tarihsel koşullarında değerlendirme çabası içinde..

O röportajlardaki bir örneği verirsek: İlkay Demir, Ertuğrul Kürkçü ve Yusuf Küpeli 1972 de THKP-C davasından yargılanmışlardır. Ancak kısa bir süre sonra geçmişi herşeyi ile reddeden İlkay Demir TİİKP, Yusuf Küpeli TKP saflarına geçmiş, Ertuğrul Kürkçü ise her iki çizgi dışında geçmişe sahip çıkarak bağımsız bir hat izlemiştir. Ciddiyet açısından ilginç bir örnektir sadece bu....

Politika ve strateji değiştirmeyi 6 hatta 3 ayda bire indiren sol hareketlerin en bol olduğu 1975-80 dönemini geride bıraktık...

12 Eylül'ü atladık..

Ciddiyeti olmayan bir sol hareketler yığını içinde kendini bir parça ciddi olarak tanıtan, saygı uyandıran bir hareket(D.Y.). 12 Eylül sonraśı olmayan ciddiyetini daha da yitiren bir sol hareket topluluğu ile ciddi bir CEPHE oluşturma denemesine girdi.. Bir yanda azbuçuk ciddi bir geçmiş diğer yanda olmayan bir ciddiyetsizlikler topluluğu. Bu zoraki evliliğin sonucunu ciddiyetsizlik kazandı. Zaten hem ülke gerçeği hem yurtdışı gerçeği ta başından bunu açıkça gösteriyordu.

Günümüzde solun ciddiyeti konusunda son sözü geçenlerde bir dernekte yapılan tartışmaları aktararak bağlıyalım. Dernekte tartışılan konu Yeni Yabancılar Yasası, Seçme ve Seçilme Hakkı v.b. idi. Tartışmalar belli bir minval üzre giderken söz alan bir sol örgüt temsilcisi bu tür isteklerin reformist talepler olduğunu, programına, amaç ve ilkelerine Alman emperyalizminin devrilmesini (yani Devrim talebini) koymayan bir hareketin gerici olduğunu söyledi.. 1984 yurtdışı Türkiye solunun ciddiyet örneği... Söylenecek fazla bir şey yok...

DİBİNİ GÖRMEDİĞİN GÖLE TAŞ ATMA

Diyor Atasözü. Fakat bizler taş ata ata(sırf meraktan bile olsa) gölü doldurduk, suyu kuruttuk. Şimdi hem taşları temizlemeye hem de göle su getirmeye uğraşacağız.. Bu kolay bir çaba olmasa gerek..

Ne yazık ki aradan 50 yıl geçmiş olmasına rağmen Yakup Kadri'nin Ankara romanındaki hayali ile günümüz sol hareketlerinin YARIN düşüncesi arasında bir iki nüans dışında pek fark yok.

Bu neden böyle.. Neden mantığın-yöntemin yerini duygu-hayal-doğma dolduruyor.. Neden iç disiplin yerine dış-göstermelik disiplin hala ön planda.. Neden sol, dünyaya-Avrupaya gözünü açıp bakmıyor. Neden inanılmaz bir kültürel yoksulluk içinde.. Neden herşeye **"Şimdi sırası değil"**, **"Boşver birşey olmaz"** diyor... Neden sol harekette saygı ve sevginin yeri KORKU ile dolduruluyor.. Neden devrimcilik kıstaslarında hala fedakarlık, disiplin, yiğitlik ön plana çıkarılıyor.. Neden geçmişini kolayca reddediyor..

Neden YARIN düşüncesi soyut-hayal. Neden sol hareketlerin tüm toplantıları saatinde başlamıyor, neden gündemsiz, saatsiz toplantılar yapılıyor. Neden solun tamamına yakını halinden memnun oturuyor yerinde... Sorular... Sorular...

Bana göre bu soruların cevabının önemli halkası DUYGU-HAYAL-DOGMA dünyasında çakılıp kalmaktır. Doğma'nın(değişmezliğin) günümüzde dahi bu kadar güçlü kalmasının olsa olsa geçmişimizden gelen bir gelenek olarak ele almak gerekir. 600 yıllık Osmanlı yönetim sisteminin özü değiştirilemez kutsal bir düzen olduğuna göre DOGMA geleneğimiz oralarda mı yatıyor? Ya da 61 yıllık Cumhuriyet tarihimizin herşeyi yasaklayan, yok eden zor geleneğinde mi?

Yoksa, Duygunun ve Doğmatizmin hala güçlü bir eğilim olarak sürüp gitmesi, gerçekten düşünmenin zor birşey olmasından mı ileri geliyor!

Peki toplantılara geç katılma veya hiç katılmama geleneğimiz nerden geliyor? Herhalde en doğru cevap, herşeye geç kalan bir toplum olarak(örneğin Matbaaya 300 yıl) en doğal özelliğimiz olsa gerek.. Şimdi ise geç kalmamak öyle önemli ki ama ne yaparsın ki; 1519 ta İncili Almanca basarak Avrupada dinde reform başlatan Martin Luther'in çağdışı Yavuz Sultan Selim 1517 de Halifeliği Mısır'dan Osmanlılara taşıyordu....

Devamı Sayfa 19'da

DÜNYA'DAN KISA... KISA...

BREZİLYA'nın başkenti Sao Paolo'da geçtiğimiz ay 1.5 milyon kişinin katıldığı bir yürüyüş yapıldı. Yürüyüşün talebi, Devlet Başkanının doğrudan seçilmesiydi ve bu yönde kampanya muhalefet tarafından bir süredir sürdürülmekteydi. Futbol klüplerinin de bu kampanyaya katılmış olmaları, futbol merakıyla tanınan Brezilya halkı açısından ayrı bir anlam taşıyor. Milli takım oyuncusu Socrates, büyük gösteride yaptığı konuşmada, kampanyanın talebi kabul edildiği takdirde her türlü teklifi redderek Avrupa takımlarına transfer olmayacağını, Brezilya takımlarında top koşturmaya devam edeceğini açıkladı. Ancak 26 Nisan'da toplanan Parlamento, Devlet Başkanı'nın doğrudan seçilmesini olanaklı kılmak için gerekli anayasa değişikliğini yapmayı reddetti. 31 Mart 1984'de askerlerin yönetime gelişinin 20. yılı dolan Brezilya'da bugün enflasyon yüzde 225, işsiz sayısı 11 milyon, dış borçlar ise 100 milyon Dolar civarında, bu borçların sadece faizleri 13 milyar Dolar'ı buluyor. Ülke kuzeyinde başgösteren kıtlık sonucu 20 milyon insan açlık tehlikesiyle karşı karşıya, dükkanların yağmalanması, yolsuzluk türünden olaylar bu yörede artık olağan hale geldi. Brezilya ekonomisinin de IMF tarafından yönlendirildiğini eklemeye gerek yok.

* * *

EL SALVADOR'da seçimlerin ikinci aşamasında Hristiyan Demokrat Duarte beklenildiği gibi yüzde 55 civarında oyla Devlet Başkanı seçildi. 25 Mart'ta yapılan ilk seçimlerde hiç bir parti gerekli çoğunluğu sağlayamamıştı. Duarte, yabancı gazetecilere yaptığı açıklamada ilk işinin "**ölüm mangaları**"nın cinayetlerini açığa çıkarmak ve Rahip Romero'nun katillerini bulmak olacağını söyledi. Duarte, bunun aşırı sağcı ARENA partisi lideri Roberto d'Aubuisson'un cezaevine gitmesiyle sonuçlanabileceğini de belirtti. D'Aubuisson ise, seçim sonuçlarını tanımadığını bildirdi.

İNGİLTERE'de kömür işçilerinin 2 ay önce başlattıkları grev devam ediyor. Daha önce çelik işletmelerinde aldığı önlemler sonucu binlerce kişinin işsiz kalmasına neden olan Mac Gregor isimli işletmeci, bir süre önce de kömür işletmelerinin başına getirildi. Mac Gregor'un kömür ocaklarının üçte birini kapatma planı, grevlerin başlamasına yol açtı. Thatcher, grevin üstüne bilinen sertliğiyle giderek, grevi kırmak için her önlemi alırken, Basın'ın bir bölümünü ve televizyon şirketlerini de yanına çekmeyi başardı. Grev kırıcıları sürekli polis denetiminde getiriliyorlar ve her vardiya değişiminde kapıda bekleyen grevcilerle polis arasında çatışma çıkıyor. Bu iş için görevlendirilen 20 bin polise grev süresince haftada 500 Pound (yaklaşık 2 bin Mark) ek ücret verilirken, grevci işçiler sendikanın ödeyebildiği günlük 7 Pound ücretle geçinmek zorunda kalıyorlar. Ayrıca, grev kırıcılarının getirilişleri sırasında grevcilerle polisler arasında çıkan çatışmaları önlemek amacıyla Thatcher hükümeti, grevci işçilerin işyeri çevresinde bulunmalarını engelleyen önlemler aldı.

* * *

IMF anlaşmaları, bir ülke halkının daha ayaklanmasına neden oldu... Dominik Cumhuriyetinde, hükümetle IMF arasında sürdürülen görüşmeler sonucu temel yiyecek maddelerine yüzde 20-90 oranında zam yapılması, halkın protesto gösterileriyle sonuçlandı. Hükümet, gösterileri bastırmak amacıyla ordu ve polisi alarma geçirdi. Çıkan çatışmalarda, resmi olmayan rakamlara göre 200'e yakın gösterici öldü.

Artık Çin'de yeni birşey yok..

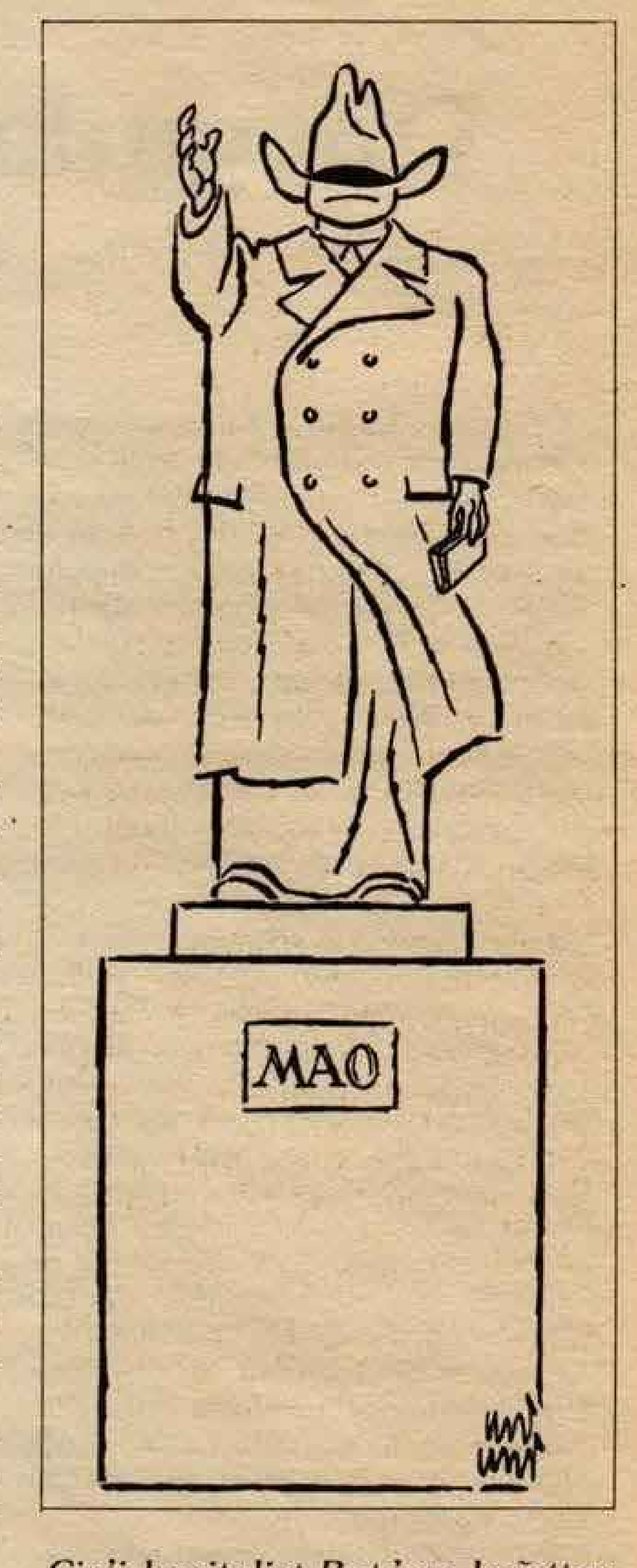

Geçtiğimiz günlerde, Batı'nın lider ülkesi ABD'nin lideri Reagan, aralarında 300 gazetecinin de bulunduğu 560 kişilik bir heyetle Çin'i ziyaret etti. Kovboy, bir zamanlar Soyetlerce temsil edilen "**Marksizm**" in tam karşısında yer alan bir Marksizm'in temsilcisi olan bu ülkede, "**serbest pazar**", allah, din, özel sektör ve özgürlük üzerine nutuklar attı, ve gezi boyunca televizyon kanallarını işgal etti.

Bir zamanların devrimci. Çin'i üç yıldır Koka Kola'nın içildiği, son model Japon televizyonlarından Batının kalitesiz filmlerinin seyredildiği bir ülke... Yani "**Kağıttan Kaplan**", kültür devrimlerinde, tek tip elbiselerde ifade bulan bir marksizm yorumunun son kalıntılarını yutmak ve sindirmekle meşgul. Son kalıntıları diyoruz, çünkü "**Kağıttan Kaplan**", bu marksizmi üç yıl evvel yemeye başladı. Ondan önceki üç yılda da, yani Mao'nun ölümünden 1980'ne kadarda, içerde "**akılcı**" ve cüce bir ahçı tarafından yenmeye hazır hale getirilmişti...

Reagan'ın Çin gezisinin görünen yüzünde siyasal ve iktisadi nedenler var.. Çinliler uzun bir zamandır ABD ve Japonya ile ilişkilerini yoğunlaştırmakta.. Son üç yıldır da Sovyetlere karşı bir yumuşama havası hissedilmekte.. Örneğin Reagan'ın gezi sırasında yaptığı Sovyetleri eleştiren konuşmalar Çin televizyonunda sansüre uğradı..

Ama yine de Çin-Sovyet ilişkileri limoni durumda.. Hele son zamanlarda Sovyet Kızıl Ordusu'nun dörtte birinin Çin sınırına yığılması, 108 tane Pershing II'nin uzak doğuya yerleştirilmiş olması, Çin Sovyet ilişkilerinin hala yeterince sıcaklaşmamasının nedenleri arasında..

Çin-ABD-Japonya ilişkilerinin siyasal boyutu Uzak Asya'daki Sovyet tehlikesi... Afganistan, Kamboçya'daki Sovyet politikaları bu yakınlaşmanın önemli gerekçeleri..

Çin-ABD ilişkisinin ikinci boyutu Ekonomik.. Batı'da Atom santralleri sanayii kriz içinde..

Bu alanda çalışan B.Almanya ve ABD şirketleri yoğun bir rekabet içindeler. Hatta bu rekabet Reagan-Kohl çatışmasına bile dönüşmüş.. Atom santralleri yapan şirketler Batı'nın gelişmiş ülkelerinde pazar bulamamaktalar. Batı'daki güçlü Barış ve Ökoloji hareketleri buna olanak tanımamakta.. Bu nedenle de gözler üçüncü dünya ülkelerine çevrilmekte..

Son sıralarda bu ülkelerin içinde en önemli iki pazar Çin ve Türkiye..

İşte Reagan bu alanda faaliyet yapan ABD şirketlerinin pazarlaması olarakta Çin'de bulunuyor.. Başarılı da.. Çin'le 20 Milyar Dolar değerinde 12 Atom santrali için anlaşmayı bağlamış durumda..

Evet Reagan'ın Çin gezisinin görünen yüzü bu.. Mao'nun ifadesiyle "**Kağıttan Kaplan**" ın Atom santralinden Koka Kola'ya kadar her türlü malı Çin pazarlarına akıyor.. Tabi bununla beraber kültürü, değerleri, ideolojiside geliyor... Artık kravatlı çinliler, öpüşen Çinli çiftler, diskoteklerde eğlenen Çinliler Batı'nın renkli dergilerinde "**Mutlu Çin**" görüntüleri olarak yer alıyor.. Gülen ve Koka Kola içen mutlu çinliler.. Yıllarca Resmi Sosyalizme ve Batı ideolojilerine direnen anlaşılmaz ve yaramaz çocuk Çin, "**aklın**" ve "**mantığın**" alışılmış yoluna giriyor...

Batı bir kez daha galip... Tabii ilk galibiyeti değil bu.. Sovyetler Birliğindeki "**sosyalizm**" modelide Batı karşısında yıllarca önce diz çökmüştü...

Önce fabrikalardaki işçi komiteleri yerlerini uzmanlara bırakmış, Kızıl Ordu'da rütbeler görülmeye başlamış, sonra da Koka Kola gelmişti.. Batı, onlarıda "**akıllı**" ve "**gerçekçi**" bir "**marksizm**" in yoluna sokmuştu.. Orda bu "**gerçekçi sosyalizm**", "**hayal görmeliyiz**" diyen Lenin adına uygulanıyordu. Şimdi de Çin'de şair Mao, adına uygulanıyor Çin'in "**gerçekçi yeni sosyalizmi**" ...Orda, Lenin'in yapılmamasını istediği herşey yapılmış, Lenin'in yıktığı herşey yeniden onarılmış Lenin adına.. Şimdi Çin'de, Mao'nun yıktığı herşey tamir ediliyor, yaptığı herşey yıkılıyor..

Ama kalan birşeyler yine de var... Hala Kızıl Meydan'da Lenin'in naaşı bulunan camdan tabut duruyor.. Tabi Kutsal Barış Meydanı'ndaki Mao'nun camdan tabutuda...

Bu iki "**aziz**", Çin ve Sovyet "**sosyalizm**" lerinin dokunulmaz kutsal koruyucuları durumunda..

Fikirleri, eylemleri, eserleri öldürülmüş, ama cesetleri titizlikle korunuyor...

Evet, bir zamanlar Mao'nun devrimci Çin'i, Sovyetlerin "**resmi sosyalizm**" lerinin bunaltıcı ve kahredici havasından kurtulunacak bir liman, soluk alınacak bir yerdi...

Mao, Batı'nın ve Doğu'nun birçok marksisti için Sovyet Marksizmi'nin baskıcı ve karanlık havasını delip geçen bir ışıktı..

Kuzey'in soğukluğundan Asya'nın sıcaklığına ve coşkusuna geçiyordu 60 sonrası marksistleri Mao sayesinde..

Mao ve Çin, Batı'nın ve Doğu'nun birçok marksisti için bir kurtuluş sembolüydü.. İçine sığınılacak ışıklı, renkli bir dünyaydı sanki..

Sovyet Marksizminin "**akıl**" ve "**gerçekçilik**" le dondurulmuş dünyasından, Asya'nın coşku ve duygu dolu Marksizmine geçeişte bu.

Batı "**akıl**" ve "**mantık**" tı, Doğu duygu ve şiir.. Devrimci Mao, aynı zamanda şair Mao'ydu.. En yoğun teorik konuları bile şiirsel bir dille ifade ediyordu.. Sloganlar bile şiirdi.

Mao Doğu'ydu... Kültür devriminde, tek tip elbisede, şiirsel sloganlarda ifade bulan Doğu'nun duygu ve coşku dünyasıydı...

Mao'nun sosyalizminde Marksizmin bilimselliğinden çok Asya'nın coşkusu başattı...

Dünyaya meydan okuyan çocuksu öfkesiyle, duvar gazeteleriyle, komün deneyleriyle, kahredici bir gerçekliğe boyun eğmiş bir sosyalizme karşı duygulu ve coşkulu bir başkaldırı, bir protesto idi Mao Çin'i.. Ama Mao'nun Çin'i yaratılamadı.. Mao'nun Çin'i kapitalist Batı'nın kağıttan değil çelikten yaratılmış uygarlığı karşısında, aynen Sovyetler Birliğ'nin, yada Doğu Avrupa ülkelerinin alışagelmiş yoluna girdi..

Artık Çin alışagelmişin ülkesi... Doğu Almanya'da yada Çekoslavakya'da bulabileceğimiz herşey şimdi Çinde de var...Mağrur Çin diz çöktü... "**Makul**" ve "**Gerçekçi**" bir sosyalizm yoluna girdi. Şimdi başında şair bir başkan yok... Karizmatik olmayan, büyük hayaller kurmayan ve şiir de yazmayan, akıllı bir mühendis var.. Şimdi Teng'in, diğer namı ile cüce Teng'in Çin'i "**Mahut Sosyalizmin**" uygulandığı ülkelerden herhangi birine benziyor..

Çin'de yeni birşey yok artık..

İşte, 560 kişilik heyetiyle Reagan'ın Çin gezisi, Mao sosyalizminin, Mao'nun Çin'inin, bir Marksizm yorumunun hazin bir cenaze törenini andırıyor bize.. Televizyon ekranlarında yada Time'ın kapaklarındaki gülen Amerikalı ve Çinlilerin renkli resimlerinin arkasında, kasvetli ve karanlık bir cenaze töreninin acı dolu havasını hissediyoruz...

Zoraki barış

Ebu Cemal

Tamamiyle silahlanmış, herşeyini savaşa göre ayarlamış sayısız gücün barıştan bahsetmesi insanın içine bir kuşku düşürüyor. Hele bu güçler Lübnan'da yer alıyorlarsa, çatışmalar ateşkesleri sürekli takip ediyorsa, kuşkumuz daha da büyüyor. Yapılan görüşmelerin nasıl bir barışı doğurabileceğinden çok, ne tür çatışmalara yol açabileceğini hep tartışıyoruz.

Lübnan'da taraflar arasındaki uzlaşma (!) görüşmelerinin sonuçlanmasından sonraki gelişmeler de bu düşüncemizi pekiştirdi. Bir yanda Beyrut'ta hergün bombardıman altında kalan insanlar, diğer yanda süren hükümet görüşmeleri... Savaş ve barışın birbirini engellemeden bir arada yaşaması... Böylesi bir ortamda Cumhurbaşkanı Cemayel, Suriye Devlet Başkanı Hafız El Esat ile *"Ulusal Uzlaşma Hükümeti"*nin kurulması üzerinde anlaştı. 11 saat süren görüşmede hükümete hristiyan ve müslümanların eşit sayıda katılması ve savaşan tarafların tüm liderlerinin hükümette yer alması kararlaştırıldı. Bu karar aynı zamanda, Suriye'nin olumlu bir sonuç elde edilmesi için taraflara baskı yapmaya devam edeceğini de gösteriyordu. Çeşitli Maroni liderlerin eleştirilerine rağmen hükümete katılmayı veya desteklemeyi kabullenmeleri de, hristiyan liderlerin, hükümetteki çoğunluklarını kaybetmelerine rağmen sonuçtan çok rahatsız olmadıklarını gösteriyor.

26 Nisan'da eski başbakanlardan Reşit Kerami'nin başbakanlığa atandığı açıklandı. Hükümette bakanlıkların nasıl dağıtılacağına ilişkin görüşmelerin başlaması beklenirken, Kerami aniden hükümet listesini açıkladı. Listede önemli Lübnanlı liderlerden Süleyman Franjiye yoktu. Ancak Franjiye'nin damadı İşiçleri Bakanlığına getirilmişti. Franjiye, Rum Ortodoks bir hristiyan olan damadının, geleneksel olarak Maroni'lere ait olan İçişleri Bakanlığına getirilmesine karşı çıktı. Bunun üzerine damadı bakanlıktan çekildi. Franjiye, Maroni'lerin anayasal haklarının korunmasındaki titizliğini Suriye'ye rağmen sürdürüyor.

Diğer taraftan Şii'lerin lideri Nebih Berri kendisine *"Adalet ve Enerji, Tabii Kaynaklar Bakanlığı"*nın verilmesine karşı çıktı. Bu bakanlığın, siyasi kararların üretilmesinde fonksiyonsuz olduğunu ileri süren Berri iki yeni bakanlığın kurulmasını istedi. Berri, güney Lübnan'daki İsrail işgalinin kaldırılması için çalışacak *"Güney Lübnan Bakanlığı"* ve *"Güney Lübnan Onarım Bakanlığı"*nın kurulmasını önerdi. Velid Canpolat da Nebih Berri'yi destekleyince, Cemayel her iki bakanlığın da kurularak Berri'ye bağlandığını açıkladı. Böylece nüfusun çoğunluğunu Şii'lerin oluşturduğu güney Lübnan ile doğrudan Şii'ler kendileri ilgilenecekler. Bu bakanlıkların görev alanlarının, doğrudan bakanlar kurulunca belirleneceği de açıklandı.

Böylece Franjiye de ikna edilebilirse, hükümetin kuruluşu şeklen de olsa tamamlanmış olacak. Suriye bu çalışmaların başarıyla yürütülmesi halinde Suriye ordusunun artık geri çekilebileceğini açıkladı.

SIRA GÜNEY LÜBNAN' DA MI?

Hükümetin kuruluşu, görevlerin taksimi, kontrol edilen alanların sınırlarını belirlemek için silahlı-silahsız tartışmalar sürerken güney Lübnan'daki İsrail varlığı giderek etkinleşiyor. İşgalin ilk günlerinde ihracat malları, bankalar ve arsa spekülatörleri ile birlikte gelen İsrail, giderek kalıcılaşıyor. İsrail'in kuzey bölgelerinin sulanması için Lübnan'daki Litanı ırmağının yönü değiştiriliyor.

Artık İsrail gazeteleri güney Lübnan'dan *"North Bank"* (Kuzey Yakası) diye söz ediyorlar. Batı Şeria'nın (İngilizcede West Bank) önceleri Arap toprakları olarak nitelenirken, bugün İsrail'in kopmaz bir parçası olarak kabul edilip, Yahudilerin yerleşimine açıldığını hatırlatan gözlemciler, güney Lübnan'ı da benzeri bir sonucun bekleyebileceğini belirtiyorlar.

Bugün Batı Şeria'yı vadedilmiş kutsal topraklar arasında gören siyonistlerin, I.Dünya savaşı sonunda yapılan görüşmelerde şimdiki güney Lübnan'ı da içeren bir Yahudi devletinin kuruluşunu talep ettiği unutulmamalı. Lübnan devletiyle, Amerika'nın da baskısıyla imzalanan barış anlaşmasının iptal edilmesinden sonra, İsrail'in Lübnan'da kalmak için daha ısrarlı olması beklenebilir.

Güney Lübnan'daki Şiilerin direnişine rağmen, İsrail'in köylüleri terörize ederek göçe zorlama çabaları da sürüyor. En son olarak ajanslar, güney Lübnan'daki Jibehit köyünden 7 kişinin İsrail askerlerince öldürüldüğünü açıkladı.

İsrail bütçesine yıkıcı bir yük getiren işgal, bugün ABD'nin siyonislere sağladığı mali-askeri destek sayesinde sürüyor. Ancak sürekli sabotajlarla insan kaybeden İsrail ordusunun moralini, halka uygulanan terör ile koruyabilmek mümkün olacak mı? Bu sorunun cevabını bulmak için 23 Temmuz'da yapılacak genel seçimler öncesinde, İsrail'deki havaya bakalım.

SİYONİZMDE KUTUPLAŞMA MI? ANTİ-SİYONİZM Mİ?

İsrail'de erken seçim kararının alınmasından önce ordunun Sayda'nın da güneyine çekilmesi eğilimi giderek güçleniyordu. Hatta Lübnan'daki kuvvetlerin derhal geri çekilmesi dahi tartışılıyordu. Erken seçim kararının alınması, sorunun seçimler sonrasına ertelenmesini sağladı.

Aslında 1982 Haziranında başlayan Lübnan savaşının İsrail toplumunda alışılagelmedik bir tepkiye yol açtığı gözleniyordu. Savaşın sürdüğü günlerde onbinlerce insanın savaşa karşı yürüyüşler yapması, subay ve erlerin imza toplayarak protestoya yönelmesi, yeni bir çatışmanın varlığını gösteriyordu. Üstelik fanatik siyonistlerin saldırısı sonucunda barış yanlısı göstericilerden ölenler, yaralananlar oldu.

Burada gerçekte yaralanan, *"Yahudilerin kutsal davası"*ydı. Sağ partilerin oluşturduğu hükümetin saldırgan politikası Yahudiler arasındaki tepkiyi güçlendirirken, *"sol-siyonist"* İşçi Partisinin etkinliğini ve iktidar olma umudunu arttırıyor. Ancak İşçi Partisi dahi İsrail'deki güçlü barış hareketinin *"kayıtsız şartsız barış"* politikasını karşılayamıyor. Bu durum siyonizmin dışında tercihler aramayı zorlayacağı gibi, Yahudiler arasında geriye göçe yol açıyor.

Yapılan bir araştırmaya göre İsrail nüfusunun yüzde 5'i ülkeyi terketmeye kesin kararlı. Yüzde 4'ü ise ciddiyetle geri dönüş sorunlarını düşünüyor. Yüzde 15 oranında bir kesimin ise bu yöndeki eğilimi giderek güçleniyor. Bugün İsrail'e gelenlerin artık geriye göç edenlerden az olduğu düşünülürse, durumun ciddiyeti anlaşılabilir.

Lübnan'da savaş

Bu gelişme karşısında *"sağ"*da ise fanatik bir siyonist tavır güçleniyor. Hükümetin —ülkedeki tepkiyi de göz önünde tutarak— etkisiz, ılımlı politikalar izlediği düşüncesi, sağ eğilimli siyonistleri sertlik yanlılarının yanına itiyor.

Nisan ayı sonlarında Yahudilerin bindiği bir otobüsün Filistinli gerillalarca kaçırılması ve yapılan operasyon sonucunda yolcular kurtarılırken sağ yakalanan Filistinlilerin de askerlerce öldürülmesi, ilginç sonuçlar yarattı. Askeri sansürün yasaklamasına rağmen; çatışma sırasında ağır yaralanarak hastanede öldüğü iddia edilen Filistinlierin, sağ salim , askerlerce götürülürken çekilmiş resimlerini bir gazete bastı. Gazete 4 günlüğüne kapatılırken, ortaya çıkan tepkinin sonucunda bir araştırma komisyonu kuruldu. Olaydan kısa bir süre sonra sağ koalisyonun en büyük partisi, Herut, merkez komitesini toplayarak başbakan adayını belirlemek için seçim yaptı. Seçimlerde, şimdiki başbakan İzak Şamir yüzde 56, Şaron yüzde 42 oy aldı. Seçimden önce 900'den fazla üyenin katılımıyla yapılacak oylamada Şaron'un en fazla yüzde 15 oy alması bekleniyordu. Şabra ve Şatila Filistin kamplarında yapılan katliamlardan sonrumlu görülerek görevinden alınan Şaron'un böylesine bir destek bulabileceği tahmin edilmiyordu. İntikamcı bir politikayı açıktan savunan Şaron'un güçlenmesinin, seçimleri sağ koalisyonun kazanması halinde yeni hükümete de kaçınılmaz olarak yansıyacağı görülüyor.

Bu arada otobüsün gerillalarca kaçırılmasına misilleme olarak dört Arap otobüsününe yerleştirilen patlayıcıların polislerce ele geçirildiği öğrenildi. Seçimler yaklaşırken Batı Şeria'da kurulan yerleşim merkezlerindeki siyonistlerle yerli Filistinliler arasındaki çatışmalar da yoğunlaşıyor.

YAZA SAVAŞSIZ GİREBİLECEK MİYİZ?

Lübnan —genelde Arap dünyası— her baharda savaş bekler. Bahara doğru hep siyasal hava tabiattan önce ısınır. Gerçi bu defa da Suriyeliler kuralı bozmak istemezcesine İsrail'in saldırıya hazırlandığını söylüyorlar. Ama Mayıs başındaki siyasi atmosfer ilk defa *"fırtına"* haber vermiyor.

Seçim çekişmeleri ve Beyrut'u terketmek zorunda kalmış olması, Amerikanın Lübnan sorununda elini kolunu bağlarken, İsrail için yeni bir savaşın nedenleri ortaya çıkmış değil. Filistinli gerillalardan temizlenip, iç çatışmalarına boğulmuş, Suriye ve İsrail orduları arasında paylaşılmış bir Lübnan, İsrail için ideal bir ülke. İsrail'in işgaline karşı direnen Şii halka karşı ise, *"gerekenler"* zaten yapılıyor. Suriye ise, değil Lübnan için İsrail ile savaşa girmek, ilhak edilen Golan tepelerini bile ağzına almıyor. Amerikan seçimlerinin de tamamlanmasından sonra gündeme gelebilecek olan Batı Şeria ve Gazze şeridi sorunları ise zaten Suriye açısından anlamlı değil. Doğrudan Ürdün'ü ve Mısır'ı devreye çeken bu sorunlar üzerinde Suriye şimdilik susmayı tercih ediyor.

FKÖ bünyesi ise tamamen açıklık kazanmış değil. Halk Cephesi lideri George Habbaş'ın ve Demokratik Cephe lideri Havatme'nin Cezayir'de Arafat dışındaki Fetih liderleriyle görüşmeler yaptığı biliniyor. Habbaş'ın, Mısır Devlet Başkanı Mübarek ile görüştüğü için Arafat'ı artık Filistinlilerin lideri olarak kabul etmediğini açıklamasına rağmen, Suriye ile tavır birliği içinde olmadığı anlaşılıyor. Filistin hareketinin bu üç güçlü örgütünün toplanması düşünülen Filistin Parlamentosu için ortak bir tavırda anlaşıp anlaşamayacağı belirsiz. Ancak Suriyelilerin artık hem Halk Cephesine, hem de Demokratik Cepheye pek dostane davranmadığı da bilindiğinden, Filistinli örgütler arasındaki ilişkilerin olumlu yönde gelişmesi beklenebilir.

Eğer günde ortalama on kişinin öldüğü, her türlü silahın aralıksız kullanıldığı, çocukların silahların gölgesi altında büyüdüğü bir ortama *"barış"* denebilirse, bu yaz Lübnan'da *"savaş"* beklenmiyor diyebiliriz.

●

Demokrat Türkiye yayınına neden ara veriyor?

Rafet

Bir Demokrat Türkiye çalışanı olarak bu soruyu kendime sorarken cevabını hemen kolayca bulabileceğimi sanmıyorum. En zor koşullarda yayın hayatına başlayan ve giderek okuyucusuyla bütünleşen bir yayın organı olan Demokrat Türkiye 27 ay sonra yayınına ara vermektedir. Başlangıçtan bugüne devrimci-demokrat muhalefet hareketinin sorunlarına çözüm arayarak sürdürdüğü yayın hayatını, kendisine daha fazla ihtiyaç duyulduğu böyle bir günde noktalıyor olması, devrimci-demokrat muhalefet hareketinde yeni bir boşluğun doğmasına neden olacaktır. Böylesi bir boşluğun doğmasının yaratacağı zararları gözönüne getirdiğimizde, sebebi ne olursa olsun Demokrat Türkiyenin yayın hayatına son vermesini doğru bulmuyorum.

Yayın hayatına başlarken, her türlü zorlukları aşacağına ve giderek on beş günde hatta haftada bir çıkacağına çalışanları olarak bizim, okuyucuları olarak sizin de inandığınız Demokrat Türkiye bugün sizlere yayınına ara verdiğini duyurmaktadır.

DEMOKRAT TÜRKIYE'nin Şubat 82'de yayın hayatına başlamasından bu yana çalışmalarında sürekli bulunan bir çalışanı olarak, çıkış bildirisinde söylenenleri hatırlayınca bazı gerçekleri açıklamayı ve kısa bir hatırlatma yapmayı kendime görev biliyorum. Bazı okuyucularımız için bugün çıkış bildirisini hatırlamak zor olacak.

Kısaca devrimci-demokrat muhalefet hareketinin ve yurt dışında bulunanların karşılaştığı sorunların, çözümünde yaklaşımlar sunmayı önüne koyan ve devrimci bir yayın organı boşluğunu doldurmayı hedeflediğini ve bunu çalışanları, okuyucuları ile başarabileceğini belirten çıkış bildirisi ile yayına başlamıştı.

Bu soruyu bir çalışanı olarak kendime ve Demokrat Türkiye asıl sahibi olan siz okuyucularına soruyorum. Gerçekten de Demokrat Türkiye önüne koymuş olduğu görevleri yeterince tamamlayabilmişmidir? Bu soruya olumlu yanıt verebilmek benim açımdan olanaklı görünmemektedir. Böylesi bir sorunun yanıtını ancak Demokrat Türkiye'nin politikasından, yayın hazırlığına kadar birkaç konuda, eleştiri süzgecinden geçirerek verebiliriz.

Ben burada yalnızca Demokrat Türkiye'nin yayına hazırlanması düzeyinde doğru bulmadığım yanlarıyla açıklamaya çalışırken, bu hazırlıkların içinde yer alan bir arkadaş olarak da kendi eleştirimi yapmak istiyorum.

İki yıl boyunca Demokrat Türkiye'de ben ne yaptım?

Bir çalışan olarak iki yılı aşan zor bir süreç yaşadım. Bu iki yıllık süreç içinde, ortaya çıkan sorunlara, diğer arkadaşlarımla birlikte çözüm aradık. Ancak aramızda yaptığımız çeşitli sorunlara ilişkin tartışmalarda bu sorunlara belli bir çözüm getirebildiğimiz söylenemez.

Ben kendimi iki yıllık çalışma sürecinde bir makina parçası olmaktan kurtaramadım. Nasılki dizgi makinaları, bu çalışmanın bir parçası ise, bende öyle bir parçası durumuna geldim diyebilirim. Giderek, Demokrat Türkiye'nin yayın politikasının saptanmasından, her sayıda, çıkan yazıların tartışmasına kadar her türlü üretken çalışmadan uzaklaşarak, onun paketlenmesi, baskısı ve dağıtılması v.b. gibi teknik işleriyle sınırlı bir görev üstlenmek zorunda kaldım...

Çalışanlar olarak kendi aramızda sürdürdüğümüz siyasal tartışmalarda **"demokrasi ve öz yönetim"** gibi hem genel hem de, bunun içimizde nasıl sağlanacağına ilişkin yaptığımız tartışmalar 83 Haziranında, bazı arkadaşlarımızın aramızdan ayrılmasına neden oldu.

Demokrat Türkiye'nin bu tartışmalardan sonra çalışan sayısında azalma oldu. Bu ise bizim üzerimize düşen işleri birkat daha arttırdı. Kaldı ki bu artmaya, razı olan bizler, kendimizi birer makina parçası olmaktan kurtaramadık.

Demokrat Türkiye'de yayınlanan yazılar, çalışanların hepisiyle tartışılarak yayınlanacağı yerde kendisini çalışmalardan farklı gören ve yazı kurulu diye adlandırılan bir ekip tarafından tartışılarak yayınlanıyordu. Oysa bizim savunduğumuz demokrasi anlayışında böylesi bir düzenleme ve ilişki olamazdı. Ama buna rağmen bu ilişki düzeni bugüne kadar sürdürülmüştür.

Bu ilişkiye göre bizler, teknik işlerde çalışan birer işçi gibi görüldük. Her ne kadar tartışmalara katılmak istediysek de bu statümüzden kurtulmayı başaramadık.

Kendileri ne yaptılar? Cuntanın **"demokrasiye geçiş!"** aldatmacasına karşı demokrasi tartışması yaptılar. Bütün zorlamalarımıza rağmen birşeyi baştan kabul ettiremediğimiz için tartışmalara katılma istemimizi ciddiye almadılar. Tartışmaları ancak dışardan okurlar gibi takip etmek zorunda kaldık. Hatta bazı tartışmalarda arkadaşlar gazetenin çalışanlarından olduğumuzu bildiği için bu tartışma konularının bize ait düşünceler olduğunu söylüyordu. Bizde kendileri gibi dışardan takip ettiğimizi söylediğimizde, neden gazetede çalıştığımızı soruyorlardı. Biz ise bunun açıklamasını yapamıyorduk.

Sadece Demokrat Türkiye'de yapılanların bugüne kadar Türkiye solunda yapılmayan **"sol"** için ilerletici bir tartışma olduğunu açıklıyorduk. Kısacası biz çalışanlar yapılan tartışmaların dışında kalıyorduk. Bunların bizi rahatsız ettiğini bildiğimiz halde, belli bir sorumluluğu yerine getirmek için çalışıyorduk. Gazete ve tartışmaları yürüten ekip ile yürütmekte oldukları tartışmayı gazete çalışanları ile tartışmalarını önerdiğimiz halde gazete yazıları hazırlanırken yazılar ekibin kendisi tarafından tartışılıyor ve karara bağlanıyordu.

Bizim dışımızda gazetede yayınlanan tartışma yazılarının bazı arkadaşlar tarafından eleştirildiğini ve tartışıldığını da biliyorduk. Bu yazıları onlarla tartışma fırsatı buluyorduk ama ekipten biriyle tartışma fırsatı bulamıyorduk. Gazetede ekipten arkadaşlarla bizim aramızdaki tartışma valnızca teknik ve mali konulara ilişkin yapılıyordu.

Kısaca söylemek gerekirse Devrimci, demokrat bir yayın organında dizgicisinden, paketlemecisine, paket lemecisinden, yazarına kadar bütün çalışanları ve gerçek sahibi okuyucuları, yayın politikasından üretimine kadar izlenen sürece doğrudan düşünce ve diğer güçleriyle katılabilmelidir. Devrimci-demokrat bir yayın organının temel ilkesi demokrasiyi kendi içinde en doğrudan bir biçimde uygulayabilmesidir.

Demokrat Türkiye gazetesinin teknik işleri bir süredir üç kişi tarafından yapılmaktadır. Yukarıda Rafet arkadaşın yazısında ifade edilen görüşlerin ve yapılan saptamaların tümünün, gazetenin diğer iki çalışanı olan bizlerin de görüşü olarak değerlendirilmemesi gerekir.

Necmi Kayhan-Hatice

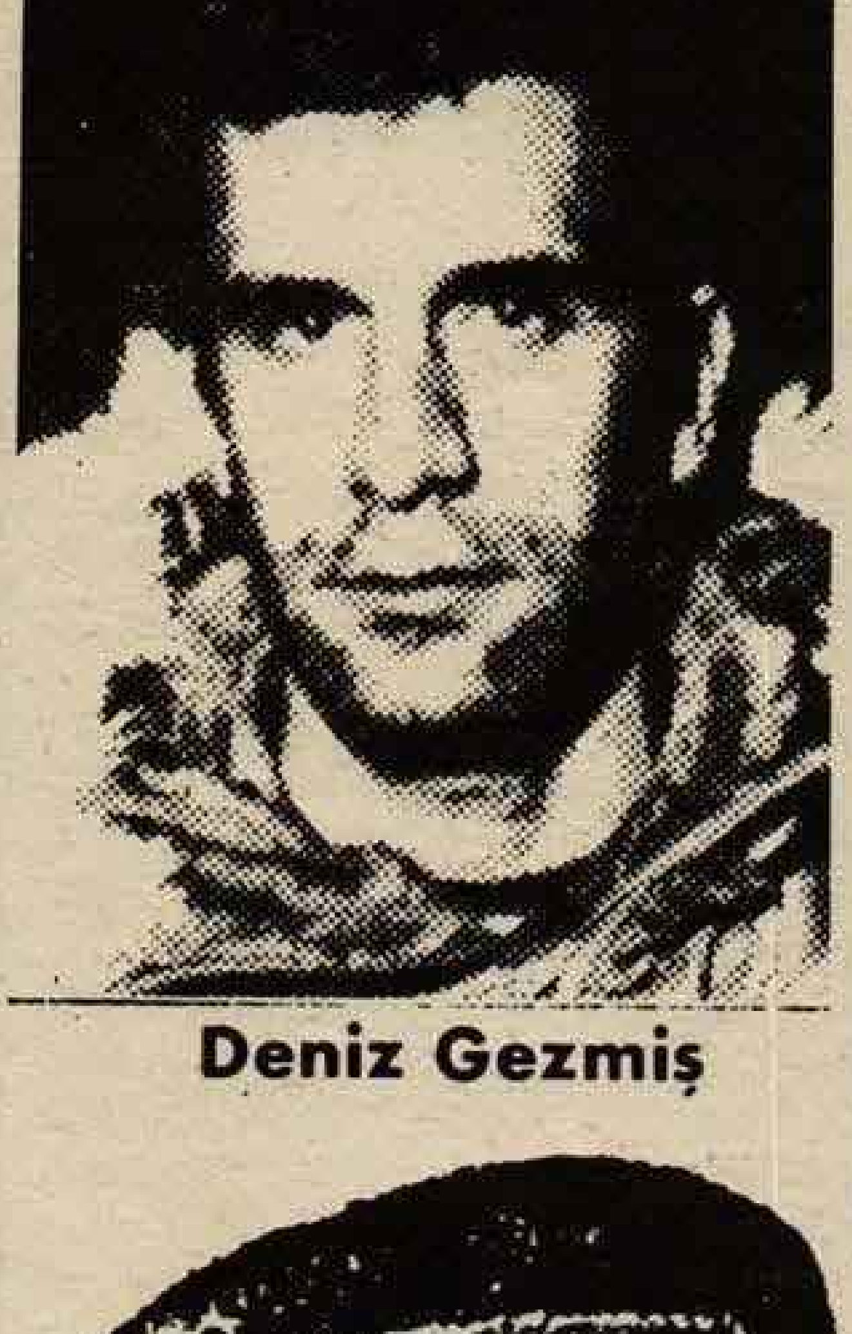

Deniz Gezmiş

Hüseyin İnan

Yusuf Aslan

İbrahim Kaypakkaya

Unutulmayacaklar !

Berlin'de yabancı düşmanlığına karşı eylem haftası düzenlendi

F.Almanya'nın çeşitli yörelerinde 10 ile 17 Mart arasında gerçekleşen, daha doğrusu gerçekleştirilmeye çalışılan yabancı düşmanlığına karşı EH. yaklaşık bir seneden beri yıllardır burada yaşamakta olan Yabancı'ların bura egemen güçlerinin çıkarlarına uygun biçimlenen Yabancılar Yasaları ve kararlarca aşağılayıcı ve dıştalyıcı muamele görmelerine, yaşam haklarının kısıtlanmasına ve buna paralel olarak giderek gelişmekte olan yabancı düşmanlığına karşı geliştirilmek istenen bir hareketin gelişme süreci içersinde ele almak gerek.

5-6 Haziran 1983'de Frankfurt'ta yapılan "**Yabancılar Politikası ve İnsan Hakları**" adlı kongre ve onun eşliğinde sürdürülen Frankfurter-Appell imza kampanyası ile kendisini belirlemeye başlayan bu hareketin ortaya çıkma zorunluluğu asıl bundan yaklaşık 1.5 sene önce yepyeni bir yabancılar yasasının çıkarılması için Zimmermann'ın kaptanlığında kurulan bir komisyonun önerilerini kamuoyuna açıklaması ve gördüğü tepki ile görüldü. Sözkonusu yabancıların zaten sınırlı olan haklarının daha da kısıtlanmasını ve böylelikle yabancıları yaşamın her alanında dar sınırlar içerisinde kontrol altına almayı ön gören Yeni Yabancılar Yasası önümüzdeki aylarda (yani F.Alman Parlamentosu yaz tatiline girmeden önce) Parlamentoda geciktirilmeden geçirileceği büyk bir olanak.

EH'sının insiyatifini geliştiren Frankfurter-Appell bir yanda Zimmerman'ın Yabancılar Politikasını kınarken öbür yandan yabancıların almanlarla hayatın tüm alanlarında tam bir eşitliği sağlayabilecek bir Yabancılar Politikasını talep etmektedir. F-Appell başlangıçta 100'e yakın bölgesel ve merkezi insiyatif ve örgütler ve bir çok tanınmış yazar-çizer tarafından imzalanıp desteklenmesine rağmen, o günden bu güne planlanan eylem ve gelişmeler beklenen sonucu göstermedi. Örneğin Kasım, Aralık 1983' ve Ocak 1984 için önerilen aylık eylem programları yeterince gerçkleştirilmedi. Kongrede kabul edilen Staffenlauf(zincirli yürüyüş) da suya düştü. Gelinen böylesi bir anda herşeye rağmen Martın ortalarında gerçekleşmesi zorunlu görülen bir EH' sı kararlaştırıldı. Yukarıda değinilen eylem türlerinin gerçekleşmesi her yörede o yörenin yabancı ve alman politik gruplarının ortak-birlikte çalışmalarının olduğu yerlerde(Örneğin Hamburgta DAAB) bu tür çalışmaların daha verimli ve başarılı olduğu görülmekte. Batı Berlin'de ise bu doğrultuda bugüne kadar sürdürülen her türlü girişimler elle tutulur bir yapıyla sonuçlanmadı. Buna rağmen B.Berlin'de Frankfurter-Appelli destekleyen alman ve yabancı kuruluşlara tüm diğer kuruluşlara da çağrıda bulunarak EH'sının mümkün olduğu kadar renkli ve geniş bir kesimce desteklenen ve ona seslenebilecek duruma getirebilmek için çabaladılar. Ve EH'sı nihayet D.T'de son sayısında çıkan programı ile ortaya çıktı.

Aşağıda Berlin'de gerçekleştirilen EH:'sı karşısındaki ele aldığımızda sonra değişik kesim ve kuruluşların EH' sı karşısındaki ele aldığımızda EH'sını ne derece başarılı olduğunu veya olmadığını görmeye çalışabiliriz.

Bilanço:

- Haftanın propagandası için şehrin birçok yerinde haftayla ilgili bildiriler, el ilanları, info standlarında balon ve broşürler satıldı, dağıtıldı.

-U-Bahn istasyonlarında afişleme yapıldı.

-Toplam 7 değişik konularda tartışmalı toplantıya 30 ile 100 arasında değişen bir katılım oldu.

- iki kültür gecesi düzenlendi (katılım 50 ve 250) televizyonun da orada bulunmasıyla.

- Yabancılar polisinin önünde bir "**uyarı**" gösterisi anında Yabancılar Polis Başkanı Hr. Britz'e bir açık mektup verilerek Yurtdışı etme politikası ve ilticacılara yapılan akla gelmez uygulamalar üzerine yarım saat bir tartışma yapıldı.

- EH'sının son durağı olarak 1500-2000 kişilik bir yürüyüş. Genel katılım ve ilgiye baktığımızda "**Gene biz bizle başbaşaydık**" denilebilinir.

EH'sının bu denli az katılımlı ve ilgisiz geçmesinin sebeplerinden biri önemli etken güce sahip olan Sendikalar ve AL'in(maddi destekte bulundu) EH'sına fazla/neredeyse hiç ilgi göstermemeleridir.(Örneğin yabancı çocukların eğitim sorunları hakkında bir gecenin tertiplenmesinde gereken görevi üstlenmesi gereken GEW-beklenen duyarlığı göstermedi.

Yabancı kuruluşların (özellikle Türkiyeli) tutumu ve katılımına gelince. Hala bura sosyal gerçekliğinden çıkan sorunlarımıza yönelik bir takım çalışmaların yapılması gerektiği zorunluluğunu kavrayamayan birçok örgütün olduğunu EH'sı içerisinde yapılan bir türkçe tartışma toplantısında bir daha tespit ettik. Böylesi gurupların gerçekliği ise dar grupçu çıkarlar peşinde koşmak(isminin yayınlanması için imza atmak, illada kendi konusunu örneğin kürt guruplarınca Kürtler, Kürdistan'ı) ön plana koymak....

Bizlerin bu yapısı karşısında Pazar yerinde çocuklara "**Ausländer und Deutsche-Gleiche Rechte (Almanlar ve Yabancılar eşit haklara sahip olmalıdırlar) yazılı balonlar dağıtarak velilerine konuyu açıklarken bir Türk kadınının "hani nerde? bu mümkün olabilir mi hiç?"**yanıtını karşılaştırırsak durum bizler açısından gerçekten çok acı.

EH'sına katılım çok az olmasına rağmen kamu oyunda yaptığı yankı nedeniyle(ki amaçlarından biri idi-yöresel ve merkezi, televizyon radyo ve gazeteler yer verdiler) olumlu olduğu (en azından amaçlarından birine kavuştuğundan) söylenebilir.

Fakat yerli-yabancı tüm insan ve kuruluşların yabancı düşmanlığına karşı ve yabancılar almanlar ile yaşamın her alanında tam bir eşitliğin sağlanabileceği bir gelecek için sürdürmek istedikleri hareket kitlesel bir nitelik kazanmadıkça(özellikle bizlerin bunun mümkün olabileceğini insanlarımıza kavratarak hareketlen dirmedikçe) amaçlanan hedefler başarıya ulaşamaz. Bizleri bu anlamda bir göçmen işçileri-hareketi yaratma görevi beklemektedir.

●

Berlin Gençlik Evi askerlik bedeline karşı kampanya açtı

3.3 1984 tarihinde açılan Berlin Gençlik Evi Askerlik Bedelinin kaldırılması için kampanya açmıştır. Bu konuda Gençlik Evi'nden bir yetkili yaptığı açıklamada şunları söyledi:

"İşsizliğin alabildiğine büyüdüğü günümüz koşullarında iş bulmak imkansız haldeyken geçimini zor temin ettiği, bir ailenin bir de Askerlik bedelini ödemesi huzursuzluklar yarat maktadır.

Bugün Avrupa'da çalışan Türkiyeli Gençler Türkiye'ye gönderdikleri paralar birer döviz kaynağıdır. Ekonomiye büyük katkısı olmaktadır. Türkiye devleti bu işçileri düşünmesi bir yana, askerlik çağına gelmiş gençlerden ayrıyeten 20 bin mark Bedel almaktadır. Bu amaçla bizleri burdaki patron ve bankalara köle yapmaktadır.

Bugün Türkiye'de birkaç yüz milyon Liralık ihracaat yapıp ülkeye döviz getiren beylere neredeyse getirdikleri döviz kadar Türk Lirası 'destekleme teşvik pirimi' olarak veriliyor. Milyarlarca Mark, Gulden, Frank döviz gönderen gençlere destekleme teşvik pirimi verilmediği gibi bir de askerlik bedeli alınıyor.

Askerlik bedeline hayır, iki aylık askerliğe evet için açtığımız kampanyayı sürdürmekteyiz. Bununla ilgili:

- Afiş, pul, anket, imza kampanyası ve bülten çeşitli semtlerde masa sergileri açıyoruz. Gençlik ve öğrenci haymlerini geziyoruz, ziyaret ediyoruz.

Tüm gençlik kuruluşlarının bizi desteklemelerini bekliyoruz."

Dernek kurucuları yayınladıkları bildiride amaçlarını şöyle açıkladılar:

Hayatımızın en güzel günlerini gurbetlerde geçirmek zorunda bırakılan bizler, **Gitmek mi zor-kalmak mı zor** türküsünü söylemeye başladık. Sorunlarımız gittikçe artarken, gelecekte ne yapacağımızı bilemez durumdayız. Yabancı bir ülkede yapayalnız, adeta kör, sağır ve dilsiz gibiyiz. Şaşkınız, bıkkınız, bunalmış durumdayız. Ne konsolosluklar, ne Türkiye'deki iktidarlar, ne de Fransa'daki iktidarlar bizlerin çıkarını gözetmiyor, tam tersine bizleri iliklerimize kadar sömürüyorlar. Ve de suyu sıkılmış birer limon gibi bir kenara atmak istiyorlar. Şimdi gözleri yeni yetişen çocuklarımızda, gençlerimizde, genç işçisinde. İş ve ev bulmak tesadüflere ve şansa kalmış durumda.

EVET, dertlerimiz saymakla bitmez, ancak ve ancak hep birlikte mücadele edersek biter diyen bizler RHONE-ALPES TÜRKİYELİ İŞÇİLER DERNEĞİ'Nİ kurduk ve tüm emekçileri derneğimizde birleşmeye, faaliyetlerini hep birlikte yürütmeye çağırıyoruz:

Yukarıda saymaya ve yürütmeye çalıştığımız ve ileride sizlerin katılımıyla daha da geliştireceğimiz çalışmalarımızın başarılı geçeceğine inanıyoruz. EN BÜYÜK GÜVENCEMİZ haklılığımız, Türkiyeli emekçi arkadaşlarımız, Fransa'da çalışmalarını sürdüren "**Türkiyeli İşçiler Dernekleri**" ve bizleri destekleyen Fransız sendika, dernek, parti ve diğer uluslardan emekçilerdir.

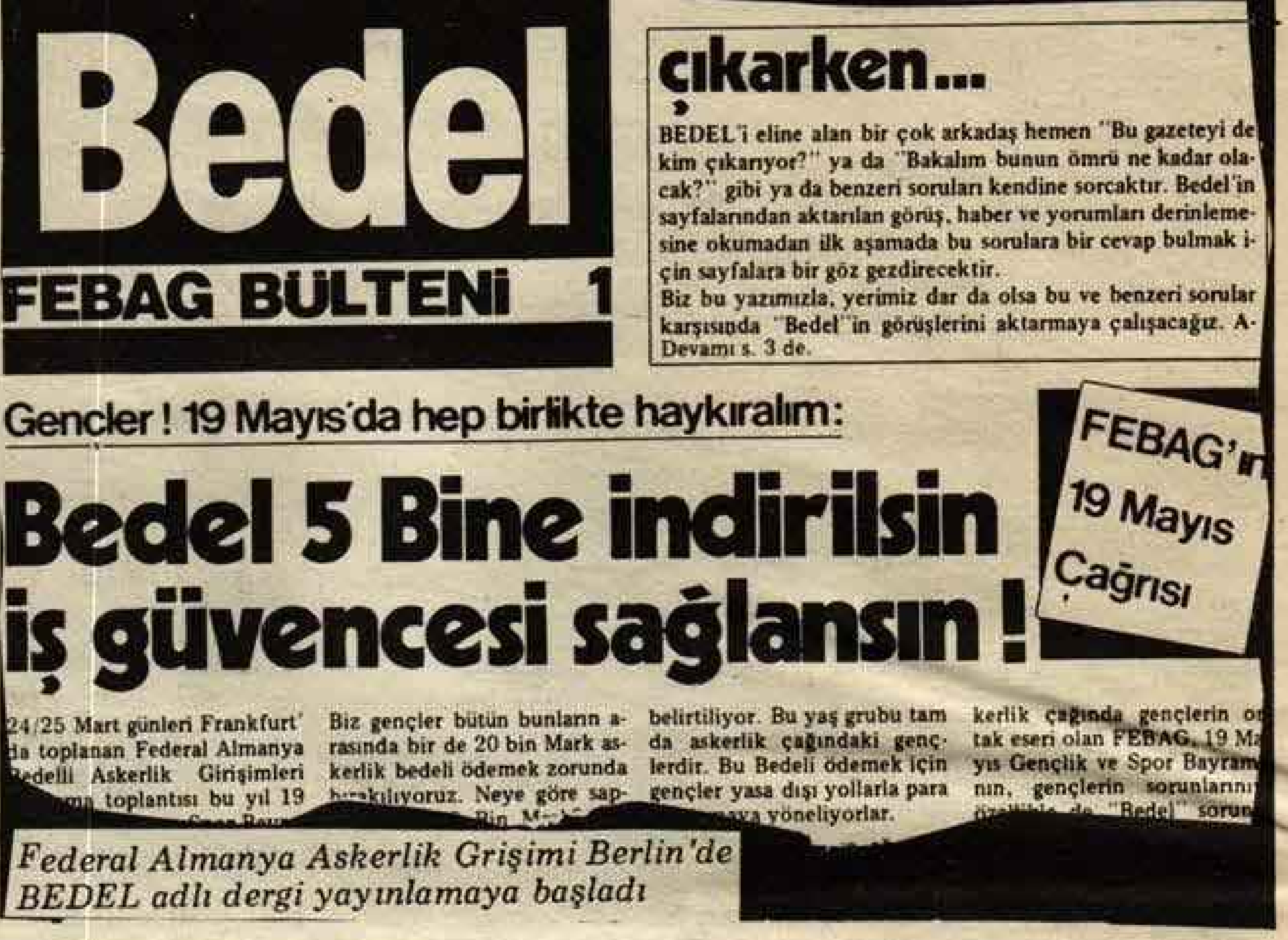

Bedel

FEBAG BÜLTENİ 1

çıkarken...

BEDEL'i eline alan bir çok arkadaş hemen "Bu gazeteyi de kim çıkarıyor?" ya da "Bakalım bunun ömrü ne kadar olacak?" gibi ya da benzeri soruları kendine sorcaktır. Bedel'in sayfalarından aktarılan görüş, haber ve yorumları derinlemesine okumadan ilk aşamada bu sorulara bir cevap bulmak için sayfalara bir göz gezdirecektir.

Biz bu yazımızla, yerimiz dar da olsa bu ve benzeri sorular karşısında "Bedel"in görüşlerini aktarmaya çalışacağız. A-Devamı s. 3 de.

Gencler ! 19 Mayıs'da hep birlikte haykıralım:

Bedel 5 Bine indirilsin iş güvencesi sağlansın !

FEBAG'ın 19 Mayıs Çağrısı

24/25 Mart günleri Frankfurt'da toplanan Federal Almanya Bedelli Askerlik Girişimleri toplantısı bu yıl 19

Biz gençler bütün bunların arasında bir de 20 bin Mark askerlik bedeli ödemek zorunda bırakılıyoruz. Neye göre sap-

belirtiliyor. Bu yaş grubu tam da askerlik çağındaki gençlerdir. Bu Bedeli ödemek için gençler yasa dışı yollarla para yöneliyorlar.

kerlik çağında gençlerin ortak eseri olan FEBAG, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramının, gençlerin sorunlarını "Bedel" sorun

Federal Almanya Askerlik Grişimi Berlin'de BEDEL adlı dergi yayınlamaya başladı

FEBAG(Federal Almanya Bedelli Askerlik Girişimi) kuruldu

F.Almanya'da yaşayan askerlik çağındaki gençler "**20 bin mark çok, iş güvencemiz yok**" sloganıyla harekete geçen gençler, F.Almanya'nın birçok yerinde yürüttükleri kampanya, Frankfurt Bedelli Askerlik Girişiminin çağrısıyla 24-25 Mart 1984 tarihinde Frankfurt'ta yapılan Danışma Toplantısıyla bir üst aşamaya yükseltilmişti. 52 kent ve kasabadan 151'i delege 180 genç ve konuğun katılımıyla yapılan bu toplantı, gençlerin ortak istem ve hedeflerinin belirlenmesi ve bu istemler doğrultusunda yapılacak çalışmaların belirlenmesiyle başladı.

İkinci gün, istemler daha da belirginleşti: Merkezi bir imza kampanyasının başlatılması, F.Almanya çapında 19 Mayıs'ın sportif ve kültürel şenliklerle kutlanması ve BEDEL isimli bir merkezi bültenin çıkartılması kararlaştırıldı.

Toplantının son bölümünde, çalışmaların merkezileştirilmesi sorunu görüşüldü. Yerel çalışmaların biraraya getirilmesi, dil birliğinin sağlanması, merkezi koordinasyonun oluşturulmasında görüş birliğine varıldı. Ve böylece FEBAG kuruldu. Ayrı kentlerden 31 kişilik bir Yönetim Kurulu ve 3 kişilik bir Yürütme Kurulu seçildi.

WİESBADEN'Lİ ASKERLİK ÇAĞINDAKİ GENÇLER FUTBOL TURNUVASI VE KUTLAMA GECESİ TERTİPLEDİLER

Wisbadenlı askerlik çağındaki gençler, 19 Mayıs Gençlik ve Spor bayramı nedeniyle Alman-Yunan ve Türkiyeli gençlerin kurdukları 10'un üzerinde Futbol takımı arasında bir turnuva tertiplediler. Katılan takımlara derecelerine göre kupa verilecek. Ayrıca bir kır şenliğinde olan turnuva da çeşitli yarışmalarda düzenlenecek.

Bunun yanında, aynı gece Türk ve Alman müzik grubunun, halk türküleri, folklor gösterileri, tiyatro ve pandomim gibi gösterilerin de yer aldığı bir gece de düzenlenecek.

Futbol turnuvasının yer ve zamanı: Reinwisse-Biebrich, 19 Mayıs 1984 Cumartesi saat 11.00 de, Kutlama gecesi yer ve zamanı: Nachbarschafthaus Biebrich, Rathaus str. 10'da, saat 18.00 de 19 Mayıs 1984

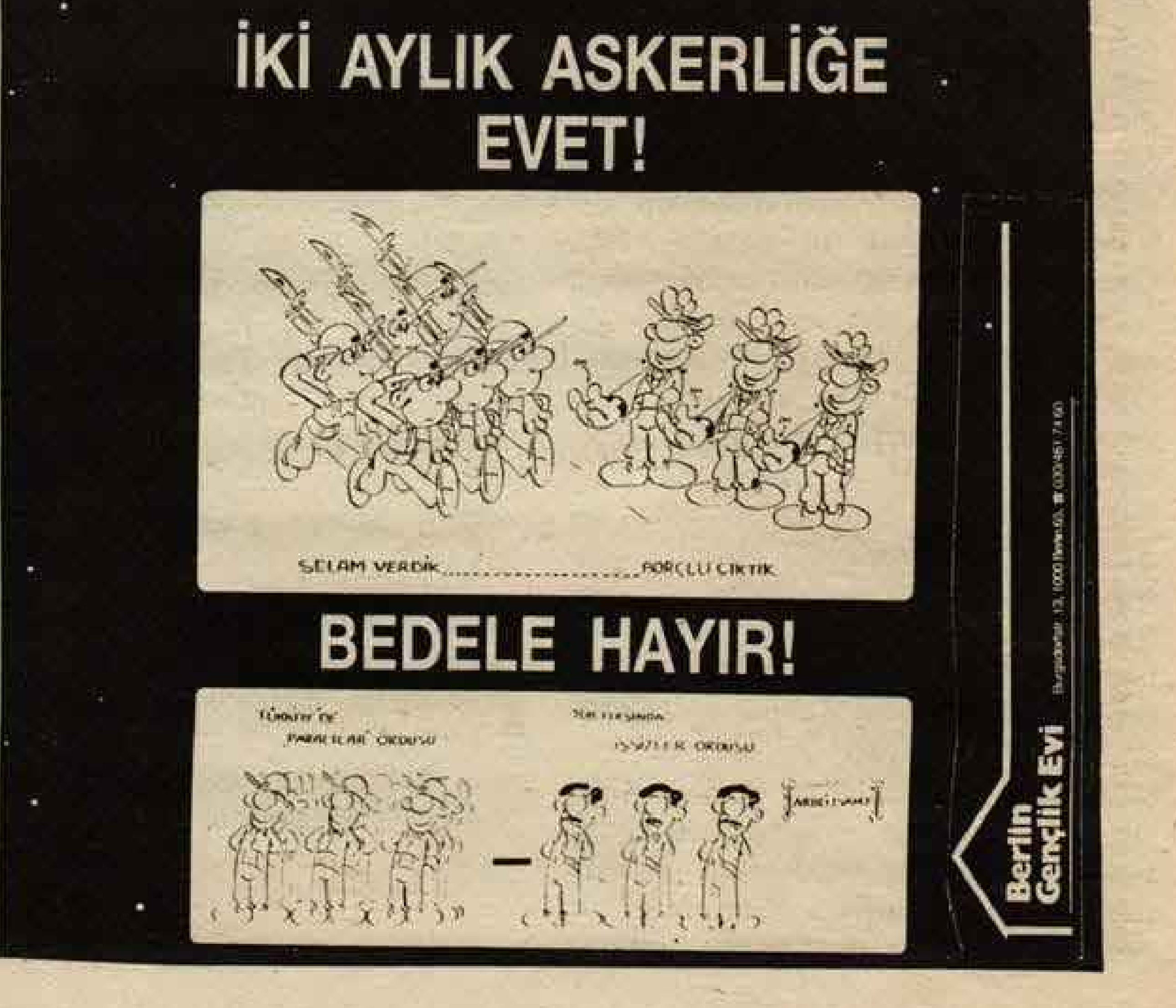
İKİ AYLIK ASKERLİĞE EVET!
SELAM VERDİK.......................BORÇLU ÇIKTIK
BEDELE HAYIR!
Berlin Gençlik Evi

BULMACA

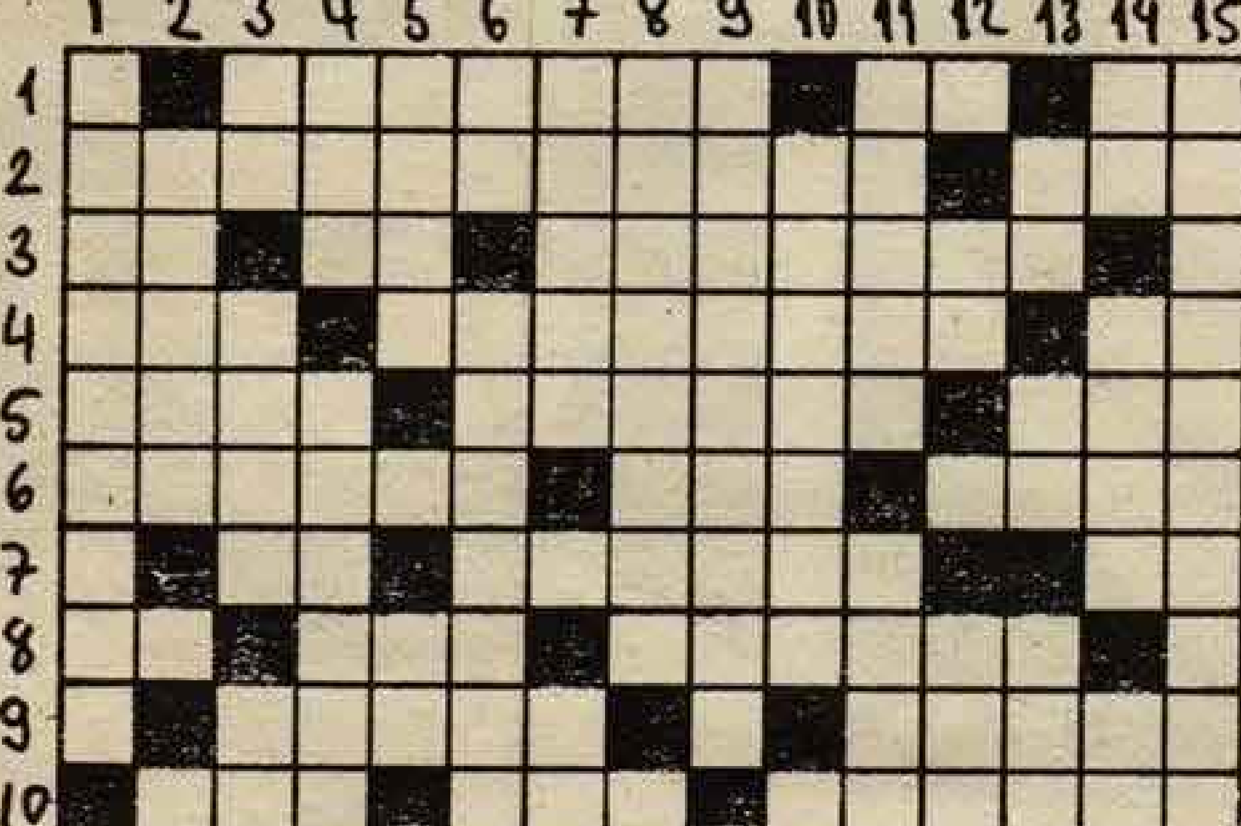

SOLDAN SAĞA:

1- 13 Haziran 1969'da 786 işçinin ücretlerini 70 gündür alamadıkları için direnişe geçtikleri, üretimi kendi denetimlerinde yüzde elli arttırarak sürdürdükleri ve 40 gün sonra Ankara'dan gelen bir askeri birlik tarafından bastırılan Çorum yakınlarında ki Linyit işletmelerinin olduğu yerin adı. -Bir besin. -Nota. 2- Haziran 1963'de ölen ünlü şairimiz. -Bir yağış şekli. 3- Krom'un simgesi. -Tersi, file. -Uzaklık belirten bir sözcük. -Tersi, bir ay adı. 4- Düşünce. -Batı toplumlarında hükümdarlık. -Bir nida. 5- Razı olma. -Bulmaya çalışmak. -Sunmaktan emir. 6- Şişe, konserve ve benzeri şeyleri açmaya yarayan alet. -Bir çoğul eki -Bırakma, ayrılma. 7- Sodyumun simgesi. -Yararlı bir böcek (çoğul). -Bir cetvel adı. 8- Boru sesi. -Yabancı. -Bir organdan kan akması. 9- Tehlike ve özel durumu belirten düdük. -Çikolata, krema, meyve ezmesi gibi şeyler katılarak, türlü biçim ve kalıpta yapılan şerbetsiz hamur tatlısı. 10- Bir şeyin en alt noktası. -Bir şapka cinsi. -Ağır hareket eden.

YUKARDAN AŞAĞIYA:

1- 12 Haziran 1980'de İzmir'de üniversite sınavlarına girecek öğrencilerle yapılan moral eğlencesine jandarmanın ateş açması sonucu 6 kişinin öldüğü, 60'dan fazla kişinin yaralandığı öğrenci yurdunun adı. 2- Kozalaklılardan güzel kokulu bir ağaçcık. 3- Yeterince olmayan. -Namaz çağrısı. -Bir nota. 4-Kil ve kumlu çamur, alüvyon. -Garip, yadırganan. 5- Tersi, geçici bir iş yada eğlence için kırda çadır, baraka gibi araçlardan yapılan konak yeri. 6- Bir nida. -Tersi, özverili. 7- Bir çalğı. -Bir soru. 8- Kendini beğenmişlik, çok bilmişlik. 9- Türk malını simgeleyen harfler. -Üretim. 10- Derinlere kadar işleyen dolama. 11- Tersi, derece, raddé yada çentik. -Tersi, çarçabuk, acele. 12- Bir hayvan. -Tersi, ün, şöhret. 13- Bir uzunluk ölçüsü. -Selen'ün simgesi. -Orduda bir kademe , alt rütbe. 14- Bir ilgeç. -Vatan. - Tantal'ın simgesi. 15- 2 Haziran 1970'de ölen, (Hanımın Çiftliği, Müfettişler Müfettişi, Murtaza gibi) eserleriyle tanıdığımız öykü ve romancımız.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ:

SOLDAN SAĞA: 1- Turan Emeksiz, Av. 2- Arakesit, izeG. 3- Rabıta, El, Akran. 4- Sn, Neriman, Aet. 5- Tekel, ilsivaK. 6- Salt, Terk, Köhne. 7- Sami, Ra, Boza. 8- Be, Eskimo, Bgk. 9- Ant, Gaka, Ekin. 10- Saitfaik, Tarım.

YUKARDAN AŞAĞIYA: 1- Tarsus, Bas. 2- Uran, Asena. 3- Rab, tlA, Ti. 4- Akınetme. 5- neteK, İsaf. 6- Esaret. 7- Mi, İlerici. 8- Etem, Ramak. 9- Laik, Ok. 10- Si, Nl, At. 11- İza, Skob. 12- Zekaiözger. 13- Grevhakkı. 14- Atan, iM. 15- Van, Kesin.

OKURLARIN DİLİNDEN

Türkiye'den bir mektup

Bir okuyucumuza gelen bir mektuptan bazı parçalar:

...Bir de işyerinde işçilerin çoğunluğu yani 400 kişinin 300 kişisi sendikaya kayıt olmuş fakat uzun hikaye bazı kanunlar gereği her yere veya her işyerinde ayni alacak diye neyse uzunda sürse anlatayım ihtilal hükümeti zamanında bir sözleşme imzalamış yani işverenle değilde Türkiye Teksif İşverenler Kurulu ile Teksif koluna ait işçiler adınn Kenan Evren sözleşme imzalayıvermiş tabi bundan işçinin haberi yok. Tam sendika gelecekken işveren o sözleşmeyi ortaya çıkardı. Haliyle kanuna göre sözleşme olan yere üzerine ikinci bir sözleşme yani sendika gelemiyor. Hal böyle olunca o sözleşmenin süresi Eylül ayında sona eriyor. O zaman sendika gelecek fakat işveren dinyanın en büyük işkencesini yapıyor tabi bu arada ben el altından aktif olarak çalışıyorum fakat patronun para karşılığı üye olanları satın alıp da istifa edenler var. Onlar benim bu işle istifa olmazdan önce yani aklını ve vicdanlarını satmazdan önce benim bu yönde çalışmalarımı biliyorlar idi. Ben de söylemesinler diye onları tehdit ettim. Şimdilik bir şey yok ama bakalım ben işverenle şeytanlık toplantılarına katılıp hemen yapacağı gavurluğa karşı sendikayla hazırlık yapıp yani önceden epeyce yığınak yapıp tesirsiz hale getirmeye çalışıyoruz. Yalnız yaptığı işkenceleri anlatsam aklın almaz sadece bu işkenceyi yaptırmak için dışardan özel adamlar tuttu onları çalıştırıyor. Olmayacak küfürler ettirip yani tahrik edip onları anarşiye zorluyor ve bazen oluyorda. Hemen tutanak yapıp işten atıyor. Belki sana yalan gelir 250 imzalı en az 10 adet dilekçe Denizli Sıkıyönetim Komutanlığına, Denizli Cumhuriyet Savcılığına, Aydın Bölge Çalışma Müdürlüğüna ve İzmir Ege Ordu Komutanına yani Ege Ordu Komutanına elden dahi verildi. Ayrıca 250 kişinin her biri kendi başlarına 5'er dilekçe attılar yukarıda saydığım mercilere. İzmirden haber yok, Denizli Sıkıyönetim bizi meşgul etmeyin, Aydın Bölge çalışma yeterli müfettişimiz yok, Cumhuriyet Savcılığından desen haber yok. Emniyete gidenleri polisler siktir ediyorlar inan insan delirecek en azından birçok kadın ve kızlar patrona ve köpeklerine namus davası açtılar küfür etti diye birtürlü mahkeme başlamıyor. Bir Kenan Evren kaldı o da bu köpeklerin başı ondan hiç hayır yok. O değil mi bu ortamı yaratan. Canımı sıkan olayların en büyüğü de bundan sonra yazacaklarım. Denizlide bir dizi operasyonlar oldu. 2 kişiyi vurdular. 18'ini ağır yaralayarak yakaladılar bu olay gece 01'de başladı ve sabahleyin 05'te sona erdi. İzmir'den özel tim geldi. Belki 1000 adet polis hepsini uykuda bastırdılar fakat yakalananlar hepsi doğuda veya başka illerde arananlarmış. 4'ünü teyzengilin mahallesinde yakaladılar.Gece saat üç sıralarında bütün mahalledekiler görmüş gözlerini bağlayarak sürüye sürüye çıkarmışlar teyzen anlatıyor. Belki 100 araba vardı diyor yatakta yatarken kalinşinkoflarla yatıyorlarmış divanların altı bomba ve makinalı tüfeklerle doluymuş aynı saatte İnönü Caddesi, Pelitlibağ mahallesi, üçgende oluyor. Uçgendeki baskında bir polis yaralanıyor fakat yurtsever birisi ölüyor. Türkiyenin bütün şehirlerinde bu olaylar oluyormuş fakat TRT basın vermiyor örneğin Denizlideki olayları hiçbir basın ve TRT duyurmadı işte onun acısı beni yiyip bitiriyor... Her gün işe giderken bizim Mehmedi görüyordum şimdi görmüyorum çünkü yakalananlar mutlaka onun evinde kalıyordu büyük ihtimalle oda yakalandı. Çalıştığı yere gidip de soramıyorsun çünkü adım attığın yer MIT her taraf sivil polis. Yolların belirli yerlerine adam diktiler geceleyin yolda gidenleri sivil polisler götürüp sorguya çekiyorlar. Bizim fabrikada gece işe gelenleri götürmüşler senin anlayacağın kötü, kimseyle konuşamıyorsun. PTT'den bütün telefonlar dinleniyormuş aman telefon edersen mektup yazarsan böyle şeylerden bahsetme...

Hasretimi serdim yola

Hasretimi serdim yola
duy beni acıların anası
yıka bunaltımı sevda bulutu

Yunus'un dervişlikte bulduğu
ey kardeş sofrası
sensin hasretini yıllar yılı çektiğim

Bedrettin bilgeliğinde balkıyan
ey dünya cenneti
sensin yollara hasret diye serdiğim
Alın beni kanatlarınıza
kırlangıç kuşları
oturayım sofrasına Yunus'un
açayım son kapıyı
göreyim özümde tanrılığını emeğin
özümüde sözümde.
Kanat gerin bana kırlangıç kuşları
konayım bahçesine bedrddinin
içeyim bilgeliği kanarcasına
öğreneyim sırrını
cehennemi cennete çevirmenin.

Duyun beni kırlangıç kuşları
hasretimi serdim yola.

Cumali HAYDAR

Sarıl

Karanlığı delmeye gücü
varsa kuşunun
sarıl tetiğe arslanım
sarılda,
yıldızların yokluğunda
ayışığı salsın her kurşun sesi
Ve vurulsun canevinden
zorbanın hükmü.

Ekmeğine katık
ve çözülen dizlerinin bağına
yeniden bağ olacaksa
sarıl bir sevda türküsüne yiğidim
sarılda,
sevdayla gülerken açlığın gözü
korkuyla doysun tokluğun karnı
Ve vurulsun canevinden
zorbanın hükmü...

Cumali HAYDAR

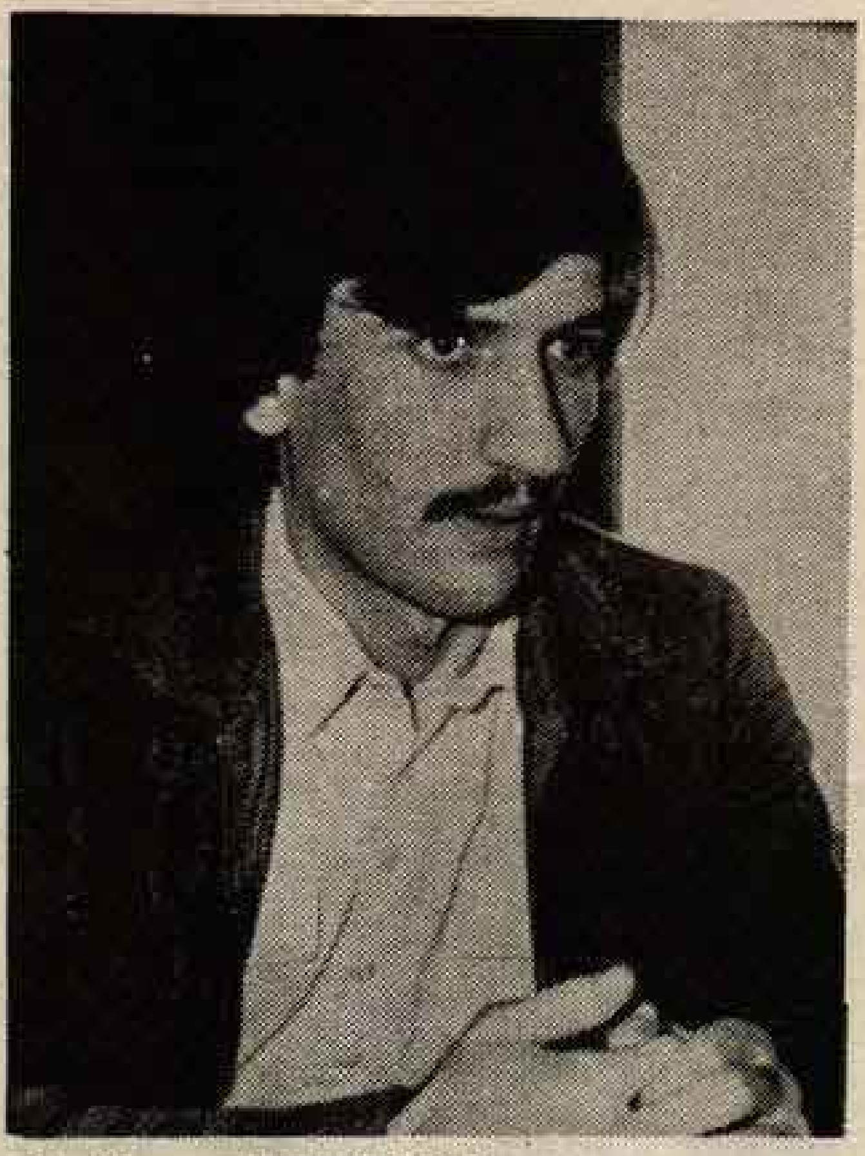

C. Kemal ALTUN

Asıl katil

Daha önce Almanya'da (KASSEL'de) bir sokağa Cemal Kemal Altun'nun ismi verileceği kararlaştırılmıştı. Buna karşılık Başkonsolos Uğurtan AKINCI'nın Innenminister Herbert GÜNTHER'e ve Oberbürgermeister Hans EICHEL 'e gönderdiği yazı çok ilginç. Yurtsever Devrimci C.Kemal ALTUN'u Gün Sazak'ı öldürüp onun katili olduğunu söylüyor ve bir katilin Almanya'da adının bir sokağa verilmesi yersizdir.

BENDE DİYORUM Kİ!.. Asıl katiller: Sivas'ta, Malatya'da, Maraş'ta toplu kitle katliamları, Diyarbakır, Mamak, Sağmalcılar'da yüzlerce, binlerce Demokrat, Yurtsever ve Devrimciyi katledenler Başkonsolos Uğurtan AKINCI Gün SAZAK ve Faşist devleti savunanlar!.. Asıl katillerdir.... HALKA DUYURULUR..

Mamak damında

Giden günle birlikte çöktü üstümüze
Akşamın karanlığı 11 Eylülünde 80'in
Karardı dünyamız, bağ bozumunda,
yaprak dökümünde
980 Eylülünde Onbinler içerde
Analarımız kapılarında
Gözler dalgın, sevecen
Gözler alev parıltılarıyla dolu
Sonra yanaklarından süzülen
İki çeşme akar silip süpürür karanlığı
Beyaz atlarıyla gelecek olan
Kızıl eşkiyaların, aydınlatır yolunu
Damlalar düşer kırık pencereme
Islatır, serinletir coşturur insanı
Şu yıkılası mapus damında
Ben mapusum!
Bir yüreğim var
O beyaz atlı On binlerce
Kızıl süvarinin yanında,
sarp kayalıklarda
Onlarla birlikte çarpan
Şu küçücük hücremde,
Mamak damında
En azgın cellatları saldılar üstümüze
En azgın yabanileri, yılmadık
Yatarım dört yıldan beri
göğüs gererek
canlarımla beraber!
Mamak damında!...

Devrimci Selamlar
Rosenheim'den
Halis

Yalnızlığa lanet

Sokakta yatan ölü müdür?
bilmem
beni saran belki korkudur;
yorgun, yatmış olabilir
veya uykusuzdur günlerce...

Beni saran korkudur adeta
yatağa düşen hastanın,
karakıştaki fırtınanın korkusu
gibi ...

Çünkü
Günlerin acılı zamanı
bizde kıştır, ölümdür,
korkudur, kindir.
Benim memleketimdeki korku
sadece yalnızlık,
esir düşen insanın
hücredeki bekleyişi
gibi ...

Sokakta yatan ölü müdür?
Öldürülmesini istemem.
Bu bir tutkudur,
beraber yaşamanın,
acılarını birlikte çektiğimiz
hasretin tutkusu.
tıpkı
birlikte söylenen türküler
gibi ...

D.Türkiye okuyucusu /Wuppertal

Baştarafı Sayfa 11'de

onun günlük yaşam sorunlarının mücadelesidir.Diğer yanı ise günlük mücadelelerinde, bulundukları koşulları kendi iktidar alternatifi doğrultusunda değiştirmek, ve buna tekabul eden bütün alanlarda kendilerini örgütleyerek kendi yönetim organlarının oluşturulmasıyla siyasal iktidar mücadelesinin bütünleştirilmesidir. Bunun bugünkü anlamı ise halkların yaşam mücadelesinin örgütlenmesi ile faşizme karşı mücadelenin bütünleştirilmesidir.

Bu mücadelenin hangi boyutta süreceği, netür biçimler alacağı, halkların egemen sınıflarla ve faşizmle olan çelişmeleri ve bu çelişmelerin karşılıklı ilişkisinde birbirlerine karşı aldıkları tavra, bunların doğru analiz edilerek sunulan politika ve önerilen alternatiflere bağlıdır. Hakim sınıfların, faşizmin halklara kaşı bugün sürdürdüğü mücadeleye bakmak mücadele biçimlerinin nekadar çeşitlilikte olabileceği hakkında yeterli bir fikir verebilir.

İşçilerin, köylülerin, gençliğin özgürlük, demokratikleşme ve eğilimlerini, bütün emekçilerin, halkların faşizme karşı mücadele eğilimleri haline getirme çalışması, siyasal ve organik bağların oluşturulma çalışmasıdır da. Halkların mücadelesinin örgütlenme çalışmaları, bu mücadele ile birlikte önderliğin yaratılmasını içerecek bir süreçtir.

Evet, artık duygudan mantığa geçilmelidir. Bu noktada şunu açıklamak gerekiyor. Duygu-Fantazi gücü yüksek bir toplum olduğumuz doğrudur ve eleştirilen bu yüksek fantazi gücü değil, yalnızca tek bir fantaziye dayalı bir yaşamı seçiştir.. Artık YARIN için duygu-mantık içeçeliği, diyalektiği zorunludur.. Göstermelik bir dış disiplin emir-kumanda zinciri yerine İÇ DİSİPLİN ve SAYGI olmalıdır.. Şimdi artık BİLİNÇ ön plana çıkmalıdır. Kültürel yoksulluk en kısa bir zamanda zenginliğe dönüştürülmelidir: Dede Efendi ve YUNUS'tan da tad alabilmeli, Ahmet Hamdi Tanpınarın- Yahya Kemal'in İstanbul'da duyduğu sevgiyi içimizde duyabilmeli, Sokrates'in tartışma metinlerini inatla-zevkle okuyabilmeli, J.J. Roussea'yu tanıyabilmeli, Luvr müzesini gezebilmeli, sinema klasiklerini sevredebilmeli, İttihat ve Terakki Kadro hareketini iyice öğrenmeli, Orhan Veli'nin melankolisini içimizde hissetmeliyiz.

Kendimizi artık kasabadan İstanbul'a yeni gelmiş herşeye aç, herşeye meraklı, inatçı bir DELİKANLI olarak görelim..

Kendi YARIN ımız için kendimiz karar verelim(yoksa başkaları elbette verir).

Çin'li filozof Lao Tse ile bitirelim...

"Yapmaya giden yol olmaktan geçer".

ÇOCUKLARA
MASALLAR

ÜÇ AVCI

Türk. Çev. Özdemir BAŞARGAN

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde üç avcı varmış. Avcılardan ikisi sakallı, biri sakalsızmış.

Bir gün üçü birden ava gitmişler. Gün boyu hiçbirşey avlayamamışlar, ancak akşam üstü bir keklik vurmuşlar. Ateş yakıp kekliği önce kaynar suda biraz beklettikten sonra tüylerini yolmuşlar, ardından bir güzel haşlamışlar. Ama ne olduysa bundan sonra olmuş. Keklik nasıl bölüşülecel? Üç kişiye bir keklik...

Sakallılar demişler ki:

- Kekliği, çenesini en iyi tutabilene verelim.

- Pekala, demiş sakalsızı...

Ateşin karşısına çöküp suspus oturmağa başlamışlar. Bir saat olmuş, iki saat olmuş, üç saat olmuş, kimse tek kelime olsun konuşmamış. Sadece birbirlerinin gözlerine bakıp duruyorlarmış.

Bu sırada sakalsız tencereden kekliği almış, tuzlamış, parçalamış ve yemeğe başlamış. O yiyor, diğerleri de onu seyrediyorlarmış. Nihayet kekliğin hepsini yiyip bitirince sakallılar yerlerinden fırlamışlar ve yaygaraya başlamışlar:

-Ne yaptın sen?

-Siz bahsi kaybettiniz arkadaşlar. Zira önce siz konuştunuz. Darılmaca gücenmece yok. Kararlaştırdığımız gibi, keklik benim oldu.

Sakallılar utançlarından başlarını öne eğmişler.

Ertesi gün tekrar ava çıkılmış. Bir vadide iki güvercin vurmuşlar. Önce kaynar suda bekletmişler yolunması kolay olsun diye, sonra yolmuşlar ve bir güzel de pişirmişler. Sıra bölüşmeye gelince yine mesele çıkmış. Üç kişiye iki güvercin... Nasıl pay edilir?

Uzun tartışmalardan sonra sakallılardan biri önermiş:

-Güvercinleri bu gece tencerede bırakalım, biz de uyuyalım. Üçümüzden kim engüzel rüyayı görürse, güvercinlerin ikisini de o yesin. Kabul mü?

Ötekiler de bu öneriyi kabul etmişler, uyumak üzere ateşin yanına uzanmışlar.

Gece ilerlemiş. Ateş yavaş yavaş sönmeğe yüz tutmuş. Sakalsız çok fena horluyormuş. Bu yüzden sakallılar bir türlü uyuyamıyorlarmış. Bir yandan da, güzel bir rüya görebilmek için kafalarını zorlayıp duruyorlarmış. Ancak sabaha karşı yorgunluktan uyuyakalmışlar.

Ertesi gün uykudan kalkınca, sakalsız:

-Eh, hadi bakalım, demiş, anlatın gördüğünüz rüyaları.

İlk olarak en uzun sakallı anlatmağa başlamış:

-Şahane bir rüya idi. Rüyada kanatlı bir at oldum. Omuzlarımda kanatlar çıktı... Nallarım gümüşten, yelelerim altındandı. Nallarımı yere vurup göğe uçtum. Vadiyi bir solukta aştım. Ertesi gün bir yiğit şövalye geldi. Terkime atladı. Tekrar yükseklere doğru uçmağa başladım. O kadar yükselmişim ki, başım döndü, o sersemlikle uyanmışım.

İkinci sakallı:

-Senin rüyan güzel ama, demiş, benimkinin eline su dökemez. Senin rüyana giren o yiğit şövalye benden başkası değildi. Senin geldiğini görünce hemen terkine atladım, gökyüzüne doğru yükselmeğe başladım. Oradan aya uçtuk. Çünkü güvercinlerin ikisi de aya uçuyorlardı. Yıldızlardan yıldızlara kovaladım onları. Ama bir türlü yakalayamadım. Sonunda sinirlerim fena halde bozuldu ve uyandım.

Sıra sakalsıza gelmiş:

-Ah kardeşler, demiş, ne de güzel rüyalar görmüşsünüz. Kendiminkini sizin rüyalarla nasıl ölçebilirim? Rüyamda üçümüzde ateşin başında oturuyormuşuz. İkinizden biri hemen kanatlı bir at oldu ve ayağıyla tepinmeye başladı. Diğeriniz yiğit bir şövalye oldu, kanatlı atın terkisine atladı. Yükseklere göklere çıktınız. Gözden kayboluncaya kadar izledim sizi. Fakat gördüklerimden de çok korkmuşum. Önce acı acı ağladım. Sonra kendi kendime **"Eh, onlar artık bir daha geri dönmezler. Sen güvercinleri yiyip bitirmene bak...'** dedim. Ve rüyamda onları afiyetle yiyip bitirdim.

Sakallılar yerlerinden fırlamışlar:

-Olmaz öyle şey! Neler saçmalıyorsun?

Ama tencereye baktıkların da, içerisinde güvercinin kemiklerinden mada bir şey yokmuş.

Sakalsızın kurnazlığı karşısında, çaresiz boyun eğmişler...

PASTORA: "ABD'nin Politik desteğini kazanmaya çalışıyoruz."

Nikaragua'nın güney sınırında yönetime karsı savasan Eden Pastora önderliğindeki ARDE (Devrimci Demokratik Birlik-Alianza Revolucionaria Democratica) kuvvetleri, geçtiğimiz ay içinde ilk kez bir kenti ele geçirmeyi basardılar. Costa Rica sınırına yakın bir liman kenti olan San Juan del Morte'de sivil halk, savas yüzünden sehri daha önce boşaltmıştı. Sehri korumakta olan 75 genç Sandinist asker ile ARDE kuvvetleri arasında çıkan catısma sonucu ARDE sehiri ele geçirdi. Pastora burada bir "**karsı hükümet**" kuracağını açıkladı, ancak sehir bir süre sonra tekrar el değiştirerek Sandinistlerin eline geçti.

Bu son gelisme, CIA'nın ARDE'ye maddi destek sağladığı yolundaki iddiaları yeniden gündeme getirdi. Geçtiğimiz ay Orta Amerika'da düşen bir Amerikan uçağında Pastora kuvvetlerine gönderilen cephanenin bulunduğu saptandı. Bazı kaynaklar, CIA'nın son dönemlerde ARDE'ye yardımı arttırdığını, San Luan del Morte şehrinin ele geçirilmesinin de bunun sonucu olarak gerçeklestirilebildiğini ileri sürdüler.

Amerikan ABC televizyonu, konuyla ilgili yaptığı bir yayında ARDE'nin tamamen CIA'nın denetiminde olduğunu belirtti.

Gene ABD'de yayımlanan **"New York Times"** ise, CIA'nın ARDE'ye yaptığı para yardımı karşılığında ondan bazı taleplerde bulunduğunu, kabul etmediği takdirde yardımı kesmekle tahdit ettiğini ileri sürdü. **"New York Times"**'e göre sözkonusu taleplerin başında ARDE'nin Nikaragua'da bir liman kentini ele geçirmesi ve Somoza yanlısı FDN ile ortak çalışmayı kabul etmesi geliyor.

İsrail'in --Washington'un baskısı üzerine-- anti-sandinist güçlere silah yardımı haberi yaptığı haberi ise Amerikan NBC televizyon tarafından verildi. İddiaya göre İsrail, FKÖ'den elde ettiği Sovyet yapısı silahları antisandinistlere veriyor ve bu silahlar anti-sandinistlerin elindeki silahların yüzde 25'ini oluşturuyor. Yayın sırasında bu iddianın kanıtı olarak, antisandinistlere uçakla silah ve cephane atıldığı sırada çekilen bir film gösterildi.

Tüm bu iddialar karşısında Eden Pastora da bir televizyon konuşması yaparak, CIA'nın ARDE'yi dolaylı olarak destekliyor olabileceğini söyledi. Pastora'nın bu konuyla ilgili sözleri şöyle: **"CIA'dan da, KGB'den de emir almıyoruz. Venezuella, Meksika, Federal Almanya'daki dostlarımız, Miami'deki Kübalılar ve Yahudiler bize yardım ediyorlar. Ancak bu paraların dolaylı olarak CIA'dan gelip gelmediğini bilmiyorum."**

Bir başka ARDE lideri ise aynı günlerde şu açıklamayı yapıyordu: **"CIA, FDN ile ortak çalışmamız konusundaki baskılarına boyun eğmediğimiz için bizimle ilgili bu söylentileri çıkarıyor, kendisinden emir aldığımız kanısını uyandırarak bizi küçük düşürmeye çalışıyor."**

Tüm bunlardan, ABD'nin ve ARDE'nin arasında belirli bir diyaloğun/pazarlığın yapılmış veya yapılmakta olduğu sonucunu çıkarmak mümkün. Ancak bu ilişkinin hangi boyutlarda olduğu, Pastora'nın CIA'nın tekliflerine ne derece yakınlık gösterdiğini kesin olarak belirlemek mümkün değil.

Geçtiğimiz ayın diğer bir gelişmesi ise, Costa Rica'sosyal-demokrat hükümetinin ülkesindeki ARDE kuvvetlerine karşı bir operasyon yapmasıydı. Operasyondan sonra Pastora, operasyon dolayısıyla savaş yeteneğinin zayıfladığını, bu nedenle savaşa bir süre **"ara"** verdiğini açıkladı. Pastora daha sonra Costa Rica hükümetini CIA ile ortak hareket etmekle suçlayarak, **"CIA, FDN ile birleşmemiz konusunda bize baskı yapmak istiyor"** savını tekrarladı. Pastora bundan önce de birkaç kez maddi durumunun elverişli olmadığını ileri sürerek savaştan çekildiğini açıklamış, ancak daha sonra gerekli maddi olanakları bularak savaşa devam etmişti. Bu seferki **"ara"**nın ne kadar süreceği de şimdiden bilinmiyor.

Nikaragua'daki Sandinist yönetime karşı güneyde, Costa Rica sınırında mücadele veren ARDE (Devrimci Demokratik Alyans) lideri Eden Pastora, Sandinistlerle birlikte diktatör Somoza'ya karşı verdiği mücadele ile tanınıyor. 1978'de Managua'daki Ulusal Saray'a yapılan baskının lideri olan Pastora, Somoza'nın devrilmesi ve yerine devrimci Sandinist (FSLN) hükümetin kurulmasıyla sonuçlanan süreçte "Comandanto Cero" adıyla savaşmış, bir halk kahramanı haline gelmişti. FSLN hükümetinin kurulmasından sonra Savunma Bakanı Yardımcılığına getirilen Pastora, 1981'de hükümetten ayrıldı ve bir süre sonra Sandinist hükümete karşı silahlı mücadele başlattı.

Mücadeleyi başlattığı günden beri Pastora'nın ABD ile ilişkisi, kuzeyden Sandinist hükümete karşı mücadele veren Somoza yanlısı FDN örgütü ile ne derece ortak çalıştığı ve amacının ne olduğu çok yönlü tartışmalara yol açtı. Pastora'nın konuyla ilgili sorulara verdiği tutarsız yanıtlar, özellikle ABD'den destek aldığına dair belgelerle de birleşince, Sandinist hükümetin "Pastora CIA tarafından denetlenmektedir" suçlaması daha bir kuvvet kazandı.

Aşağıda, F.Almanya'da yayınlanan Konkret dergisinin 1983 yılında Eden Pastora ile yapmış olduğu bir röportajı yayınlıyoruz.

Eden Pastora – 1984

Konkret: 1959 yılında Somoza diktatörlüğüne karşı savaşa katıldınız. 23 yıl boyunca devrimciydiniz, bugün ise karşı-devrimcisiniz. Bunu nasıl açıklıyorsunuz?

Pastora: Devrim/karşı-devrim, bağlılık/ihanet gibi kavramlar semantiktir. Biz, kendimizin karşı-devrimci, hain olduğumuzu kabul etmiyoruz. Bize göre FSLN liderleri devrime ihanet etmişler, ülkeyi Küba'ya dolayısıyla da Rusya'ya teslim ederek halkı aldatmışlardır. Nikaragua'nın bir Rus kolonisi olması için savaşmadık biz hayatımız boyunca. Nikaragua marksist-leninist bir diktatörlük değil, demokrasi istiyordu.

Konkret: Yani sizce FSLN marksist-leninist.

Pastora: Tomas Borge bunu açıkça söylemedi mi?

K: Hayır, söylemedi.

P: Herneyse, kaz gibi yüzen, kaz gibi tüyleri olan ve kaz gibi ses çıkaran herşeyin kaz olduğunu ben söyleyebilirim size.

K: Sizin FSLN'den ayrılmanızda sadece ideolojik değil, kişisel etkenlerin de rol oynadığı söyleniyor.

P: Dokuz kumandanın tavırlarının beni çok yönden hayal kırıklığına uğrattığı bir sır değil ki. Bir örnek: Zaferden iki hafta sonra kumandanlar kendilerine yeni üniformalar diktirdiler, Küba üniformaları. Bence Nikaragua'lı devrimciler Nikaragua üniformaları giymeliler. Sonra bu beyler nerede oturuyorlar? Eski Somoza generallerinin villalarında. Garajlarında da Mercedes Benz'ler. Bu konuda ben şahsen Fidel Castro'yu tercih ederim. Sıradan bir mahallede, yüksek bir apartmanın 7.katında oturuyor o. Ayrıca 9 kumandanı hiç konuşurlarken seyrettiniz mi? Hepsinin Fidel'i taklit ettiği dikkatinizi çekmiş olmalı. Hepsi küçük birer Fidel. Dokuzunun birden bir yarım Fidel değerinde olmaması çok yazık.

K: Çok sert değer yargılarınız var.

P: Devrimin onuru sözkonusudur. Bu dokuz kumandan yeteri olgunlukta değildir. Hayatları yeraltında savaşmakla geçti, savaşmayı çok iyi biliyorlar ama politikadan hiç birşey anlamıyorlar. Üç yıl boyunca artık dağlarda olmadığımızı, bir devlet yönetmekte olduğumuzu anlatmaya çalıştım kendilerine. Politik davranmayı öğrenmemiz gerekiyordu, izole edilmemeye çalışmalıydık. ABD'yi küstürmememiz gerekiyordu, buna gücümüz yetmezdi. Ama sonunda olanları siz de görebilirsiniz. Bu dokuz kumandanın beceriksizliği yüzünden Nikaragua bugün yapayalnız. Ekonomik durum berbat. Nikaragua'da bugün işleyen tek şey, askeri organ. Bu da tipik birşey.

K: Eleştirinizde bazı şeyleri unutmuyor musunuz? Nikaragua'ya bir ekonomik ambargo uygulanmakta, krediler verilmiyor ve sınırlarda karşı devrimcilere karşı savaşılıyor.

P: Bu durumun suçlusu gene o dokuz kumandan. Costa Rica da 30 yıl önce bir devrim yaptı ve kendisini geliştirmeyi başardı.

K: Cocta Rica'da bir burjuva devrim oldu. Ayrıca ozamanlar dünya ekonomisi yüksek konjonktür dönemindeydi. Costa Rica mallarına iyi fiyatlarla müşteri bulabiliyordu. Bugünkü durum çok farklı.

P: Yani devrimci mücadelelerin illa ki yüksek konjonktür dönemlerinde kazanılması gerektiğini mi söylemek istiyorsunuz?

K: Evet.

P: Enteresan bir düşünce.

K: Bence siz çok uzun süre dağlarda kaldınız, zaferden sonra devrimin günlük hayatı sizi sıktı.

P: Ben çocuk değilim, gelişkin bir adamım. Siz benim kahraman imajımdan çok acele sonuçlar çıkarıyorsunuz. Ben sıradan bir insanım ve öyle olduğum için de savaşmaya devam ediyorum. FSLN'yi bu yolundan çevirmek için bir yıl süreyle politik mücadele verdik. Totaliter çizgiden ayrılınmasını, sansürün kaldırılmasını, Stalinist ekonomi politikasının gözden geçirilip değiştirilmesini istedik. Ama bir sonuç elde edemedik. Bu durumda bize yapacak tek şey kalıyordu —silahlı mücadele. Biz savaş istemiyoruz. Ama nasıl Somoza bize yıllarca önce başka seçenek bırakmadıysa, bugün de FSLN aynı şeyi yapıyor. Bu savaşın tüm sorumluluğunu Managua'daki yönetim taşımaktadır.

K: Eğer Nikaragua devrimi hoşunuza gitmiyorsa, siz de köşenize çekilebilirdiniz.

P: Yani bir çeşit erken emeklilik. Hayır. Nikaragua'yı bağımsız bir ülke haline getirmek, 50 bin şehite ve Sandino'nun anısına olan borcumdur. Şayet bu yüzden öldürmem gerekiyorsa, öldürürüm, ölmem gerekiyorsa da ölürüm.

K: Bu savaşta eski mücadele arkadaşlarınızla karşı karşıya gelmek sizi etkilemiyor mu?

P: Öldürmek hiç bir zaman kolay değildir. İster eski arkadaşları olsun, ister başkalarını.

K: Savaşınızla neyi amaçlıyorsunuz? FSLN'yi düşürmeyi mi?

P: Bu şart değil. FSLN'yi bizimle diyaloğa zorlamak istiyoruz. Ancak bunun pek mümkün olacağını sanmıyorum. Herhalde dokuz kumandanı villalarından zorla çıkarmamız gerekecek.

K: Bunu 2200 adamınızla mı yapacaksınız?

P: FSLN'yi askeri yönden yenmek çok zor. Silah altında 250 bin adamı var. Ancak, politik olarak yenilebilir. Biz, kendimizi Nikaragua halkına bir politik alternatif olarak sunuyoruz. Halkın bizden yana olduğuna dair garanti verebilirim size.

K: Bu iddianızı neye dayandırıyorsunuz?

P: Ben intihar etmiyorum, ne yaptığımın farkındayım. Birkaç ay önce 400 adamla işe başladık, şimdi 2200 kişiyiz. Yeterli silahım olsaydı, bunları dağıtacak 20 bin adam bulurdum. Kitlelerin bize ilgisi çok fazla.

K: Birliğinizin üyelerine maaş veriyorsunuz. Bunu kurtuluş savaşı ilkeleriyle nasıl bağdaştırıyorsunuz? FSLN adamlarına beş kuruş ödememişti.

P: Savaşımı nasıl sürdüreceğime bırakın da ben karar vereyim.

K: Savaş şartlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

P: Politik şartlar çok iyi. Halkın desteğine güvenebiliriz. Ancak askeri açıdan kötü şartlara sahibiz. Mücadele verdiğimiz bölgenin bataklıklarla dolu olması hareket yeteneğimizi büyük ölçüde engelliyor.

K: Neden daha başka bir cephe seçmediniz kendinize?

P: Gerilla savaşını Honduras'tan başlatmak istiyorduk aslında. Ama gerici güçler bizi engellediler.

K: Hangi gerici güçler?

P: CIA mesela. Amerikalılar, FDN ile beraber çalışmamızı istediler. Ozaman dilediğimiz herşeyi vereceklerdi bize: Silah, para, vs.

K: Peki sonra?

P: Tüm şehitlerimiz, allah ve şerefim üzerine yemin ederim ki hiç bir zaman FDN ile beraber çalışmayacağız. FDN yönetimi yüzde 100 Somoza yanlılarından oluşuyor. FDN, geçmişi canlandırmaktadır. Ulusal Muhafızlar 45 yıl boyunca bu ülkede cinayetler işlediler, işkence yaptılar, yağmaladılar. Nikaragua'da onlardan kan alacağı olmayan aile kalmamıştır. Amerikalılar FDN'yi desteklemekle, anlaşılmazlıklarına bir delil daha sunmaktadırlar. FSLN'ye bundan daha büyük bir iyilik yapamazlardı. Zira FSLN ile Ulusal Muhafızlar arasında bir seçim yapmak sözkünusu olduğunda Nikaragua halkı kanının son damlasına kadar FSLN'yi savunacaktır.

K: Ozaman siz üçüncü bir güç olarak ortaya çıkıyorsunuz.

P: Beklenen de buydu herhalde. Ben bir devrimci ve bir Sandinistim. Nikaragua devriminin üzerine çöken totaliter örtüyü kaldırmayı görevim olarak görüyorum. FDN ise Ulusal Muhafızlarla tıka basa doldurulmuş bir örgüttür ve demokrasi lafını ağzına almaya bile hakkı yoktur. FDN nefret ve intikam duygularıyla savaşmaktadır. Bugüne dek aldığı esirlerden bir tekini bile kamuoyuna göstermemiştir. Biz ise, aldığımız esirleri Kızıl Haç'a veriyoruz.

K: Neden FDN'ye karşı savaşmıyorsunuz?

P: Onun da sırası gelecek. Önce FSLN gitmeli. Ve FSLN ile birlikte Kübalılar, Bulgarlar, Doğu Almanlar da. Nikaragua'lılar kendi meselelerini kendileri halledecek durumda olmalılar. Nikaragua, enternasyonal konümizmin yığınak bölgesi olmamalıdır.

K: Bu söylediğinizin en ucuz antikomünist demagoji olduğunu siz de biliyorsunuz. General Pinochet de darbesini bununla haklı çıkarmaya çalışmıştı.

P: Pinochet'i benden uzak tutun. Benim öyle bir fosille hiç bir ilgim olamaz. Ama Nikaragua'da olanları görmüyor musunuz? Dört yıllık devrim ve hala seçimler yapılmadı. Dört yıllık devrim ve hala Anayasa yok. Dört yıllık devrim ve hala demokrasi yok. Hükümet Cuntası, Devlet Konsevi birer aldatmacadan başka birşey değildir. Kararların tümü bu dokuz kumandan tarafından verilir. Ve bu dokuz kumandan da Kübalı danışmanların söylediklerini yaparlar. Bu şerefsiz bir durumdur.

K: Neden siz de onuncu kumandan olmadınız?

P: Çünkü ben marksist-leninist değilim.

K: Alfonso Robelo isimli bir milyoner ile beraber çalışıyorsunuz. Birdenbire özel sektöre ilgi duymaya mı başladınız?

P: Robelo, Somoza muhalifi ve demokrattır. Milyonlarını sıvı yağ ve pamuktan kazanmış olması da beni pek rahatsız etmiyor. O da benim gibi karma ekonomiden, serbest seçimlerden, pluralizmden ve sosyal adaletten yana.

K: Savaşınız için gerekli maddi desteği nereden alıyorsunuz? Ayda 300 bin Dolar'a ihtiyacınız olduğu söyleniyor.

P: Dünyadaki tüm demokratlar bize yardım ediyorlar. Dün bizi desteklemiş olanlar, bugün de destekliyorlar. Savaş aynı savaş çünkü. Maksika'da Isıdro Ursua'ya gidiyorum, kardeşim paraya ihtiyacım var diyorum, çıkarıp veriyor. Rolando Gonzales'e gidiyorum ...

K: Robelo da Washıngton'a gidiyor ve ...

P: Bu yanlış bir teori.

K: Peki, Robelo Washington'da ne yapıyor?

P: ABD'nin politik desteğini kazanmaya çalışıyoruz. Hep yanlış karta, FDN'ye oynamaları mazur görülemez. Ayrıca bizi hayal kırıklığına uğratanın yalnızca ABD'nin tavrı olmadığını da söylemeliyim. Sosyalist Enternasyonalin hala FSLN'nin tarafını tutmasını da kavrayamıyoruz. Sosyalist Enternasonal üçüncü yolun ifadesi değil mi? İşte biz üçüncü yoluz: Ne Washington, ne Moskova. Kanımızca Sosyalist Enternasyonal de Nikaragua hükümetine güvenini çoktan yitirmiş durumda, ancak dokuz kumandanla arasını bozmaya da cesaret edemiyor. Bunu yaparsa, Reagan politikasını destekliyor görünebileceğinden korkuyor.

K: Savaşı kazanma şansınızı nasıl görüyorsunuz?

P: Çok iyi. Şayet FSLN böyle devam ederse. Neden marksist-leninistlerin illa ki köylülere zulmetmesi gerektiğini anlayamıyorum. Stalin 20 milyon tanesini öldürmüştü. Nikaragua'lı köylüler de kitleler halinde bize katılıyorlar. Birincisi komünizmi istemedikleri için, ikincisi de açlık ekonomisi gelip boğazlarına dayandığı için. Şeker yok, yağ yok, sabun yok.

K: Bir halk ayaklanması mı bekliyorsunuz?

P: Geliyor bile.

K: Ama bu pek farkedilmiyor.

P: Kimsenin kalbindeki alnında yazmaz ki.

K: Önümüzdeki süreçte ne yapmak istiyorsunuz?

P: Nikaragua'nın her yanında cepheler açacağım. Ya bir ulusal savaş sürdürürüm, ya da savaşmam. Savaş bir futbol maçı gibidir. Sadece iki takım vardır. Humberto Ortega'nınki ve benimki.

K: Peki FDN?

P: Onun değeri yok. 50 bin adamı bile olsa hiç birşey yapamaz, çünkü politik olarak tartışılabilir yanı yoktur.

K: ABD'nin doğrudan bir askeri müdahalesi halinde siz ne tarafta olurdunuz?

P: Amerikalıların saldıracaklarını sanmıyorum. Ama bunu yaparlarsa onlara karşı savaşırım. Nikaragua sadece Nikaragua'lıları ilgilendirir.

K: Sizin Nikaragua Devlet Başkanı olacağınızı duyuyorum.

P: Öyle mi? İnsanlar çok konuşuyorlar. Buna halk karar verecektir.

Eden Pastora (commandanto Cero) - Ortega 1979